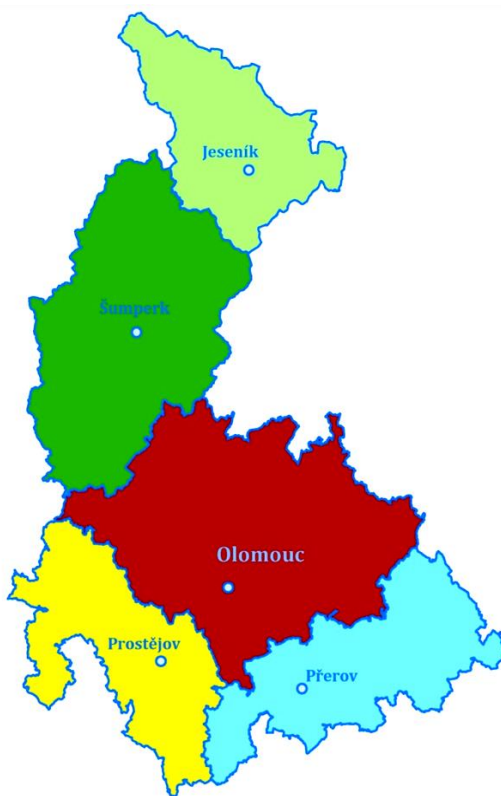

PROGRAM ROZVOJE ÚZEMNÍHO OBVODU OLOMOUCKÉHO KRAJE NA OBDOBÍ 2015–2020

Zpracoval: GaREP, spol. s r.o.

2015

Pořizovatel dokumentu:

Olomoucký kraj
Jeremenkova 40a
779 11 Olomouc

Odbor strategického rozvoje kraje
Ing. Radek Dosoudil
Vedoucí Odboru strategického rozvoje kraje

Kontakt:

RNDr. Jiří Juránek, Ph.D.
koncepční analytik oddělení regionálního rozvoje
Odbor strategického rozvoje kraje
Tel.: 585 508 378
E-mail: jjuranek@kr-olomoucky.cz

Zpracovatel:

GaREP, spol. s r.o., společnost pro regionální ekonomické poradenství
nám. 28. října 3, 602 00 Brno
E-mail: garep@garep.cz
Web: www.garep.cz

Zpracovatelský tým:

Ing. Jan Binek, Ph.D.
RNDr. Hana Svobodová, Ph.D.
Ing. Zdeněk Šilhan
RNDr. Ondřej Šerý, Ph.D.
Bc. Daniel Bárta
Mgr. Lukáš Báča

OBSAH

ÚVOD	5
A. ANALYTICKÁ ČÁST	7
A.1 Socioekonomická analýza	9
A.1.1 Obyvatelstvo	9
Vývoj a struktura obyvatel	9
Bydlení.....	13
A.1.2 Vybavenost (veřejné služby)	15
Vzdělávání.....	15
Sociální služby	18
Sociálně vyloučené lokality	21
Zdravotnictví.....	22
Kultura.....	25
Sportovní infrastruktura	28
Ostatní veřejná vybavenost.....	29
A.1.3 Ekonomika a trh práce	31
Charakteristika hospodářství.....	31
Zaměstnanost.....	33
Nezaměstnanost	36
Cestovní ruch	40
A.1.4 Doprava	43
Silniční doprava	43
Železniční doprava.....	45
Letecká a vodní doprava	45
Veřejná doprava.....	45
Cyklodoprava.....	46
A.1.5 Technická infrastruktura	48
Vodovody, kanalizace, plynofikace	48
Odpadové hospodářství.....	51
Energetika	52
Informační a komunikační sítě.....	54
A.1.6 Životní prostředí	55
Fyzicko-geografická charakteristika	55
Stav jednotlivých složek životního prostředí	58
A.1.7 Veřejná správa a řízení rozvoje	63
Administrativně-správní členění a problémy veřejné správy	63
Informační a komunikační technologie ve veřejné správě	63
Stav strategického a územního plánování	64

Rozvojové struktury.....	66
Krizové řízení.....	68
Bezpečnost.....	70
Vnější vztahy	70
Hospodaření kraje	71
Hospodaření obcí	73
A.2 SWOT analýza.....	77
B. NÁVRHOVÁ ČÁST	81
B.1 Vize, dlouhodobé priority a cíle.....	81
<i>B.1.1 Vize rozvoje – Olomoucký kraj v roce 2027</i>	<i>82</i>
<i>B.1.2 Dlouhodobé priority a cíle</i>	<i>82</i>
B.2 Střednědobé priority a cíle, oblasti podpory.....	86
<i>B.2.1 Přehled střednědobých priorit.....</i>	<i>86</i>
<i>B.2.2 Specifikace priorit</i>	<i>88</i>
B.3 Způsob implementace.....	114
<i>B.3.1 Způsob práce s PRÚOK.....</i>	<i>114</i>
<i>B.3.2 Hodnocení a aktualizace PRÚOK</i>	<i>114</i>
C. VAZBY NA KOHEZNÍ POLITIKU A ÚPD.....	116
C.1 Vazby na kohezní politiku 2014–2020.....	116
C.2 Vazby na územně plánovací dokumentaci.....	129
SEZNAM ZKRATEK	134

Samostatnými přílohami PRÚOK jsou:

PŘÍLOHA 1: VYMEZENÍ ÚZEMÍ S VÝRAZNÝMI ROZDÍLY V SOCIOEKONOMICKÉM VÝVOJI

PŘÍLOHA 2: AKČNÍ PLÁN

ÚVOD

Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (PRÚOK) je základním střednědobým koncepčním dokumentem kraje. Jedním z jeho hlavních úkolů je zformulovat rozvojové priority a cíle a oblasti podpory kraje na období pěti let (resp. na 12 let v případě vize a dlouhodobých priorit a cílů) tak, aby co nejúčinněji přispívaly k vyváženému a udržitelnému rozvoji územního obvodu kraje. Důležité je zachycení a využití vazeb na národní koncepce a na kohezní politiku Evropské unie.

Předkládaný PRÚOK je zpracováván pro návrhové období 2015–2020 s dlouhodobým výhledem do roku 2027. Základ dokumentu tvoří „Analytická část“ a „Návrhová část“. Vybrané aspekty návrhové části rozvíjí kapitola věnovaná vazbám na kohezní politiku 2014–2020 a vazbám na územně plánovací dokumentaci kraje. Důležitou přílohou je „Vymezení území s výraznými rozdíly v socioekonomickém vývoji“.

Analytická část je tvořena socioekonomickou analýzou a shrnující SWOT analýzou. Cílem socioekonomické analýzy je stručné zhodnocení vývoje v posledních letech a identifikace rozvojových dispozic a problémů. Pro podrobnější informace lze odkázat na jednotlivé tematické koncepční dokumenty či tematické studie kraje. V každé kapitole socioekonomické analýzy je nejprve zachycena situace v kraji jako celku a dána do kontextu situace v ostatních krajích ČR, v regionu NUTS II Střední Morava a s ČR v rozsahu dle charakteru tématu. Následuje vnitrokrasné srovnání na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Je kladen důraz na problémový přístup, tj. jsou obsažena základní data a v návaznosti na ně je věnována zvýšená pozornost zachycení toho, co je v nepořádku, co nefunguje, co je třeba vyřešit apod. a následnému zachycení potřeb. Vedle zachycení uvedené socioekonomické situace kraje tvoří druhou analytickou rovinu většiny kapitol informace o kompetencích a činnostech kraje v dané oblasti.

SWOT analýza je zpracována v členění na oblast sociální, ekonomickou, environmentální a institucionální. V každé z oblastí jsou provázány a propojeny poznatky z jednotlivých analytických kapitol, tak aby vytvořily co nejvyužitelnější podklad pro návrhovou část.

Návrhová část je zpracována ve dvou časových úrovních. Východiskem jsou dlouhodobá vize a dlouhodobé priority a cíle. Stanoví základní směry rozvoje kraje a budou vodítkem i pro následující PRÚOK. Způsoby naplňování dlouhodobých cílů jsou rozvedeny na úrovni střednědobých priorit, cílů a oblastí podpory. U každé priority jsou zdůrazněny činnosti, které přímo vykonává krajská samospráva. Návrhová část je uzavřena postupem implementace, v němž je stanoveno, jak se bude s PRÚOK pracovat, jak se bude aktualizovat a vyhodnocovat.

V třetí části PRÚOK jsou identifikovány vazby na operační programy programového období EU 2014–2020. U každé oblasti podpory je uvedeno, zda jsou činnosti do ní spadající podporovatelné z fondů EU a také zda se uplatňuje nějaký typ územní dimenze. Dále jsou zde zachyceny průřezové vazby PRÚOK k hlavním oblastem výroků Zásad územního rozvoje kraje.

Samostatnými přílohami PRÚOK jsou Příloha 1: Vymezení území s výraznými rozdíly v socioekonomickém vývoji a Příloha 2: Akční plán. V případě akčního plánu je to hlavně z důvodu, že jde o flexibilní část PRÚOK a bude každoročně aktualizován.

PRÚOK byl zpracován následujícím způsobem:

V červenci 2014 byl jako zpracovatel PRÚOK ve výběrovém řízení vybrán GaREP, spol. s r.o. Důležitou koordinační úlohu měla pracovní skupina tvořená zástupci odborů krajského úřadu pod vedením věcně příslušného náměstka.

V průběhu srpna a září byl zpracován návrh analytické části. 14. 10. 2014 se uskutečnilo první jednání pracovní skupiny a byla na něm představena analytická část a diskutovány vybrané analytické poznatky.

Ve dnech 4. 11. a 11. 11. proběhla individuální setkání s pracovníky většiny odborů kraje a na nich byly diskutovány připomínky k analytické části a podněty ke zpracování části návrhové.

10. 12. 2014 proběhlo druhé setkání pracovní skupiny. Na setkání byla představena a diskutována návrhová část a další postup prací.

Během prosince 2014 a počátkem ledna 2015 se odbory kraje zapojily do doladění formulací návrhové části. Během ledna byl zpracován akční plán.

PRÚOK byl v souladu se smlouvou finalizován a předán kraji k 30. 1. 2015.

Návrh PRÚOK byl odsouhlasen Radou Olomouckého kraje usnesením č. UR/62/25/2015 ze dne 5. března 2015.

Následovalo projednání dokumentu s odbornou veřejností. Dokument byl konzultován s obcemi s rozšířenou působností, představen na Konferenci samospráv Olomouckého kraje, setkání mikroregionů a místních akčních skupin Olomouckého kraje a projednán v relevantních poradních orgánech Rady a Zastupitelstva Olomouckého kraje. Samostatně byl uspořádán seminář pro zastupitele Olomouckého kraje.

Souběžně probíhalo posouzení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů. Toto posouzení vyvrcholilo veřejným projednáním dne 21. července 2015.

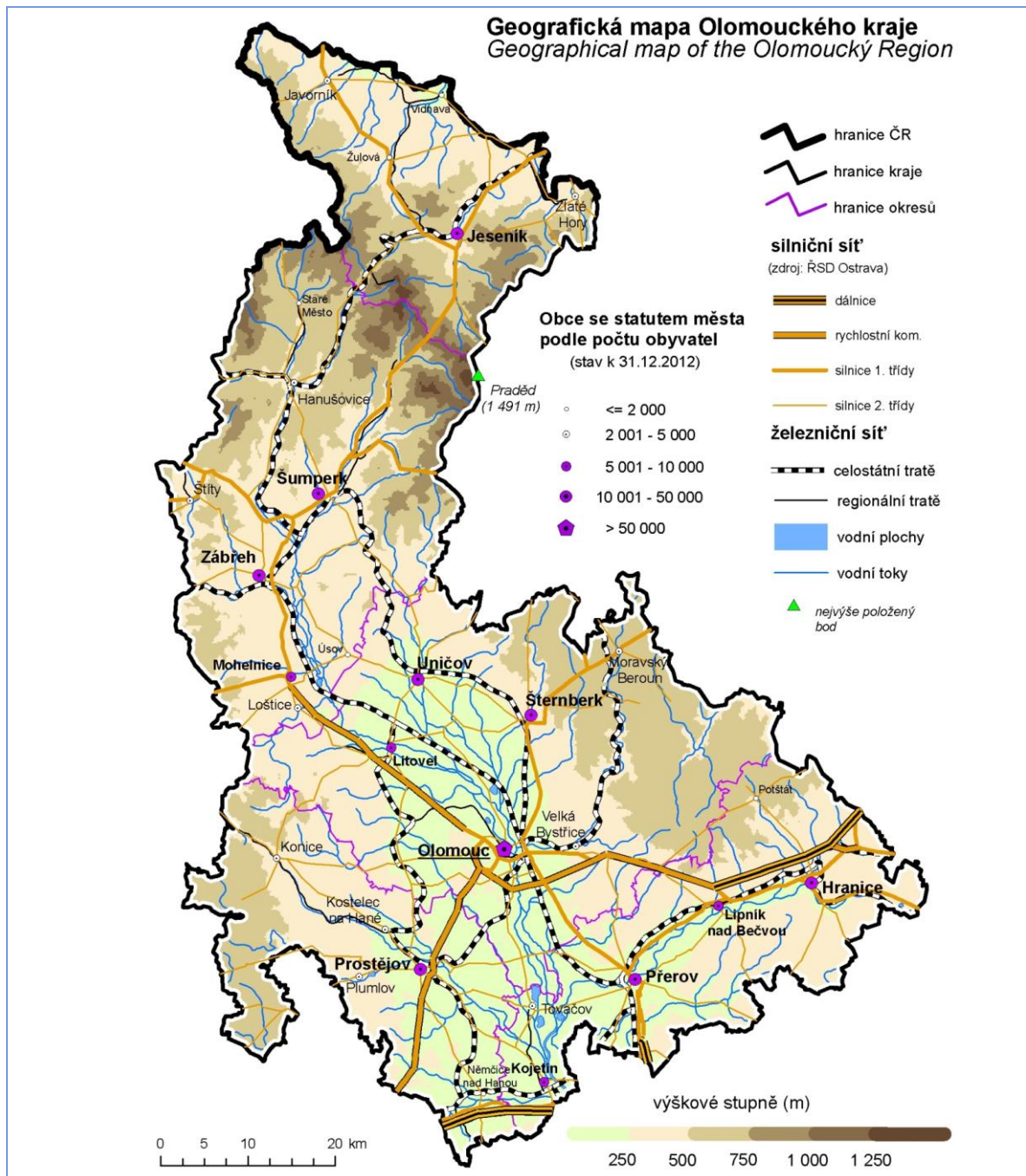
V rámci posouzení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví byly vypořádány následující připomínky.

Číslo	Připomínkující	Připomínka	Vypořádání
1.	Ing. Jaromír Manhart ředitel odboru odpadů Ministerstvo životního prostředí	Na str. 48 sekce A.1.5 Technická infrastruktura část Odpadové hospodářství je popsán stav odpadového hospodářství na základě údajů uváděných Českým statistickým úřadem. Požadujeme uvádět dané informace o množství komunálního odpadu na základě dat získaných dle zákona o odpadech, aby údaje v příslušné koncepci korespondovaly s Plánem odpadového hospodářství Olomouckého kraje, který je vytvářen paralelně se zmiňovanou koncepcí.	Texty věnované odpadovému hospodářství (aktuálně strana 51–52) byly kompletně přepracovány na základě údajů z analytické části Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje pro období 2016–2026.
2.	RNDr. Alena Vopálková ředitelka odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny Ministerstvo životního prostředí	Str. 61 - požadujeme upravit název tabulky č. 25 na "Zvláště chráněná území v Olomouckém kraji" tak, aby byl text v souladu s částí třetí zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Str. 61- doporučujeme aktualizovat počty a další s tím související údaje o zvláště chráněných územích vyhlášených v kategorii přírodní rezervace (PR) a přírodní památka (PP). Dle aktuálních údajů Ústředního seznamu ochrany přírody spravovaného Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR se na území Olomouckého kraje nachází 54 PR a 96 PP. Str. 108 - v názvu oblasti podpory E.5.3. požadujeme před slovní spojení "chráněné území" doplnit slovo "zvláště".	Název tabulky č. 25 upraven. Počty a plochy zvláště chráněných území upraveny dle údajů z Ústředního seznamu ochrany přírody k datu 22. 8. 2015. K tomuto datu bylo v seznamu 49 PR a 92 PP. Slovo zvláště doplněno do názvu oblasti podpory E.5.3 (aktuálně str. 109)

A. ANALYTICKÁ ČÁST

Základní charakteristika kraje

Olomoucký kraj má rozlohu 5 267 km² a počet obyvatel 636 356 (k 31. 12. 2013). Nachází se na severovýchodě Moravy – na severu hraničí s Polskem, převážnou část hranice má však vnitrostátní. Sousedí od východu k západu s Moravskoslezským, Zlínským, Jihomoravským a Pardubickým krajem. Z fyzicko-geografického hlediska se jedná o kraj dvou rozdílných částí – zatímco na jihu se rozkládá nížinný Hornomoravský úval, jemuž dominuje řeka Morava (s nejnižším bodem kraje v jejím údolí u Kojetína – 191 m n. m.), sever kraje se zvedá v podobě pohoří Hrubý Jeseník s nejvyšším vrcholem kraje Pradědem (1 491 m n. m.).

Obr. 1: Geografická mapa Olomouckého kraje

Pramen: Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Olomouci

V Olomouckém kraji se nachází 399 obcí, z toho celkem 30 měst, z nichž Olomouc, Přerov a Prostějov mají status statutárního města. Kraj se člení na 5 okresů, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (a vojenský újezd Libavá). Společně se Zlínským krajem tvoří Region soudružnosti NUTS II Střední Morava. Kraj je, i přes svůj protáhlý tvar, poměrně uzavřeným funkčním regionem. Největším městem regionu je krajské město Olomouc s téměř 100 tis. obyvateli, následuje dvojice měst Přerov a Prostějov s cca 45 tis. obyvateli. V regionu se nachází dvě polycentrické sídelní oblasti: trojúhelník měst Olomouc – Přerov – Prostějov na jihu, severněji oblast Mohelnice – Zábřeh – Šumperk.

V Olomouckém kraji dochází k v posledních letech k úbytku obyvatel, a to zejména z důvodu migrace. Postiženy jsou zejména regiony na severu území (SO ORP Jeseníky a Šumperk) a dále jihovýchod kraje (SO ORP Přerov a Lipník nad Bečvou). Ruku v ruce se záporným migračním saldem (a celkově nepříznivou demografickou situací v České republice jako celku) dochází k výraznému stárnutí obyvatel. Tento prudký růst může v budoucnu přinést výrazné ekonomické a sociální problémy. Koncentrace obyvatel má v důsledku fyzicko-geografických podmínek výrazně severojižní gradient, kdy na jihu jsou soustředěna největší města kraje, a směrem na sever hustota osídlení klesá.

Obdobně klesá hustota a kvalita dopravní infrastruktury. Zatímco města na jihu kraje jsou propojená dálniční a rychlostní sítí a prochází jimi významné národní i mezinárodní železniční koridory, v SO ORP Šumperk a Jeseník silnice vyšších tříd chybí a železnice je zastoupena lokálními neelektrifikovanými tratěmi. Celý region je pokryt IDS, do kterého je integrována většina autobusových a vlakových linek a všechny MHD.

Hospodářsky patří kraj k nejslabším v celé republice. Podíl HDP na obyvatele je třetí nejnižší, avšak oproti jiným krajům dochází od roku 2009 ke stabilnímu růstu HDP. V kraji má v oblasti průmyslu výsadní postavení strojírenský průmysl, dále k velkým zaměstnavatelům patří i podniky v oboru optických výrobků a výroby čerpacích zařízení. Všechny tyto obory jsou výrazně exportně zaměřeny. Pro celý kraj je charakteristická vysoká nezaměstnanost.

Největším zaměstnavatelem v Olomouckém kraji je Univerzita Palackého v Olomouci, z čehož vyplývá vysoký podíl lidí zaměstnaných ve výzkumu (pátý nejvyšší mezi kraji) a počet vysokoškolsky vzdělaných lidí (čtvrtý nejvyšší mezi kraji). V Olomouckém kraji působí celkem čtyři vysoké školy. Kromě již zmíněné Univerzity Palackého jsou to soukromé VŠ v Přerově a v Olomouci, v Šumperku se dále nachází detašované pracoviště VŠB-TU Ostrava.

Z turistického hlediska je velmi atraktivní především sever území, kde se nachází velké množství lázní, v kraji je možné navštívit i památku UNESCO. Přesto se kraji nedaří přilákat větší množství návštěvníků a kraj patří k těm s podprůměrným počtem příjezdů. Zahraniční turisté tvoří pouze pětinu příjezdů a průměrný počet nocí je velmi nízký. U tuzemských turistů je počet přenocování naopak nadprůměrný, což zjevně souvisí s již zmíněným lázeňstvím. Počet ubytovacích zařízení i lůžek je v mezikrajském srovnání relativně nízký, avšak jejich obsazenost je také relativně nízká.

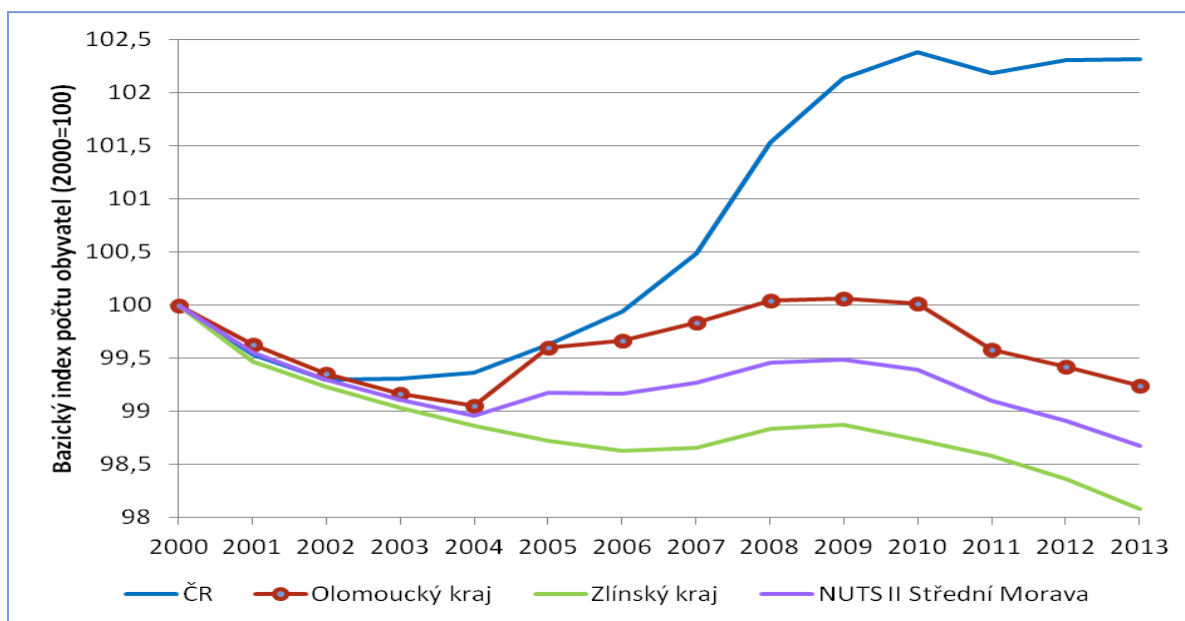
Z pohledu životního prostředí lze v kraji opět vysledovat severojižní gradient. Zatímco sever území se vykazuje vysokým stupněm ekologické stability, především díky vysokému podílu lesů, a dobré kvalitě ovzduší, směrem na jih přibývá zemědělsky obhospodařovaných ploch, snižuje se stupeň ekologické stability a klesá kvalita ovzduší. Velmi špatná kvalita ovzduší je pozorována v okrese Přerov, což je následek přítomnosti chemického průmyslu. S výjimkou tohoto okresu lze životní prostředí v Olomouckém kraji označit za příznivé.

A.1 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA

A.1.1 OBYVATELSTVO

Vývoj a struktura obyvatel

K 31. 12. 2013 žilo v Olomouckém kraji 636 356 obyvatel, čímž se kraj řadí k průměrně lidnatým krajům České republiky. Hustota zalidnění dosahuje 121 obyvatel na km², což je ve srovnání s průměrem České republiky (133 obyv./km²) i regionu soudružnosti Střední Morava (132 obyv./km²) podprůměrná hodnota.

Obr. 2: Vývoj počtu obyvatel v letech 2000–2013 v České republice, Olomouckém a Zlínském kraji a regionu soudružnosti Střední Morava (hodnota roku 2000 = 100)

Pramen: Český statistický úřad, Regionální statistiky

V roce 2000 měl Olomoucký kraj 641 072 obyvatel a tento počet klesal do roku 2004. V období 2005 až 2008 následoval růst na předchozí úroveň. V posledních pěti letech počet obyvatel kraje klesá, což neodpovídá trendu rostoucího počtu obyvatel České republiky. Pokles počtu obyvatel je charakteristický i pro region soudružnosti Střední Morava, jehož je území kraje součástí.

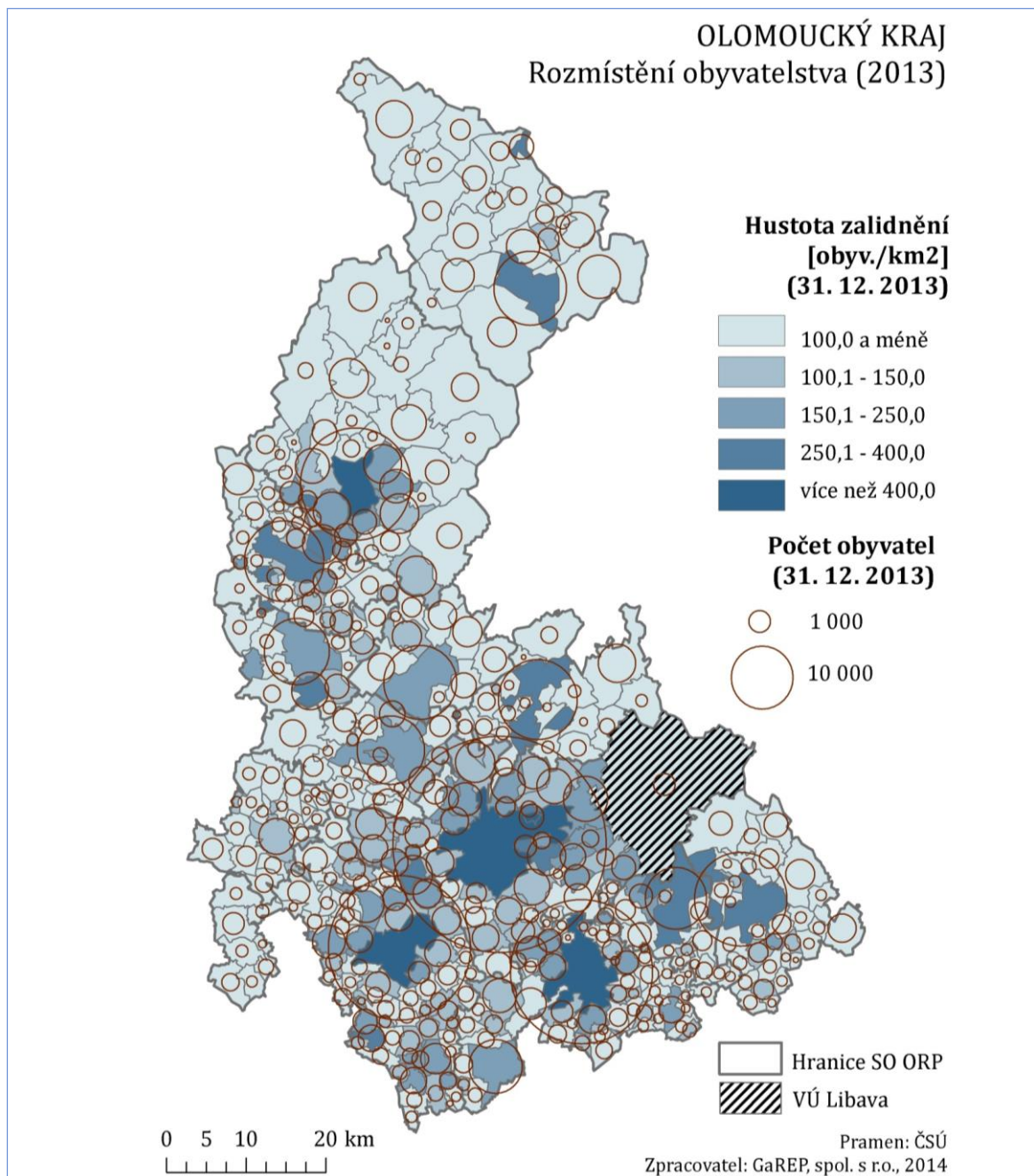
Tab. 1: Meziroční změny počtu obyvatel v letech v SO ORP Olomouckého kraje (%)

SO ORP	2010/ 2009	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2013/ 2009	Počet obyvatel k 31. 12. 2013
Hranice	100,0	99,9	99,9	99,6	99,4	34 492
Jeseník	99,6	98,5	99,3	99,3	96,7	39 910
Konice	99,6	99,6	99,5	99,4	98,1	10 984
Lipník nad Bečvou	99,9	99,7	100,1	99,3	98,9	15 267
Litovel	99,8	100,1	100,2	100,1	100,2	23 748
Mohelnice	99,8	100,0	99,6	99,7	99,2	18 592
Olomouc	100,3	100,0	100,2	100,2	100,8	162 502
Prostějov	100,0	99,4	99,9	99,9	99,2	98 239
Přerov	99,6	99,0	99,6	99,5	97,7	82 255
Šternberk	99,7	99,5	99,8	99,7	98,7	23 576
Šumperk	99,7	99,0	99,6	99,7	98,0	70 621
Uničov	99,8	99,7	99,4	99,6	98,5	22 648
Zábřeh	100,3	100,2	99,8	99,6	99,8	33 522

SO ORP	2010/ 2009	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2013/ 2009	Počet obyvatel k 31. 12. 2013
Olomoucký kraj	99,9	99,5	99,8	99,8	99,1	636 356

Pramen: Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Olomouci, Časové řady vybraných ukazatelů podle SO

V období 2009 až 2013 lze pozorovat **pokles počtu obyvatel** u všech SO ORP v rámci kraje s výjimkou Olomouce a Litvle. V mnoha případech se pokles počtu obyvatel pohybuje v řádu jednotek procent za zkoumaných 5 let, což značí relativně významný pokles obyvatel a potenciální problém kraje. Nejvýznamněji poklesl počet obyvatel v SO ORP Jeseník (o 3,3 %), o více než 1 % pak ještě v SO ORP Přerov, Konice, Lipník nad Bečvou, Šternberk, Šumperk a Uničov.

Obr. 3: Hustota osídlení a počet obyvatel v obcích Olomouckého kraje k 31. 12. 2013

Pramen: Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Olomouci, Města a obce

Rozmístění obyvatelstva je značně nerovnoměrné, největší hustota zalidnění je v jižní části kraje, naopak směrem k severu hustota osídlení klesá. Menší počet obyvatel a malá hustota osídlení je typická i pro západní část kraje, především SO ORP Konice a v západní části SO ORP Prostějov.

Zmiňovaný **pokles počtu obyvatel u většiny SO ORP je způsoben zejména záporným migračním saldem**. V přepočtu na 1 000 obyvatel roční průměr v období let 2009 až 2013 činil -0,8 ‰. Migrační saldo bylo záporné v každém pozorovaném roce. Tento trend je typický pro celý Region soudružnosti Střední Morava, v rámci ČR se jedná o jednu z oblastí s nejvyšším odlivem obyvatel. V mezikrajském srovnání se region řadí mezi 7 krajů se záporným migračním saldem.

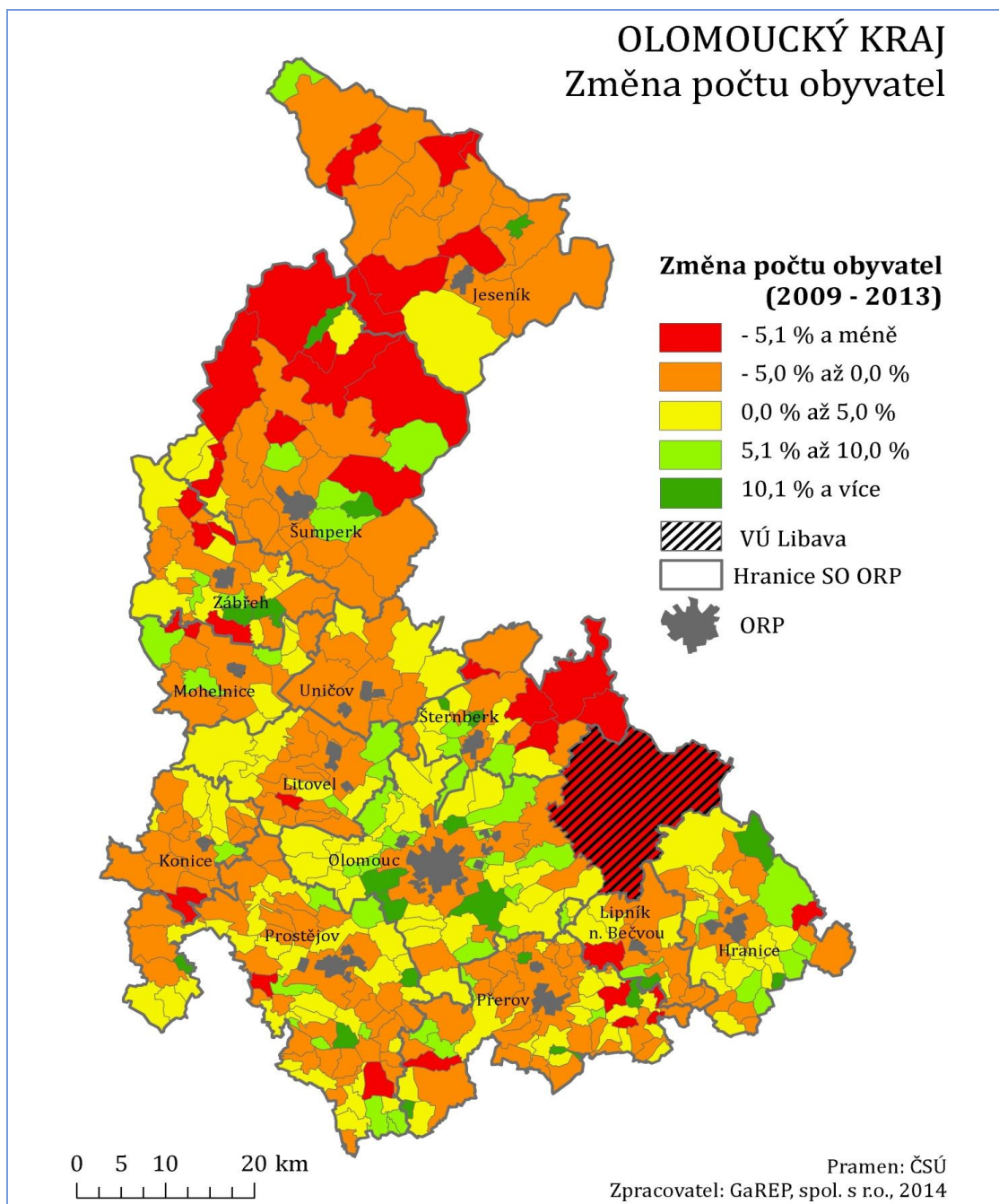
Tab. 2: Vývoj migračního salda v přepočtu na 1 000 obyvatel v letech 2009–2013 v SO ORP Olomouckého kraje (v ‰)

SO ORP	Rok					Roční průměr 2009–2013
	2009	2010	2011	2012	2013	
Hranice	-3,9	-2,0	-1,4	-0,6	-2,3	-2,1
Jeseník	-3,8	-3,3	-3,1	-5,7	-5,3	-4,2
Konice	-5,0	-1,0	0,5	-1,3	-3,1	-2,0
Lipník nad Bečvou	-0,8	-2,1	-0,5	1,1	-5,5	-1,5
Litovel	2,4	-0,3	2,8	1,6	2,3	1,8
Mohelnice	-0,6	-1,4	-1,1	-3,1	-1,5	-1,5
Olomouc	1,1	1,6	1,6	0,8	0,7	1,2
Prostějov	1,6	1,3	1,0	-0,4	0,6	0,8
Přerov	-2,6	-3,9	-2,3	-2,1	-2,5	-2,7
Šternberk	-1,3	-3,6	-1,1	-0,1	-2,7	-1,7
Šumperk	-2,3	-2,5	-1,7	-1,9	-1,6	-2,0
Uničov	-2,6	-4,0	-0,6	-4,0	-3,8	-3,0
Zábřeh	-1,7	1,7	-0,5	-1,8	-2,4	-1,0
Olomoucký kraj	-0,8	-0,8	-0,2	-1,0	-1,2	-0,8
NUTS II Střední Morava	-0,7	-1,0	-0,5	-1,1	-1,1	-0,9
Česká republika	2,7	1,5	1,6	1,0	-0,1	1,3

Pramen: Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Olomouci, Časové řady vybraných ukazatelů podle SO

Při srovnání jednotlivých SO ORP je opět patrný severojižní gradient, kdy **na jihu území lze pozorovat kladné migrační saldo, a směrem na sever záporné**, přičemž nejvíce záporné saldo lze pozorovat v SO ORP Jeseník. Dále lze pozorovat významné záporné migrační saldo na jihovýchodě území, zejména v SO ORP Přerov a Hranice. Vývoj v kraji tedy pokračuje v obdobném trendu jako v předchozím období. Na úrovni obcí lze pomocí migrace pozorovat **suburbanizační procesy okolo velkých měst, především Olomouce**. U ostatních měst se spíše nevyskytují. Na druhou stranu jsou však tyto suburbanizační tendence výrazně slabší než např. u Prahy a Brna, což jsou však města s řádově vyšším počtem obyvatel, a tedy i silnějšími suburbanizačními procesy.

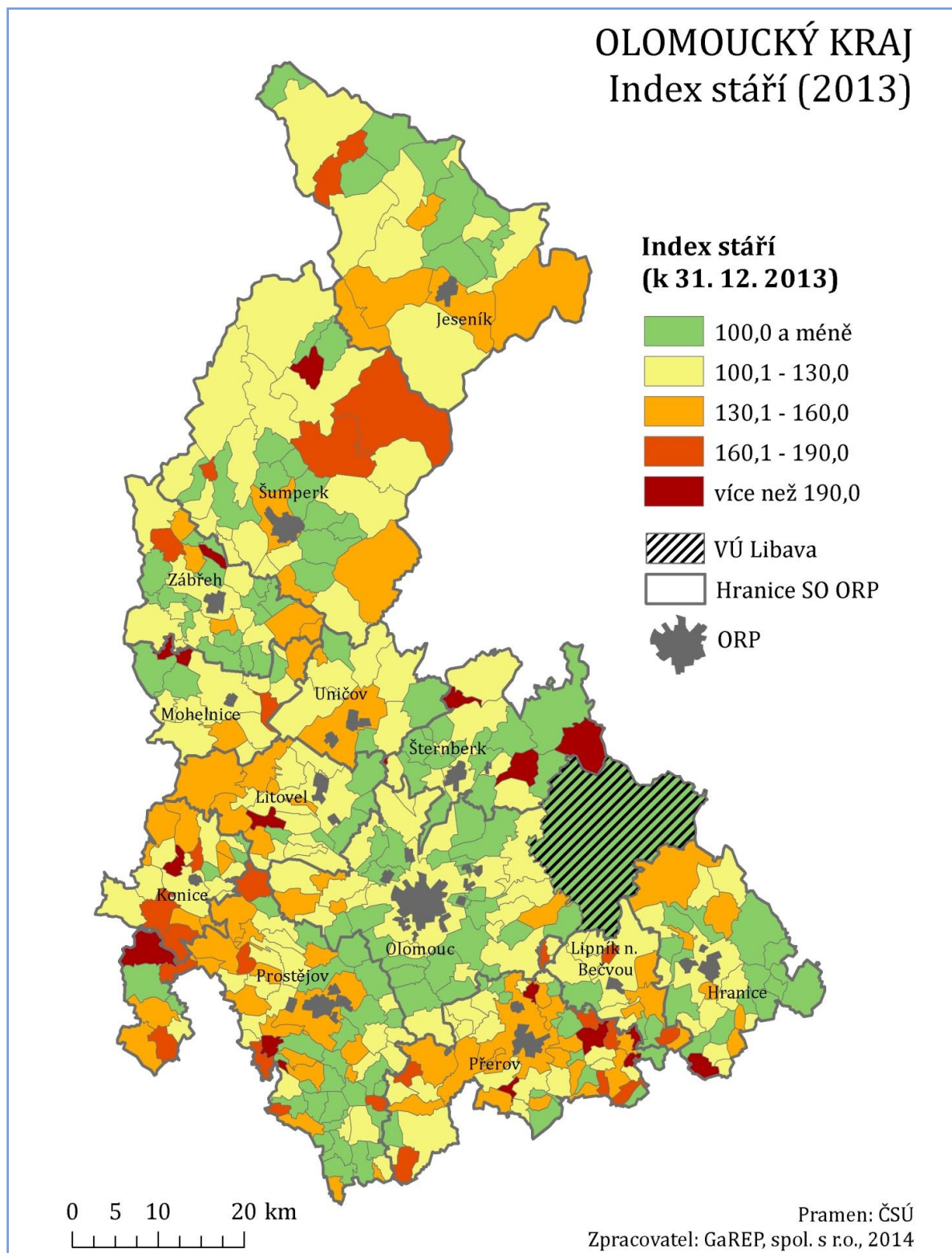
Obdobně jako v celé České republice i v Olomouckém kraji **dochází k poměrně rychlému stárnutí obyvatelstva**. Zatímco v roce 2002 byl **index stáří** Olomouckého kraje 86,7 (v ČR 89,2), v roce 2013 dosáhl hodnoty 119,5, což je ve srovnání s hodnotou 115,7 za ČR nadprůměrná hodnota. Zatímco ve věkové kategorii 0 až 14 let žilo v roce 2013 v Olomouckém kraji 94 054 osob (14,8 %), ve věkové kategorii nad 65 let to bylo již 112 439 obyvatel (17,7 %). Na úrovni SO ORP vykazují **nejvyšší hodnoty indexu stáří regiony na severu a jihovýchodě kraje**, tedy SO ORP Jeseník, Šumperk, Konice a Přerov. Vysoký index stáří a záporné migrační saldo těchto regionů předznamenávají významné problémy v budoucnosti.

Obr. 4: Změna počtu obyvatel v obcích Olomouckého kraje v letech 2009–2013

Pramen: Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Olomouci, Města a obce

Podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí v Olomouckém kraji činí 11,9 %, což je hodnota pod průměrem České republiky, v tomto případě však průměr ovlivňuje výrazně vyšší podíl v rámci Prahy. **Ve srovnání s ostatními kraji patří Olomoucký kraj k regionům s nejvyšším podílem vysokoškolsky vzdělaných lidí**, nadprůměrné hodnoty dosahuje i v rámci regionu soudružnosti Střední Morava. Ze srovnání na úrovni SO ORP je patrné, že vysoký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je **způsoben hlavně vlivem Olomouce, která je centrem vysokoškolského vzdělávání**. Zatímco podíl vysokoškolsky vzdělaných v SO ORP Olomouc dosahuje 17,7 %, podíl v ostatních SO ORP se pohybuje mezi 6,7 až 10,9 %. Vyšší je v případě jižní části regionu, především v SO ORP největších měst (Přerov, Prostějov, Hranice), naopak **směrem na sever a západ podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel klesá**.

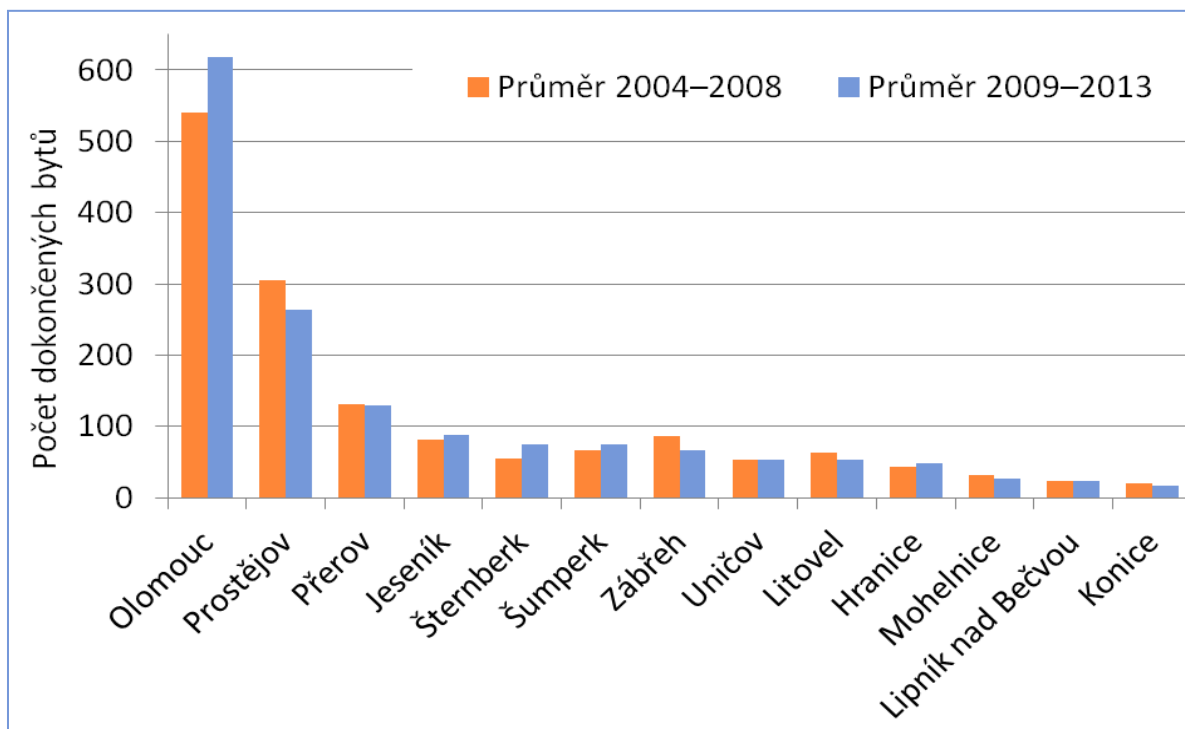
Obr. 5: Index stáří v obcích Olomouckého kraje k 31. 12. 2013

Pramen: Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Olomouci, Města a obce

Bydlení

V období 2009 až 2013 bylo **ročně průměrně postaveno 1 540 bytů**, což činí v přepočtu 2,4 dokončeného bytu na 1 000 obyvatel. Nejintenzivnější výstavba byla v roce 2009. Poté počet dokončených bytů klesal. Touto hodnotou **se kraj pohybuje pod republikovým průměrem**,

který za stejné období dosahoval cca 3,1 bytu na 1 000 obyvatel. Intenzita bytové výstavby je však významně vyšší než v Regionu soudružnosti Střední Morava a ve Zlínském kraji.

Obr. 6: Počet dokončených bytů v SO ORP Olomouckého kraje v období 2004–2013

Pramen: Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Olomouci, Časové řady vybraných ukazatelů podle SO

Z pohledu SO ORP bylo **nejvíce dokončených bytů v SO ORP Olomouc**, v roce 2013 jich bylo 457. Ze srovnání průměru z let 2004–2008 a 2009–2013 je patrné, že bytová výstavba na Olomoucku zaznamenala poměrně významný růst. Nadprůměrný počet bytů (249) byl v roce 2013 dokončen ještě v SO ORP Prostějov, v něm však lze pozorovat výrazný pokles intenzity bytové výstavby. V ostatních SO ORP je intenzita bytové výstavby výrazně nižší. V SO ORP Jeseník, Šternberk, Šumperk a Hranice došlo mezi roky 2004 a 2013 k nárůstu intenzity bytové výstavby. V SO ORP Přerov, Zábřeh, Litovel, Mohelnice a Konice intenzita naopak poklesla.

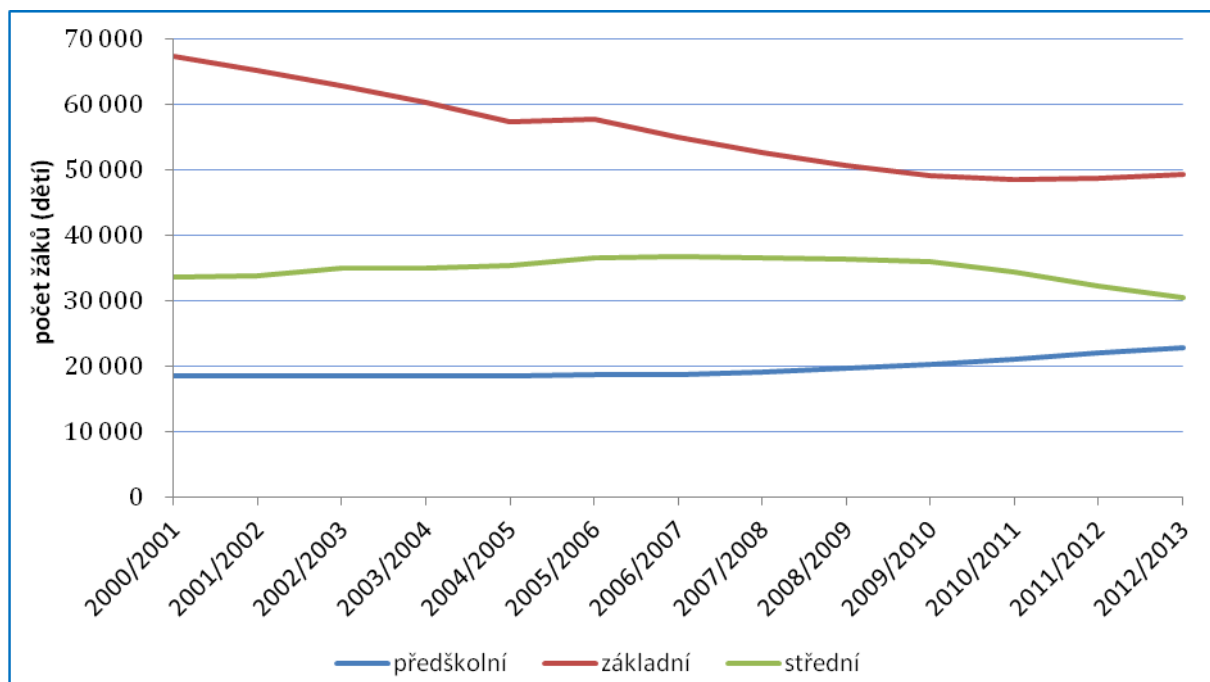
Shrnutí

Z pohledu obyvatelstva se region potýká s několika významnými problémy, které navíc mohou nabýt dlouhodobého charakteru. Po celé sledované období lze pozorovat výrazné záporné migrační saldo a počet obyvatel klesá. Naopak mírně stoupá počet dokončených bytů. Tento vzestup je ale nižší než činí hodnoty za celou ČR. Index stáří patří v republikovém měřítku k nadprůměrným. Navíc v samotném kraji lze pozorovat regiony, v rámci kterých jsou tyto jevy výraznější. Mezi tyto regiony lze zařadit sever (SO ORP Jeseník a Šumperk), jihovýchod (SO ORP Přerov, Lipník nad Bečvou a Hranice) a západ regionu (SO ORP Konice a západní část SO ORP Prostějov). V těchto regionech se k výše zmíněným problémům navíc přidává i nevhodná struktura vzdělání. Bytová výstavba v kraji je podprůměrná.

A.1.2 VYBAVENOST (VEŘEJNÉ SLUŽBY)

Vzdělávání

Z hlediska dlouhodobého vývoje se mezi školními roky 2000/2001 a 2012/2013 **zvýšil počet dětí v předškolním vzdělávání, poklesl počet žáků v základním vzdělávání a víceméně stagnoval počet žáků vzdělávaných na středních školách**. Ještě na počátku 21. století docházelo do 443 mateřských škol 19,0 tis. dětí, zatímco ve školním roce 2012/2013 to bylo v případě 373 mateřských škol už 22,9 tis. dětí. Počet zařízení předškolního vzdělávání tedy poklesl, počet dětí ale zejména po roce 2008 narostl. To souvisí s demografickým vývojem, kdy se do věku tří až šesti let dostávají potomci silných populačních ročníků z konce 70. a začátku 80. let 20. století.

Obr. 7: Vývoj počtu žáků (dětí) v předškolním, základním a středním vzdělání v Olomouckém kraji mezi školními roky 2000/2001 až 2012/2013

Pramen: Český statistický úřad. Statistická ročenka Olomouckého kraje 2013

Počet žáků základních škol se za sledované období výrazně snížil, a to při zachování zhruba stejného počtu škol. Jestliže ve školním roce 2000/2001 docházelo do základních škol 67,3 tis. žáků, o dvanáct let později to bylo již jen 49,3 tis. žáků. Propad se však v posledních letech zastavil právě v souvislosti s pozvolným nárůstem počtu dětí a lze předpokládat, že v příštích letech bude počet žáků základních škol naopak narůstat. Co se týká středních škol, tak jejich počet se mírně snížil na necelých 100 zařízení v tomto stupni vzdělávání. Počet středoškoláků nejdříve mírně rostl (v letech 2006 a 2007 se pohyboval kolem 36,5 tis. žáků), v posledních letech však klesá (ve školním roce 2012/2013 studovalo na středních školách 30,4 tis. žáků). Na střední školy totiž dorazily slabší populační ročníky z 90. let 20. století, avšak lze předpokládat stejně jako u základních škol, že v budoucnu se bude počet žáků opět zvyšovat (i když v delším časovém horizontu).

Za účelem naplnění volného času dětí a mládeže mimo školní docházku funguje v kraji **17 středisek volného času**, nejvíce v SO ORP Přerov, Prostějov a Olomouc.

Tab. 3: Vybavenost v oblasti školství v SO ORP Olomouckého kraje ve školním roce 2012/2013 – MŠ, ZŠ, střediska volného času

SO ORP	Mateřské školy	ZŠ (1. – 5. ročník)	ZŠ (1. – 9. ročník)	Speciální MŠ, ZŠ a SŠ	Středisko volného času ¹
Hranice	31	8	10	2	1
Jeseník	28	6	11	3	1
Konice	10	3	4	0	0
Lipník nad Bečvou	10	4	6	1	1
Litovel	16	6	10	1	1
Mohelnice	11	4	5	2	1
Olomouc	78	21	41	10	2
Prostějov	47	14	21	3	3
Přerov	62	15	26	4	3
Šternberk	13	6	5	1	1
Šumperk	30	11	19	5	1
Uničov	8	2	10	1	1
Zábřeh	29	18	8	1	1
Olomoucký kraj	373	118	176	35	17

Pramen: Krajský úřad Olomouckého kraje, Odbor školství, mládeže a tělovýchovy

Pozn.: ¹ Středisko pro volný čas dětí a mládeže

Tab. 4: Vybavenost v oblasti školství v SO ORP Olomouckého kraje ve školním roce 2012/2013 – střední a vyšší odborné školy

SO ORP	Gymnázia	Střední odborné školy	Střední odborná učiliště	Odborná učiliště	Praktické školy	Nástavbové studium	Vyšší odborné školy
Hranice	1	4	2	0	0	1	0
Jeseník	1	4	5	1	1	2	0
Konice	1	0	0	0	0	0	0
Lipník nad Bečvou	1	3	1	0	1	0	0
Litovel	1	0	1	0	0	1	0
Mohelnice	0	3	2	2	1	1	0
Olomouc	4	18	13	4	1	9	4
Prostějov	4	7	6	2	2	4	0
Přerov	3	11	6	3	0	6	1
Šternberk	1	0	1	0	0	1	0
Šumperk	1	8	2	1	1	2	1
Uničov	1	2	1	0	0	2	1
Zábřeh	1	2	2	1	1	2	1
Olomoucký kraj	20	62	42	14	8	31	8

Pramen: Krajský úřad Olomouckého kraje, Odbor školství, mládeže a tělovýchovy

V rámci Olomouckého kraje se nejvyšší počet mateřských škol nachází v SO ORP Olomouc, Přerov a Prostějov, což je pochopitelné vzhledem k populační velikosti měst v těchto regionech. Také v absolutním počtu základních škol dominují SO ORP Olomouc, Přerov a Prostějov.

V Olomouckém kraji existuje rozsáhlá síť středních škol a vyšších odborných škol všech zřizovatelů nabízejících pestrou škálu oborů vzdělání. Dominantním zřizovatelem středních a vyšších odborných škol je Olomoucký kraj.

Ve školním roce 2014/2015 poskytuje střední vzdělání na území Olomouckého kraje celkem **92 středních škol** různých zřizovatelů (běžných středních škol i škol samostatně zřízených pro

žáky se speciálními vzdělávacími potřebami). Z tohoto počtu zřizoval kraj 68 škol, soukromé osoby 19 škol, církev 2 školy a obce 3 školy.

Některé střední školy mají svým zaměřením nebo vyučovaným oborem výrazně nadregionální charakter. V Olomouckém kraji to jsou střední odborné školy nabízející obory lesnické, oděvní, technologie potravin, polygrafie, poštovní, sociální péče, požární ochrany, některé zdravotnické obory vzdělání apod.

V uplynulých letech byla ze strany Olomouckého kraje průběžně realizována optimalizační opatření vedoucí k celkové redukci počtu škol a školských zařízení zřizovaných krajem a k žádoucí racionalizaci výdajů vynakládaných na jejich provoz s ohledem na klesající počet žáků. Současnou síť škol a školských zařízení lze považovat z hlediska jejich počtu a vzdělávací nabídky za stabilizovanou, nicméně lze vysledovat potřebnost modernizace a v některých případech i rozšíření stávající školské infrastruktury zejména v oblasti dílenských komplexů a center odborné přípravy při středních odborných školách a středních odborných učilištích a dále v oblasti modernizace školních sportovišť.

Velká pozornost je věnována zejména **podpoře vybraných učebních oborů a technických oborů** vzdělání zakončených maturitní zkouškou, o jejichž absolventy je dlouhodobý zájem ze strany zaměstnavatelů. Olomoucký kraj realizuje dva stipendijní programy, jejichž hlavním záměrem je zvýšit zájem žáků o studium těchto dlouhodobě perspektivních oborů vzdělání s vysokou uplatnitelností na trhu práce a do budoucna zajistit pro tyto obory dostatek kvalifikované pracovní síly.

Na území kraje dále působí celkem **8 vyšších odborných škol** – 4 školy jsou zřizovány Olomouckým krajem, 2 církví a 2 školy jsou soukromé – a také Konzervatoř Evangelické akademie nabízející studium uměleckých oborů.

V Olomouckém kraji mají sídlo celkem tři vysoké školy: druhá nejstarší univerzita v České republice, **Univerzita Palackého v Olomouci**, na jejíž osmi fakultách (Cyrilometodějská teologická, Lékařská, Filozofická, Přírodovědecká, Pedagogická, Tělesné kultury, Právnická a Zdravotnických věd) bylo v lednu 2014 zapsáno 21,3 tis. studentů, a dále dvě soukromé vysoké školy neuniverzitního typu – **Moravská vysoká škola Olomouc** se zaměřením na ekonomiku a management a **Vysoká škola logistiky** se sídlem v Přerově. Další veřejnou vysokou školou působící na území kraje je **VŠB-TU Ostrava**, která realizuje výuku vybraných bakalářských oborů na svém detašovaném pracovišti Fakulty strojní a Ekonomické fakulty v Šumperku.

Kraj v oblasti školství, mládeže a tělovýchovy zřizuje střední školy, vyšší odborné školy, ale také základní a mateřské školy nebo základní umělecké školy. Kraj se dále stará o dětské domovy a domy dětí a mládeže. K 1. 9. 2014 kraj zřizoval celkem 117 takových zařízení. Pod kompetenci kraje náleží provozní náklady, investiční výdaje těchto institucí. Olomoucký kraj podporuje i soukromé školy, věnuje se sportu, environmentálnímu vzdělávání, oblasti informačních technologií a dalším činnostem.

Kraj přispívá na vybraný vrcholový, výkonnostní a mládežnický sport prostřednictvím grantů. Kraj sport podporuje také prostřednictvím Centra individuálních sportů kraje olomouckého (CISKO). Dále se zaměřuje na oblast informačních technologií a na stipendia pro studium zahraničních středních a vysokých škol. Mezi konkrétní projekty patří Olympiáda pro děti a mládež, Sportuj s krajem, vyhlašování nejlepších sportovců a další.

Oblast vzdělávání je v gesci **Odboru školství, mládeže a tělovýchovy**. Jednotlivá oddělení řeší záležitosti ve věci krajských kompetencí a zřizovaných institucí. Jedná se o zajištění běžných provozních a investičních potřeb včetně tvorby dokumentů a podkladů pro strategická rozhodování.

V letech 2011 až 2013 realizoval Olomoucký kraj několik významných projektů v oblasti vzdělávání. V rámci stipendií pro žáky učebních oborů bylo podpořeno více než 4 tis. osob (600

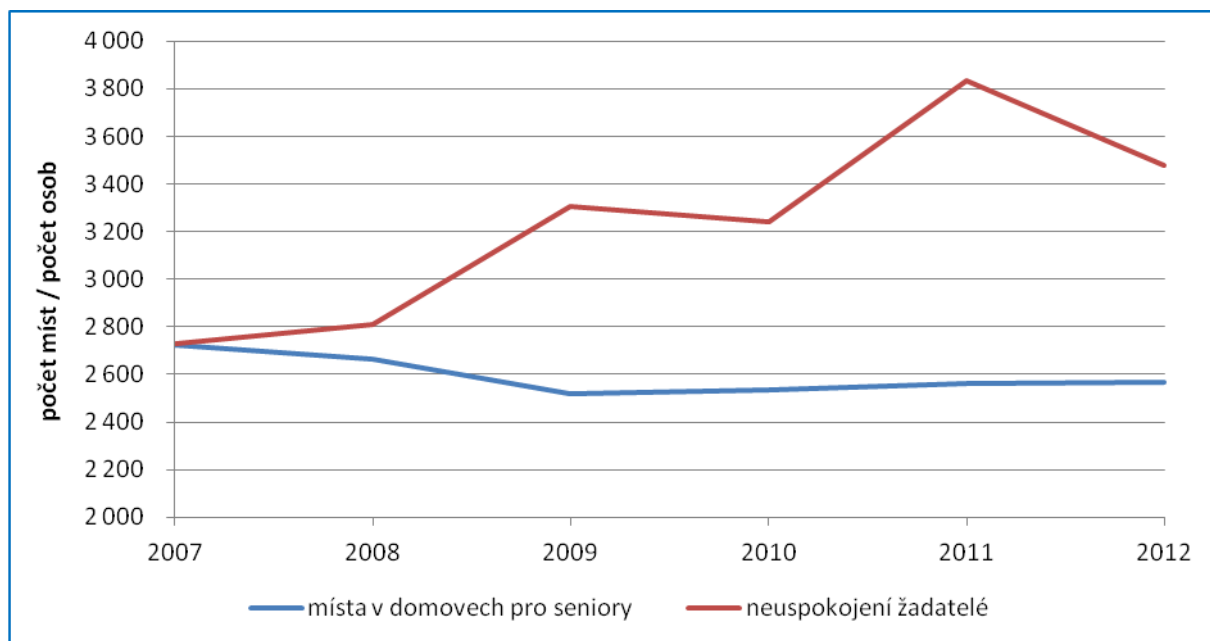
v roce 2011, 1 815 v roce 2012, 1 890 v roce 2013), které získaly motivační stipendia s cílem sladit požadavky trhu práce a nabídku oborů na školách. Další stipendia byla určena na studijní pobyty v zahraničí (120 v roce 2011, 170 v roce 2012 a 63 v roce 2013), kraj rovněž kofinancoval mezinárodní výměny dětí a mládeže ze škol a školských zařízení. Další projekty se týkaly příspěvků na kofinancování evropských vzdělávacích programů, podpory environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (25 akcí v roce 2011, 21 akcí v roce 2012 a 22 projektů v roce 2013) či na programy škol zaměřené na primární prevenci sociálně-patologických jevů (3 akce v roce 2011, 2 akce a 120 osob v roce 2012, 2 akce a 150 osob v roce 2013). Olomoucký kraj přispěl i vysokým školám na investiční a neinvestiční projekty.

Značné množství projektů se týkalo údržby budov škol a školských zařízení a vybavení v nich (např. výměny oken, zateplení, rekonstrukce osvětlení a elektroinstalace, modernizace dílen). Výrazný počet projektů se zaměřoval také na inovaci výuky, podporu e-learningu a interaktivních metod (vyšší důraz byl kladen na jazykové, přírodovědné a technické předměty).

Sociální služby

V Olomouckém kraji jsou poskytovány ambulantní, terénní nebo pobytovou formou různé druhy sociálních služeb. Vybavenost územních celků SO ORP v Olomouckém kraji je z hlediska počtu jednotlivých druhů sociálních služeb ovlivněna sociálními jevy vyskytujícími se v daných lokalitách. Kumulace těchto jevů představuje riziko vzniku nepříznivé sociální situace, jejíž řešení vyžaduje pomoc prostřednictvím poskytování sociální služby. Charakter nepříznivé sociální situace je tedy výchozím podkladem pro vznik konkrétní sociální služby.

Potřebnost poskytování sociálních služeb na území Olomouckého kraje je průběžně zjišťována v rámci procesů plánování rozvoje sociálních služeb, ve spolupráci s obcemi, poskytovateli sociálních služeb i samotnými uživateli sociálních služeb. Kapacitně nejvýznamnějšími sociálními službami jsou **domovy pro seniory**. Od roku 2009 se počet míst v nich stabilně pohybuje kolem 2,5 tis. míst (i když v období předtím poklesl). Dle statistické ročenky z oblasti práce a sociálních věcí 2013 byl k 31. 12. 2013 počet neuspokojených žádostí 3 847. V počtu neuspokojených žádostí je Olomoucký kraj na 7. místě mezi kraji ČR. Počet neuspokojených žádostí však nelze považovat za potřebný počet nových míst v této službě. Žádost si velmi často žadatelé podávají do více domovů pro seniory a v některých případech navíc pouze pro případ, že nebudou mít jiné řešení aktuální situace, přestože v daném okamžiku nemají skutečný zájem o poskytování této služby (nástup do domova pro seniory). Na jedno místo v domově pro seniory připadá v Olomouckém kraji 248 obyvatel, což je méně než celorepublikový průměr (281 obyvatel na jedno lůžko) a průměrná hodnota mezi ostatními kraji ČR.

Obr. 8: Vývoj počtu míst v domovech pro seniory a počtu neuspokojených žadatelů o místo v domovech pro seniory v Olomouckém kraji v letech 2007 až 2012

Pramen: Český statistický úřad, Statistická ročenka Olomouckého kraje 2013

Pobytovou sociální službou, jejíž potřeba v současnosti narůstá v souvislosti se zvyšujícím se počtem osob s Alzheimerovou chorobou, je služba **domovy se zvláštním režimem**. V Olomouckém kraji působí aktuálně 15 registrovaných sociálních služeb tohoto druhu s celkovou kapacitou 681 lůžek. Část této kapacity je tvořena přesunem lůžkových kapacit z domovů pro seniory, z důvodu zvyšující se potřeby poskytování specializované péče klientům již v těchto službách umístěným. V Olomouckém kraji je v provozu **11 domovů pro osoby se zdravotním postižením** s celkem 1 057 lůžky. Na jedno lůžko v tomto zařízení připadá 522 obyvatel, což je o více než 200 osob méně oproti celorepublikovému průměru (761 obyvatel na 1 lůžko). Mezi kraji ČR se jedná o pátou nejnižší hodnotu.

Na území Olomouckého kraje se nachází **21 azylových domů** (ve SO ORP Konice, Mohelnice, Lipník nad Bečvou a Litovel žádný azylový dům není). Na jedno lůžko v azylovém domě připadá v kraji 1 002 obyvatel, což je mezi kraji ČR vůbec nejméně (a tudíž i méně než celorepublikový průměr). V kraji také funguje 12 zařízení chráněného bydlení. Na jedno místo v chráněném bydlení připadá 1 512 obyvatel (opět vůbec nejméně mezi kraji ČR).

Tab. 5: Vybavenost v oblasti sociálních služeb v SO ORP Olomouckého kraje v roce 2013

SO ORP	Domovy pro seniory	Domovy pro OZP ¹	Azylové domy	Chráněné bydlení	Denní stacionáře	Nízko-prahová zařízení ²	Sociální poradny	Domy s pečov. službou
Hranice	1	1	2	0	0	1	0	3
Jeseník	6	1	3	1	1	1	2	5
Konice	3	0	0	0	0	0	0	1
Lipník nad B.	0	0	0	0	0	0	0	2
Litovel	1	1	0	0	0	0	0	5
Mohelnice	1	0	0	1	1	0	0	4
Olomouc	5	1	5	3	5	4	16	14
Prostějov	6	3	2	2	3	1	5	19
Přerov	5	2	2	0	2	3	3	13
Šternberk	1	1	1	1	0	0	0	7
Šumperk	3	1	2	2	2	1	3	10

SO ORP	Domovy pro seniory	Domovy pro OZP ¹	Azylové domy	Chráněné bydlení	Denní stacionáře	Nízkoprahová zařízení ²	Sociální poradny	Domy s pečov. službou
Uničov	1	0	2	0	1	0	0	7
Zábřeh	1	0	2	2	1	1	2	1
Olomoucký kraj	34	11	21	12	16	12	31	91

Pramen: Český statistický úřad, Městská a obecní statistika

Pozn.: ¹ OZP = osoby zdravotně postižené

² nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Sociální služba **denní stacionáře** je v Olomouckém kraji poskytována v počtu 16. Na jedno místo v denním stacionáři připadá 3 332 obyvatel, což je zhruba o 200 osob více, než činí celorepublikový průměr. Mezi ostatními kraji ČR se jedná o průměrnou hodnotu. V Olomouckém kraji také funguje 12 nízkoprahových zařízení pro děti a mládež a 31 sociálních poraden. Při vyjádření počtu obyvatel na jedno zařízení, se v případě nízkoprahových zařízení mezi kraji ČR jedná o průměrnou hodnotu (nižší oproti ČR), zatímco u sociálních poraden o nadprůměrnou hodnotu (vyšší oproti ČR).

Olomoucký kraj v oblasti sociálních služeb podporuje **proces tzv. transformace**, kterého se účastní Vincentinum – poskytovatel sociálních služeb Šternberk, p. o Díky zapojení do procesu k 31. 12. 2014 Vincentinum opustilo objekt, který nevyhovoval současným trendům v poskytování sociálních služeb. Cílem transformace je zkvalitnit a rozšířit stávající sociální služby, jež by byly poskytovány v menších domácnostech umístěných v běžné městské zástavbě a přiblížit život uživatelů těchto služeb životu jejich vrstevníků. Proces transformace je doprovázen zvyšováním kompetencí zaměstnanců, vytvořením a využíváním fungující sítě stávajících poskytovatelů sociálních a veřejných služeb, spoluprací s veřejným, soukromým a neziskovým sektorem. Do přípravy transformace jsou zapojeny další 2 domovy pro osoby se zdravotním postižením (Domov ADAM Dřevohostice, p. o., a Nové Zámky – poskytovatel sociálních služeb, p. o.). V programovém období 2014–2020 je možné předpokládat rozšíření transformace i na další zařízení v kraji.

Podrobně jsou sociální služby v Olomouckém kraji analyzovány ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2015–2017, který byl Zastupitelstvem Olomouckého kraje schválen v roce 2014.

Úkoly Olomouckého kraje i krajského úřadu v oblasti sociálních služeb vyplývají ze zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Kraj zejména zjišťuje potřeby poskytování sociálních služeb na svém území, určuje síť sociálních služeb na území kraje, zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb, zajišťuje dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb, zajišťuje dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území. Krajský úřad pak zajišťuje v přenesené působnosti registrace sociálních služeb, na území svého správního obvodu, koordinuje poskytování sociálních služeb a realizuje a koordinuje činnosti sociální práce.

K 1. 1. 2015 působilo v Olomouckém kraji celkem 134 registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, z toho je 29 poskytovatelů příspěvkovou organizací Olomouckého kraje. Tito poskytovatelé zabezpečují na území kraje celkem 336 sociálních služeb.

Krajský úřad ve svém správním obvodu zajišťuje plnění úkolů, které napomáhají integraci příslušníků romské menšiny do společnosti. Rovněž spolupracuje s obcemi při zajišťování bydlení azylantům. Kraj realizuje projekty a programy pro prevenci kriminality. Zabývá se i protidrogovou politikou a zřizuje záchytné stanice.

Olomoucký kraj v letech 2011 až 2014 realizoval projekty na podporu aktivit zaměřených na sociální začleňování v oblasti prevence kriminality (v roce 2014 s důrazem na situační prevenci), integraci příslušníků romských komunit a podporu poskytování sociálních služeb. Dále kraj podpořil jednotlivé projekty zaměřené na individuální aktivity v sociální oblasti. Byly uspořádány semináře pro sociální pracovníky obcí o problematice sociálních služeb, sociální práce, opatrovnictví, prevenci kriminality a prevenci sociálního vyloučení.

V letech 2011 až 2013 Olomoucký kraj realizoval projekty na podporu plánování sociálních služeb, a to projekt „Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb“ a projekt „Podpora plánování rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji“ Projekty byly zaměřeny na podporu a rozvoj procesu plánování sociálních služeb metodou komunitního plánování, a to jak na úrovni obcí, svazků obcí, tak na úrovni celého Olomouckého kraje. Klíčové aktivity byly zaměřeny na informovanost široké veřejnosti, na zpracování analytických podkladů a aktualizaci softwarové aplikace Benchmarking poskytovatelů sociálních služeb v Olomouckém kraji. Na základě získaných podkladů z individuálních projektů byl zpracován Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011–2014.

Z individuálních projektů „Vybrané služby sociální prevence v Olomouckém kraji“ a „Zajištění integrace příslušníků romských komunit v Olomouckém kraji II.“ bylo zajištěno poskytování vybraných sociálních služeb z oblasti sociální prevence v souladu se zákonem o sociálních službách.

Proces transformace Vincentina – poskytovatele sociálních služeb Šternberk, p. o., byl realizován prostřednictvím individuálního projektu MPSV, za významné podpory Olomouckého kraje. Výstupem projektu byla rekonstrukce a výstavba nových vyhovujících objektů pro poskytování pobytových sociálních služeb.

V průběhu let 2011–2013 byly uspořádány semináře pro sociální pracovníky obcí o problematice sociálních služeb, prevenci kriminality.

Sociálně vyloučené lokality

V Olomouckém kraji působí od roku 2008 Agentura pro sociální začleňování a to ve Šternberku, Moravském Berouně a v Mikulovicích. V minulosti působila i v Přerově a v obcích Jesenicka.

Sociálně vyloučené lokality vykazují z důvodu časté migrace romského obyvatelstva vysokou dynamiku. Kromě výše zmíněných lokalit, ve kterých působí Agentura pro sociální začleňování, tak v Olomouckém kraji existují i další menší lokality.

Tab. 6: Sociálně vyloučené lokality v roce 2013

<i>SO ORP</i>	<i>Odhad počtu sociálně vyloučených lokalit</i>	<i>Odhad počtu sociálně vyloučených Romů na 1 000 obyvatel</i>
Hranice	11	22
Jeseník	0	15
Konice	4	0
Lipník nad Bečvou	0	12
Litovel	0	1
Mohelnice	7	0
Olomouc	14	6
Prostějov	25	10
Přerov	13	36
Šternberk	12	12
Šumperk	5	8
Uničov	1	4
Zábřeh	5	1
Olomoucký kraj	97	12

Pramen: Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2013, Olomoucký kraj, 2014

Odhaduje se, že největší relativní počet sociálně vyloučených se nachází v SO ORP Přerov, kde žije 36 sociálně vyloučených na 1 000 obyvatel. Co do počtu vyloučených lokalit je na prvním místě SO ORP Prostějov s 25 lokalitami. Vyjma města Prostějov se většinou jedná o obce s vyšším počtem příslušníků romské menšiny, nikoliv o prostorově sociálně vyloučené lokality.

Velkým problémem je nárůst komerčních ubytoven v posledních 4–5 letech. Nejvyšší koncentraci vykazuje Přerov, kde je 21 ubytoven, ve kterých žije cca 600 obyvatel z toho cca 200, kteří nemají trvalý pobyt ve městě. Se vznikem komerčních ubytoven souvisí zvýšená migrace, a to i mezikrajská, zejména romských rodin s dětmi, které nemají možnost získat standardní bydlení. Jedná se o faktor, který značně znesnadňuje systematickou sociální práci v rámci služeb sociální prevence.

Zdravotnictví

Základním pilířem **akutní lůžkové péče** Olomouckého kraje je **Fakultní nemocnice Olomouc**, která je součástí sítě devíti fakultních nemocnic přímo řízených Ministerstvem zdravotnictví ČR. Je největším zdravotnickým zařízením v Olomouckém kraji a šestou největší nemocnicí v zemi. Fakultní nemocnice Olomouc poskytuje základní, specializovanou a superspecializovanou zdravotní péči v celé šíři spektra lékařských oborů. Poskytuje ambulantní i lůžkovou péči. Zařízení má k dispozici padesát pracovišť s 1 137 lůžky¹.

V kraji se nachází dalších **šest nemocnic** tzv. „**okresního**“ typu poskytujících ambulantní i lůžkovou péči. Středomoravská nemocniční a.s. provozuje nemocnici v Prostějově (418 lůžek), Přerově (297 lůžek) a Šternberku (230 lůžek). Další nemocnice jsou v Šumperku (438 lůžek), Hranicích (122 lůžek) a Jeseníku (103 lůžek).

Akutní lůžkovou péči poskytuje rovněž **Vojenská nemocnice Olomouc**, kterou zřizuje Ministerstvo obrany ČR. Nemocnice disponuje 242 lůžky a poskytuje i ambulantní péči. V průběhu posledních pěti let prošla všechna oddělení generální rekonstrukcí a jsou připravena poskytovat nadstandardní péči.

V rámci nemocnic v Olomouckém kraji působí **centra vysoce specializované péče**. Ve Fakultní nemocnici Olomouc funguje sedm specializovaných center, v nemocnici v Prostějově funguje jedno specializované centrum.

Podle zákona o zdravotních službách je lůžkovou péčí vedle péče akutní též **následná lůžková péče a dlouhodobá lůžková péče**. Následná lůžková péče je pacientům poskytována ve většině nemocnic kraje a v odborných léčebných ústavech. **Dlouhodobá lůžková péče** je v kraji zajišťována především v Odborném léčebném ústavu Paseka, který má dvě pracoviště – v Pasece (328 lůžek) a v Moravském Berouně (124 lůžek); zřizovatelem je Olomoucký kraj. Dále je tento typ péče poskytován v některých lůžkových zdravotnických zařízeních (např. v Lipníku nad Bečvou, Zábřehu a několika dalších zařízeních).

Psychiatrické nemocnice poskytují jak akutní lůžkovou péči, tak následnou a dlouhodobou lůžkovou péči i ambulantní péči. V Olomouckém kraji se nacházejí dvě zařízení tohoto typu, a to Psychiatrická léčebna Šternberk (520 lůžek) a Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské v Bílé Vodě (150 lůžek).

Do oblasti zdravotnictví náleží i poskytování **lázeňské péče**. V Olomouckém kraji je **šest lázeňských obcí** (Jeseník, Bludov, Velké Losiny, Slatinice a Teplice nad Bečvou; lázně v obci Lipová-lázně sice ke konci roku 2012 ukončily činnost, nicméně statut lázeňské obce zůstal).

¹ Veškerá data v kapitole jsou převzata z publikace ÚZIS – Zdravotnictví Olomouckého kraje 2013 a jsou uváděna k 31. 12. 2013.

Soukromou dětskou léčebnou respiračních nemocí se speleoterapií je Sanatorium Edel s.r.o. v Jeseníku. Specializuje se především na léčbu opakovaných a chronických nemocí dýchacího ústrojí a léčí dětské pacienty ve věku od 2 do 15 let. Na léčebné pobyty v jeskyních se zaměřuje také ZO 7 – 05 České speleologické společnosti (se sídlem v Olomouci).

V Jeseníku je rovněž léčebna Vojenských lázeňských a rekreačních zařízení.

V kraji je zajištěna také **paliativní péče**, kterou poskytuje především Hospic na Svatém kopečku s kapacitou 30 lůžek.

Celková lůžková kapacita všech zdravotnických zařízení v Olomouckém kraji v roce 2013 činila 4 870 lůžek. Z toho na lůžka v nemocnicích připadá 3 019. Celkový počet lůžek v nemocnicích v Olomouckém kraji se v posledních cca 20 letech postupně snižoval (např. v roce 2000 činil ještě 3,8 tis.). Naopak počet lůžek v odborných léčebných ústavech stagnuje nebo se v některých obdobích i mírně zvyšuje (od roku 2000 se tak pohybuje v rozmezí 1,6 až 1,9 tis. lůžek). V přepočtu připadalo v roce 2013 v Olomouckém kraji **7,7 lůžek ve zdravotnických zařízeních na 1 000 obyvatel.** Tato hodnota **mírně převyšuje celorepublikový průměr 7,4 lůžek na 1 000 obyvatel.** V mezikrajském srovnání se jedná po Praze, Plzeňském, Královéhradeckém kraji a Kraji Vysočina o 5. nejvyšší hodnotu.

V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v roce 2013 hospitalizováno 215 osob (ČR 213). Průměrná pracovní neschopnost činila 3,824 % (ČR 3,615 %).

Jednodenní péče funguje především na soukromé bázi. Tato péče je zajišťována několika poskytovateli.

Ambulantní péče je poskytována jako primární, specializovaná a stacionární péče. Poskytují ji lékaři v nemocnicích, na poliklinikách nebo v jednotlivých ordinacích. Pokrytí území SO ORP Olomouckého kraje poskytovateli ambulantní péče je uvedeno v tab. 7.

Tab. 7: Počet ordinací ambulantní péče v SO ORP Olomouckého kraje k 31. 12. 2013

SO ORP	počet obyvatel	ordinace primární ambulantní péče				ordinace specializované péče
		všeobecný praktický lékař	praktický lékař pro děti a dorost	zubní lékař	gynekolog	
Hranice	34 492	14	7	20	3	20
Jeseník	39 910	14	9	19	5	18
Konice	10 984	4	3	4	0	5
Lipník n. Bečvou	15 267	3	1	10	0	1
Litovel	23 748	8	6	10	3	14
Mohelnice	18 592	6	4	10	2	7
Olomouc	162 502	82	39	102	20	140
Prostějov	98 239	37	18	40	8	62
Přerov	82 255	50	18	60	10	71
Šternberk	23 576	11	5	12	3	16
Šumperk	70 621	38	14	39	10	46
Uničov	22 648	9	4	11	2	15
Zábřeh	33 522	16	6	15	2	20
Olomoucký kraj	636 356	292	134	352	68	435

Pramen: Český statistický úřad, Městská a obecní statistika, upraveno.

Vzhledem k věkové struktuře lékařů a jejich postupné generační obměně lze očekávat v nepříliš vzdálené budoucnosti problémy v zajištění primární péče (všeobecní praktičtí lékaři jak pro

dospělé, tak pro děti) v některých okrajových oblastech kraje, zejména v okolí obcí Zlaté Hory, Vidnava, Javorník (okres Jeseník), Hanušovice, Štítý (okres Šumperk), Moravský Beroun (okres Olomouc). K tomuto faktu pravděpodobně přispěje i trend demografického vývoje a postupné stárnutí populace, ze kterého je zřejmé, že poptávka po dostupnosti zdravotnických služeb (stejně jako služeb sociálních) bude stoupat.

Lékárenská péče je v kraji provozována převážně soukromým sektorem. Lékárny jsou nejnáze dosažitelná zdravotnická zařízení určená široké veřejnosti, která často představují první kontaktní místo pacienta v systému poskytování zdravotní péče. K 31. 12. 2013 se na území kraje nacházelo 187 lékáren.

Výdejny zdravotnických prostředků slouží k vydávání prostředků zdravotnické techniky, mezi něž patří veškeré zdravotnické prostředky používané k léčení lidí s výjimkou léčiv. Zařízení tohoto typu se na území kraje nachází několik desítek.

Zdravotní péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí pacienta zahrnuje návštěvní službu a domácí ošetrovatelskou péči. Subjekty poskytující domácí ošetrovatelskou péči jsou nejčastěji založeny na soukromé či církevní bázi (např. charita, diakonie atp.). Domácí ošetrovatelská péče zahrnuje i **domácí hospicovou péči**, jejímž cílem je umožnit lidem s nevyléčitelným onemocněním v pokročilém a konečném stadiu nemoci zůstat doma v kruhu svých blízkých. Trendem posledních let je podpora tohoto druhu péče v přirozeném prostředí na místo pobytů v ústavech dlouhodobé lůžkové péče.

Neodkladnou přednemocniční péči včetně plánu pokrytí Olomouckého kraje výjezdovými místy zdravotnické záchranné služby zajišťuje **Zdravotnická záchranná služba Olomouckého kraje (ZZS)**. ZZS je rovněž součástí integrovaného záchranného systému (viz kap. Krizové řízení). Z dalších služeb zajišťuje např. přepravu pacientů neodkladné péče. Doplnkovou činností organizace je realizace vzdělávacích programů. Zřizovatelem ZZS je Olomoucký kraj.

Z Olomouce je zajišťována **letecká záchranná služba** pro Olomoucký a Zlínský kraj a část Pardubického kraje (zajišťuje ji Ministerstvo zdravotnictví ČR, zdravotnický personál zajišťuje ZZS).

Dopravní zdravotní služby zajišťuje v kraji několik soukromých – celostátních nebo lokálních – subjektů.

Olomoucký kraj zřizuje **Dětské centrum Ostrůvek, p. o.** s dvěma pracovišti, a to v Olomouci a Šumperku. Toto centrum poskytuje umístěným dětem zdravotní služby a služby sociálně-právní ochrany, včetně zaopatření.

Problematika závislosti (na alkoholu, drogách či jiných návykových látkách) je průřezovou oblastí mezi zdravotnictvím, sociálními službami a bezpečností. Z hlediska zdravotnictví se Olomoucký kraj podílí na spolufinancování preventivních programů.

Do oblasti zdravotnictví Olomouckého kraje lze zařadit rovněž **Krajskou hygienickou stanici Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci** a **Zdravotní ústav se sídlem v Ostravě**, který má působnost i pro Olomoucký kraj (detašovaná pracoviště se nacházejí v Olomouci a Šumperku). Obě instituce zřizuje Ministerstvo zdravotnictví ČR.

Ministerstvo spravedlnosti ČR zřizuje **vězeňskou zdravotnickou službu** – v Olomouckém kraji se jedná o Věznici Mírov a Vazební věznici Olomouc. Svá zařízení má v kraji i Ministerstvo obrany ČR a Ministerstvo vnitra ČR.

Olomoucký kraj se **v samostatné působnosti** podílí na řízení zdravotnictví na území kraje. Olomoucký kraj zřizuje tři příspěvkové organizace: Zdravotnickou záchrannou službu Olomouckého kraje, Odborný léčebný ústav Paseka a Dětské centrum Ostrůvek. Kraj je jediným akcionářem Nemocnice Olomouckého kraje, a.s., jejímž prostřednictvím pronajímá svůj majetek Středomoravské nemocniční a.s. pro provozování nemocnic v Prostějově, Přerově a Šternberku.

Olomoucký kraj sleduje poskytování zdravotní péče a připravuje koncepční materiály ve zdravotnictví; podílí se na realizaci protidrogové politiky na území kraje; zabezpečuje činnost protialkoholní záchytné stanice; poskytuje dotace na preventivní programy na podporu zdraví obyvatel (např. projekt Zdraví 2020); poskytuje dotace na projekty v oblasti zdravotnictví, zejména vzdělávání a protidrogovou prevenci; spolupracuje s jinými orgány ve veřejné správě zdravotnictví.

Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor zdravotnictví, řeší **v přenesené působnosti** kraje dané zákonem a na základě zákona problematiku zdravotnictví. Jedná se např. o udělování oprávnění k poskytování zdravotních služeb (uděleno jich bylo cca 2 150), vyhlášení výběrových řízení pro poskytovatele zdravotních služeb před uzavřením smluv se zdravotními pojišťovnami, kontrolní činnost, šetření stížností, přezkoumávání lékařských posudků. Odbor zdravotnictví rovněž zajišťuje lékařskou pohotovostní službu, podílí se na krizovém řízení ve zdravotnictví, zajišťuje činnost spojenou se zdravotnickou dokumentací.

V oblasti zdravotnictví byly Olomouckým krajem v letech 2011 až 2013 financovány především projekty týkající se oprav a úprav vnitřních a vnějších prostor zdravotnických zařízení v majetku kraje. Dále byly různým subjektům poskytovány příspěvky na významné projekty. Olomoucký kraj se mimo jiné zapojil i do dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatel České republiky s názvem Zdraví pro všechny v 21. století. Do roku 2013 poskytoval příspěvky na program Zdraví 21, od roku 2014 poskytuje příspěvky na navazující program Zdraví 2020. Olomoucký kraj rovněž podporoval vzdělávání lékařů a poskytoval i další podporu v této oblasti (např. pro Oblastní spolek Českého červeného kříže Olomouc atp.).

Kultura

Aktivita v oblasti kultury a památkové péče souvisejí s rozmanitými sférami života člověka a společnosti, jako např. s uměním, kulturním dědictvím a kulturními tradicemi, urbanismem, architekturou, volným časem, výchovou, vzděláváním a rozvojem lidské osobnosti vůbec a v neposlední řadě také s cestovním ruchem a segmenty ekonomiky a podnikání. Do oblasti kultury spadá i problematika péče o památky a jejich využití.

Ve 399 obcích Olomouckého kraje bylo zaznamenáno 530 knihoven, což na jednu obec činí průměrně 1,3 knihoven či jejich poboček. Nejvýznamnější knihovnou v kraji je **Vědecká knihovna v Olomouci** (zřizovatelem je Olomoucký kraj), která je druhou nejstarší a čtvrtou největší knihovnou svého druhu v České republice. Knihovna plní tzv. regionální funkci a mezi její činnosti tedy patří i podpora činnosti menších knihoven (školení, metodiky...). Jelikož je knihovna v Olomouci jednou ze tří knihoven v ČR, která má právo povinného výtisku publikací a musí tedy všechny vydané publikace archivovat, má velké nároky na skladovací prostory, které jsou již v současné době nedostatečné. V kraji je rovněž rozvinutá **síť nakladatelství a knihkupectví** (vždy několik desítek subjektů).

Databáze Městská a obecní statistika eviduje na území Olomouckého kraje **52 stálých kin**. Je však třeba dodat, že většina z nich promítá jen sporadicky a prostory, v nichž se nachází, se využívají i k jiným účelům. V kraji jsou provozována dvě multikina, a to CineStar Olomouc a Premiere Cinemas Olomouc v Galerii Šantovka. Z dalších olomouckých kin lze zmínit Kino Metropol a Divadlo na cucky, v němž se rovněž promítá. Z kin mimo Olomouc se jedná o Kino Pohoda Jeseník, Kino Hvězda Přerov, Kino Metro 70 Prostějov, Naše kino Šternberk, Kino Oko Šumperk, Kino Retro Zábřeh, Kino Mohelnice, Kino Uničov či Kino Moravský Beroun.

Podobně bylo vykázáno **15 divadel**, resp. divadelních souborů, z nichž však některé nedisponují vlastními stálými prostory. **Stálými scénami Olomouckého kraje s profesionálním souborem jsou Moravské divadlo Olomouc a Divadlo Šumperk**. Mezi olomoucké divadelní scény dále patří Divadlo Tramtarie Olomouc, Divadlo na Šantovce, Divadlo Konvikt, Divadlo na cucky a Divadlo hudby. V Prostějově funguje Městské divadlo, Divadlo Point a Loutkové divadlo

Starost a v Přerově pak Divadlo Dostavník a Loutkové divadlo Sokol (Přerovský kašpárek). V Jeseníku se nachází Divadlo Petra Bezruče, v němž se nepravidelně koná kulturní program a ve Šternberku pak maňáskové divadlo.

Jediným **profesionálním hudebním tělesem** v Olomouckém kraji je **Moravská filharmonie**, která se řadí mezi přední symfonické orchestry v ČR a na vysoké mezinárodní úrovni reprezentuje město Olomouc nejen v zahraničí, ale také po celé ČR. Moravská filharmonie každoročně organizuje řadu pravidelných i příležitostných akcí.

Tab. 8: Vybavenost kulturní infrastrukturou v SO ORP Olomouckého kraje v roce 2013

<i>SO ORP</i>	<i>Veřejná knihovna</i>	<i>Stálé kino</i>	<i>Divadlo</i>	<i>Muzeum</i>	<i>Galerie</i>	<i>Kulturní zařízení ostatní</i>
Hranice	43	4	0	4	5	35
Jeseník	26	6	1	8	2	35
Konice	27	2	0	0	0	23
Lipník nad Bečvou	19	2	0	0	1	18
Litovel	44	2	0	3	1	25
Mohelnice	22	2	0	5	1	14
Olomouc	75	7	6	9	16	96
Prostějov	71	6	3	4	6	53
Přerov	88	8	2	9	12	79
Šternberk	18	2	1	3	3	22
Šumperk	42	7	1	5	6	44
Uničov	21	2	1	1	1	19
Zábřeh	34	3	0	1	2	37
Olomoucký kraj	530	52	15	52	56	500

Pramen: Český statistický úřad, Městská a obecní statistika

Databáze „Městská a obecní statistika“ dále uvádí v Olomouckém kraji **52 muzeí a 56 galerií, nejvíce na Olomoucku a Přerovsku**. Mezi nejznámější galerie patří Muzeum umění Olomouc, s.p.o. (toto muzeum bylo v roce druhou nejnavštěvovanější galerií v ČR – v roce 2013 zaznamenalo 203 153 návštěvníků), Vlastivědné muzeum v Olomouci (13. nejnavštěvovanější v rámci ČR – 115 639 návštěvníků v roce 2013), Muzeum a galerie Prostějovska, p.o., Vlastivědné muzeum v Šumperku, p.o., Muzeum Komenského v Přerově, p.o., Vlastivědné muzeum Jesenicka, p.o., jehož součástí je Rodný dům Vincenze Priessnitze, Muzeum kočárů Čechy pod Kosířem, Muzeum papíru Velké Losiny a Muzeum Olomouckých tvarůžků Loštice. Odbor dopravy a silničního hospodářství zřizuje Muzeum silnic ve Vikýřovicích u Šumperka. Dále se na území kraje nachází soukromé Muzeum historických automobilů a galerie umění VETERAN ARENA. Větší muzea, která mají široký okruh sbírek, se potýkají s nedostatkem skladovacích prostor.

Dle údajů NIPOS lze hodnotit návštěvnost významných objektů v Olomouckém kraji, nad 100 tis. návštěvníků zaznamenala dvě výše uvedená muzea, nad 50 tis. návštěvníků zaznamenalo Muzeum Komenského v Přerově (jeho organizační složkou je hrad Helfštýn) a Vlastivědné muzeum v Šumperku (pod muzeum patří zámek Úsov s lovecko-lesnickým muzeem) a Hrad Bouzov (národní kulturní památka). Tato návštěvnost je v porovnání s ostatními kraji ČR relativně vysoká, i několik dalších památek má návštěvnost v desítkách tisíc návštěvníků za rok.

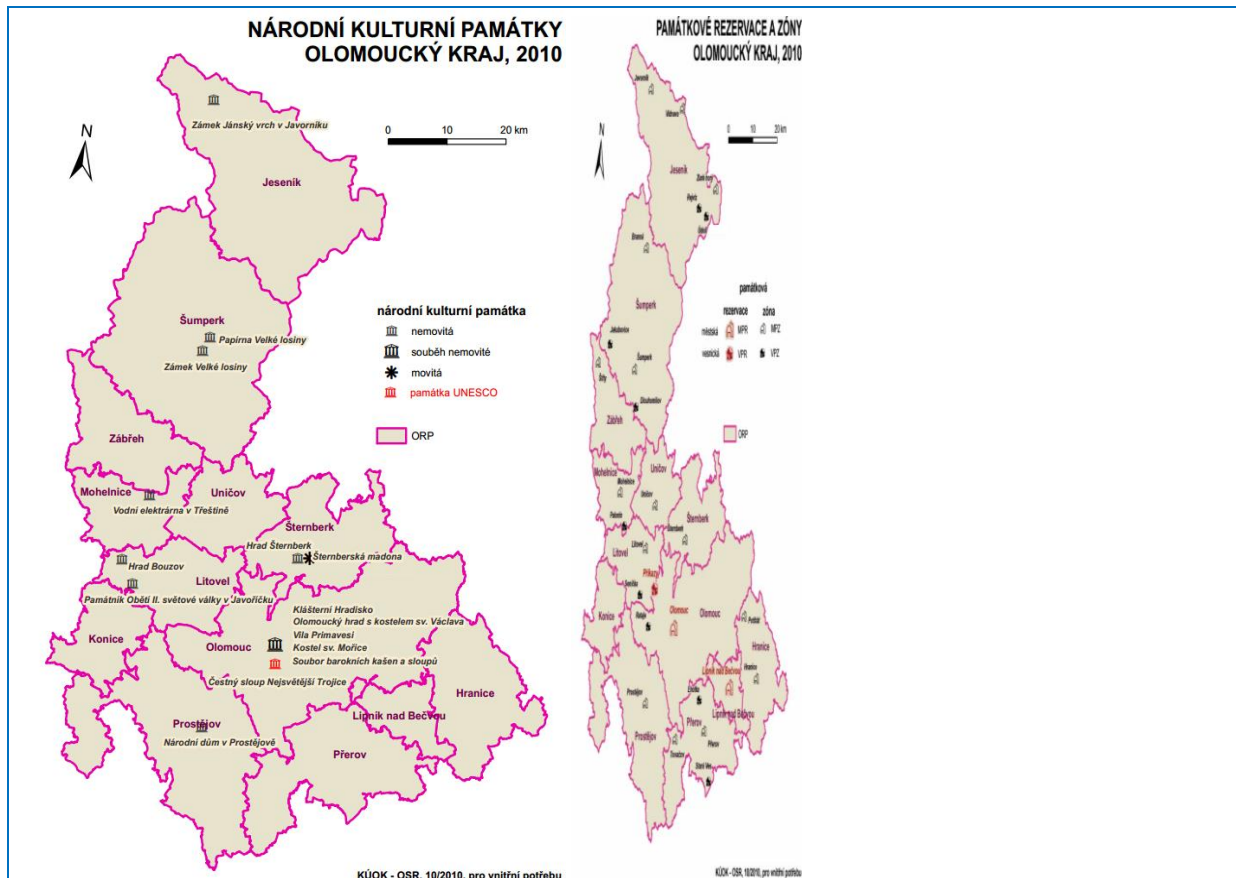
Jednotlivé instituce kromě jejich základních funkcí pořádají řadu kulturních, společenských a vzdělávacích akcí, z nichž některé Olomoucký kraj podporuje. Jedná se o cca 20 akcí regionálního významu i řadu menších akcí (podrobně viz Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2014–2016, s. 8–10).

Ostatních kulturních zařízení bylo vykázáno 500, z toho téměř pětina v SO ORP Olomouc. Kulturní a společenské aktivity jsou totiž v kraji provozovány i na lokální úrovni. Kulturní život v obcích je rozvíjen nejčastěji prostřednictvím nejrůznějších **spolků** (pěvecký, divadelní, ale také místní hasiči apod.).

Mezi **nejvýznamnější kulturní akce** v Olomouckém kraji patří Mezinárodní hudební festival „Dvořákova Olomouc“, Divadelní Flora Olomouc, Academia film Olomouc, Mezinárodní varhanní festival Olomouc, Podzimní festival duchovní hudby Olomouc, festival Blues Alive Šumperk, Československý jazzový festival Přerov, Mezinárodní hudební festival Karla Ditterse z Dittersdorfu, Wolkerům Prostějov a Mezinárodní Schubertova soutěž pro klavírní dua. Tyto akce jsou obvykle podporovány z rozpočtu kraje. Kulturní aktivity se koncentrují do větších měst. Vyniká zejména Olomouc. Vyšší počet aktivit lze identifikovat i ve dvou největších lázeňských obcích – Jeseníku a Teplice nad Bečvou, kdy lázně pořádají řadu akcí pro své hosty.

V oblasti **památkové péče** se dle Koncepce rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2014–2016 kraj zaměřuje především na podporu obnovy kulturních památek a drobné architektury místního významu. V oblasti památkové péče působí kromě samotného Olomouckého kraje také několik dalších institucí, přičemž mezi ty hlavní lze počítat Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci a Archeologické centrum Olomouc, s.r.o. I tyto instituce mají vysoké nároky na skladovací prostory, které bude třeba v nejbližší době rozšířit.

V Olomouckém kraji se nachází celkem 2 177 objektů prohlášených za nemovité kulturní památky, jedna památka UNESCO (Čestný sloup nejsvětější Trojice v Olomouci) a 14 národních kulturních památek. Dále jsou na území Olomouckého kraje situovány 3 památkové rezervace a 24 památkových zón (k 31. 12. 2012, viz obr.). Je však nutné podotknout, že rozložení památek v kraji je nerovnoměrné, velká část z nich je přímo v krajském městě v Olomouci.

Obr. 9: Národní kulturní památky a památkové rezervace a zóny v Olomouckém kraji

Pramen: Krajský úřad Olomouckého kraje, Památková péče v Olomouckém kraji, Zajímavé dokumenty ke stažení. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/pamatkova-pece-olomouckeho-kraje-cl-101.html>.

Pro kulturní vyžití, ale také pro oblast cestovního ruchu jsou v kraji velmi důležité tzv. instalované objekty, např. na hradech Bouzov, Šternberk a zámcích Velké Losiny, Náměšť na Hané, Jánský vrch v Javorníku.

Existence velkého fondu kulturních památek a památkově chráněných území v kraji, ať už nadregionálního či regionálního významu, znamená pro majitele jednotlivých památkově chráněných objektů (kraj, obce, církev, soukromé subjekty) značnou finanční zátěž při obnově, jelikož některé z nich se stále nachází v neuspokojivém technickém stavu. Proto je činnost v oblasti památkové péče v oblasti samosprávy zaměřená především na dotační podporu, kdy Olomoucký kraj touto formou přímo přispívá k zachování památkového fondu a k propagaci hmotného kulturního dědictví. Velký význam v této oblasti sehrává každoročně vyhlašovaný dotační titul **Program podpory kultury a památkové péče v Olomouckém kraji**, který je jedním z nástrojů pozitivní motivace ze strany kraje pro dění v oblasti kultury a památkové péče.

Olomoucký kraj zřizuje celkem 7 kulturních organizací: Muzeum Komenského v Přerově, p.o., Archeologické centrum Olomouc, Muzeum a galerie Prostějovska, p.o., Vědecká knihovna v Olomouci, Vlastivědné muzeum Jesenicka, p.o., Vlastivědné muzeum v Olomouci a Vlastivědné muzeum v Šumperku, p.o.

Olomoucký kraj dotačně podporuje profesionální a neprofesionální kulturní aktivity, výstavní činnosti, ediční činnosti, pořádání koncertů, přednášek, festivalů, přehlídek atd. Kraj řídí výkon státní památkové péče plněním různých úkolů orgánu státní památkové péče. Kraj dále schvaluje koncepce a plány související se zachováním a obnovou kulturních památek v kraji. Olomoucký kraj programově pomáhá kulturním památkám formou dotačních příspěvků na podporu jejich záchrany nebo obnovy. V neposlední řadě také usměrňuje kulturně výchovné využití památek.

Problematiku kultury a památkové péče má v rámci krajského úřadu v gesci Odbor kultury a památkové péče. Jednou z důležitých oblastí činnosti odboru jsou administrativa a provoz příspěvkových organizací v oblasti kultury. V letech 2011 až 2013 realizoval Olomoucký kraj projekt na příspěvky divadlům a filharmoniím a na zajištění regionální funkce knihoven (tj. zajištění výkonů prostřednictvím sedmi pověřených knihoven). Další projekty se týkaly podpory kultury a památkové péče, obnovy kulturních památek, obnovy staveb drobné architektury, podpory kulturních aktivit a přímé podpory významných kulturních akcí (205 kulturních aktivit a 109 projektů v oblasti kulturní infrastruktury a památkové péče v roce 2012; 185 podpořených kulturních aktivit a 73 opravených objektů hmotného kulturního dědictví v roce 2013).

Sportovní infrastruktura

Základem sportovní infrastruktury jsou koupaliště a bazény, hřiště, tělocvičny a stadiony. Na území Olomouckého kraje existuje **76 koupališť a bazénů**, které slouží jak místním obyvatelům, tak turistům. **Největší počet se nachází na území SO ORP Přerov, Olomouc a Prostějov** (téměř polovina všech koupališť a bazénů v kraji). Mezi největší a nejznámější patří Aquapark Olomouc, Aquapark Koupelky Prostějov, Aquacentrum Šumperk, Aquapark Plovárna Hranice, Plavecký areál Teplo Přerov a Krytý bazén Česká Ves (Jesenicko). V zimě roku 2014 bude otevřen termální aquapark ve Velkých Losinách.

Největší počet zařízení sportovní infrastruktury připadá na **hřiště (830) a tělocvičny (450)**, které jsou často součástí škol. V absolutním počtu je jich nejvíce evidováno na Olomoucku, Prostějovsku, Přerovsku a Šumpersku. **Při přepočtu na obyvatele vykazují nejvyšší vybavenost SO ORP Konice a Šternberk** (tyto hodnoty však reflektují pouze počet zařízení, nikoliv jejich kvalitu, která je nejvyšší právě v regionech s populačně velkými městy). Co se týká

stadionů (otevřené, kryté i zimní), tak polovina z celkového počtu 75 těchto zařízení je lokalizována v SO ORP Olomouc, Prostějov a Přerov.

Tab. 9: Vybavenost sportovní infrastrukturou v SO ORP Olomouckého kraje v roce 2013

SO ORP	Koupaliště a bazény	Hřiště ¹	Tělocvičny (včetně školních)	Stadiony otevřené	Stadiony kryté	Zimní stadiony	Ostatní zařízení ²
Hranice	4	35	17	2	0	0	25
Jeseník	8	45	32	5	2	2	56
Konice	2	29	13	0	0	1	9
Lipník nad Bečvou	2	27	15	1	0	0	12
Litovel	2	43	19	2	0	0	16
Mohelnice	4	34	14	3	0	0	9
Olomouc	10	131	93	13	1	1	147
Prostějov	10	100	51	9	1	1	58
Přerov	15	156	80	7	3	1	52
Šternberk	2	55	20	3	0	1	5
Šumperk	8	85	55	6	2	1	70
Uničov	3	31	14	3	1	1	19
Zábřeh	6	59	27	2	0	0	20
Olomoucký kraj	76	830	450	56	10	9	498

Pramen: Český statistický úřad, Městská a obecní statistika

Pozn.: ¹ hřiště (s provozovatelem nebo správcem)

² ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)

Lze předpokládat, že stavem nejkvalitnější a zároveň nejnavštěvovanější sportovní infrastrukturou jsou taková zařízení, v nichž se hrají nejvyšší kola soutěží nejpobulárnějších sportů. V případě ledního hokeje hrají v sezóně 2014/2015 některou z ligových soutěží kluby z Olomouce, Šumperku, Prostějova a Přerova. Ve fotbale potom v ligových soutěžích působí kluby z Olomouce, Zábřehu, Prostějova a Uničova. Volejbal žen se na nejvyšší úrovni hraje v Olomouci, Přerově, Prostějově a Šternberku; basketbal mužů v Prostějově; basketbal žen v Olomouci a Šumperku; házená mužů v Hranicích, Litovli, Olomouci a Přerově a házená žen v Olomouci. Prostějov a Přerov jsou baštami tenisu s řadou úspěšných reprezentantů.

Oblast sportu má na krajském úřadě v kompetenci **Odbor školství, mládeže a tělovýchovy**. Kraj zabezpečuje rozvoj sportu a přípravu sportovních talentů. Zajišťuje výstavbu, rekonstrukci, udržování a provozování krajských sportovních zařízení. Kraj přispívá na vybraný vrcholový, výkonnostní a mládežnický sport prostřednictvím grantů. Kraj sport podporuje také prostřednictvím Centra individuálních sportů kraje olomouckého (CISKO).

Olomoucký kraj v letech 2011 až 2013 aktualizoval Koncepti rozvoje tělovýchovy a sportu a dále realizoval projekty, které pomocí finančních příspěvků zahrnují podporu vrcholového, výkonnostního a mládežnického sportu, podporu celoroční sportovní činnosti sportovních subjektů a podpora sportovních akcí.

Ostatní veřejná vybavenost

Pro rozvoj obce je zásadní přítomnost pošty. Z 399 obcí Olomouckého kraje se ve 160 obcích nachází pošta, tj. podíl 40,1 %. Výrazně vyšších podílů dosahují SO ORP Jeseník, Uničov a Šumperk, což je částečně dáno i počtem obcí v rámci jednotlivých SO ORP, resp. strukturou osídlení. Naopak SO ORP Zábřeh dosáhlo jen podílu ve výši 25 %. Necelá čtvrtina obcí

Olomouckého kraje má svou matriku (24,3 %), průměr výrazně převyšují SO ORP Uničov a Olomouc, naopak výrazně zaostává SO ORP Šternberk.

Tab. 10: Vybavenost poštou a matrikou v obcích SO ORP Olomouckého kraje v roce 2013

<i>SO ORP</i>	<i>Počet obcí s poštou</i>	<i>Podíl obcí s poštou (%)</i>	<i>Počet obcí s matrikou</i>	<i>Podíl obcí s matrikou (%)</i>
Hranice	11	35,5	6	19,4
Jeseník	17	70,8	6	25,0
Konice	9	42,9	5	23,8
Lipník nad Bečvou	5	35,7	3	21,4
Litovel	6	30,0	5	25,0
Mohelnice	4	28,6	3	21,4
Olomouc	21	46,7	18	40,0
Prostějov	34	44,7	18	23,7
Přerov	16	27,1	10	16,9
Šternberk	4	19,0	2	9,5
Šumperk	20	55,6	9	25,0
Uničov	6	60,0	6	60,0
Zábřeh	7	25,0	6	21,4
Olomoucký kraj	160	40,1	97	24,3

Pramen: Český statistický úřad, Městská a obecní statistika

Shrnutí

Vzdělávání v Olomouckém kraji se účastní stále více žáků v mateřských školách, propad počtu žáků na základních školách se v posledních letech zastavil, zatímco na středních školách jich začalo ubývat. Počet školských zařízení je dlouhodobě stabilní, pouze mateřských škol mírně přibývá. V rámci sociálních služeb se nachází nejvíce míst/lůžek v domovech pro seniory, přesto kapacita nestačí uspokojovat všechny zájemce. Dobré pokrytí bylo vykázáno u domovů pro osoby se zdravotním postižením, azylových domů a chráněného bydlení. V posledních deseti letech roste počet lékařů na obyvatele, resp. klesá počet obyvatel na lékaře. Počet lůžek ve zdravotnických zařízeních na jednoho obyvatele se pohybuje mezi kraji ČR na nadprůměrné úrovni. Dobrá vybavenost byla evidována též u ordinací lékařů pro dospělé, děti a dorost a stomatology, naopak podprůměrná u gynekologa. Míra hospitalizace i míra pracovní neschopnosti se pohybují na úrovni ČR.

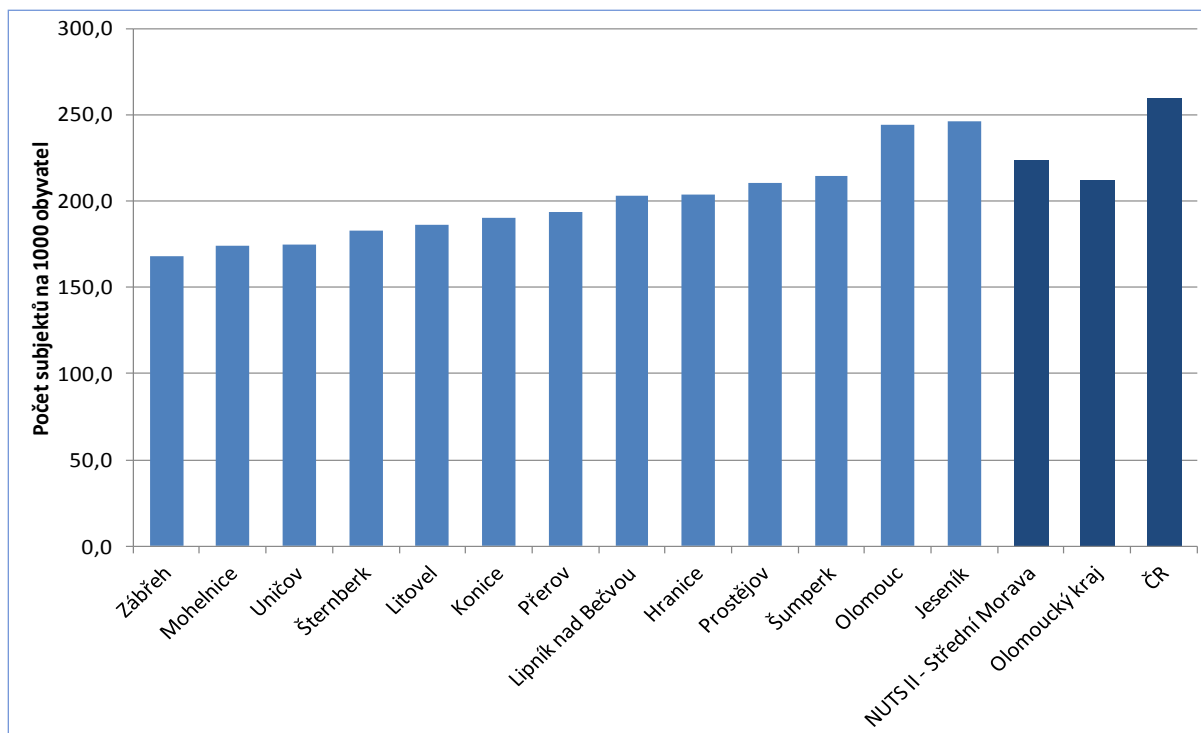
Základem kulturního života Olomouckého kraje jsou profesionální instituce s širokou spádovou oblastí, které organizují širokou škálu kulturních a společenských akcí. Většina těchto institucí (muzea, divadla, knihovna atd.) sídlí přímo v krajském městě Olomouci. V menších obcích je obvykle základní vybavenost (kulturní dům, sokolovna, knihovna), ve které je možné pořádat kulturní akce, z nichž většinu organizují místní spolky. V kraji se nachází řada kulturních památek, které navštěvují ročně desítky tisíc návštěvníků. Olomoucký kraj sice není z tohoto pohledu nejnavštěvovanější lokalitou v rámci ČR, avšak některé jeho akce a památky dokážou přilákat návštěvníky nejen z blízkého okolí.

V oblasti sportu kraj nabízí několik akvaparků a desítky bazénů a koupališť, více než 800 hřišť, 450 tělocvičen a 75 stadionů. V naprosté většině případů nabízejí počtem nejvyšší a zároveň nej kvalitnější vybavenost správní obvodů ORP Olomouc, Prostějov a Přerov, jelikož se na jejich území nacházejí populačně největší města.

A.1.3 EKONOMIKA A TRH PRÁCE

Charakteristika hospodářství

V Olomouckém kraji působilo ke konci roku 2013 celkem **137 119 ekonomických subjektů**. Vývoj v posledních pěti letech byl značně kolísavý, celkově však došlo **od roku 2009 k nárůstu ekonomických subjektů o necelá 3 %**. Z pohledu počtu ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel patří **Olomoucký kraj v mezikrajském srovnání k podprůměrným**, kdy hodnota 215,5 ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel je čtvrtou nejnižší v ČR.

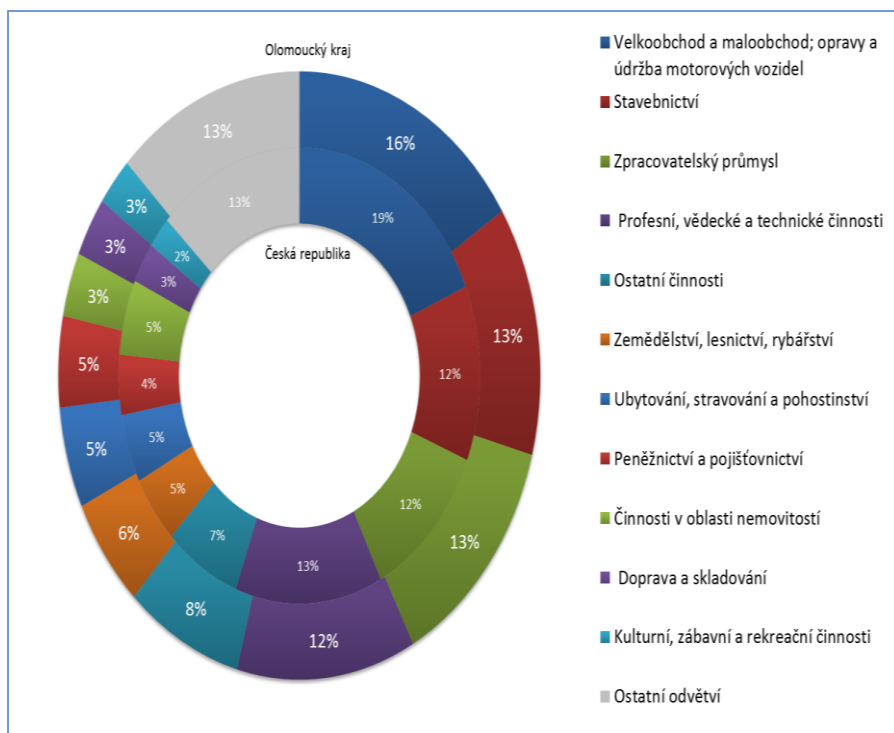

Obr. 10: Počet ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel v SO ORP Olomouckého kraje, regionu soudružnosti Střední Morava, Olomouckém kraji a České republice za rok 2013

Pramen: Český statistický úřad, Krajská správa ČSÚ v Olomouci, Vybrané údaje o SO ORP v roce 2013

Při pohledu na srovnání SO ORP Olomouckého kraje lze poměrně překvapivě pozorovat nejvyšší **počet ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel v SO ORP Jeseník**. To souvisí s vyšší turistickou atraktivitou regionu a s podnikáním v oblasti cestovního ruchu. Dalším SO ORP s vysokou hodnotou tohoto ukazatele je SO ORP Olomouc (přítomnost krajského města). Naopak nejnižší hodnoty lze vysledovat u tří SO ORP v oblasti mezi Olomoucí a severní části regionu – SO ORP Zábřeh, Mohelnice a Uničov. Poměrně nežádoucí je, že žádný SO ORP Olomouckého kraje nedosahuje republikového průměru, přitom v rámci většiny ostatních krajů ČR vykazuje nadprůměrné hodnoty alespoň SO ORP krajského města.

Nejvíce ekonomických subjektů (16 %) působí v odvětví velkoobchodu a maloobchodu. To je přibližně o 3 % méně než v rámci republikové úrovně. Podprůměrný podíl dosahuje odvětví profesní, vědecké a technické činnosti a odvětví činností v oblasti nemovitostí. Naopak nadprůměrné podíly vykazují odvětví stavebnictví, zpracovatelský průmysl a zemědělství.

Obr. 11: Struktura ekonomických subjektů v Olomouckém kraji a ČR za rok 2013 podle odvětví výroby

Pramen: Český statistický úřad, Registr ekonomických subjektů.

V Olomouckém kraji činil v roce 2013 **hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele** 299 355 Kč, což je v mezikrajském srovnání **třetí nejnižší hodnota**. Nižší HDP zaznamenaly pouze Karlovarský a Ústecký kraj. Jako podprůměrný vychází Olomoucký kraj i ve srovnání v rámci NUTS II Střední Morava.

V období let 1995 až 2013 se Olomoucký kraj podle HDP na obyvatele² pohyboval vždy mezi 12. a 14. místem mezi kraji ČR. Situace se začala zlepšit po vstupu do EU v roce 2004. Ještě v letech 2005 a 2006 byl Olomoucký kraj poslední, následně předstihl Karlovarský kraj a na této pozici setrval až do roku 2010. Ještě lepších výsledků dosáhl v letech 2011 a 2013, kdy navíc předstihl Liberecký, resp. Ústecký kraj. V období let 2008 až 2013 tak Olomoucký kraj vykázal růst ve výši 104,8 %, což byla mezi kraji ČR čtvrtá nejvyšší hodnota. Je však třeba poznamenat, že mezi lety 2012/2013 byl naopak v Olomouckém kraji evidován významný pokles HDP na obyvatele (více poklesly už jen kraje Středočeský, Moravskoslezský a Ústecký) a je tak otázkou, jaký bude další vývoj.

Tab. 11: Srovnání vývoje HDP v přepočtu na obyvatele v letech 2008 a 2013 v krajích ČR

Kraj	2008	Pořadí	2013	Pořadí	2013/2008 (%)
Hlavní město Praha	838 605	1.	816 350	1.	97,3
Středočeský kraj	361 055	2.	345 226	4.	95,6
Jihočeský kraj	320 403	8.	330 759	6.	103,2
Plzeňský kraj	334 076	4.	359 561	3.	107,6
Karlovarský kraj	272 587	14.	277 280	14.	101,7
Ústecký kraj	306 244	10.	298 003	13.	97,3
Liberecký kraj	292 838	12.	303 186	11.	103,5
Královéhradecký kraj	326 177	5.	338 457	5.	103,8
Pardubický kraj	315 159	9.	312 931	10.	99,3
Kraj Vysočina	305 159	11.	327 171	8.	107,2

² dle revidované časové řady podle evropského standardu národních účtů ESA 2010

Kraj	2008	Pořadí	2013	Pořadí	2013/2008 (%)
Jihomoravský kraj	360 502	3.	380 998	2.	105,7
Olomoucký kraj	285 593	13.	299 355	12.	104,8
Zlínský kraj	323 242	6.	329 403	7.	101,9
Moravskoslezský kraj	322 178	7.	325 963	9.	101,2
Česká republika	384 992	-	388 771	-	101,0

Pramen: Český statistický úřad, Databáze regionálních účtů 2015

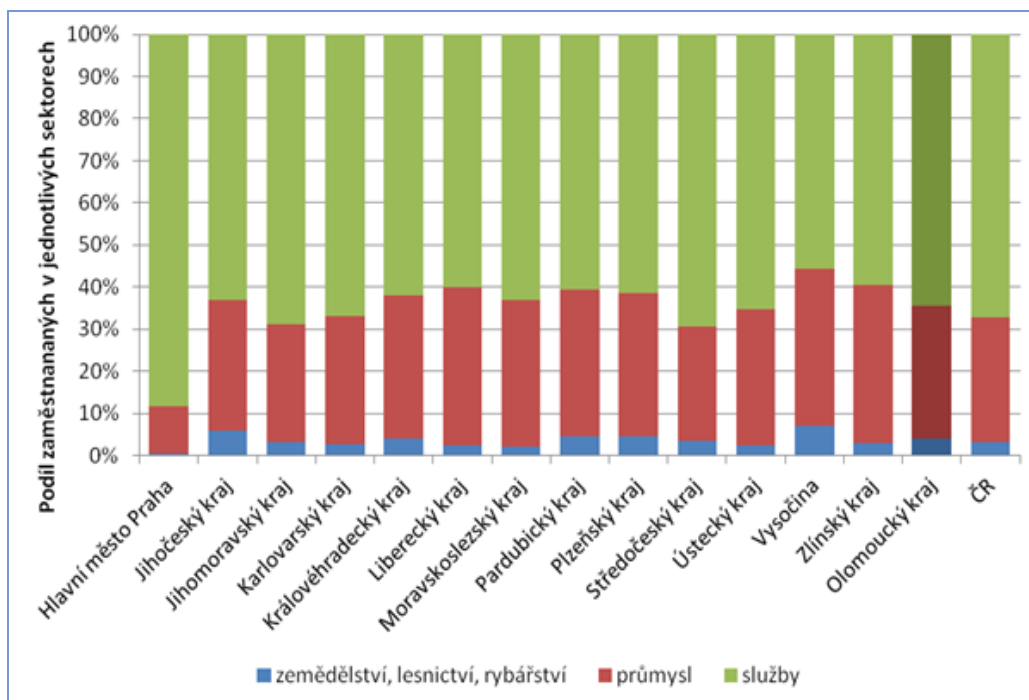
Velké problémy má kraj s atraktivitou pro zahraniční investory. V roce 2013 bylo možné v kraji sledovat **přímé zahraniční investice** (dále PZI) ve výši cca 32 milionů korun, což je druhá nejnižší hodnota po Karlovarském kraji. **V posledních letech navíc výše PZI stagnovala**, zatímco ve většině jiných krajů alespoň mírně rostla. Například ve Zlínském kraji lze mezi roky 2008 a 2012 vysledovat nárůst PZI o 28 %, v Olomouckém kraji však pouze o 1 %. Z pohledu okresů **míří největší část PZI do okresů Olomouc a Šumperk** (kolem 10 mil. Kč každý), naopak nejméně směřuje do okresu Jeseník (1 mil. Kč).

Olomoucký kraj podporuje rozvoj **inovací** jak v rovině koncepční, tak finančními prostředky. Z vytvořených dokumentů je klíčová Regionální inovační strategie Olomouckého kraje. V rámci finanční podpory kraj např. rozděljuje **tzv. inovační vouchery** (s cílem nastartovat spolupráci podnikatelů z regionu s vědeckovýzkumnými institucemi; spolufinancováno z ROP Střední Morava). V první etapě bylo podpořeno 38 žadatelů, pro druhou etapu bylo v roce 2014 vybráno dalších 48 žadatelů.

V Olomouckém kraji působí celkem čtyři **klastry**. Olomoucký klastr inovací, který zastřešuje celkem tři propojené subjekty (2 firmy a jedna VŠ) z oblasti IT, správy budov a terciárního vzdělávání orientovaného zejména na oblast ekonomiky a managementu. Dalšími jsou klastr medicínální chemie a chemické biologie MedChemBio (26 členů) a Český nanotechnologický klastr (11 členů) a v neposlední řadě také Moravskoslezský dřevařský klastr (25 subjektů z území Moravskoslezského a Olomouckého kraje). Olomoucký kraj dlouhodobě činnost těchto klastrů podporuje, a to formou poskytování neinvestičních finančních příspěvků na jejich činnost. Tyto příspěvky jsou určeny především na pořádání různých odborných seminářů a konferencí ze strany klastrů. Z rozpočtu kraje bylo rovněž hrazeno zpracování územních studií, které mají sloužit jako podklad pro budoucí realizaci potřebných podnikatelských investic.

Zaměstnanost

V Olomouckém kraji v roce 2011 pracovalo dle SLDB **3,97 % zaměstnaných v zemědělství, 31,68 % v průmyslu a 64,36 % v sektoru služeb**. Podíly pracujících **v zemědělství a v průmyslu** jsou ve srovnání s Českou republikou mírně **nadprůměrné**, což odráží intenzivní zemědělství v úrodných nížinách Hornomoravského úvalu a také obecně průmyslový charakter jižní části kraje. V severní části kraje má na zaměstnanost patrný vliv i lesnictví.

Obr. 12: Podíl zaměstnaných v jednotlivých sektorech dle krajů v roce 2011

Pramen: Český statistický úřad, SLDB 2011

Ve srovnání SO ORP je patrný nadprůměrný podíl zaměstnaných ve službách v SO ORP Olomouc a Jeseník. Zatímco v Olomouci to souvisí hlavně s koncentrací administrativních pozic, v SO ORP Jeseník je důvodem zaměření na cestovní ruch. Na druhé straně čtveřice SO ROP ve střední části kraje vykazuje výrazně nadprůměrný podíl zaměstnaných v průmyslu; Konice, Litovel, Mohelnice a Zábřeh.

Tab. 12: Podíl zaměstnaných dle sektorů národního hospodářství dle SO ORP Olomouckého kraje v roce 2011 (v %)

Sektor HN	Hranice	Jeseník	Konice	Lipník nad Bečvou	Litovel	Mohelnice	Olomouc	Přerov	Prostějov	Šternberk	Šumperk	Uničov	Zábřeh
Zemědělství	4,2	5,7	8,9	4,6	6,3	4,0	2,2	3,1	4,7	4,6	4,2	7,3	4,5
Průmysl	34,4	23,8	38,5	30,9	38,6	54,8	23,7	33,2	31,4	31,9	35,2	40,9	42,5
Služby	61,4	70,6	52,6	64,5	55,1	41,2	74,1	63,7	63,9	63,6	60,6	51,8	53,0

Pramen: Český statistický úřad, SLDB 2011

Zemědělství Olomouckého kraje má v rámci produkce ČR **mírně nadprůměrný význam**. Podíl osevní plochy v Olomouckém kraji na celkové osevní ploše v ČR činí 7,1 %, čímž se Olomoucký kraj řadí na 5. místo mezi ostatními kraji. V Olomouckém kraji se ve srovnání s ostatními kraji **pěstují zejména obiloviny a řepka (s mírně nadprůměrnými výnosy ve srovnání s ČR)**, méně pak brambory. Co se týče živočišné výroby, v roce 2013 byly v kraji chovány zejména skot a prasata, drůbež již relativně méně. Chov prasat a drůbeže klesá více než v ČR jako celku.

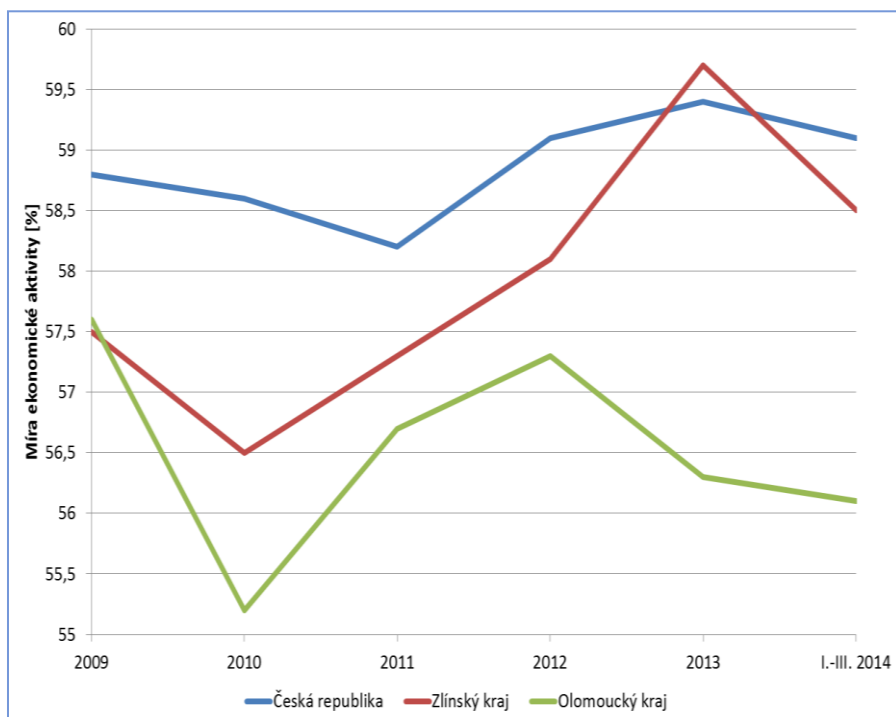
Specifikace zemědělství v jednotlivých okresech Olomouckého kraje se odvíjí od přírodních podmínek. V okrese Jeseník se nachází relativně málo obhospodařované orné půdy. Významný

naopak je, stejně jako v okrese Šumperk, pastevní odchov skotu. V okrese Šumperk ve srovnání s ostatními okresy leží nejvíce půdy ladem. Okres Olomouc vévodí v rámci Olomouckého kraje téměř všem zemědělským statistikám. Lze ho označit za „obilnici kraje“.

Zaměření průmyslových podniků je poměrně pestré, **převažují však strojírenské firmy**. Obrat tohoto oboru se pohybuje na území Olomouckého kraje v řádech desítek miliard, přičemž **export** tvoří asi 90 % produkce. I další významná odvětví jsou výrazně závislá na poptávce v zahraničí. Optika a jemná mechanika je obor, který zaměstnává asi 5 000 obyvatel, přičemž export dosahuje výše 1,8 mld. korun. Obor průmyslové chemie vyváží zboží za celkem 3 mld. korun, firmy zabývající se výrobou čerpací techniky vyváží 95 % své produkce, přičemž obrat dosahuje 4 mld. korun. Tato data na jedné straně vypovídají o konkurenceschopnosti podniků na zahraničních trzích, při bližším pohledu je však patrné, že se často jedná o dodavatelské podniky větších korporací. Přidaná hodnota takových podniků je tedy omezená.

Největšími zaměstnavateli v regionu jsou Univerzita Palackého v Olomouci a Fakultní nemocnice v témže městě. Obě instituce zaměstnávají mezi 4 a 5 tisíci pracovníků. Mezi průmyslovými podniky dominuje přerovská Meopta-Optika (2 538 zaměstnanců k roku 2010), odštěpný závod Siemens v Mohelnici (1 789 zaměstnanců) a uničovský Unex (1 421 zaměstnanců). Nad tisíc zaměstnanců vykazují v kraji ještě např. firmy M. L. S. a Honeywell Aerospace v Olomouci a Gambro z Přerova. V oblasti služeb jsou velkými zaměstnavateli organizace z veřejného sektoru, zejména nemocnice, úřady, školy. Více než 2000 až 2500 zaměstnanců pracuje v Středomoravské nemocniční a.s., významná je i Vojenská nemocnice v Olomouci, kde pracuje 500 až 1 000 zaměstnanců; Magistrát města Olomouce zaměstnává cca 650 lidí, krajský úřad okolo 500 osob.

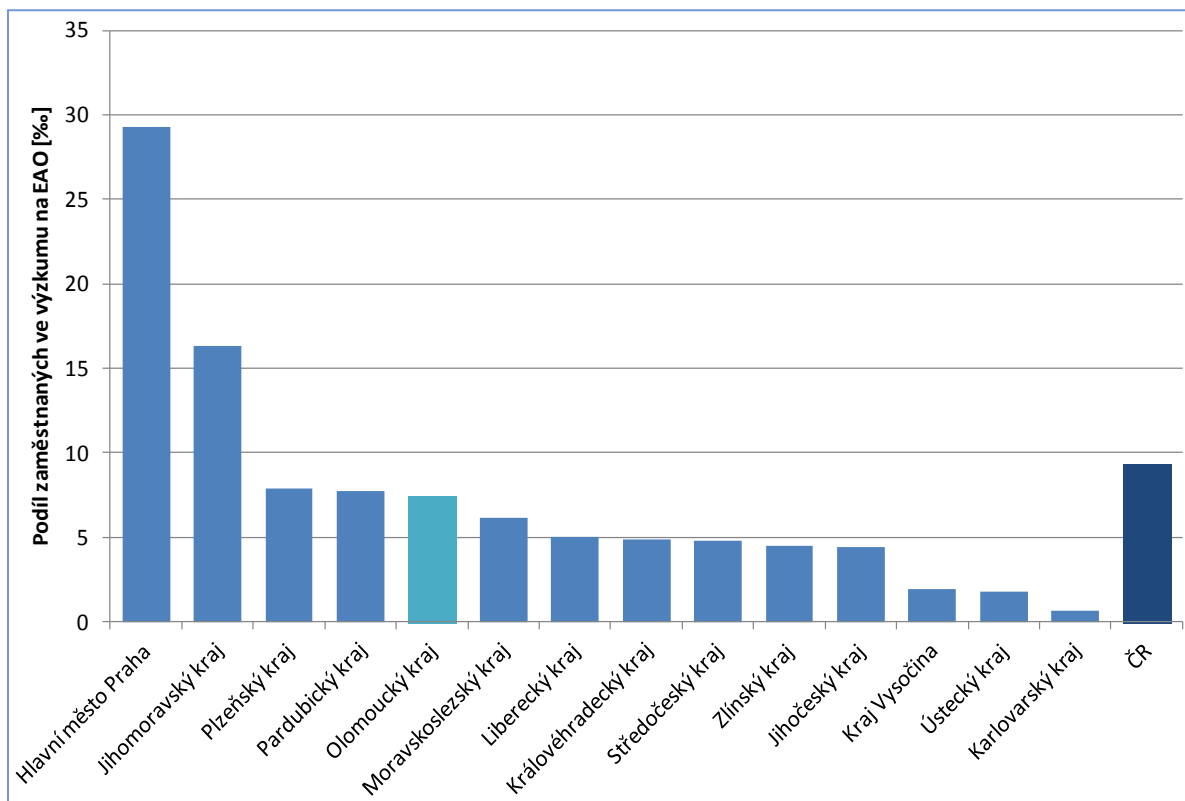
Olomoucký kraj vykazuje v mezikrajském srovnání **nejnižší podíl ekonomicky aktivních obyvatel** na počtu obyvatel starších 15 let, s hodnotou kolem 56 % se pohybuje zhruba 3 procentní body pod republikovými hodnotami. I ve srovnání v rámci regionu soudružnosti Střední Morava dosahuje výrazně nižších hodnot oproti Zlínskému kraji. Přitom ještě v roce 2009 byly hodnoty obou krajů srovnatelné. Zvětšující se podíl ekonomicky neaktivních obyvatel zvyšuje finanční nároky na sociální politiku. Projevuje se zde stárnutí obyvatelstva.

Obr. 13: Míra ekonomické aktivity v Olomouckém a Zlínskému kraji a v ČR v období 2009–2014

Pramen: Český statistický úřad, Výběrové šetření pracovních sil

Důležitým ukazatelem ekonomické síly regionu je **podíl zaměstnaných ve výzkumu**. Výzkum se řadí mezi obory s vysokou přidanou hodnotou, přitahuje investice a navíc často přináší regionu prestiž. Vzhledem k tomu, že v Olomouckém kraji sídlí jedna z největších českých vysokých škol, řadí se Olomoucký kraj **mezi kraje s vyšším podílem zaměstnaných ve výzkumu**. S podílem 7,4 % je v pořadí krajů ČR pátý, přičemž na prvních dvou místech jsou s velkým náskokem Hlavní město Praha (29,3 %) a Jihomoravský kraj (16,3 %). Následují Plzeňský a Pardubický kraj, které mají srovnatelný podíl pracovníků ve výzkumu jako Olomoucký kraj.

Obr. 14: Podíl zaměstnaných ve výzkumu na EAO v krajích ČR v roce 2011

Pramen: Český statistický úřad, SLDB 2011

Nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob (podíl uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu obyvatel ve věku mezi 15 a 64 lety) v Olomouckém kraji v posledních letech kolísá v důsledku vyrovnávání se s následky ekonomické krize, celkově však vzrostl z 8,9 % v roce 2009 na 9,8 % v roce 2013. Na začátku roku 2014 dokonce překročil 10 %, což je však trend daný cyklickou nezaměstnaností a ukončováním pracovních poměrů ke konci roku. **V polovině roku 2014 činil podíl nezaměstnaných cca 8,5 %**. Tato hodnota je třetí nejvyšší v mezikrajském srovnání. Vyšší podíl nezaměstnaných osob lze pozorovat jen v Ústeckém kraji (10,8 %) a Moravskoslezském kraji (9,8 %). Olomoucký kraj vysoce **překračuje také republikový průměr**. Ten v polovině roku 2014 činil 7,4 %, což je hodnota o 1,1 procentního bodu nižší než v rámci kraje.

Tab. 13: Podíl nezaměstnaných osob v krajích České republiky v letech 2009–2014

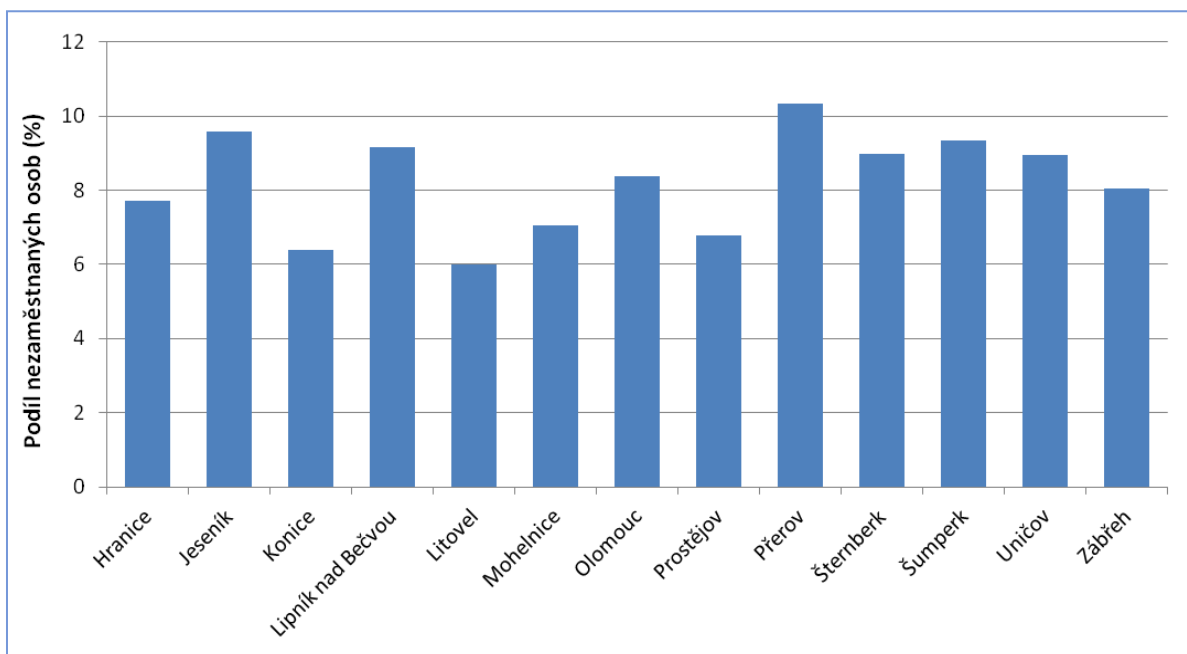
Kraj	Podíl nezaměstnaných osob (k 31. 12.)					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Hlavní město Praha	3,2	3,6	3,6	4,2	5,2	5,3
Středočeský kraj	5,5	6,1	5,6	6,1	6,9	6,4
Jihočeský kraj	5,9	6,4	5,8	6,4	7,1	6,0
Plzeňský kraj	6,5	6,6	5,7	5,9	6,5	5,5

Kraj	Podíl nezaměstnaných osob (k 31. 12.)					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014*
Karlovarský kraj	8,7	8,9	8,0	8,6	9,4	8,0
Ústecký kraj	9,9	10,2	9,8	10,5	11,5	10,8
Liberecký kraj	8,3	8,1	7,3	7,8	8,5	7,9
Královéhradecký kraj	6,0	6,3	5,7	6,6	7,3	6,3
Pardubický kraj	7,3	7,5	6,5	7,1	7,5	6,1
Kraj Vysočina	7,7	8,1	7,2	7,7	8,1	6,5
Jihomoravský kraj	8,1	8,5	7,6	8,2	8,9	8,0
Olomoucký kraj	8,9	9,1	8,3	9,0	9,8	8,5
Zlínský kraj	8,0	7,9	7,0	7,9	8,3	7,1
Moravskoslezský kraj	8,9	9,0	8,3	9,2	10,5	9,8
Česká republika	7,1	7,4	6,8	7,4	8,2	7,4

Pramen: Integrovaný portál MPSV, Zaměstnanost, Statistiky

Pozn.: * data k 30. 6. 2014

Nejvyšší podíl nezaměstnaných vykazuje SO ORP Přerov (10,3 %) a dále SO ORP Jeseník (9,6 %) a Šumperk (9,3 %). Nad 9 % stoupá míra nezaměstnaných osob ještě v SO ORP Lipník nad Bečvou a Šternberk. Naopak nejnižší podíl je v SO ORP Litovel (6,0 %), Konice (6,4 %) a Prostějov (6,8 %). V případě Konicka, vnitřní periferie kraje, jde o poměrně neobvyklý (ale dlouhodobě se projevující) jev. Z konzultace s pracovištěm Úřadu práce v Prostějově vyplývá, že zde významný vliv hraje ochota obyvatel dojíždět za prací a rovněž velmi úspěšné využívání veřejně prospěšných prací ze strany obcí. Nejvyšší nezaměstnanost, jak je patrné i z pohledu do úrovně obcí na obr. 16, lze vypozorovat v severní a jihovýchodní části kraje. Relativně vysokou hodnotu podílu nezaměstnaných vykazuje i SO OPR Olomouc, které se hodnotou 8,4 % nachází na úrovni krajského průměru.

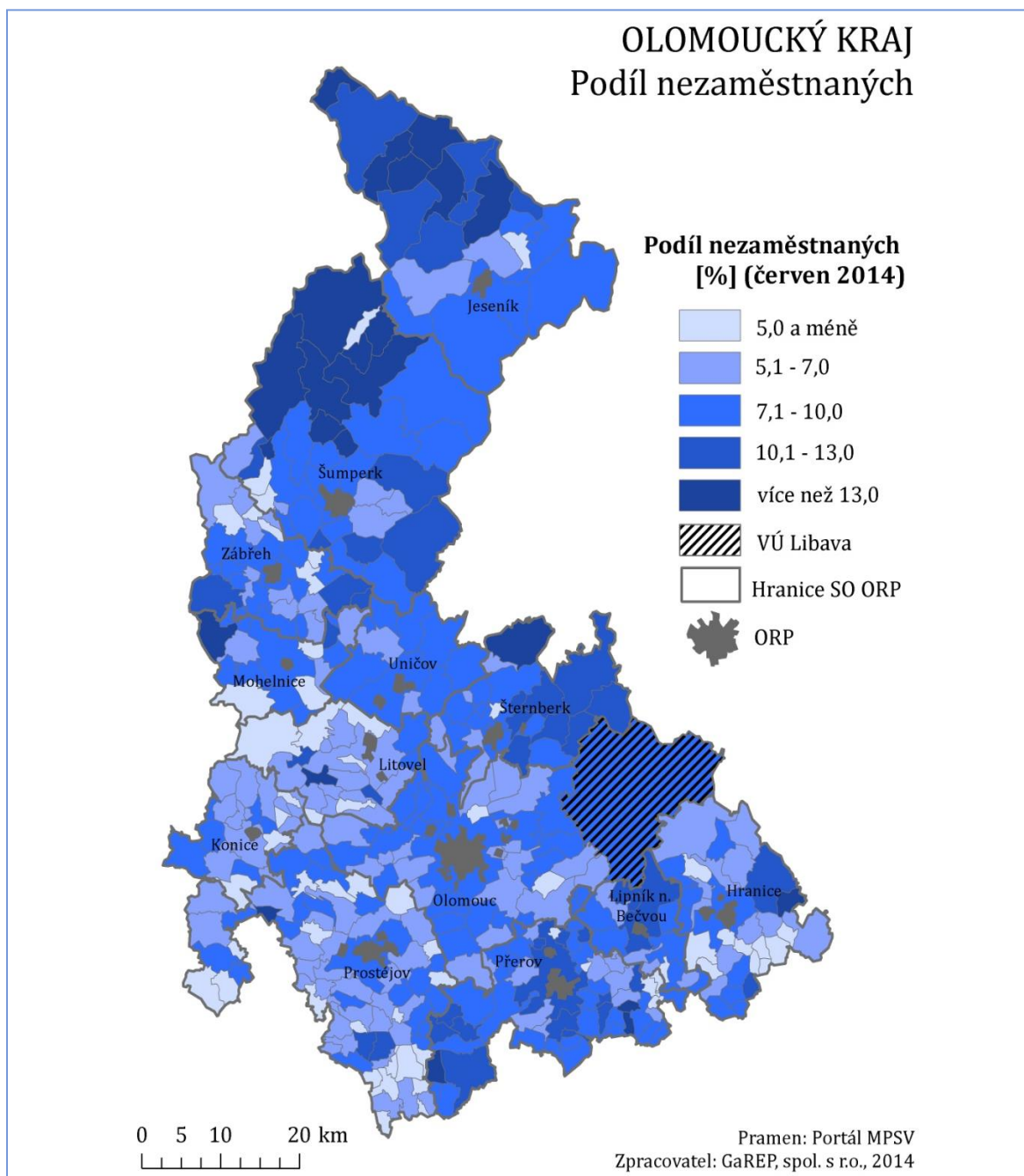
Obr. 15: Podíl nezaměstnaných osob v SO ORP Olomouckého kraje k 30. 6. 2014

Pramen: Integrovaný portál MPSV, Zaměstnanost, Statistiky

Vysoký je i **počet uchazečů na 1 volné pracovní místo**. V Olomouckém kraji připadá na jedno volné pracovní místo 15,5 uchazeče, což je v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší hodnota po Moravskoslezském a Ústeckém kraji, kde jsou hodnoty tohoto ukazatele ještě vyšší (21,7; resp.

18,7 uchazeče na pracovní místo). Hodnota za ČR činí 10,9 uchazeče na jedno volné pracovní místo.

Na úrovni SO ORP připadá nejvyšší počet uchazečů na 1 volné pracovní místo na ORP Konice (46,3), Šternberk (33,8), Jeseník (29,7) a Lipník nad Bečvou (28,6). Nejnižší hodnoty vykazují ORP Mohelnice (7,6) a Prostějov (10). Vzhledem k tomu, že zaměstnavatelé již nemají povinnost hlásit volná pracovní místa, tak je evidovaný počet volných pracovních míst nižší než ve skutečnosti.

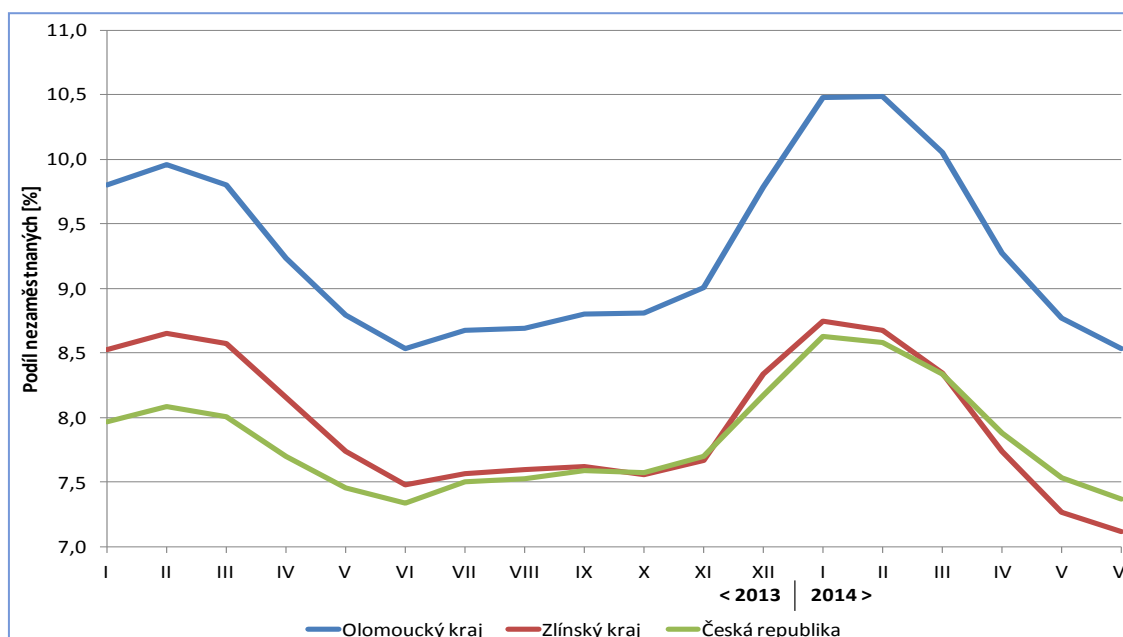

Obr. 16: Podíl nezaměstnaných osob v obcích Olomouckého kraje k 30. 6. 2014

Pramen: Integrovaný portál MPSV, Zaměstnanost, Statistiky

Z měsíčních údajů je patrné, že **obvyklý růst podílu nezaměstnaných osob v zimním období** (z důvodu ukončení sezónních prací) **je v Olomouckém kraji intenzivnější, než na republikové úrovni**. Vzhledem k tomu, že k polovině roku 2014 opět dochází k výraznému poklesu, lze předpokládat, že sezónní práce hrají v Olomouckém kraji větší roli, než je obvyklé. To může mít pozitivní i negativní vliv. Pozitivní je větší flexibilita sezónních prací, rychlá reakce

na změny na trhu práce. Negativně se může projevit nestabilita takových pracovních míst, kdy může při náhlém oslabení ekonomiky státu dojít ke skokovému zvýšení nezaměstnanosti, což se projevilo i při nástupu ekonomické krize po roce 2008. Ke zhoršení situace na trhu práce v období ekonomické recese však došlo více či méně ve všech krajích České republiky.

Obr. 17: Podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém a Zlínském kraji a v České republice v období 1/2013–6/2014

Pramen: Integrovaný portál MPSV, Zaměstnanost, Statistiky

Ve vztahu k rozvoji hospodářství se Olomoucký kraj podílí na různých aktivitách na podporu podnikatelské činnosti v kraji. Věnuje se propagaci a prezentaci kraje pro potencionální investory na veletrzích, konferencích, podnikatelských misích, přípravě marketingových podkladů apod. Je spoluorganizátorem několika soutěží pro podnikatele (Podnikatel roku, Firma roku, Živnostník roku, Podnikavá hlava, Podnikatel v sukničích). Za účelem prezentace vydává kraj také množství informačních letáků, brožur a publikací.

Kraj působí také prostřednictvím monitoringu a prezentací rozvojových ploch. Připravuje také zcela konkrétní nabídky pro investory, udržuje kontakty s podnikatelskými subjekty a zpracovává příslušné strategické materiály.

Podpořit místní podnikatele se Olomoucký kraj dlouhodobě snaží také ve spolupráci s Krajskou hospodářskou komorou Olomouckého kraje a regionální pobočkou Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest.

Olomoucký kraj se snaží mírnit důsledky hospodářské recese. Od roku 2009 se např. zasazuje o zaměstnanost absolventů vysokých škol formou měsíčního příspěvku zaměstnavateli, který zaměstná absolventa vysoké školy. Za podpory kraje také vznikl Vědeckotechnický park a podnikatelský inkubátor Univerzity Palackého v Olomouci. Olomoucký kraj má zpracovány svoji vlastní regionální inovační strategii.

V Olomouckém kraji bylo mezi lety 2011 a 2013 zrealizováno jednání, jež bylo zaměřeno na snižování nezaměstnanosti v kraji. Celkem bylo v rámci tohoto programu podpořeno 16 akcí. Kraj rovněž spolupracoval s polskou stranou v tzv. česko-polském jednání, kde bylo jedním z témat právě i řešení nezaměstnanosti v obou regionech.

Cestovní ruch

Olomoucký kraj se člení na **dva turistické regiony: Jeseníky a Střední Morava**. Turistický region Střední Morava je situován do jižní a střední části Olomouckého kraje a z hlediska administrativního členění je tvořen okresy Olomouc, Prostějov, Přerov a částí okresu Šumperk (ORP Mohelnicko). Region je dále členěn na tzv. turistické lokality, kterých je celkem 12: Hranicko, Konicko, Lipensko, Litovelsko, Mohelnicko, Olomouc, Olomoucko, Prostějovsko, Přerovsko, Střední Haná, Šternbersko, Uničovsko.

Turistický region Jeseníky se nachází v severní části Olomouckého kraje a jeho image jednoznačně určuje pohoří Jeseníků s nejvyšší horou Moravy Pradědem. Z hlediska administrativního členění je tvořen okresy Jeseník a Šumperk (vyjma ORP Mohelnicko). Tzv. turistických lokalit je v rámci regionu na území kraje vymezeno celkem 7: Zábřežsko, Šumpersko, Jesenicko, Zlatohorsko, Javornicko a Žulovsko, Ramzovské sedlo, Staroměstsko a Hanušovicko (zbývající tři – Bruntálsko, Krnovsko a Rýmaňovsko – leží na území Moravskoslezského kraje).

Turistický region Střední Morava vyvíjí ve srovnání s turistickým regionem Jeseníky méně aktivit a zaměřuje se na hlavní atraktivitu – město Olomouc, zatímco Jeseníky představují území s relativně dobrou organizací cestovního ruchu. Za posledních několik let zde došlo ke zlepšení propagace a nabídce služeb a atraktivit. Turistický region Jeseníky je prozatím destinací, která není ve srovnání s obdobnými lokalitami v ČR přelidněná a nabízí tak k této oblastem přijatelnou alternativu pro trávení volného času.

Kraj má velmi dobré podmínky pro cestovní ruch a nabízí bohatou škálu turistických atraktivit a produktů. Hlavním lákadlem turistického regionu Střední Morava je město Olomouc s památkou UNESCO v podobě Sloupu Nejsvětější Trojice. Z přírodního hlediska se v oblasti nachází CHKO Litovelské Pomoraví. V případě turistického regionu Jeseníky je hlavní předností atraktivní krajina s množstvím atraktivních biologických a geomorfologických lokací, v čele s CHKO Jeseníky. Velmi atraktivní jsou na území obou turistických regionů i jeskynní komplexy, z nichž některé, například Zbrašovské aragonitové jeskyně, či jeskyně Na Pomezí, dosahují návštěvnosti přes 40 000 ročně.

Nejnavštěvovanějším turistickým cílem Olomouckého kraje je ZOO Olomouc s 320 000 návštěvníky v roce 2013. Dále se v kraji nachází tři botanické zahrady a tři arboreta. V Olomouci a Lipníku nad Bečvou jsou vyhlášeny městské památkové rezervace, v dalších 15 (včetně většiny největších) městech jsou vyhlášeny městské památkové zóny. Vesnická památková rezervace je vyhlášena v podobě Hanáckého skanzenu v Příkazích.

Velmi vyhledávané jsou hrady a zámky. Na území Olomouckého kraje se nachází celkem 3 hrady (Bouzov a Šternberk jsou zároveň národními kulturními památkami) a 7 zámků (z toho dvě národní kulturní památky – zámek Velké Losiny a zámek Jánský Vrch). Hrady a zámky patří k nejnavštěvovanějším atraktivitám kraje. Hrad Bouzov zaznamenal v roce 2013 přes 90 000 návštěvníků, hrad Helfštýn pak přes 75 000. Vysoký počet návštěvníků směřoval i na olomoucké výstaviště Flóra. V roce 2012 činila počet jeho návštěvníků 169 tis. Kč.

Olomoucký kraj má rezervy v propagaci a nabídce turistických produktů pro zahraniční turisty. V některých oblastech se stejně jako jiné regiony ČR potýká s kvalitou poskytovaných služeb. Prozatím chybí komplexní provázaná nabídka služeb, avšak i zde se situace postupně zlepšuje.

Významným odvětvím cestovního ruchu v Olomouckém kraji je lázeňství. V kraji se nachází nejvíce lázeňských míst (celkem 6) a druhý nejvyšší počet lázeňských zařízení v mezikrajském srovnání. Většina lázeňských objektů však dosahuje pouze regionálního až národního významu. Centrem lázeňství je město Jeseník, které pak v severní části kraje (na Šumpersku) doplňují ještě dvě menší lázeňská místa, a sice Bludov a Velké Losiny. Dalším významným lázeňským střediskem jsou Teplice nad Bečvou na Přerovsku. Celkovou nabídku v kraji pak dotváří menší lázeňská místa Skalka na Prostějovsku a Slatinice na Olomoucku.

V roce 2013 bylo na území Olomouckého kraje v provozu 509 hromadných ubytovacích zařízení. V případě zařízení vyšší kategorie (hotely **** a *****) se nachází v kraji pouze 10 takových zařízení, což řadí kraj v ČR při srovnání na předposlední místo před Pardubický kraj. Většina hotelů vyšší kategorie je soustředěna v Olomouci a pětihvězdičkový hotel v regionu chybí úplně.

Tab. 14: Hromadné ubytovací zařízení – celkový počet, počet přenocování a využití lůžek v krajích České republiky v roce 2013

Kraj	Hromadná ubytovací zařízení		Využití pokojů v hotelech a penzionech
	Celkový počet	Průměrný počet přenocování	
Česká republika	9 970	2,8	41,3
Hlavní město Praha	856	2,5	59,8
Středočeský kraj	805	2,5	30,5
Jihočeský kraj	1 302	2,8	29,9
Plzeňský kraj	573	2,6	29,5
Karlovarský kraj	488	5,8	57,0
Ústecký kraj	513	2,8	25,2
Liberecký kraj	989	3,4	31,6
Královéhradecký kraj	1 116	3,3	32,9
Pardubický kraj	361	2,8	25,2
Kraj Vysočina	505	2,6	25,6
Jihomoravský kraj	872	2,0	29,6
Olomoucký kraj	509	3,2	27,8
Zlínský kraj	463	2,9	34,4
Moravskoslezský kraj	618	2,8	28,7

Pramen: Český statistický úřad, Veřejná databáze

Z pohledu srovnání dvou turistických regionů na území kraje je patrný rozdíl. Zatímco **v regionu Střední Morava je soustředěno více hotelů vyšší kategorie, v regionu Jeseníky je pak vyšší počet hromadných ubytovacích zařízení celkově.** Tento rozdíl je patrný i na úrovni SO ORP. Zatímco SO ORP Šumperk a Jeseník jsou sídlem asi 60 % hromadných ubytovacích zařízení v Olomouckém kraji, v SO ORP Olomouc sídlí 6 hotelů ****. Důvodem vyššího počtu ubytovacích zařízení v turistickém regionu Jeseníky je vyšší atraktivita oblasti, naopak zvýšený podíl kvalitnějších hotelů v turistickém regionu Střední Morava je dán především Olomoucí a poptávkou po kvalitním ubytování ve velkých městech. Olomouc a Přerov se snaží stát centry tzv. kongresové turistiky. Nedostatek kvalitní ubytovací infrastruktury v oblasti Jeseníků však lze vnímat jako hrozbu do budoucna, protože současný trend v cestovním ruchu dává rostoucí požadavky na kvalitu ubytování. Ve chvíli, kdy region tento typ infrastruktury postrádá, hrozí přesun poptávky jinde.

Celkový počet příjezdů v Olomouckém kraji dosáhl v roce 2013 hodnoty 512 430, což je po Pardubickém a Ústeckém kraji a Kraji Vysočina **čtvrtá nejnižší krajská hodnota.** V případě domácích návštěvníků se Olomoucký kraj nachází na 9. místě. Od roku 2009, kdy došlo k poklesu počtu příjezdů na hodnotu kolem 370 000 příjezdů, jejich počet stabilně narůstá, což kopíruje republikový trend, mezi roky 2012 a 2013 dosáhl Olomoucký kraj dokonce nejvyššího nárůstu mezi kraji (o 8,9 %). Zatímco v rámci ČR tvoří zahraniční návštěvníci přibližně polovinu, tak v Olomouckém kraji je to pouze pětina, což patří k nejnižším podílům v mezikrajském srovnání. Průměrná délka pobytu v roce 2013 činila 3,2 dny, což je o něco více než činí hodnota za ČR (2,8). Domácí návštěvníci zde strávili průměrně 3,5 dny (ČR 2,8), zahraniční však pouze 2,1 dny (ČR 2,8).

Dalším **problémem je obsazenost** hromadných ubytovacích zařízení. Hodnota **čistého využití lůžek v roce 2013 ve výši 23,2 % patří v mezikrajském srovnání mezi nižší**, kdy situace je

horší jen v Pardubickém a Ústeckém kraji a Kraji Vysočina. V posledních letech je ukazatel víceméně stabilní, dlouhodobě však spíše klesá.

Olomoucký kraj zpracovává v oblasti cestovního ruchu strategické rozvojové dokumenty, koordinuje marketing cestovního ruchu, podporuje prodej (slevová karta „Olomouc region Card“), vytvořil turistický informační portál, značí kulturní a turistické cíle, podporuje údržbu turistických a cykloturistických tras a organizace regionální cestovního ruchu.

Na území Olomouckého kraje působí dvě organizace na podporu cestovního ruchu: Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu a Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu. Olomoucký kraj je členem obou sdružení a zároveň největším donátorem.

V oblasti cestovního ruchu bylo uskutečněno poměrně velké množství projektů. Velká část z nich byla zaměřena na prezentaci Olomouckého kraje, a to jak na veletrzích, tak i v médiích. Výjimkou nebyly ani snahy zapojit se do společné propagace i s jinými kraji, jak dokazuje projekt Spolupráce moravských krajů, ve kterém se pro účely společných marketingových aktivit spojily všechny kraje na Moravě, tj. kromě Olomouckého kraje také Zlínský, Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. Výsledkem tohoto projektu byl mj. vznik propagačních materiálů. Dalšími aktivitami směřujícími k podpoře cestovního ruchu v kraji byla rovněž podpora činnosti turistických informačních center a přeshraniční spolupráce s polskou stranou (Opolským vojvodstvím). Zvláštní postavení má projekt Seniorské cestování, který slouží nejen k podpoře domácího cestovního ruchu, ale zároveň pro zkvalitnění služeb poskytovaných seniorům.

Shrnutí

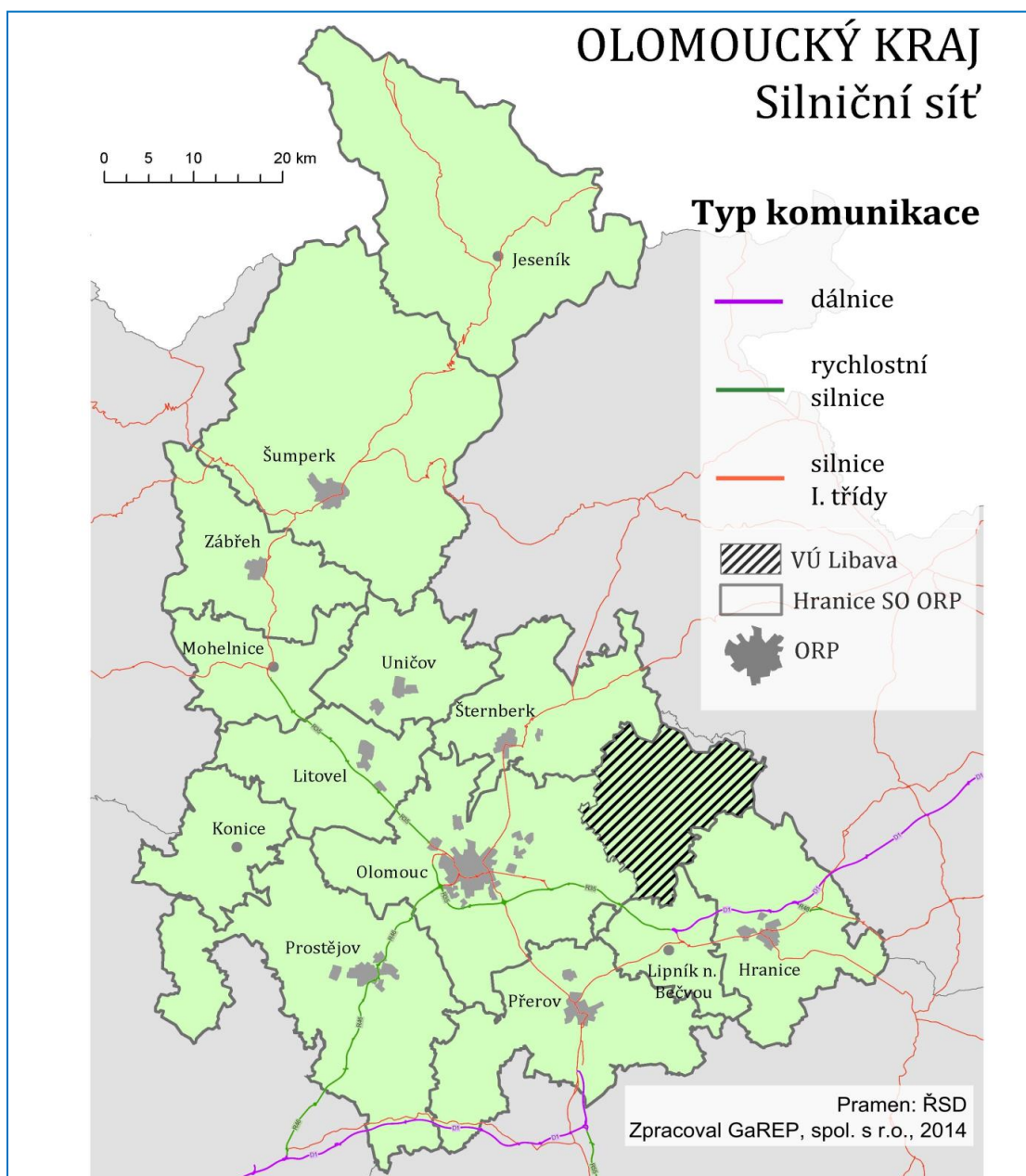
Olomoucký kraj není v dobré ekonomické kondici. V mezikrajském srovnání je patrné, že kraj se potýká s řadou problémů, jako je nízký podíl ekonomické aktivity, nízký objem PZI, vysoký podíl nezaměstnaných (včetně velkých výkyvů v průběhu roku) a vysoký počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. Na druhou stranu, i přes třetí nejnižší HDP na obyvatele mezi kraji, lze v Olomouckém kraji pozorovat v posledních letech velmi výrazný nárůst HDP, v čemž lze spatřovat potenciál a cestu k ozdravení ekonomiky (je však třeba dodat, že údaje za rok 2013 již tak optimistické nejsou).

Při pohledu na jednotlivé regiony Olomouckého kraje jsou opět patrné oblasti, které se potýkají s výraznějšími problémy. Je to sever (SO ORP Šumperk a Jeseník) a jihovýchod regionu (SO ORP Přerov a Lipník nad Bečvou). Projevuje se to především vysokým podílem nezaměstnanosti. Sever regionu má na druhou stranu velký turistický potenciál, který se mu ale nedaří plně využívat. Cestovní ruch staví především na domácích návštěvnících a celková doba pobytu je mírně nadprůměrná. Využití lůžek v hromadných ubytovacích zařízeních je ale velmi nízké.

A.1.4 DOPRAVA

Silniční doprava

Olomoucký kraj protíná celkem přes 3 500 km dálnic a silnic, přičemž s hodnotou hustoty silniční sítě 0,68 km silnice na km² patří ke **krajům s nižší hustotou silniční sítě**. Zároveň patří ke krajům s **velkými vnitrokrajskými rozdíly**. Zatímco okresy v jižní části kraje vykazují z republikového hlediska nadprůměrně hustou silniční síť, okresy Šumperk a Jeseník patří naopak k oblastem s velmi nízkou hustotou silniční sítě. To úzce souvisí s nízkou hustotou populace v obsluhovaném území. Obdobně nerovnoměrně je rozložena i síť dálnic a rychlostních silnic. Největší města v jižní části kraje (Olomouc, Přerov a Prostějov) jsou napojena na dálnice a rychlostní silnice. V okresech Šumperk a Jeseník oproti tomu tato napojení absentují, s výjimkou krátkého úseku u města Mohelnice, na který navazuje silnice první třídy na Šumperk.

Obr. 18: Páteří silniční sítě v Olomouckém kraji v roce 2014

Pramen: Ředitelství silnic a dálnic ČR

Základní páteřní síť v Olomouckém kraji tvoří komunikace *Hradec Králové – Mohelnice – Olomouc – Lipník nad Bečvou – Ostrava* (R35, D1), *Olomouc – Prostějov – Brno* (R46), *Mohelnice – Zábřeh na Moravě – Jeseník – státní hranice Polsko* (I/44), *Kroměříž – Přerov – Hranice* (D1, I/47), *Olomouc – Opava* (I/46) a *Olomouc – Přerov – Břeclav* (I/55).

Intenzita dopravy odpovídá třídám silnic, nejvyšší je na rychlostních silnicích a dálnicích mezi Olomoucí a Ostravou, resp. Brnem, kde dosahuje až 40 000 vozidel za den. Této intenzity dosahuje i doprava mezi Olomoucí a Mohelnicí. Směrem na sever klesá, mezi Šumperkem a Zábřehem dosahuje intenzita dopravy maximálně 15 000 vozidel za den a mezi Jeseníkem a Javorníkem dosahuje pouze maximálně 3 000 vozidel za den. Pro srovnání lze uvést, že úseky s největší intenzitou dopravy v ČR (dálnice D1 v okolí Prahy a Brna) využívá přes 60 000 vozidel za den.

V Olomouckém kraji se nachází celkem 3 095,8 km silnic II. a III. třídy, z nichž pouze čtvrtina je ve výborném nebo dobrém stavu. **V havarijním stavu je téměř polovina silnic.** Překvapivě nejmenší podíl silnic v havarijním stavu má okres Jeseník, kde se projevuje celkově nejnižší délka silnic a soustředěná podpora tohoto regionu. Průměrná kvalita silnic nižší třídy v okrese Jeseník pak dosahuje hodnoty 3,09³, což samo o sobě je velmi vysoká hodnota. V ostatních okresech se průměrná kvalita blíží dokonce hodnotě 4. Kvalita silnic nižších tříd je tedy na velmi nízké úrovni, což s kombinací s nedokončenou modernizací silniční sítě vyšších tříd (zvláště na severu kraje) vytváří významnou hrozbu dalšího rozvoje kraje. Je však třeba zmínit, že kvalita silnic II. a III. třídy je problematická ve všech krajích České republiky.

Tab. 15: Stav silnic II. a III. v roce 2012 v okresech Olomouckého kraje

Okres	Stav vozovek dle kategorie									
	výborný		dobrý		vyhovující		nevyhovující		havarijní	
	[m]	[%]	[m]	[%]	[m]	[%]	[m]	[%]	[m]	[%]
Jeseník	42 587	19,0	53 865	24,0	24 813	11,1	47 591	21,2	55 473	24,7
Olomouc	90 252	11,0	77 994	9,5	56 045	6,8	168 007	20,4	431 340	52,4
Prostějov	63 740	10,9	91 718	15,7	45 276	7,8	127 406	21,9	254 702	43,7
Přerov	30 717	4,7	149 792	23,1	64 510	9,9	101 267	15,6	302 917	46,7
Šumperk	69 063	8,6	136 694	17,1	74 049	9,3	138 656	17,3	381 219	47,7
Olomoucký kraj	296 359	9,6	510 063	16,6	264 693	8,6	582 927	18,9	1 425 651	46,3

Pramen: Ředitelství silnic a dálnic ČR

V posledních letech bylo na území kraje dokončeno několik velkých silničních staveb. V roce 2008 byl uveden do provozu úsek dálnice D47 mezi Lipníkem nad Bečvou a Bělotínem. Taktéž v roce 2008 byla dokončena rekonstrukce silnice I. třídy z Bělé pod Pradědem na Červenohorské sedlo. V roce 2009 skončila 2. etapa dálnice D1, která pokrývá území mezi Mořicemi a Kojetínem, byla také dokončena rekonstrukce silnice II/435 v úseku od R35 po Tovačov. V roce 2010 byla dokončena rekonstrukce několika mostů a silnice mezi Mohelnicí a Stavenicemi. V roce 2011 byla na silnicích III. třídy v průtahu obce Velký Týnec provedena rekonstrukce. V září 2012 byla otevřena nová okružní křižovatka v Olomouci na ulici Dobrovského a v listopadu byl dokončen obchvat obce Javorník. V říjnu 2013 byl otevřen nový obchvat obcí Čechy – Domaželice na silnici II/150. V červnu 2014 byl otevřen zrekonstruovaný průtah obce Pňovice na silnici II/446 a v červenci byla uvedena do provozu přeložka silnice I. třídy mezi Vlachovem a Rájcem o délce asi 3 km. Na podzim 2014 byla zahájena stavba Červenohorské sedlo – jih na silnici I/44. Od roku 2015 začíná průběžná modernizace R46.

³ Dle vyhlášky č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích. Výborný stav komunikace je hodnocen stupněm 1, havarijní stav stupněm 5.

Další infrastrukturní investice jsou plánované v budoucnu. V roce 2015 se předpokládá zahájení stavby dalšího úseku dálnice D1 mezi Přerovem a Lipníkem nad Bečvou. Na rok 2017 je naplánováno zahájení stavby úseku dálnice D1 mezi Přerovem a Říkovicemi. Shodně na rok 2017 se pak předpokládá zahájení stavby jednak na úseku rychlostní silnice R35 mezi Křelovem a Slavonínem, jednak obchvatu obce Bludov v blízkosti města Šumperk. Důležitou investicí bude i přeložka I/46 – východní tangenta. Další projekty jsou plánovány v dlouhodobém horizontu. Olomoucký kraj eviduje na silnicích II. a III. třídy téměř 500 projektových námětů silničních staveb a rekonstrukcí.

Železniční doprava

Celková délka železničních tratí v Olomouckém kraji je asi 600 km. **Olomoucký kraj protínají 2. a 3. tranzitní koridor**, jejich průběh se na území kraje překrývá. Oba kopírují trať č. 270, prochází Zábřehem a přes Olomouc a Hranice na Moravě pokračují dále směrem na Ostravu. 2. tranzitní koridor se rozdvouje a protíná Přerov po trase tratě č. 330. Prostějov jakožto jedno ze tří největších měst kraje je umístěno mimo koridory. Severní část kraje, okres Jeseník, také není součástí některého z tranzitních koridorů. Železniční trať TEN-T se na území Olomouckého kraje shodují s národními tranzitními koridory. Obdobně tedy procházejí pouze jižní částí regionu a míjejí Prostějov. Tyto tratě jsou v plné délce připravovány na provoz vlaků s rychlostí 145–160 km/h, v současné době však průměrná rychlost dosahuje hodnot pouze kolem 60–80 km/h. Jsou také téměř jako **jediné v regionu elektrifikované a zdvojkolejné**. Elektrifikace proběhla ještě na trati 291 ze Zábřehu do Šumperku, na trati 301 z Olomouce do Nezamyslic a na trati 300 z Přerova do Brna. Chybějící elektrifikace, zdvojkolejnění, výrazně nižší traťová rychlost a pozice mimo hlavní národní i evropské koridory (např. plánovaná vysokorychlostní trať Přerov – Brno) zvyrazňuje periferní postavení severní části kraje.

V současné době jsou pro území Olomouckého kraje zpracovávány tyto studie proveditelnosti: Modernizace trati Brno – Přerov, Modernizace trati Olomouc – Prostějov – Nezamyslice, Elektrifikace a zkapacitnění trati Šumperk – Olomouc a Rekonstrukce žst. Přerov – 2. stavba. Dále je zpracovávána územně technická studie VRT Bohumín – Přerov.

V minulých letech došlo i v Olomouckém kraji ke **zrušení pravidelné dopravy na několika lokálních tratích**. Jsou to tratě z Velké Kraše do Vidnava a z Moravského Karlova do Štítů.

Letecká a vodní doprava

Na území Olomouckého kraje **není v provozu veřejné letiště s pravidelným civilním provozem**. Neveřejné letiště se nachází v Přerově. Toto letiště lze chápat spíše jako rozvojovou plochu, brownfield, případně plochu pro terminál kombinované dopravy. V Olomouci existuje pouze malé travnaté letiště. Nejbližší letiště s pravidelnou leteckou dopravou se nachází v Brně a Ostravě, významnější letiště pak v Praze, Vídni, Vratislavi, Katovicích a Krakově.

Význam vodní dopravy je v současné době v Olomouckém kraji velmi **malý**, pouze několik úseků řek, hlavně Moravy a Bečvy, **slouží k rekreaci a sportovnímu využití**. V případě vybudování vodního koridoru Dunaj – Odra – Labe však může vzrůst význam vodní dopravy pro průmysl, jelikož v současném návrhu prochází jižní částí kraje a počítá s přístavy v Olomouci a Přerově. U Přerova se dunajská větev D-O-L (ze Slovenska od Břeclavi) rozděluje na labskou větev (pokračující směrem na Olomouc a Pardubice) a oderskou větev (do Ostravy a dále do Polska).

Veřejná doprava

V Olomouckém kraji je provozován **integrováný dopravní systém (IDSOK)**, který pokrývá téměř celé území kraje: **67 % obcí je zcela integrováno**, dalších 32 % obcí je integrováno

částečně, integrovány nejsou pouze dvě obce. **Rozšíření integrovaného systému** každým rokem pokračuje, dokončení tarifní integrace celého kraje je plánováno do konce roku 2016 – **v roce 2014 byly schváleny potřebné dokumenty. Současný systém se výrazně změní.** Je nutné dobudovat některé dopravní terminály. Pro provozování celého systému je vytvořena příspěvková organizace Koordinátor IDSOK. Postupy a kompetence jsou vyladěny a systém funguje bez větších problémů.

IDSOK sdružuje autobusové a vlakové linky, včetně MHD ve všech významných městech kraje. Co se týče železniční dopravy, IDSOK zahrnuje osobní a spěšné vlaky a vybrané rychlíky, k dokončení tarifní integrace je nezbytné zapojit zbývající rychlíkové spoje. Celkem je v rámci IDSOK provozováno 332 linek, z toho 9 vlakových, 7 tramvajových, 62 městských autobusových linek a 254 příměstských autobusových linek.

MHD v Olomouci provozuje DPMO, linky olomoucké MHD jsou plně integrovány do IDSOK. V současné době provozuje 7 tramvajových linek, přičemž dvě nově od roku 2013, a 24 autobusových linek. Počet cestujících od roku 2008 meziročně klesá na současných 52,5 milionů cestujících. V roce 2013 došlo k nákupu a modernizaci celkem 24 tramvají a autobusů, v předchozích letech byly investice do nových souprav minimální. Přehled rozsahu MHD v dalších městech je uveden v tabulce 19. Noční doprava je provozována v Olomouci linkami č. 50, 51 a 52. Od půlnoci do 4:00 nejsou města v kraji veřejnou dopravou obsluhována s výjimkou města Olomouce.

Dle plánu dopravní obslužnosti z roku 2012 jsou stanoveny následující obecné intervaly spojení. Pro páteční linky 60–120 minut, pro ostatní linky 60–240 minut, v závislosti na tom, zda se linka nachází v oblasti aglomerace, či nikoliv. Ve špičce by měl interval klesnout na 30 minut, o víkendy se výrazně nemění.

Tab. 16: Integrace autobusových a tramvajových linek MHD do IDSOK

Město	Počet linek		Stupeň integrace do IDSOK
	autobusové	tramvajové	
Olomouc	24	7	úplná
Přerov	8	-	úplná
Prostějov	14	-	úplná
Šumperk	5	-	úplná
Zábřeh	3	-	úplná
Hranice	8	-	úplná

Pramen: Koordinátor integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje, www.kidsok.cz

Cyklodoprava

Cyklodoprava ve městech pomáhá prostřednictvím přechodu z automobilové dopravy na kolo zlepšovat kvalitu ovzduší, ve venkovských oblastech se kvalitní infrastruktura pro cyklisty může stát významným faktorem pro rozvoj cestovního ruchu. O významu cyklodopravy v rámci Olomouce svědčí zřízení pozice městského cyklokoordinátora. Pozice krajského cyklokoordinátora dosud nebyla zřízena. Využívání kola jako dopravního prostředku pro přepravu do škol či zaměstnání napomáhá rovinatý charakter jižní části kraje. Většina cyklotras je vedena po silnicích nižších kategorií. V úsecích s vyšší intenzitou dopravy je nutné dobudovat cyklostezky. Cyklodoprava je proto důležitým tématem v rámci ITI Olomoucké aglomerace.

Olomouckým krajem procházejí dva dálkové evropské koridory Eurovelo. V severojižním směru prochází krajem koridor Eurovelo 9, který vede z polského Gdaňsku do Puly v Chorvatsku. Realizována je zatím pouze jižní část, od Brna do Chorvatska. Na území kraje je trasa plánována ze severu od hranice s Polskem a prochází městy Jeseník, Hanušovice, pokračuje

kolem Šumperku a Zábřehu přes Litovel do Olomouce. Následně kolem Prostějova pokračuje mimo území kraje směrem na Blansko.

Druhý koridor, Eurovelo 4, směřuje z Roscoffu ve Francii do Kyjeva na Ukrajině. Na území kraje vstupuje od Otrokovic u Kojetína, následně se stáčí na Přerov a pokračuje přes Lipník nad Bečvou a Hranice dále na Nový Jičín. I v tomto případě není úsek vedený přes Olomoucký kraj zatím zrealizován.

Územím Olomouckého kraje je vedeno rovněž několik **českých dálkových cyklotras**. Konkrétně cyklotrasa č. 4 (shodná s Eurovelo 9) a č. 5, která protíná jižní část kraje a spojuje Prostějov s Olomoucí a Přerovem. Několika málo kilometry na území kraje zasahují cyklotrasy č. 4, 8, 14, 50 a 52.

Krajem prochází i jedna **trasa Greenways**, které podporuje a rozvíjí Nadace Partnerství. Ta usiluje o vybudování cyklistických tras v souladu se svou ekologickou funkcí. Zmíněná trasa vede z Krakova do Vídně a na území kraje protíná města Hranice, Lipník nad Bečvou, Olomouc, Prostějov a pokračuje směrem na Blansko mimo území kraje.

Shrnutí

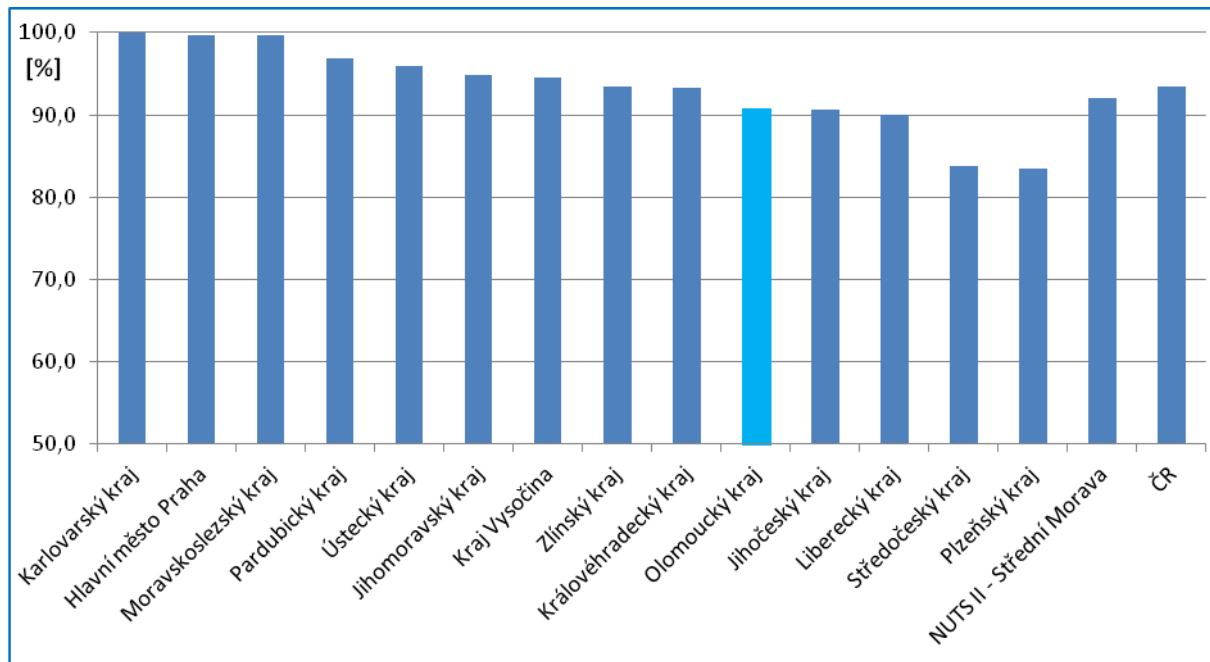
Dopravní situace v Olomouckém kraji se významně liší v severní a jižní části regionu. Zatímco velká města na jihu kraje jsou pokryta sítí dálnic a rychlostních silnic a procházejí jimi železniční koridory, včetně TEN-T, sever regionu je pokryt pouze silnicemi I. třídy a regionálními železničními tratěmi. To může přispívat ke zvýrazňování perifernosti oblasti. Proti tomuto trendu by měl působit IDS, který garantuje standardní dopravní obslužnost na celém území kraje a může tedy přispět k vyrovnávání rozdílů v kraji.

V posledních letech je trendem rozvoj cyklistiky jako alternativní dopravy. Přes území kraje vedou již části významných transevropských tras Eurovelo, národní cyklotrasy a byla vybudována řada nových cyklotras a cyklostezek, nicméně v této oblasti jsou stále značné možnosti rozvoje.

A.1.5 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Vodovody, kanalizace, plynofikace

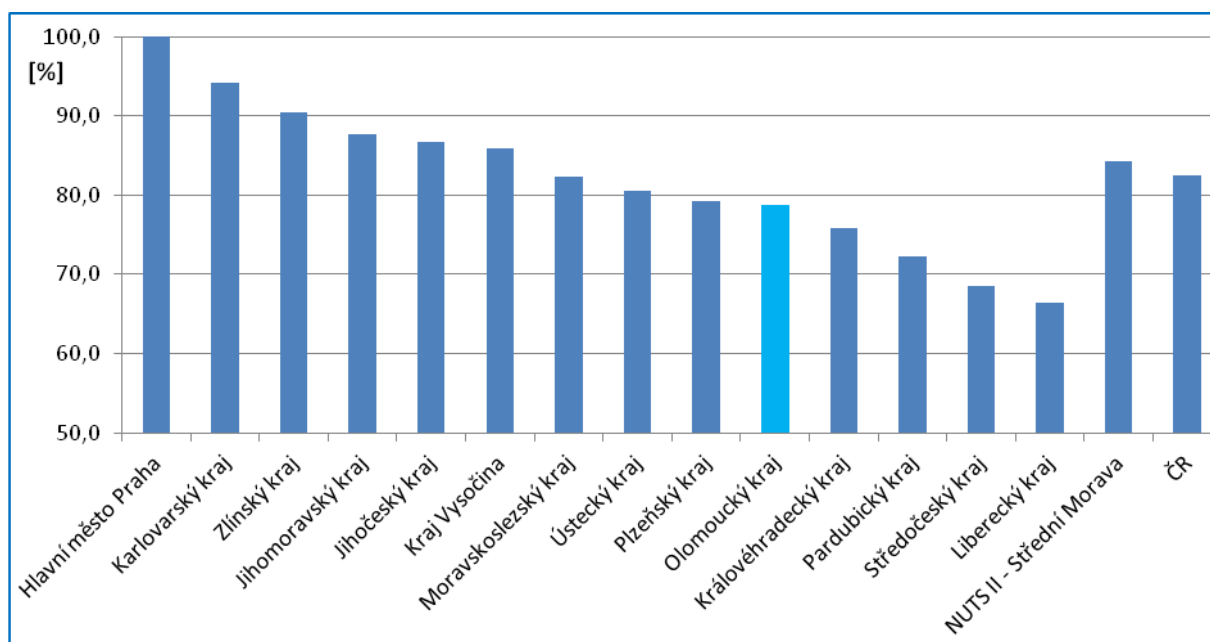
V roce 2012 dosáhl v České republice podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodu výše 93,5 %. Rozdíly mezi jednotlivými regiony (krají) nejsou příliš velké. Olomoucký kraj obsadil 10. místo (**90,8 % obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů**), což znamená spíše podprůměrný stav.

Obr. 19: Podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů v krajích ČR v roce 2012

Pramen: Český statistický úřad, Statistická ročenka Olomouckého kraje 2013

V případě **nápojení na kanalizaci** již tak vysoké hodnoty neplatí. Podíl obyvatel České republiky bydlících v domech napojených na kanalizaci v roce 2012 činil 82,5 %. Olomoucký kraj opět obsadil podprůměrné 10. místo (**78,7 %**).

Obr. 20: Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v krajích ČR v roce 2012

Pramen: Český statistický úřad, Statistická ročenka Olomouckého kraje 2013

Do základní technické vybavenosti obcí lze řadit veřejný vodovod, kanalizaci, čističky odpadních vod (ČOV) a plynofikaci. Následující tabulka uvádí, které obce mají své území těmito typy technické infrastruktury pokryty. To však neznamená, že jsou připojeny všechny domácnosti. V určitých případech navíc nejsou pokryty některé místní části (většinou ty odlehlejší a populačně menší).

Tab. 17: Technická vybavenost obcí v SO ORP Olomouckého kraje v roce 2010

SO ORP	Počet vybavených obcí				Podíl vybavených obcí (%)			
	veřejný vodovod	kanalizace	ČOV	plynifikace	veřejný vodovod	kanalizace	ČOV	plynifikace
Hranice	30	25	18	30	96,8	80,6	58,1	96,8
Jeseník	24	15	14	18	100,0	62,5	58,3	75,0
Konice	21	9	4	21	100,0	42,9	19,0	100,0
Lipník nad Bečvou	12	14	6	14	85,7	100,0	42,9	100,0
Litovel	18	19	7	18	90,0	95,0	35,0	90,0
Mohelnice	14	9	6	13	100,0	64,3	42,9	92,9
Olomouc	40	44	34	45	88,9	97,8	75,6	100,0
Prostějov	71	60	35	76	93,4	78,9	46,1	100,0
Přerov	56	55	26	59	94,9	93,2	44,1	100,0
Šternberk	19	16	11	12	90,5	76,2	52,4	57,1
Šumperk	31	24	21	19	86,1	66,7	58,3	52,8
Uničov	9	8	7	10	90,0	80,0	70,0	100,0
Zábřeh	24	17	13	17	85,7	60,7	46,4	60,7
Olomoucký kraj	369	315	202	352	92,5	78,9	50,6	88,2

Pramen: Regionální informační servis (RIS), Centrum pro regionální rozvoj ČR

Podíl obcí vybavených v Olomouckém kraji veřejným vodovodem dosahuje 92,5 %, přičemž území SO ORP Jeseník, Konice a Mohelnice vykazují stoprocentní pokrytí. Dalších šest správních obvodů ORP se pohybuje mezi 90 % a 100 %. Nejnížší podíly od 85 % do 90 % evidují Lipník nad Bečvou, Zábřeh, Šumperk a Olomouc.

Průměrná vybavenost obcí kanalizací činí v kraji 78,9 %, plné pokrytí bylo zaznamenáno jen v SO ORP Lipník nad Bečvou. Následuje pět správních obvodů ORP v rozmezí 80 % až 100 % a šest správních obvodů s podílem mezi 60 % a 80 %. Výrazně podprůměrné hodnoty vykazuje SO ORP Konice (42,9 %), což je zřetelným signálem nižší rozvinutosti tohoto území.

Zhruba polovina obcí Olomouckého kraje má na svém území čistiřnu odpadních vod. Nejvyšších podílů dosáhly SO ORP Olomouc (75,6 %) a Uničov (70,0 %) jakožto centrální části kraje. Naprostá většina správních obvodů ORP se pohybuje mezi 40 % a 60 %. Nízká vybavenost byla zaznamenána v SO ORP Litovel (35,0 %) a zejména v SO ORP Konice (19,0 %), čímž se jen dále potvrzuje horší rozvinutost tohoto regionu.

Poměrně vysokých hodnot (88,2 %) dosahuje v kraji plynifikace obcí. Polovina správních obvodů ORP (Konice, Lipník nad Bečvou, Olomouc, Prostějov, Přerov a Uničov) je plně plynifikována, další tři pak překračují hranici 90 %. Pouze mírně nad polovinou plynifikovaných obcí se pohybují SO ORP Šumperk a Šternberk.

Tab. 18: Technické vybavení obydlých bytů v SO ORP Olomouckého kraje v roce 2011

SO ORP	Podíl obydlých bytů s technickým vybavením						
	plyn v bytě	vodovod v bytě	teplá voda	přípoj na kanal. síť	žumpa, jímka	splachovací záchod	koupelna, sprch. kout
Hranice	76,5	93,9	92,6	73,5	23,2	93,9	94,1
Jeseník	61,5	91,1	90,3	67,0	27,5	92,0	92,1
Konice	59,5	91,0	88,2	12,3	79,3	88,8	91,9

SO ORP	Podíl obydlených bytů s technickým vybavením						
	plyn v bytě	vodovod v bytě	teplá voda	přípoj na kanal. síť	žumpa, jímka	splachovací záchod	koupelna, sprch. kout
Lipník nad Bečvou	70,7	92,6	91,2	74,5	22,9	92,8	93,2
Litovel	70,4	94,1	93,1	53,5	42,6	92,9	94,4
Mohelnice	62,7	92,4	92,1	61,9	34,4	93,2	93,6
Olomouc	75,1	93,3	92,7	87,9	9,3	93,3	93,6
Prostějov	79,0	92,0	91,2	71,5	25,7	91,7	92,9
Přerov	73,6	93,7	92,8	83,9	12,9	93,7	93,9
Šternberk	60,4	93,2	92,5	74,4	22,8	93,4	93,6
Šumperk	56,9	93,4	92,5	77,5	19,9	93,3	93,5
Uničov	73,3	92,3	91,7	81,4	17,2	93,8	94,0
Zábřeh	52,7	94,8	94,0	72,1	25,0	94,8	95,0
Olomoucký kraj	70,2	93,1	92,2	76,7	20,2	93,1	93,5
NUTS II Střední Morava	69,4	93,0	92,2	76,9	19,9	93,0	93,6
Česká republika	62,2	91,5	90,6	78,1	18,2	91,4	91,7

Pramen: Český statistický úřad, SLDB 2011

Nižší a podrobnější úroveň vybavenosti popisuje ukazatel podílu obydlených bytů s určitým technickým vybavením. Zatímco je v Olomouckém kraji plynofikováno 88,2 % obcí, tak **plyn v bytě má zavedeno jen 70,2 % bytů**, což poukazuje na skutečnost, že při plynofikaci obce se nepřipojí vždy všechny obydlené byty (roli může hrát i sídelní struktura obcí). Podíl bytů s plynem v bytě v kraji je každopádně srovnatelný s regionem soudržnosti Střední Morava a nadprůměrný vzhledem k hodnotě za ČR. Nejvyšších hodnot (přes 70 %) dosahují centrální a jižní a zároveň nejrozvinutější SO ORP (Prostějov, Hranice, Olomouc), naopak nejnižší podíly evidují severně položená SO ORP (Zábřeh, Šumperk, Jeseník) a SO ORP Konice.

Vodovod v bytě se nachází v Olomouckém kraji v 93,1 % případů, což v podstatě odpovídá podílu obcí vybavených veřejným vodovodem (92,5 %). Lze tedy usuzovat, že se při pokrytí určitého území veřejným vodovodem, připojují téměř všechny domácnosti. Olomoucký kraj i v tomto ukazateli převyšuje průměr ČR. Rozdíly mezi jednotlivými SO ORP jsou zanedbatelné. Vysokou míru shody vykazuje vybavení bytů teplou vodou, tj. 92,2 % bytů (v podstatě to znamená, že pokud je vodovod doveden do bytu, jedná se i o teplou vodu). Mírně se vymyká SO ORP Konice, kde se podíl bytů s teplou vodou pohybuje lehce pod 90 %.

Přípoj na kanalizační síť mělo v roce 2011 v Olomouckém kraji 76,7 % obydlených bytů, což opět víceméně odpovídá podílu obcí připojených na kanalizaci (78,9 %) a rovněž lze usuzovat, že při zavedení kanalizace do obce se připojuje většina bytů. **Oproti údaji za ČR je však podíl bytů s přípojem na kanalizaci v kraji podprůměrný.** V rámci správních obvodů ORP evidují nejvyšší podíly takto připojených bytů Olomoucko a Přerovsko (přes 80 %), většina dalších se pohybuje nad 60 %. Nejnižší hodnoty tak vykazuje SO ORP Litovel (53,5 %) a především SO ORP Konice (12,3 %) v souladu s výše zmíněným.

Vybavenost obydlených bytů žumpou či jímkou je komplementární k přípoji na kanalizační síť, tzn., že tam, kde není dovedena kanalizace či je připojeno málo bytů, se vyskytuje vysoký podíl bytů vybavených žumpou či jímkou. To platí jak při srovnání kraje a ČR (vyšší krajská hodnota), tak na úrovni jednotlivých SO ORP (vysoké hodnoty Konicka a Litovelska vs. nízké hodnoty Olomoucka a Přerovska).

V roce 2011 panovala v kraji obecně vysoká vybavenost obydlených bytů splachovacím záchodem (93,1 %) a koupelnou či sprchovým koutem (93,5 %). Krajské průměry jsou srovnatelné s hodnotami regionu soudržnosti Střední Morava a zhruba o 2 procentní body převyšují republikové průměry. Rozdíly mezi jednotlivými správními obvody ORP jsou nepatrné, přesto je

zřejmě slabá pozice ORP Konice, které jako jediné nedosahuje v případě vybavenosti splachovacím záchodem ani 90 % a u vybavenosti bytů koupelnou či sprchovým koutem je také poslední.

Z již realizovaných projektů Olomouckého kraje se stavu vodovodů, kanalizace a plynofikace nejvíce týkal Fond na podporu výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury (18 projektů v roce 2012, 16 projektů v roce 2013).

Odpadové hospodářství

V roce 2013 bylo v Olomouckém kraji vyprodukováno 1 568 000 tun odpadů. V posledních letech je produkce značně nevyrovnaná, nicméně trend je spíše rostoucí. Produkce nebezpečných odpadů se v roce 2013 oproti roku 2012 snížila a tvoří pouze 4 % z celkové produkce všech odpadů. 84 % odpadů má materiálové využití, 3 % potom využití energetické.

Nejvýznamnější skupinou odpadu jsou stavební a demoliční odpady, které v roce 2013 představovaly téměř 61 % všech produkováných ostatních odpadů (rok 2013). Další významnou skupinou jsou komunální odpady (cca 18 % odpadů). V případě komunálních odpadů je 61 % produkce skládkováno (podíl se postupně snižuje), i když směsný komunální odpad (tvořící velkou část komunálních odpadů) lze energeticky využít. Část směsného komunálního odpadu je na Olomoucku a na Prostějovsku odvážena k energetickému využití do SAKO Brno.

Tab. 19: Vývoj produkce odpadů v Olomouckém kraji

Skupina odpadu		rok/ množství (t)					Struktura v r. 2013
		2009	2010	2011	2012	2013	
Ostatní odpady	02 Odpady z primární produkce a z výroby a zpracování potravin	59 782	26 284	23 787	36 278	20 582	1,31%
	10 Anorganické odpady z tepelných procesů	164 770	151 159	164 440	172 450	166 929	10,64%
	12 Odpady z tváření a z obrábění kovů a plastů	17 759	24 965	26 794	31 499	26 368	1,68%
	15 Odpadní obaly, tkaniny, filtrační materiály apod.	48 374	38 654	36 814	37 659	35 368	2,26%
	17 Stavební a demoliční odpady	583 376	770 325	780 116	995 606	913 123	58,23%
	19 Odpady ze zařízení na úpravu odpadů, z ČOV a z vodárenství	57 644	46 731	40 209	48 612	47 114	3,00%
	20 Odpady komunální a jim podobné odpady	263 061	264 527	276 916	251 877	268 913	17,15%
	Zbývající skupiny z ostatního odpadu (s podílem do 1 %)	29 664	91 461	29 016	29 539	26 074	1,66%
Nebezpečné odpady		68 437	49 759	61 856	86 093	63 775	4,07%
Celkem		1 292 867	1 463 865	1 439 948	1 689 614	1 568 246	100,00%

Zdroj: Pracovní databáze informačního systému odpadového hospodářství (PDISOH), Upraveno dle údajů použitých v analytické části Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje pro období 2016–2026.

Olomoucký kraj je mezi kraji ČR v posledních letech na prvních příčkách v množství tříděného odpadu. Olomoucký kraj patří v posledních letech ke krajům s vyšší mírou třídění KO v obcích. V roce 2014 vytrídil průměrný obyvatel Olomouckého kraje celkem 79,6 kg recyklovatelných odpadů (42,7 kg bez kovů). Průměr za ČR byl 58,7 kg/ob/rok (40,5 kg/ob/rok bez kovů). Oddělený (tříděný) sběr plastů a skla je zajištěn téměř ve 100 % obcí kraje. Papír je sbírán v 94

% obcí. Sběr nápojových kartonů organizuje 66 % obcí, sběr kovových odpadů pouze 17 % obcí (stav v r. 2014). Převažujícím způsobem sběru je nádobový způsob. Na území kraje bylo v roce 2014 instalováno 18,5 tis. barevných kontejnerů pro tříděný sběr. Na jedno průměrné sběrné hnízdo (1 kontejner na papír, 1 na plast, 1 na sklo) připadá cca 130 obyvatel, což řadí Olomoucký kraj mezi průměrně vybavené kraje v ČR.

V roce 2015 je na území Olomouckého kraje provozováno 63 sběrných dvorů. **Skládky určené pro nebezpečný odpad (S-NO) jsou v OK celkem tři**, a to v Němčicích nad Hanou (SO ORP Prostějov), Rapotíně (SO ORP Šumperk) a v Hradčanech na Moravě (SO ORP Přerov). Další kategorií jsou **skládky určené pro ostatní odpad (S-OO), kterých je v celém OK 12**. Poslední kategorií jsou skládky sloužící pro uložení inertních odpadů (S-IO), které se nacházejí v Žulové (SO ORP Jeseník) a v Opatovicích u Hranic (SO ORP Hranice). Kromě výše uvedených skládek se mohou odpady odstraňovat rovněž ve spalovnách. V kraji se nachází pouze **spalovny nebezpečného odpadu a to v Olomouci a Prostějově**. Cementárna Hranice využívá jako palivo částečně i odpady.

Kraj zpracovává plán odpadového hospodářství kraje, zabývá se skládkami, nebezpečnými odpady, autovraky a řeší i látky znečišťující ovzduší. V oblasti odpadového hospodářství proběhlo v Olomouckém kraji v letech 2011 až 2013 několik projektů. Jednalo se o zakoupení sběrových nádob a jejich distribuci obcím a o informační kampaň o třídění a recyklaci v rámci projektu Intenzifikace odděleného sběru a zajištění využití komunálního odpadu včetně jeho obalové složky. Zastupitelstvo Olomouckého kraje projednalo návrh Integrovaného systému nakládání s odpady na území Olomouckého kraje. Od roku 2011 tak Olomoucký kraj činí kroky k integraci nakládání s odpady. Snahy vyvrcholily založením dobrovolného svazku, jež řeší nakládání s odpady a zastupuje obce při jednání s investory.

Energetika

V Olomouckém kraji byl v roce 2013 vykázan instalovaný výkon 1 021,2 MW a výroba elektřiny dosáhla 1 296,7 GWh. Při srovnání s ostatními kraji ČR a hl. městem Prahou se v případě instalovaného výkonu jedná o průměrné hodnoty, zatímco u výroby elektřiny o podprůměrné výsledky.

Tab. 20: Instalovaný výkon a výroba elektřiny brutto v energetické síti Olomouckého kraje v roce 2013

Druh elektrárny	Instalovaný výkon (MW)		Výroba elektřiny (GWh)	
	abs.	podíl (%)	abs.	podíl (%)
Parní	108,0	10,6	403,0	31,1
Paroplynové a plynové	92,8	9,1	186,7	14,4
Vodní	662,6	64,9	519,9	40,1
Jaderné	0,0	0,0	0,0	0,0
Větrné	43,9	4,3	74,3	5,7
Fotovoltaické	113,9	11,2	112,8	8,7
Celkem	1 021,2	100,0	1 296,7	100,0

Pramen: Energetický regulační úřad, Roční zpráva o provozu ES ČR 2013

Hlavním pilířem energetiky v Olomouckém kraji jsou vodní elektrárny, resp. přečerpávací vodní elektrárna Dlouhé Stráně společnosti ČEZ. Nachází se na katastru obce Loučná nad Desnou v okrese Šumperk a je nejvýkonnější vodní elektrárnou v ČR. Její instalovaný výkon činí 2 x 325 MW (tj. 650 MW) + 160 kW u malé vodní elektrárny Dlouhé Stráně II. Její instalovaný výkon tak tvoří téměř 2/3 veškerého instalovaného výkonu v kraji. Elektrárna má důležitou statickou funkci, tj. v době přebytku elektrické energie v síti (především v noci) se voda čerpá z dolní nádrže do horní a ve špičkách (výkon reverzní turbíny v čerpadlovém režimu činí 312 MW), v době nedostatku elektřiny, se v turbínovém režimu vyrábí elektrický proud.

Rozdíl mezi produkcí a spotřebou energie tak není velký, ale elektrárna má velký význam pro stabilitu energetické sítě.

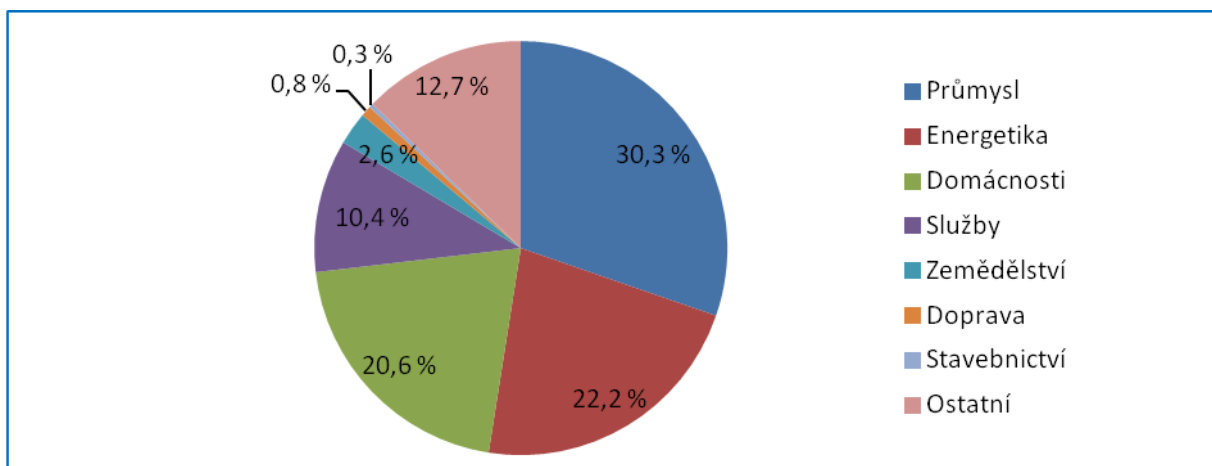
Zbývající část instalovaného výkonu vodních elektráren tvoří řada malých vodních děl o zanedbatelném výkonu. V Olomouckém kraji připadá na vodní elektrárny 2/3 instalovaného výkonu a dvě pětiny výroby elektřiny, což jsou jednoznačně nejvyšší podíly mezi kraji ČR.

Druhý nejvyšší instalovaný výkon mají **fotovoltaické elektrárny**, kterých se v Olomouckém kraji nachází přes 700, a to zejména v okrese Prostějov. Naprostá většina byla postavena v roce 2010 či později. Celkově generují ve srovnání s ostatními kraji ČR **nadprůměrný instalovaný výkon a zejména nadprůměrnou výrobu elektřiny**. Mezi největší fotovoltaické elektrárny patří FVE Raková u Konice I. a II. (instalovaný výkon 6,5 MW), FVE Kojetín (4 MW), Němčice nad Hanou (3,7 MW), FVE Ochoz u Konice (3,5 MW), FVE Určice IV. (3,4 MW) a FVE Držice (3 MW). Dalších 7 elektráren spadá do kategorie 2 až 3 MW a 20 elektráren pak 1 až 2 MW.

Podle výše instalovaného výkonu následují parní a paroplynové a plynové elektrárny, které dohromady vyrábějí asi 45 % elektřiny v Olomouckém kraji. Ve srovnání s ostatními kraji ČR a hl. městem Prahou se však stále jedná o podprůměrné hodnoty, jelikož se na území kraje nenacházejí žádné významnější zdroje energie těchto typů (v případě nezapočtení jaderných elektráren v Jihočeském kraji a na Vysočině by se jednalo v podstatě o vůbec nejnižší krajské hodnoty).

Větrné elektrárny představují relativně nevelký instalovaný výkon i výrobu elektřiny, avšak **při porovnání relativních podílů větrných elektráren v ostatních krajích rozhodně nejvyšší**. Na území Olomouckého kraje se nachází větrná elektrárna Horní Loděnice, která má instalovaný výkon 18 MW, tj. druhá největší v ČR. Vyšší koncentraci větrných elektráren lze najít na svazích Dražanské vrchoviny (2x Protivanov, Dražany, Rozstání a Brodek u Konice; dohromady 8,1 MW) a v Hrubém a Nízkém Jeseníku (Ostružná, Stará Libavá, Hraničné Petrovice, Mravenečník a Mladoňov; dohromady 8,4 MW + již zmíněná VTE Horní Loděnice).

Olomoucký kraj má tak výrazně postavenou svou energetiku na obnovitelných zdrojích energie, kdy hlavními zdroji instalovaného výkonu jsou vodní a fotovoltaické elektrárny a větrné elektrárny dosahují nejvyšších hodnot v rámci ČR.

Obr. 21: Spotřeba elektřiny brutto (GWh) v hospodářských sektorech v Olomouckém kraji v roce 2013

Pramen: Energetický regulační úřad, Roční zpráva o provozu ES ČR 2013

Celková spotřeba elektřiny v Olomouckém kraji činí 3 721,6 GWh. Bilance výroba/spotřeba je záporná. **Kraj spotřebovává o 2 424,9 GWh elektřiny více, než se v něm vyrobí**. Nejvíce elektřiny se v Olomouckém kraji spotřebovává v průmyslové výrobě, a to 30,3 %. Vzhledem k průměru ČR se jedná o nižší podíl, mezi kraji ČR a hl. městem Prahou má tento podíl 4. nejnižší hodnotu.

Více než pětinu elektřiny spotřebovává samotná energetika, což je oproti republikovému průměru o 5 procentních bodů. To je dáno především charakterem přečerpávací elektrárny Dlouhé Stráně. Třetím významným hospodářským sektorem spotřebovávajícím elektřinu jsou domácnosti

(20,6 %), což zhruba odpovídá republikovému podílu i průměrnému postavení mezi kraji. Na služby připadá v Olomouckém kraji asi desetiprocentní spotřeba energie, tj. vzhledem k ČR nadprůměrná hodnota. Velmi nízké podíly pak představují zemědělství, doprava a stavebnictví. Spotřeba energie v zemědělství je v Olomouckém kraji nadprůměrná, což odkazuje na rozvinuté zemědělství v jižní části kraje a lesnictví v severní polovině kraje. Spotřeba ve stavebnictví je srovnatelná s ostatními kraji ČR, zatímco v dopravě je výrazně podprůměrná.

Mezi uskutečněné projekty Olomouckého kraje v oblasti energetiky patří příspěvek Krajské energetické agentury na osvětovou činnost, vytvoření Územní studie pro oblast energetiky a poskytování příspěvku na zateplení a výměnu oken. Dále bylo realizováno množství projektů, které spočívají v energeticky úsporných opatřeních.

Informační a komunikační sítě

Zajištění dostatečné ICT infrastruktury v celém území pomáhá vyrovnávat rozdíly v rámci regionu, je platformou pro rozvoj nových služeb ve veřejné správě i podnikatelském sektoru, pomáhá vytvářet nová pracovní místa a vytvářet zdravé konkurenční prostředí. Širokou dostupností informací a nabídkou služeb dochází ke zvyšování znalostí obyvatel i celkové životní úrovně na daném území. S ohledem na dynamický rozvoj ICT jsou klíčovými aspekty pro rozhodování kraje o způsobu zajištění nezbytné ICT infrastruktury její dostatečná flexibilita, škálovatelnost a související provozní náklady ve střednědobém a dlouhodobém horizontu, a to včetně spolupráce s komerčními subjekty. ICT jsou rovněž významným komunikačním nástrojem pro sociálně či zdravotně znevýhodněné skupiny obyvatel, přispívají k začleňování ohrožených sociálních skupin do společnosti a umožňují transparentní činnost veřejné správy, čerpání veřejných prostředků a jednodušší podíl občanů na správě veřejných záležitostí.⁴

Podle sčítání lidu z roku 2011 je vybaveno 55,3 % bytových domácností v Olomouckém kraji počítačem a 51,2 % pak počítačem s připojením k internetu (tj. pouze 4,1 % domácností má pouze počítač bez připojení k internetu). Oproti regionu soudržnosti Střední Morava a celorepublikovému průměru se jedná o mírně podprůměrné hodnoty.

Možnosti zajištění internetového připojení se liší mezi jednotlivými obcemi a regiony. Ve větších městech a hustěji osídlených oblastech je celá řada poskytovatelů a budování optických sítí dosahujících nejvyšší výkonu je ekonomicky návratné. Za situace, kdy téměř každý obyvatel ČR vlastní mobilní telefon, již není dostupnost internetu větším problémem. Dílčí problémy se signálem mobilních operátorů se vyskytují v horských oblastech s členitým terénem.

Tab. 21: Vybavenost bytových domácností počítačem a připojením k internetu v SO ORP Olomouckého kraje v roce 2011

SO ORP	Bytové domácnosti vybavené počítačem		Bytové domácnosti vybavené počítačem s internetem	
	abs.	%	abs.	%
Hranice	7 309	56,4	6 801	52,5
Jeseník	7 771	52,6	7 251	49,1
Konice	1 917	49,2	1 777	45,6
Lipník nad Bečvou	3 095	55,2	2 901	51,8
Litovel	4 626	54,8	4 247	50,3
Mohelnice	3 790	54,2	3 538	50,6
Olomouc	38 275	59,2	35 561	55,0
Prostějov	20 224	53,7	18 774	49,8
Přerov	17 734	54,7	16 461	50,8
Šternberk	4 567	52,9	4 136	47,9

⁴ Koncepce „eGovernment strategie Olomouckého kraje 2010–2013“, s. 8.

SO ORP	Bytové domácnosti vybavené počítačem		Bytové domácnosti vybavené počítačem s internetem	
	abs.	%	abs.	%
Šumperk	14 381	53,5	13 111	48,8
Uničov	4 360	52,4	4 056	48,7
Zábřeh	6 692	54,2	6 128	49,6
Olomoucký kraj	134 741	55,3	124 742	51,2
NUTS II – Střední	260 323	56,5	242 475	52,6
Česká republika	2 323 941	56,6	2 175 588	53,0

Pramen: Český statistický úřad, SLDB 2011

Rozdíly ve vybavenosti na úrovni jednotlivých správních obvodů nejsou na první pohled příliš výrazné, nejvyšších hodnot dosahují SO ORP Olomouc, Hranice a Lipník nad Bečvou a naopak nejnižších hodnot SO ORP Konice. Postavení správních obvodů ORP Olomouckého kraje v souboru všech 205 správních obvodů ORP a hl. města Prahy však ukazuje výraznou vnitřní diferenci. Území SO ORP Olomouc jakožto region s nejvyšší vybaveností v kraji má ve výše zmíněném souboru 21. pozici dle vybavenosti bytových domácností počítačem a 31. pozici dle vybavenosti internetem (to poukazuje na celkovou vyspělost regionu). Avšak území SO ORP Konice jakožto region s nejnižší vybaveností v kraji má v souboru 195. pozici dle vybavenosti počítačem a 196. pozici dle vybavenosti internetem (jedná se tak o další příklad nižší rozvinutosti Konicka).

V letech 2011 až 2013 realizoval Olomoucký kraj několik projektů v oblasti informačních a komunikačních technologiích. Jednalo se zejména o rozvoj služeb e-Governmentu (vytvoření technologického centra, digitalizace dokumentů, digitální mapy, datový sklad a služby a dodávky spojené s vytvořením vnitřní integrace úřadu). Dále se uskutečnily soutěž o nejlepší webové stránky obcí, konference a informační semináře. Provedené projekty také zajistily poštovní server pro obce Olomouckého kraje a komunikační infrastrukturu pro krizové řízení, byly aktualizovány ortofotomapy a vytvořeny elektronické formuláře.

Shrnutí

V oblasti technické infrastruktury jsou téměř všechny obce (90 %) vybaveny veřejným vodovodem a plynifikovány, tři čtvrtiny obcí mají kanalizaci a zhruba polovina čističku odpadních vod. Na úrovni obydlených bytů byla vykázána velmi vysoká vybavenost vodovodem v bytě, teplou vodou, splachovacím záchodem a koupelnou či sprchovým koutem s relativně malými rozdíly mezi správními obvody ORP. Poměrně diverzifikovaná situace panuje u ukazatele plynu v bytě (v rámci krajů nadprůměrná) a přípoje na kanalizační síť (v rámci krajů podprůměrná, komplementárně doplněná žumpou či jímkou). V rámci správních obvodů ORP byla zaznamenána nejrozvinutější technická infrastruktura na území ORP Olomouc, Prostějov a Přerov, zatímco nejméně rozvinutá na území SO ORP Konice a Litovel. Olomoucký kraj nemá žádný velký zdroj energie a je závislý na dodávkách energie ze zbytku ČR. Instalovaný výkon fotovoltaických a větrných elektráren dosahuje nejvyšších hodnot v rámci ČR. Informační a komunikační sítě jsou zastoupeny domácnostmi s přístupem k internetu, nejvyšší podíly jsou evidovány na Olomoucku a Přerovsku, nejnižší na Konicku a Jesenicku.

A.1.6 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Fyzicko-geografická charakteristika

Ráz krajiny Olomouckého kraje je **poměrně rozmanitý**. Na severu regionu je reliéf krajiny velmi hornatý (Rychlebské hory, Hrubý Jeseník) a dominuje mu nejvyšší hora kraje – Praděd s výškou

1 491 m n. m. Pohoří Hrubý Jeseník pak tvoří CHKO Jeseníky, které jsou nejlesnatější chráněnou krajinnou oblastí v České republice. Naproti tomu jižní a centrální část regionu je vyplněna úrodnými nížinami Hornomoravského úvalu, jehož osou je řeka Morava. Právě v údolní nivě této řeky se nachází druhé CHKO v kraji, a to Litovelské Pomoraví. Řeka Morava jako nejvýznamnější vodní tok regionu, kde průměrný roční průtok (měřený na stanici Olomouc – Nové Sady)⁵ dosahuje hodnoty 26,4 m³/s, tvoří přirozené povodí většiny území kraje (severní část kraje – většina SO ORP Jeseník a Oderské Vrchy – spadá do povodí Odry) a jejím úmořím je Černé moře. Na hladině této řeky se rovněž nalézá nejnižší položený bod celého kraje (190 m n. m.), a to konkrétně u Kojetína v okrese Přerov. Západní a východní okraj pak tvoří přechod mezi oběma typy reliéfu, neboť zde má krajina většinou pahorkatinný ráz. V Olomouckém kraji je možné pozorovat rovněž krasové jevy. Například v okolí Supíkovice se lze setkat s tvary tropického krasu tzv. mogoty, což jsou osamocené vrchy kuželovitého tvaru vystupující nad jinak rovinný terén a tvořené vápenci či mramory. Dalším příkladem mohou být i ostrovní hory, které se nacházejí v oblasti Žulovské pahorkatiny. Kromě řady významných jeskyní (Mladečské, Zbrašovské aragonitové) se v kraji nachází také vůbec nejhlubší propast v České republice, a to propast Hranická.

Struktura využití půdy

Z celkové rozlohy Olomouckého kraje, která činí 5 266,58 km², **připadá 53 % na zemědělskou půdu**. Podíl zemědělské půdy je pak nejvyšší v okresech Přerov a Prostějov, kde dosahuje 60 až 70 % z celkové plochy. Ačkoli se **podíl orné půdy za poslední roky neustále snižuje, stále tvoří většinu zemědělské půdy (39,3 %)**. V rámci nezemědělské půdy převládají lesní plochy (34,9 %) a jejich podíl tak převyšuje i průměrnou lesnatost celé České republiky (33,8 %). V rámci regionu jsou nejhustěji zalesněny okresy Jeseník a Šumperk. Ačkoli zde převládají jehličnaté lesy, stejně jako na většině území naší republiky, lze se zde setkat i se zachovalými bučinami.

Půdy

Celé území je charakteristické značnou pestrostí z hlediska půdních typů. **Jižní část** (zejména Haná) vyplňují úrodné černozemě, na které dále navazují hnědozemě. Tato část regionu má pro zemědělství vynikající předpoklady, což dokazují i hektarové výnosy dosahující na celostátní úrovni jedněch z nejvyšších hodnot. Pěstují se zde zejména sladovnický ječmen, pšenice, cukrovka a také chmel. V menší míře jsou zde zastoupeny také luvizemě, které slouží především pro pěstování méně náročných druhů plodin. Směrem k centrální a severní části regionu se stává dominantním půdním typem kambizemě, která je vůbec nejrozšířenějším půdním typem v ČR. V oblasti Jeseníků jsou zastoupeny půdy podzolové, které se místy střídají s půdním typem pseudoglej. Napříč celým územím kraje se podél větších vodních toků rozprostírají nivní půdy. Pod Velkým a Malým mechovým jezírkiem, tj. největším rašeliništěm na Moravě, se nachází i tzv. organozem (rašeliništní půda).

Geomorfologické členění

Z hlediska geomorfologického členění lze region zařadit jak do Hercynského systému (celá severní, západní a taktéž východní část Olomouckého kraje), tak i do systému Alpsko-himalájského (jižní okraj a centrální část Olomouckého kraje). Při členění na provincie se jedná o Českou vysočinu a Západní Karpaty. Mezi geomorfologické celky s nejvyšší plochou v celém kraji patří Hornomoravský úval, Nízký a Hrubý Jeseník, Zábřežská či Hanušovická vrchovina a rovněž Rychlebské hory. Na území kraje zasahuje taktéž nepatrná část geomorfologického celku Orlických hor ze sousedního Pardubického kraje. Kompletní přehled všech geomorfologických celků nacházejících se na území kraje nabízí následující tabulka.

⁵ Evidenční list hlásného profilu č. 317 ČHMÚ

Tab. 22: Geomorfologické celky v Olomouckém kraji

Pořadí	Název celku	Oblast	Subprovincie	Provincie	System
1.	Vyškovská brána	Západní vněkarpatské sníženiny	Vněkarpatské sníženiny	Západní Karpaty	Alpsko-himalájský
2.	Litenčická pahorkatina	Středomoravské Karpaty	Vnější Západní Karpaty		
3.	Hornomoravský úval	Západní vněkarpatské sníženiny	Vněkarpatské sníženiny		
4.	Podbeskydská pahorkatina	Západobeskydské podhůří	Vnější Západní Karpaty		
5.	Moravská brána	Západní vněkarpatské sníženiny	Vněkarpatské sníženiny	Česká vysočina	Hercynský
6.	Vidnavská nížina	Krkonošsko-jesenické podhůří	Krkonošsko-jesenická soustava		
7.	Zlatohorská vrchovina	Jesenická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
8.	Žulovská pahorkatina	Krkonošsko-jesenické podhůří	Krkonošsko-jesenická soustava		
9.	Rychlebské hory	Jesenická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
10.	Králický Sněžník	Jesenická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
11.	Hanušovická vrchovina	Jesenická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
12.	Kladská kotlina	Orlická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
13.	Orlické hory	Orlická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
14.	Mohelnická brázda	Jesenická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
15.	Zábřežská vrchovina	Jesenická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
16.	Drahanská vrchovina	Brněnská vrchovina	Česko-moravská soustava		
17.	Nízký Jeseník	Jesenická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		
18.	Hrubý Jeseník	Jesenická oblast	Krkonošsko-jesenická soustava		

Pramen: Národní geoportál INSPIRE (geoportal.gov.cz), Geologie – tematická mapa

Geologie území

Olomoucký kraj se nachází na rozhraní mezi starší Českou vysočinou (většina území) a mladším pohořím Západních Karpat. **Podstatná část kraje je vyplněna čtvrtohorními neboli kvartérními usazeninami** (hlíny, spraše, štěrky), které dominují území Hornomoravského úvalu. Nacházejí se však i v oblasti Vidnavské nížiny a Žulovské pahorkatiny, kde se rovněž vyskytují i přeměněné horniny (ruly, pararuly). Území Hanušovicka budují starohorní zvrásněné horniny (fylity, svory) a místy se opět objevují i horniny přeměněné (ortoruly). Východní oblast Nízkého Jeseníku a taktéž západní okraj regionu je tvořen prvohorními horninami (břidlice, vápenec). V menší míře se lze setkat i s vulkanickými horninami (amfiboly, diabasy), a to v oblasti Hrubého Jeseníku.

Vegetační stupňovitost

Z hlediska vegetační stupňovitosti se na území kraje můžeme setkat se všemi vegetačními stupni, vyjma 1. v. s. (dubového). Hornomoravský úval a přilehlá Moravská brána spadají do 2. v. s. (bukodubový) a směrem k severu se postupně mění na 3. v. s. (dubobukový), který je postupně vystřídán 4. v. s. (bukový), 5. v. s. (jedlobukový), 6. v. s. (smrkojedlobukový), 7. v. s. (smrkový) a na nejvyšších vrcholcích Hrubého Jeseníku a Králického Sněžníku se změnil v poslední – 8. v. s. (klečový). Jeseníky jsou společně s Krkonošemi jedinými pohořími v ČR, kde se klečový stupeň nachází. Výskyt této dřeviny je však výsledkem umělého vysázení na konci 19. století. Po dosažení nejvyšších vrcholků dochází k postupnému snižování vegetačních stupňů a v oblasti Vidnavské nížiny (při hranicích s Polskem) je dosažen opět 3. v. s. (dubobukový).

Klimatické poměry

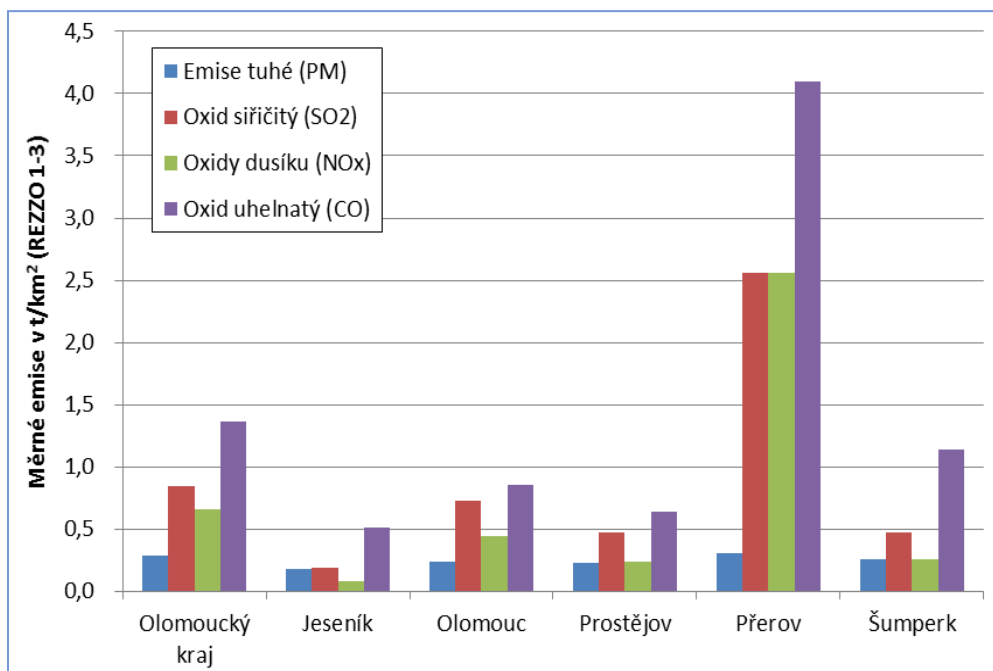
Podle klimatologické klasifikace E. Quitta z roku 1971 lze vymezit na území Olomouckého kraje několik typů klimatických oblastí. **Za nejteplejší a nejsušší oblast je označován Hornomoravský úval, který je klasifikován jako teplá oblast T2.** Je charakteristická

průměrnou roční teplotou vzduchu mezi 8 a 9 °C⁶ a s průměrným ročním úhrnem srážek 500–600 mm⁷ se rovněž jedná o nejsušší oblast v celém kraji. Obdobné roční teploty vzduchu se vykytují taktéž na malém území Vidnavské nížiny v severní části kraje. Centrální části regionu lze dle uvedené makroklimatické regionalizace označit za mírně teplé oblasti (MT 7–11), které s postupem na sever přecházejí v chladnou oblast. Navazující podhůří a přilehlé vrchoviny spadají do chladné klimatické podoblasti CH 7 a roční úhrny srážek se zde pohybují mezi 1 000 a 1 200 mm ročně. **Oblast Hrubého Jeseníku a Králického Sněžníku tvoří nejchladnější část území Olomouckého kraje a jsou řazeny do chladné podoblasti CH4.** Průměrná roční teplota vzduchu se zde pohybuje v intervalu 0–3 °C. Rovněž se jedná o **oblast velmi bohatou na srážky**, což dokazují hodnoty průměrných ročních úhrnů srážek, která zde přesahuje až 1 200 mm za rok.

Stav jednotlivých složek životního prostředí

Stav ovzduší

Z hlediska kvality ovzduší lze území kraje rozdělit na dvě zcela odlišné oblasti. Stav ovzduší na severu regionu, tedy ve vyšších polohách Jeseníků, lze považovat za velmi dobrý. Ovšem i v této oblasti se již lidé potýkali se smogem (např. město Jeseník). Odlišná situace panuje v jižní části kraje, kde jsou situována největší města. Kromě základních znečišťujících látek (SO₂, NO_x, CO) se zde na zhoršené kvalitě ovzduší podílí také zvýšená koncentrace polévatvého prachu, resp. suspendovaných částic (PM). Sledovány jsou především tzv. PM₁₀, což jsou **prachové částice** o velikosti do 10 µm. Jejich **koncentrace a překračování limitů je** v důsledku koncentrace větších měst a značného zemědělského využití půdy **významné především v Hornomoravském úvalu.**

Obr. 22: Měrné emise (REZZO 1–3) základních znečišťujících látek v t/km² za rok 2011

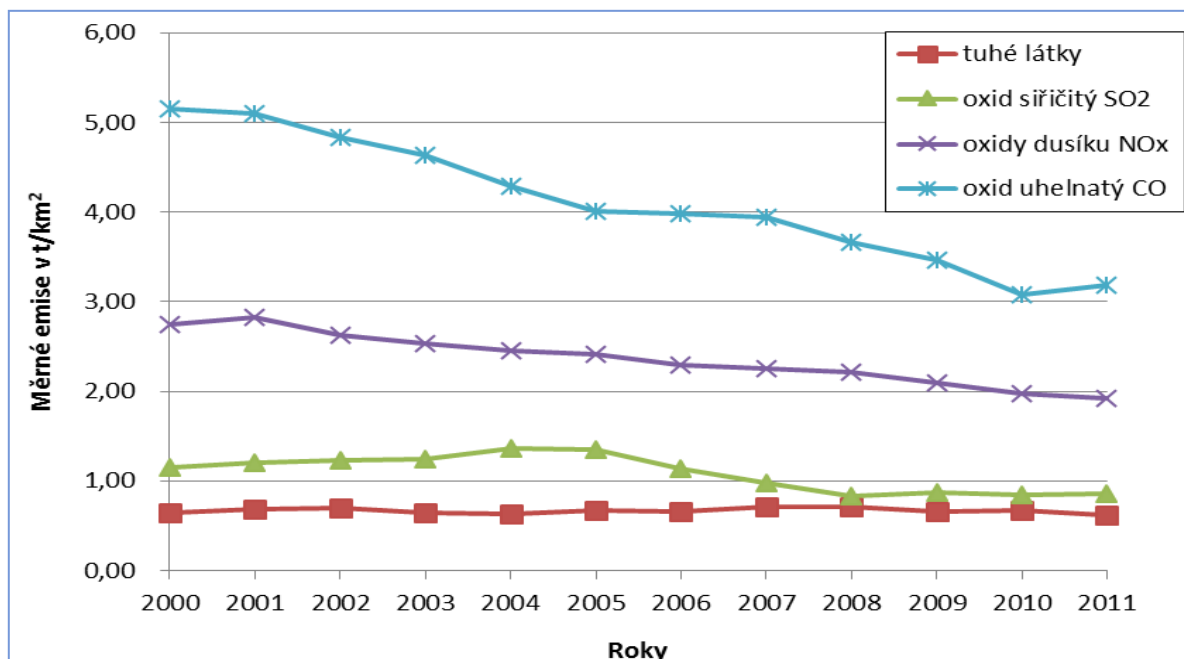
Pramen: Český hydrometeorologický ústav

V rámci oblasti je dlouhodobě **neutěšená situace zejména ve městě Přerov**. S velmi znečištěným ovzduším se místní obyvatelé potýkají nejen v důsledku stacionárních zdrojů (např. Teplárna Přerov či výrobce anorganických chemických produktů PRECHEZA, a. s.), ale i kvůli intenzivní dopravě. V menší míře se zde může projevovat také vliv přenosu škodlivých látek z ostravské aglomerace, a to především při zesílení severovýchodního proudění vzduchu. **Ne**

⁶ ČHMÚ – průměrná roční teplota vzduchu za období 1961–1990

⁷ ČHMÚ – průměrný roční úhrn srážek 1961–1990

příliš dobrá kvalita ovzduší panuje rovněž v oblasti měst Olomouc a Prostějov. Zbylá část regionu vykazuje průměrné hodnoty měrných emisí a kvalitu ovzduší lze hodnotit jako dobrou.

Obr. 23: Dlouhodobý vývoj měrných emisí (REZZO 1–4) základních znečišťujících látek v t/km² za Olomoucký kraj

Pramen: Český hydrometeorologický ústav

Vodní a větrná eroze půdy

Z hlediska potenciální degradace půdy sehrávají největší roli voda a vítr. V případě **větrné eroze** jsou klasifikována jako „mírně ohrožená půda“ oblasti Hornomoravského úvalu. Východní okraje této geomorfologické jednotky a rovněž **menší části Moravské brány (zejména podél řeky Bečvy) jsou pak již klasifikovány jako „půda ohrožená“ větrnou erozí.** Zcela odlišná je situace ve zbytku regionu a zejména v jeho severní části, kde je potenciální riziko ohrožení půdy větrnou erozí zcela minimální. Situace tedy odpovídá hlavním faktorům tohoto druhu eroze, neboť k zásadním činitelům, které ji podmiňují, patří především antropogenní zásahy (zemědělské obhospodařování, odlesnění atd.). Z těchto důvodů jsou více ohroženy zemědělské oblasti v jižní části regionu. Větrná eroze zemědělských ploch však může vést k vyšším hodnotám polévatého prachu (PM₁₀) ve vzduchu a tím snižovat i kvalitu ovzduší.

V případě **vodní eroze je nejvíce zasaženo území rozkládající se mezi řekou Bečvou a hranicemi Olomouckého kraje s krajem Zlínským a taktéž oblast Haná.** Opět se zde projevuje problém intenzivního využívání půdy a s tím související odlesnění půdy. Hustě zalesněné pohoří Hrubého Jeseníku je naproti tomu nejméně ohrožené vodní erozí, neboť je půda chráněna vegetačním krytem. Případné další zhoršování situace na jihu regionu by mohlo vést k ochuzování zemědělské půdy o samotnou ornici, tedy k odnosu nejurodnější složky půdy. Lidská činnost však ovlivňuje půdní fond i v oblasti CHKO Jeseníky. V lesích Hrubého Jeseníku totiž dochází k postupnému okyselování půdy. Jedná se o následek znečištění ovzduší, kde se nejvíce uplatňuje oxid siřičitý (SO₂). Na území Olomouckého kraje se nenacházejí žádné větší plochy, které by byly klasifikovány jako svahově nestabilní. Rovněž oblasti potenciálně ohrožené sesuvy se nacházejí jen na malé části území kraje.

Kvalita vod a riziko záplav

Stejně jako na celém území republiky, tak i v Olomouckém kraji se **kvalita povrchových vod dlouhodobě zlepšuje.** Mezi nejméně znečištěné vodní toky regionu patří řeka Branná, Desná či

Krupá. Právě v těchto horských oblastech se nacházejí rovněž významné zdroje pitné vody, a proto zde byla vyhlášena Chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV), která v dané oblasti zakazuje vypouštění nečištěných odpadních vod. **Mezi úseky řek, které jsou hodnocené jako znečištěné či dokonce silně znečištěné, patří řeka Morava v okolí Olomouce.** V zemědělsky intenzivně obhospodařované a obyvatelstvem hustě osídlené oblasti měst Prostějov a Přerov jsou rovněž jako **znečištěné klasifikovány řeky Bečva a Valová.** Některá území kraje jsou významně ohrožována **záplavami**, a to především v oblasti řeky **Moravy (úsek od Litovle přes Olomouc až po soutok s Bečvou)**⁸ a také **podél toku Bečvy.** Neutěšená situace v tomto směru je zde zejména kvůli intenzivnímu zemědělskému využití krajiny, která tak necitlivými zásahy ztratila retenční schopnosti, tj. schopnost pojmout či pozdržet dostatečné množství vody. Ovšem narušena je i regulace vody v oblasti zalesněných Jeseníků. Důvodem je současná převaha smrkových monokultur, které jsou na rozdíl od původních dřevin (buk, habr), schopné zadržet pouze minimum vody. Kromě obětí na životech představují povodně riziko také environmetální, neboť mohou vést ke kontaminaci půdy a podzemních vod.

Koeficient ekologické stability

Přírodní, resp. přírodě blízká krajina s dominujícími prvky ekologicky stabilních struktur se nachází na **Šumperku a Jeseníku.** Jedná se o území, která dosahují dlouhodobě nejvyšších hodnot koeficientu ekologické stability (KES), a to především v důsledku nízké intenzity využívání zdejší krajiny a také zvýšené ochrany některých částí území (např. CHKO Jeseníky). Šternberk a Zábřeh jsou SO ORP, u nichž se hodnota KES pohybuje mezi 1,00 a 2,00, což charakterizuje krajinu jako ekologicky relativně zachovalou a vyváženou. Všechny zbylé správní obvody v kraji se potýkají s hodnotou KES pod 1,00 a lze je tedy klasifikovat jako území, které je velmi intenzivně využíváno a v krajině je jen velmi málo ekologicky významných ploch. **Nejnižší hodnota KES byla zjištěna v případě SO ORP Přerov (0,26), což lze chápat jako přímý důsledek vysokého zemědělského využití krajiny,** neboť zde podíl orné půdy ze zemědělské půdy dosahuje téměř 90 %. Ačkoliv je oblast Jeseníků všeobecně považována za zachovalou, potýkají se i zdejší lesy s nemalými problémy. Současný stav lesů byl a stále je poznamenán znečištěním ovzduší, resp. imisemi, které sem přináší západní a severozápadní proudění z průmyslových oblastí. Následkem toho je snížena odolnost těchto porostů vůči nejrůznějším činitelům (např. vítr, sníh, kůrovec). Zdravotní stav lesních porostů však KES nezohledňuje.

Tab. 23: Koeficient ekologické stability (KES) pro jednotlivé správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) Olomouckého kraje k 31. 12. 2012

SO ORP	Hodnota KES
Šumperk	3,65
Jeseník	2,78
Šternberk	1,53
Zábřeh	1,33
Mohelnice	0,98
Konice	0,92
Litovel	0,76
Olomouc	0,68
Hranice	0,66
Lipník nad Bečvou	0,57
Uničov	0,35
Prostějov	0,30
Přerov	0,26

Pramen: Český statistický úřad, Územně analytické podklady

⁸ <http://www.dibavod.cz/>

Ochrana životního prostředí

Na území Olomouckého kraje se rozprostírají **dvě chráněné krajinné oblasti (CHKO)**, kterými jsou **CHKO Jeseníky** v severní části regionu a **CHKO Litovelské Pomoraví** nacházející se v centrální části kraje. Kromě dvou výše uvedených CHKO, která se dohromady rozprostírají na ploše 558,09 km² (10,6 % rozlohy kraje), je v celém kraji dalších **152 maloplošných chráněných území** (např. NPR Králický Sněžník nebo NPR Rejvíz). Dále se zde nachází několik ptačích oblastí či evropsky významných lokalit (např. Rychlebské hory) patřících do soustavy Natura 2000. Podrobný přehled počtu všech typů chráněných území v Olomouckém kraji nabízejí následující tabulky.

Tab. 24: Evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti (PO) podle soustavy Natura 2000 v Olomouckém kraji (k 22. 8. 2015)

Okres	Evropsky významné lokality		Ptačí oblasti	
	Počet	Rozloha (ha)	Počet	Rozloha (ha)
Jeseník	16	11 788	1	20 333
Olomouc	15	19 829	2	40 991
Prostějov	9	91	-	-
Přerov	14	3 346	-	-
Šumperk	24	9 327	3	28 211
Olomoucký kraj	71	44 381	4	89 535

Pramen: Agentura ochrany přírody a krajiny, Ústřední seznam ochrany přírody, rozloha zaokrouhlena.

Tab. 25: Zvláště chráněná území v Olomouckém kraji (k 22. 8. 2015)

Okresy	Chráněné krajinné oblasti	Maloplošná chráněná území celkem	v tom			
			národní přírodní památky	národní přírodní rezervace	přírodní památky	přírodní rezervace
počet						
Jeseník	1	25	4	3	11	7
Olomouc	1	40	3	3	20	14
Prostějov	-	50	3	1	32	14
Přerov	-	25	1	3	15	6
Šumperk	2	26	-	4	15	11
Olomoucký kraj	2	163	11	11	92	49
plocha (ha)						
Jeseník	23 132	1 562	68	1 070	70	353
Olomouc	8 524	1 702	8	252	455	1 061
Prostějov	-	560	39	2	193	326
Přerov	-	1 019	8	366	555	90
Šumperk	24 153	2 561	-	1 646	208	782
Olomoucký kraj	55 809	7 676	123	3 336	1 481	2 613

Pramen: Agentura ochrany přírody a krajiny, Ústřední seznam ochrany přírody, rozloha zaokrouhlena.

Výše investic směřujících na ochranu životního prostředí se v Olomouckém kraji za poslední tři roky neustále **zvyšuje**. V této oblasti bylo v celé České republice za rok 2012 proinvestováno celkem 25,6 mld. Kč. Na Olomoucký kraj připadalo cca 1,5 mld. Kč, což představuje přibližně 6 % z celkové výše uvedené částky. Byť se mohou hodnoty jevit jako nižší, skutečností zůstává, že se jedná o vůbec nejvyšší investici, resp. podíl z celkové částky plynoucí na danou problematiku (od roku 2007), která byla pro Olomoucký kraj uvolněna. V uplynulých letech, tedy mezi lety 2005 až 2011, nepřesahovala výše investic na ochranu životního prostředí v Olomouckém kraji částku 1 mld. Kč (převzato z dat ČSÚ). **V porovnání s vývojem mezi lety 1995 a 2004 je tedy možné toto období označit za investičně podprůměrné.** Z posledních dat vyplývá, že většina

z částky plyne do oblasti pro nakládání s odpadními vodami a případně nakládání s odpady. V následujících letech by výše investic do životního prostředí měla být prioritou a celková částka by měla nadále stoupat nebo činit alespoň stejnou hodnotu jako v posledním roce. Taktéž by se měl zvýšit podíl z celkové investice, který bude vynakládán na zlepšení kvality ovzduší.

V oblasti životního prostředí disponuje kraj rozsáhlými kompetencemi v oblasti vodního hospodářství, ochrany před povodněmi, vodovodů a kanalizací, rybářství, odpadového hospodářství, skládek, nebezpečných odpadů, autovraků a řeší i látky znečišťující ovzduší nebo ochranu přírody (kraj vydává nařízení o zřízení přírodních rezervací a přírodních památek). Konkrétní úkoly a vykonávání kompetencí řeší Odbor životního prostředí a zemědělství. Významná část činnosti je řešena v oblasti výkonu přenesené působnosti státní správy.

Olomoucký kraj realizoval mezi lety 2011 a 2013 řadu významných projektů z oblasti **udržitelného rozvoje území kraje a životního prostředí (ochrana ovzduší a zlepšování kvality ochrany podzemních a povrchových vod)**. Jednalo se zejména o projekty Implementace a péče o území soustavy Natura 2000 v Olomouckém kraji.

V rámci oblasti, která je zaměřena na **podporu udržitelného rozvoje území kraje**, fungoval například Program na podporu začínajících včelařů, z něhož bylo podpořeno celkem 210 akcí, které spočívaly zejména v nákupu včelařského vybavení a včelstev samotných. Podporovány byly dále také různé výstavy, jako příklad lze uvést Hanáckou národní výstavu psů či Mezinárodní výstavu exotického ptactva EXOTA, která proběhla v roce 2011 v Olomouci. Podporu získaly také programy Modernizace pstruží líhně či Posílení a obnova rybích populací v povodí řeky Moravy. Z dalších významných projektů lze zmínit také Klubovnu pro mladé chovatele v Prostějově nebo společné jednání s partnerským regionem, kde bylo přítomno 30 účastníků a jehož hlavním cílem bylo předat si vzájemné zkušenosti. V této oblasti se kraj rovněž podílel na ochraně nejvíce ohrožených druhů rostlin a živočichů, a to prostřednictvím soustavy Natura 2000.

Z hlediska **ochrany ovzduší** byl v roce 2012 vytyčen a z rozpočtu Olomouckého kraje financován cíl, který spočíval v aktualizaci programů vedoucích ke zlepšení kvality ovzduší.

V případě zlepšování kvality **ochrany podzemních a povrchových vod** byla podpořena výstavba a obnova vodohospodářské infrastruktury (celkem 48 obcí), dále zpracování územních studií, tj. podkladů pro budoucí realizaci potřebných vodohospodářských investic (podpořeny dvě akce). Každoročně kraj přispívá na aktualizaci plánů dílčích povodí řeky Moravy a Odry.

Shrnutí

Ráz krajiny Olomouckého kraje je poměrně rozmanitý. Na severu regionu je reliéf krajiny velmi hornatý, jižní a centrální část regionu je vyplněna úrodnými nížinami Hornomoravského úvalu. Z celkové rozlohy Olomouckého kraje připadá 53 % na zemědělskou půdu. Podíl zemědělské půdy je pak nejvyšší v okresech Přerov a Prostějov, kde dosahuje 60 až 70 % z celkové plochy. V rámci regionu dosahuje nejvyšší hodnoty KES Šumpersko (3,65), kde je při porovnání s Přerovskem (hodnota KES 0,26) markantní rozdíl. Situace v ostatních částech regionu však také není příliš uspokojivá, neboť většina z nich nepřesahuje svou hodnotou KES hranici 1,0.

Z hlediska kvality ovzduší lze území kraje rozdělit na dvě zcela odlišné oblasti. Stav ovzduší na severu regionu, tedy ve vyšších polohách Jeseníků, lze považovat za velmi dobrý. Problematická situace je však v oblasti Hornomoravského úvalu, kde je významná koncentrace prachových částic. V rámci oblasti je dlouhodobě neutěšená situace zejména ve městě Přerov a jeho okolí, částečně i kolem Olomouce. Hornomoravský úval je ohrožen i větrnou a vodní erozí. V případě vodní eroze je nejvíce zasaženo území rozkládající se mezi řekou Bečvou a hranicemi Olomouckého kraje s krajem Zlínským a taktéž oblast Haná. Stejně jako na celém území republiky, tak se i v Olomouckém kraji kvalita povrchových vod dlouhodobě zlepšuje. Mezi

úseky řek, které jsou hodnocené jako znečištěné či dokonce silně znečištěné, patří řeka Morava v okolí Olomouce. Záplavami jsou ohrožovány především oblasti kolem řeky Moravy od Litovle přes Olomouc až po soutok s Bečvou a také podél toku Bečvy.

Na území Olomouckého kraje se rozprostírají dvě chráněné krajinné oblasti (CHKO), kterými jsou CHKO Jeseníky v severní části regionu a CHKO Litovelské Pomoraví nacházející se v centrální části kraje a dalších 163 maloplošných chráněných území.

A.1.7 VEŘEJNÁ SPRÁVA A ŘÍZENÍ ROZVOJE

Administrativně-správní členění a problémy veřejné správy

Olomoucký kraj tvoří spolu se Zlínským krajem region NUTS II Střední Morava. Kraj zahrnuje území pěti okresů (Olomouc, Přerov, Prostějov, Šumperk a Jeseník). Z hlediska administrativně-správního se člení na 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) a 20 obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ) a vojenský újezd Libavá.

Tab. 26: Administrativně-správní charakteristiky Olomouckého kraje k 31. 12. 2012

SO ORP	Počet obcí	Počet částí obcí	Počet katastrů	Počet obyvatel	Průměrná populační velikost obce	Počet měst	Počet městysů
Hranice	31	51	53	34 622	1 117	2	1
Jeseník	24	63	59	40 189	1 675	5	0
Konice	21	45	38	11 049	526	1	0
Lipník nad Bečvou	14	21	21	15 379	1 099	1	0
Litovel	20	60	58	23 727	1 186	1	0
Mohelnice	14	31	39	18 645	1 332	3	0
Olomouc	45	107	102	162 136	3 603	2	2
Prostějov	76	113	105	98 297	1 293	4	6
Přerov	59	80	80	82 661	1 401	3	2
Šternberk	21	34	37	23 657	1 127	2	0
Šumperk	36	87	96	70 838	1 968	3	0
Uničov	10	31	29	22 747	2 275	1	0
Zábřeh	28	44	47	33 662	1 202	2	0
Olomoucký kraj	399	767	764	637 609	1 598	30	11

Pramen: Český statistický úřad

Olomoucký kraj tvoří 399 obcí, z nichž má 30 statut města. Největším městem kraje je Olomouc s 99 489 obyvateli (31. 12. 2013), následují Přerov (44 538 obyvatel) a Prostějov (44 234 obyvatel). Uvedená tři největší města jsou i městy statutárními. Více než 20 tis. obyvatel má již jen Šumperk (26 806), 5 dalších měst má mezi 10 a 20 tis. obyvateli (Hranice, Zábřeh, Šternberk, Uničov a Jeseník). V Olomouckém kraji je v republikovém srovnání **nižší podíl menších obcí** (nepočítáme-li Prahu, tak 3. nejnižší mezi kraji po Moravskoslezském a Zlínském kraji, a to jak v případě podílu obcí do 500, tak do 1 000 obyvatel).

Informační a komunikační technologie ve veřejné správě

Úlohou informatizace je především podpora výkonných funkcí krajské a obecní samosprávy. Je třeba změnit zažitý pohled na informační technologie z roviny technologické do roviny

koncepční, která v mnoha oblastech ovlivňuje vykonávané funkce prostřednictvím distribuce internetových aplikací, správou datových center a poskytováním podpory. Kombinace výše uvedených funkcí je základním stavebním kamenem eGovernmentu (elektronická veřejná správa zajišťující informace a služby pro styk krajského úřadu s ostatními subjekty veřejné správy a s komerčními subjekty). V Olomouckém kraji byl v tomto ohledu významným mezníkem rok 2013, kdy bylo vybudováno Technologické centrum kraje včetně jeho hardwarové i softwarové části.

Postupným rozšiřováním infrastruktury bude možné začlenit i další oblasti činností, např. oblast sociální a zdravotní (eHealth, senioři doma se vzdálenou podporou), dopravu (možnosti realizace tras při budování či rekonstrukci částí dopravní infrastruktury a její využití, sběr informací), školství a kulturu (propojování příspěvkových organizací, zajištění komunikace, centrální služby, zpřístupňování kulturního dědictví) ad. Výše uvedené možnosti jsou v souladu s konceptem „Smart Administration“, jehož cílem je efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby. Rozvoj ICT také umožňuje při správném využití především obecně vyšší transparentnost a dostupnost dat, mobilitu služeb, flexibilitu a rozšiřuje možnosti moderního řízení a kontroly. ICT mají navíc vysoký inovační potenciál schopný měnit vnitřní i vnější fungování procesů ve veřejné správě a napomáhají pozitivnímu ekonomickému rozvoji regionu.⁹

V rámci krajského úřadu se problematice informačních a komunikačních technologií věnuje Odbor informačních technologií. Odbor řeší zejména oblast výpočetní techniky na krajském úřadě, doporučuje komunikační rozhraní u organizací zřizovaných krajem, řeší technické části výběrových řízení na hardware a software a provádí další služby v oblasti informačních technologií.

Stav strategického a územního plánování

Oblast řízení rozvoje představuje agendu, která je svým charakterem oborově průřezová. Proto je **třeba se strategickému plánování věnovat průřezově ve všech oblastech**. Důležitá je také koordinace plánování, financování a realizace jednotlivých aktivit.

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje je **Program rozvoje územního obvodu (PRÚOK)**, který ve čtyřletých periodách zpracovává kraj od svého vzniku. PRÚOK 2012–2015 je na nejbližší období rozpracován do podoby akčních plánů. Tyto akční plány jsou **pravidelně vyhodnocovány**. V rámci vyhodnocení jsou zachyceny finanční prostředky vynaložené na naplňování jednotlivých akcí ve 24 oblastech podpory a indikátory spojené s těmito akcemi. Kraj v rámci naplňování PRÚOK zrealizuje několik stovek akcí (344 hodnocených akcí v roce 2011, 453 akcí v roce 2012 a 387 akcí v roce 2013) a podpoří více než 1 000 subjektů z území kraje.

Souběžně existuje celá řada tematických koncepcí, které se detailně zabývají různými oblastmi. Aktuální je pouze menší část koncepcí.

Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje (ZÚR) jako základní územní dokument Olomouckého kraje byly vydány jako opatření obecné povahy 22. 2. 2008.¹⁰ Jejich 1. aktualizace byla vydána 22. 4. 2011. Od roku 2013 je připravována 2. aktualizace. ZÚR zpřesňují rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti, a dále koridory dopravní a technické infrastruktury, které jsou vymezené v Politice územního rozvoje České republiky (PÚR). Zároveň ZÚR vymezují zejména rozvojové oblasti, rozvojové osy a specifické oblasti krajského významu, plochy a koridory nadmístního významu, veřejně prospěšné stavby.

⁹ Blíže viz Digitální strategie krajů: Strategie rozvoje informačních a komunikačních technologií (ICT) regionů ČR v letech 2013–2020. Asociace krajů. Schváleno 21. 3. 2013.

¹⁰ Závazným dokumentem na národní úrovni, který musí ZÚR respektovat, je Politika územního rozvoje ČR. Ta byla zpracována v roce 2008 a schválena v roce 2009. Ke konci roku 2014 je zpracován návrh aktualizace. Schválení se předpokládá v 1. čtvrtletí roku 2015.

1. Rozvojové oblasti

- Rozvojová oblast republikového významu (dle PÚR): OB8 (**Olomouc**) – v aktualizované ZÚR jako RO 1 rozšířena zejména severním směrem (*zahrnula původní RO4 Uničov – Litovel*).
- Rozvojové oblasti nadregionálního významu (dle ZÚR): RO2 Šumperk – Zábřeh – Mohelnice; RO3 Lipník nad Bečvou – Hranice; RO6 Přerov; RO7 Prostějov.
- Rozvojové oblasti regionálního významu (dle ZÚR): RO5 Jeseník (Mikulovice).

2. Rozvojové osy

- Rozvojové osy republikového významu (dle PÚR): **OS8** (Hradec Králové/Pardubice – Moravská Třebová – **Mohelnice – Olomouc – Přerov**); **OS10** (Katowice–) hranice Polsko/ČR – Ostrava – **Lipník nad Bečvou – Olomouc** – Brno – Břeclav – hranice ČR/Slovensko (– Bratislava); **OS11 Lipník nad Bečvou – Přerov** – Uherské Hradiště – Břeclav – hranice ČR/Rakousko.
- Rozvojové osy nadregionálního významu (dle ZÚR): **OR1 Olomouc – Šternberk – hranice Olomouckého kraje**; **OR2 Mohelnice – Zábřeh – Šumperk – Jeseník – Mikulovice** – Polsko; **OR3 Hranice** – Valašské Meziříčí – Vsetín;

3. Specifické oblasti

- Specifická oblast republikového významu (dle PÚR): **SOB3 Jeseníky** – Králický Sněžník
- Specifické oblasti – doplnění dle ZÚR: **SO ORP Zábřeh, Uničov, Konice, Šternberk, Lipník nad Bečvou** a specifické oblasti zahrnující **menší (okrajové) části SO ORP Litovel, Prostějov, Přerov a Hranice**; specifická oblast zvláštního účelu Vojenský újezd Libavá; specifické oblasti s vysokou koncentrací prováděné a připravované (očekávané) těžby nerostných surovin (ST 1–6).

Na národní úrovni existuje více než 100 koncepčních dokumentů. Základním národním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje je **Strategie regionálního rozvoje ČR** na období 2014–2020 (SRR ČR). Mezi dalšími obecnějšími dokumenty s významnějším strategickým dopadem lze zmínit zejména Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010, platnost do 2013), Národní program reforem ČR (2013), Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020 (2014–2020).

SRR ČR zařazuje mezi **hospodářsky problémové regiony na území kraje** následující správní obvody ORP: Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh. Jde o 8 obvodů ze 13, které zabírají 58 % území kraje a v nichž žije 47 % obyvatel kraje.

Pro zhodnocení stavu strategického plánování na úrovni obcí nejsou dostupné podklady. Nicméně lze očekávat obdobnou situaci jako v jiných územích, kdy většina obcí má nějaký rozvojový dokument. Dokumenty mají ale velmi rozdílnou úroveň a jen část z nich je využívána pro řízení rozvoje obce. V této oblasti jsou stále velké rezervy.

Stav územně plánovací dokumentace obcí je velmi dobrý. K 31. 12. 2013 mělo 67 % obcí kraje platné územní plány a dalších 30,5 % mělo územní plán v nějakém stádiu rozpracovanosti (4 % návrh, 1 % koncept, 18,5 % zadání a 7 % zahájení). Pouze 2,5 % obcí (10 obcí) nemělo územní plán. Olomoucký kraj podporuje zpracování územních plánů malých obcí v rámci dotačního programu Podpora obnovy venkova. Rozložení tvorby územních plánů přibližuje následující tabulka

Tab. 27: Stav územně plánovací dokumentace obcí Olomouckého kraje (31. 12. 2013)

SO ORP	Počet obcí	Stav územně plánovací dokumentace					Bez ÚPD	
		Platná	Návrh	Koncept	Zadání	Zahájení		
Hranice	31	14	45 %	2	0	10	5	0
Jeseník	24	10	42 %	2	0	12	0	0
Konice	21	18	86 %	1	0	1	1	0
Lipník nad Bečvou	14	14	100 %	0	0	0	0	0

SO ORP	Počet obcí	Stav územně plánovací dokumentace					Bez ÚPD	
		Platná	Návrh	Koncept	Zadání	Zahájení		
Litovel	20	18	90%	1	0	1	0	0
Mohelnice	14	8	57 %	1	0	2	1	2
Olomouc	45	27	60 %	1	1	11	5	0
Prostějov	76	54	71 %	3	0	10	5	4
Přerov	59	36	61 %	1	0	11	9	2
Šternberk	21	16	76 %	1	0	3	1	0
Šumperk	36	28	78 %	1	2	4	0	1
Uničov	10	8	80 %	0	0	2	0	0
Zábřeh	28	17	61 %	2	0	7	1	1
Olomoucký kraj	399	268	67 %	16	3	74	28	10

Pramen: Ústav územního rozvoje, Evidence územně plánovací činnosti

Klíčovým nástrojem pro řešení řady rozvojových problémů obcí jsou komplexní pozemkové úpravy (KPÚ). Vedle zlepšení ekologických charakteristik hraje důležitou roli rovněž zpřístupnění pozemků a zlepšení zemědělského podnikání, vyjasnění vlastnických vztahů a vymezení ploch pro investiční aktivity obcí (např. pro výstavbu cyklostezek). **Celkově má KPÚ zpracované více než čtvrtina obcí Olomouckého kraje.** Dalších cca 16 % obcí KPÚ zahájilo. Nejvyšší podíl obcí s realizovanými KPÚ se nachází v okrese Prostějov. Sečteme-li obce s realizovanými a zahájenými pozemkovými úpravami tak okres Jeseník dosahuje více než 90% pokrytí (s cca 55 % následuje okres Prostějov). Relativně nejméně obcí realizovalo komplexní pozemkové úpravy v okrese Šumperk, kde však má celkem 29 obcí svoje komplexní pozemkové úpravy k zahájení.

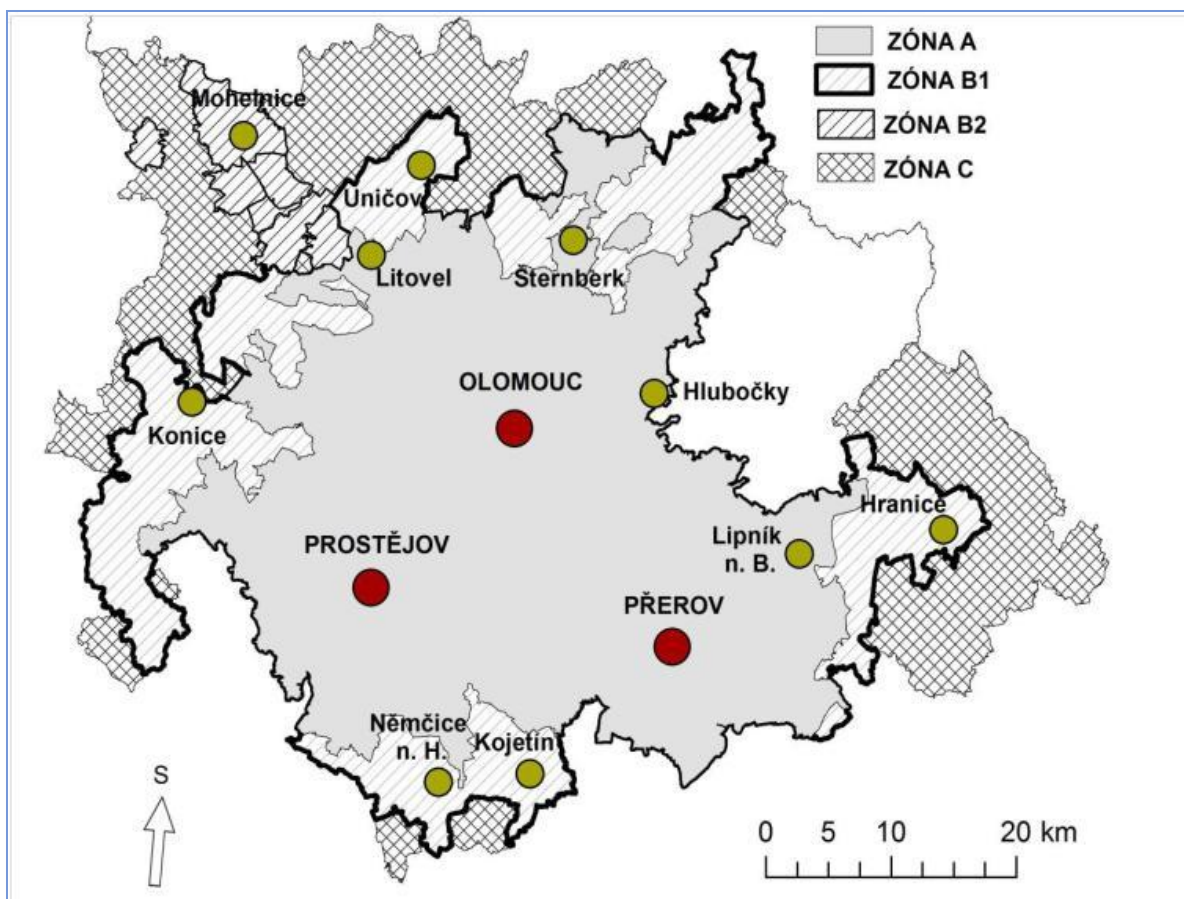
Tab. 28: Stav komplexních pozemkových úprav v okresech Olomouckého kraje k 29. 10. 2014

Okres	Počet obcí	Komplexní pozemkové úpravy		
		Realizované	Zahájené	K zahájení
Jeseník	24	9	13	0
Olomouc	96	21	10	22
Prostějov	97	38	15	25
Přerov	104	33	13	16
Šumperk	78	10	14	29

Pramen: eAGRI – Pozemkové úpravy, <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/Prehled.aspx>

Rozvojové struktury

Budoucí rozvoj Olomouckého kraje je ovlivňován novými strukturami v rámci uplatnění tzv. územní dimenze Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondů) a užití integrovaných nástrojů. **Olomoucká aglomerace, zahrnující okolí Olomouce, Přerova a Prostějova bude využívat integrované územní investice (ITI).** Aglomerace (v hranici zóny B2 na následujícím obrázku) zahrnuje 240 obcí s celkovým počtem 451,87 tis. obyvatel (z toho 188,26 tis. obyvatel žije ve třech jádrových městech). V takto vymezené aglomeraci žije **70 % obyvatel kraje.** Nejintenzivnější interakce se týkají 169 obcí (zóna A). Hranice zóny aglomerace ale není finálně schválena. Finální schválení a případně úprava vymezení zóny proběhne až po dokončení mapování integrovaných projektových záměrů (týká se např. cyklostezek)

Obr. 24: Vymezení Olomoucké aglomerace pro ITI

Pramen: Zpracování Integrované strategie rozvoje olomoucké aglomerace, verze 28. 8. 2014, www.mmr.cz

Na rozvoji venkova se významně podílí místní akční skupiny (MAS), které budou uplatňovat nástroj „tzv. komunitně vedeného místního rozvoje. K 1. 8. 2014 působilo dle údajů NS MAS ČR na území kraje 16 MAS. 12 z nich bylo v období 2007–2013 podpořeno z osy LEADER PRV. Polovina MAS má právní formu spolku, druhá polovina jsou obecně prospěšné společnosti. Průměrná velikost území MAS činí 26 obcí.

Tab. 29: Přehled MAS Olomouckého kraje k 1. 8. 2014

Název MAS	MAS podpořené v období 2007–2013	Sídlo MAS	Počet obcí na území MAS
MAS Mohelnicko, o.s.	ne	Mohelnice	14
MAS Šternbersko, o.p.s.	ne	Šternberk	22
Bystřička, o.p.s.	ano	Velká Bystřice	15
MAS - Partnerství Moštěnka, o.p.s.	ano	Horní Moštěnice	51
MAS Horní Pomoraví o.p.s.	ano	Hanušovice	46
MAS MORAVSKÁ BRÁNA, o.s.	ano	Lipník nad Bečvou	32
MAS Uničovsko, o.p.s.	ano	Medlov	9
MAS Vincenze Priessnitzze pro Jesenicko, o.p.s.	ne	Lipová-lázně	24
Moravská cesta (Litovelsko-Pomoraví), o.s.	ano	Červenka	23
Místní akční skupina Šumperský venkov	ano	Nový Malín	16
Na cestě k prosperitě, o.s.	ano	Doloplazy	30
MAS Hanácké Království	ne	Velký Týnec	18
Prostějov venkov o.p.s.	ano	Kralice na Hané	25

Název MAS	MAS podpořené v období 2007–2013	Sídlo MAS	Počet obcí na území MAS
Region HANÁ, o.s.	ano	Náměšť na Hané	48
Rozvojové partnerství Regionu Hranicko	ano	Hranice	31
Střední Haná, o.p.s.	ano	Kojetín	13

Pramen: Národní síť MAS ČR

Významnou platformou jsou i dobrovolné svazky obcí (DSO). Na území kraje působí (má sídlo) celkem 50 DSO. Obvykle jde o mikroregiony zaměřené na komplexní rozvoj území. Účelově zaměřených svazků (např. na výstavbu kanalizací, či vodovodů) je méně než pětina.

Olomoucký kraj se snaží podporovat spolupráci aktérů na území kraje. 2x ročně se setkává se zástupci mikroregionů Olomouckého kraje. V oblasti rozvoje venkova se kraj podílí na realizaci Programu obnovy venkova a spolupracuje s organizátorem soutěže Vesnice roku. Dále přispívá na regionální značky.

Olomoucký kraj zřizuje **kontaktní místo**, kde poskytuje informace ohledně dotací, zejména z OP přeshraniční spolupráce s Polskem, fondu EHP, Norského fondu nebo Programu česko-švýcarské spolupráce. Olomoucký kraj je zakládajícím členem sdružení „**OK4EU**“, které zastupuje zájmy subjektů z území Olomouckého kraje v institucích EU (viz vnější vztahy).

V oblasti inovací je kraj zakládajícím členem zájmového sdružení právnických osob „**OK4inovace**“. Sdružení vzniklo v roce 2011 za účelem realizace Regionální inovační strategie Olomouckého kraje (RIS) a podpory vzniku, rozvoje a komerčního uplatnění inovací vytvářených ve firmách i výzkumných institucích. Členy sdružení jsou Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc, Statutární město Přerov, Univerzita Palackého v Olomouci, Vysoká škola logistiky, Krajská hospodářská komora Olomouckého kraje, Agrární komora Olomouckého kraje, Nadační ústav regionální spolupráce a klastr MedChemBio.

V oblasti zaměstnanosti kraj spolupracuje zejména s Úřadem práce, tripartitou a se subjekty z oblastí, kde je relativně vysoká nezaměstnanost.

Kraj nabízí poradenství v oblasti energetiky prostřednictvím Krajské energetické agentury. Vedle energetického managementu krajského úřadu provádí energetický management pro příspěvkové organizace kraje. Stará se o centrální nákup energií, optimalizuje trafostanice atd.

Krizové řízení

Krizovým řízením se v souladu se zákonem č. 240/2000 Sb., rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.

Organizačně spadá krizové řízení pod hejtmana, který řídí a kontroluje přípravná opatření, činnosti k řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění jejich následků prováděná územními správními úřady s působností na území kraje, orgány obcí s rozšířenou působností, orgány obcí nebo právnickými osobami a fyzickými osobami. Za tímto účelem hejtman

- a) zřizuje a řídí bezpečnostní radu kraje,
- b) zřizuje a řídí krizový štáb kraje,
- c) schvaluje po projednání v bezpečnostní radě kraje krizový plán kraje,
- d) vyžaduje od hasičského záchranného sboru kraje údaje podle § 15 odst. 3. zákona č. 240/2000 Sb.

Bezpečnostní rada je poradním orgánem pro přípravu na krizové situace. Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman, který jmenuje její členy. Na jednání bezpečnostní rady kraje se projednává a posuzuje stav zabezpečení a stav připravenosti na krizové situace na území kraje. Bezpečnostní rada Olomouckého kraje má nejvýše 10 členů a hejtman jejími členy jmenuje: náměstkyně hejtmanky, který zastupuje předsedu bezpečnostní rady kraje v době jeho nepřítomnosti, ředitele krajského úřadu, ředitele krajského ředitelství Policie ČR, ředitele hasičského záchranného sboru kraje, příslušníka Armády ČR, ředitele zdravotnické záchranné služby kraje, zaměstnance zařazeného do krajského úřadu, který je zároveň tajemníkem bezpečnostní rady kraje, vedoucího odboru zdravotnictví krajského úřadu, další osobu, která je nezbytná k posouzení stavu zabezpečení a stavu připravenosti na krizové situace (Jednací řád bezpečnostní rady Olomouckého kraje).

K přípravě a realizaci řešení na základě rozhodnutí krizového štábu je navíc zván **zástupce Odboru informačních technologií**, který zajišťuje propojení složek HZS Olomouckého kraje, Zdravotnické záchranné služby Olomouckého kraje a Krajského úřadu Olomouckého kraje, které je v současnosti realizováno mikrovlnným spojením v chráněném pásmu jako záloha a primárně pronájem optické trasy. Vedoucí odboru OIT je také členem pracovní skupiny pro řízení a koordinaci rozvoje komunikačních a informačních systémů a pro podporu plnění úkolů ve smyslu § 10 zákona 239/2000 Sb., o IZS, a zákona 240/2000 Sb., o krizovém řízení.

Oddělení krizového řízení, kancelář hejtmanky od roku 2000 řešilo čtyři krizové situace, při kterých byl vyhlášen stav nebezpečí. Jednalo se o:

- Vyhlášení stavu nebezpečí dne 9. 6. 2004 v době od 16:42 do 16:49 hodin, kdy prošlo městem Litovel tornádo 3. stupně. Při této síle větru došlo k pádům stromů, zničení domů a jiných budov.
- Vyhlášení stavu nebezpečí pro SO ORP Litovel a Olomouc v březnu 2006, kdy v důsledku náhlého oteplení a vydatné srážkové činnosti došlo k rychlému odtávání sněhové pokrývky. Na základě těchto skutečností došlo k značným nárůstům průtoků na vodních tocích a povodním.
- V červnu 2009 zasáhly Olomoucký kraj bleskové povodně. Stav nebezpečí byl dne 27. 6. 2010 vyhlášen pro ORP Jeseník. Mimo jiné přívalové deště zasáhly také správní území ORP Hranice.
- Rozsáhlé povodně zasáhly Olomoucký kraj také v druhé polovině května a začátkem června 2010. Stav nebezpečí byl vyhlášen 17. 5. 2010 ve 20 hodin pro SO ORP Hranice a Přerov. V noci ze 17. 5. na 18. 5. 2010 došlo k zaplavení obce Troubky na Přerovsku. K ukončení vyhlášení stavu nebezpečí došlo 31. 5. 2010 o půlnoci. Povodní bylo zasáhnuo celkem 43 obcí Olomouckého kraje (v rámci SO ORP Hranice, Lipník nad Bečvou a Přerov).

Za účelem provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech byl vytvořen **Integrovaný záchranný systém Olomouckého kraje (IZS)**. Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí, Zdravotnická záchranná služba, Policie České republiky. Stálými orgány pro koordinaci složek IZS jsou operační a informační střediska integrovaného záchranného systému, kterými jsou operační střediska hasičského záchranného sboru kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru.

Požární stanice Hasičského záchranného sboru České republiky v Olomouckém kraji leží v Olomouci, Litovli, Šternberku, Uničově, Prostějově, Konicích, Přerově, Hranicích, Kojetíně, Lipníku nad Bečvou, Šumperku, Zábřehu a Jeseníku. Zásahové jednotky Sboru dobrovolných hasičů se pak nachází ve většině obcí s výjimkou těch nejmenších.

Nejrizikovějšími událostmi na území kraje, z hlediska jejich četnosti a významu, lze označit právě povodně a silný vítr, mezi významná rizika patří i požáry, v budoucích letech je pravděpodobné,

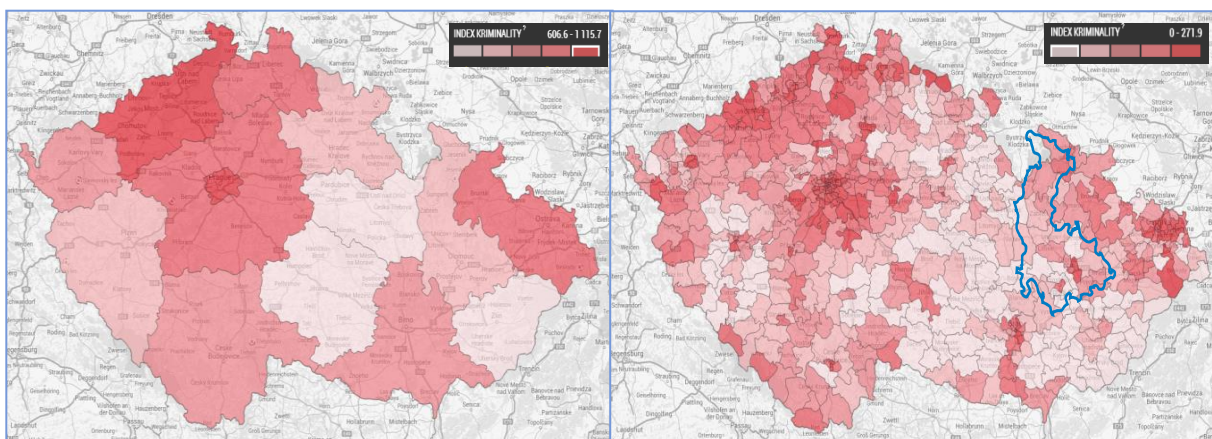
že se mezi rizika může zařadit i problém sucha. Krizové řízení by mělo reagovat nejen na již vzniklé události, ale mělo by být schopné rizika předem eliminovat (např. prostřednictvím efektivních protipovodňových opatření), ale také jim – pokud je nelze eliminovat – vhodnými zásahy minimalizovat a předcházet jim.

Bezpečnost

Bezpečí občanů je dlouhodobou prioritou Olomouckého kraje. Za tímto účelem funguje v kraji **bezpečnostní politika**, která soustředí svou pozornost především na důsledné prosazování práva a postih kriminálního chování, využívá bezpečnostních složek pro zajištění veřejného pořádku. Druhá oblast upřednostňuje prevenci kriminality jako jeden z nástrojů pro předcházení páchaní kriminality, omezování kriminogenních příležitostí a minimalizování následků spojených s trestnou činností. Olomoucký kraj patří v rámci ČR mezi kraje s nejnižší kriminalitou.

Do **prevence** kriminality v kraji patří široká škála činností od sociální prevence (např. sportovní aktivity, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, pomoc obětem trestné činnosti...), situační prevence (městské kamerové systémy, osvětlení rizikových míst, oplocení rizikových míst...) k informování občanů (akce pro veřejnost – besedy, předváděcí akce, venkovní prostředky k informování, kurzy sebeobrany...).

Olomoucký kraj patří v rámci krajů ČR mezi kraje s nejnižší kriminalitou (viz obr.), přičemž za nejvíce problémové lze považovat lokality města Olomouce, zejména velkokapacitní sídliště Tabulový Vrch a místní část Neředín, kde dochází k velkému množství hlavně majetkových trestných činů.

Obr. 25: Index kriminality za období leden 2013 – září 2014

Pramen: <http://mapakriminality.cz/>

Vnější vztahy

Olomoucký kraj od doby svého vzniku vstupuje do mezinárodních vztahů a navazuje, udržuje a rozvíjí partnerské kontakty s regiony a oblastmi v jiných zemích.

V roce 2014 Olomoucký kraj spolupracoval s 9 partnerskými regiony v zahraničí:

- Autonomní oblast Vojvodina (Srbsko)
- Green River Area Development District (USA)
- Jižní Dánsko (Dánsko)
- Kostromská oblast (Ruská federace)
- Landkreis Würzburg (Německo)
- Opolské vojvodství (Polsko)

- Provincie Reggio Emilia (Itálie)
- Župa Baranya (Maďarsko)
- Ganja (Ázerbájdžán)

Připravuje se spolupráce s Čínou a Chorvatskem.

Olomoucký kraj je členem Sdružení evropských regionů (tzv. AER) a členem zájmového sdružení právnických osob OK4EU, jehož účelem je zastupování zájmů Olomouckého kraje v institucích Evropské unie. OK4EU zahájilo svoji činnost v roce 2011. V roce 2014 mělo Sdružení 13 členů. Sdružení sleduje evropskou legislativu a informuje o ní členy sdružení, udržuje kontakty se zástupci evropských institucí. Předává informace o vhodných dotačních titulech. Navazuje nová partnerství v evropských sítích a sdruženích, sleduje možnosti školení a stáží pro odbornou veřejnost. Dále propaguje Olomoucký kraj v Bruselu prostřednictvím pořádání kulturních akcí.

Národní úroveň vnějších vztahů kraje je nejsilněji reprezentována členstvím kraje v Asociaci krajů České republiky.

Olomoucký kraj je členem česko-polského Evropského seskupení pro územní spolupráci NOVUM. Kraj je dále členem euroregionu Glacensis a přidruženým členem euroregionu Praděd.

Aktuálně je prováděna revize přínosů jednotlivých kooperací, pracuje se na vymezení nových témat spolupráce. Přínosem spolupráce s partnery je především předávání informací, výměny zkušeností a pořádání společensko-kulturních akcí.

Hospodaření kraje

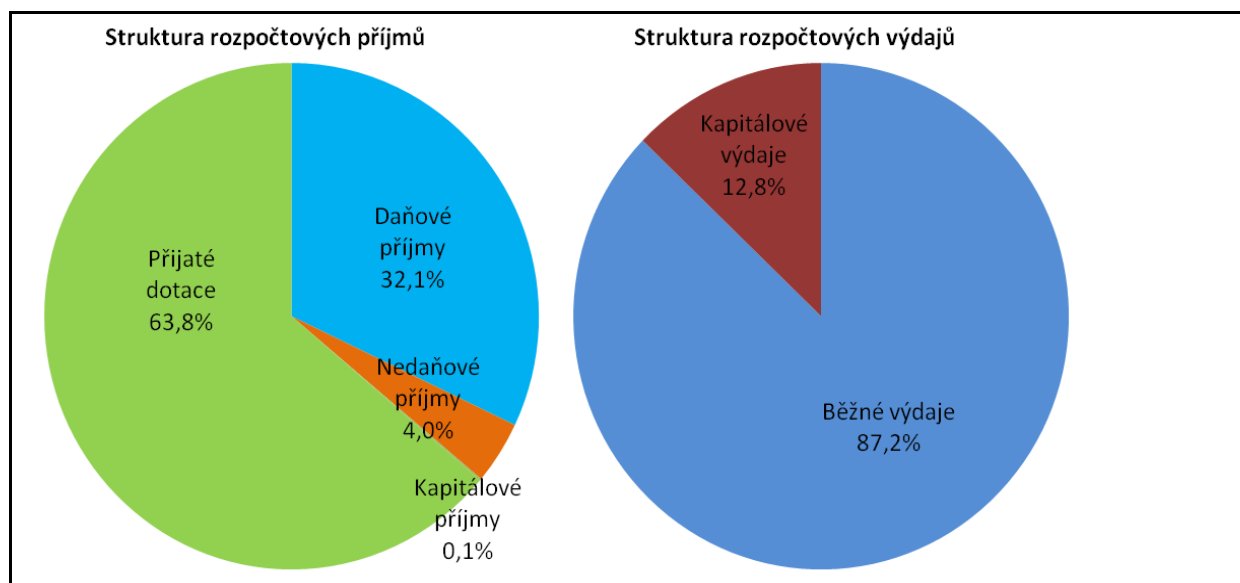
Rozpočtové **příjmy kraje** se po konsolidaci dlouhodobě pohybují na úrovni 9,5 až 10 miliard Kč. V letech 2010–2013 se **výdaje** po konsolidaci obvykle pohybovaly lehce na 10 miliard Kč a kraj tak měl v tomto období každoročně záporné saldo příjmů a výdajů. Z uvedeného objemu výdajů je **naprostá většina dlouhodobě účelově vázána** (zajištění zákonem stanovených veřejných služeb, resp. z části převod finančních prostředků dalším subjektům, např. v oblasti školství). Reálně kraj může volněji nakládat maximálně s 2–3 miliard Kč. To odráží i výše kapitálových (investičních výdajů) v řádu cca 1 – 1,5 miliard Kč. Při **vyhodnocování PRÚOK** v letech 2011, 2012 a 2013 se celková **roční částka nákladů akcí zahrnutých do akčních plánů pohybovala kolem 1,5 – 1,6 miliard Kč** (2011 a 2012 byla o něco vyšší, v roce 2013 došlo k poklesu). Propojení rozpočtu kraje a PRÚOK je důležitým aspektem řízení rozvoje kraje a je nutné mu věnovat pozornost v implementační části PRÚOK.

Tab. 30: Vývoj rozpočtového hospodaření Olomouckého kraje v období 2010–2013 (v mil. Kč)

	2010	2011	2012	2013
Daňové příjmy	3 133,3	3 152,6	3 165,0	3 259,3
Nedaňové příjmy	517,6	379,3	331,6	370,2
Kapitálové příjmy	3,3	12,1	25,2	4,8
Přijaté dotace	6 661,1	6 005,2	6 128,8	6 487,3
Příjmy celkem	10 315,3	9 549,2	9 650,6	10 121,6
Konsolidace *	317,2	47,1	218,0	501,9
Příjmy (po konsolidaci)	9 998,1	9 502,1	9 432,7	9 619,6
Běžné výdaje	9 082,2	8 708,3	9 092,4	9 423,4
Kapitálové výdaje	1 513,0	1 385,1	1 455,3	980,7
Výdaje celkem	10 595,2	10 093,4	10 547,8	10 404,2
Konsolidace *	317,2	47,1	218,0	501,9
Výdaje (po konsolidaci)	10 278,0	10 046,4	10 329,9	9 902,3
Saldo příjmů a výdajů	-280,0	-544,2	-897,2	-282,6

Pramen: Závěrečné účty Olomouckého kraje za roky 2010, 2011, 2012, 2013.

Daňové příjmy tvoří v průměru let 2010–2013 přibližně 32 % příjmů. Příjmové straně dominují přijaté transfery (dotace). Většinu výdajů kraje tvoří běžné výdaje, které směřují zejména do oblasti školství a také dopravy (příspěvek na dopravní obslužnost, údržba komunikací)

Obr. 26: Struktura rozpočtových příjmů a výdajů Olomouckého kraje – průměr za období 2010 – 2013

Pramen: monitor.statnisprava.cz, vlastní výpočty.

Klíčový je pohled na strukturu výdajů. **Většina výdajů jde do oblasti školství** (dlouhodobě cca 57 % výdajů). Z těchto výdajů směřuje cca 40 % na financování mateřských a základních škol (účelová neinvestiční dotace – mzdové náklady pracovníků) a 35 % na financování středních škol, zbývající výdaje směřují např. na provoz základních uměleckých škol, speciálních škol, zařízení volného času apod. Druhou nejvýznamnější výdajovou oblastí je **doprava**, na niž se vynakládá cca 21 % krajských výdajů. 60 % z dopravních výdajů je spojeno s údržbou, rekonstrukcemi nebo výstavbou komunikací. Zbývající část tvoří příspěvek kraje na zabezpečení dopravní obslužnosti. Kolem 6 – 7 % kraj vynakládá na sociální služby, cca 5 % na krajskou samosprávu a necelá 4 % na zdravotnictví.

Tab. 31: Vývoj odvětvové struktury výdajů Olomouckého kraje v letech 2010–2013

Oddíl	Název oddílu	2010		2011		2012		2013	
		v Kč (tis.)	podíl v %	v Kč (tis.)	podíl v %	v Kč (tis.)	podíl v %	v Kč (tis.)	podíl v %
10	Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	16 804	0,16	20 267	0,20	16 601	0,16	14 104	0,14
21	Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	35 932	0,35	40 132	0,40	32 150	0,31	36 574	0,37
22	Doprava	2 523 465	24,55	2 090 531	20,8	2 117 540	20,5	1 867 573	18,86
23	Vodní hospodářství	77 862	0,76	72 139	0,72	67 114	0,65	82 637	0,83
32	Vzdělávání a školské služby	5 698 729	55,5	5 802 309	57,8	5 952 331	57,6	5 780 095	58,47
33	Kultura, církve a sdělovací prostředky	250 087	2,43	301 052	3,00	289 954	2,81	232 164	2,34
34	Tělovýchova a zájmová činnost	142 201	1,38	146 823	1,46	148 585	1,44	131 165	1,32
35	Zdravotnictví	409 816	3,99	331 256	3,30	381 121	3,69	384 874	3,89

Oddíl	Název oddílu	2010		2011		2012		2013	
		v Kč (tis.)	podíl v %	v Kč (tis.)	podíl v %	v Kč (tis.)	podíl v %	v Kč (tis.)	podíl v %
36	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	56 305	0,55	48 718	0,48	57 760	0,56	24 987	0,25
37	Ochrana životního prostředí	20 750	0,20	17 398	0,17	18 476	0,18	13 018	0,13
39	Ostatní činnosti související se službami pro obyvatelstvo	55	0,00	-	-	-	-	-	-
43	Sociální služby a společné činnosti v soc. zabezpečení a politice zaměstnanosti	509 919	4,96	643 899	6,41	713 767	6,91	702 796	7,10
52	Civilní připravenost na krizové stavy	36 127	0,35	57 502	0,57	24 000	0,23	2 250	0,02
53	Bezpečnost a veřejný pořádek	1 864	0,02	1 620	0,02	2 239	0,02	282	0,00
55	Požární ochrana a IZS	26 999	0,26	25 999	0,26	40 437	0,39	31 868	0,32
61	Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	456 243	4,44	434 926	4,33	454 259	4,40	586 003	5,92
62	Jiné veřejné služby a činnosti	200	0,00	1 060	0,01	567	0,01	217	0,00
64	Ostatní činnosti	14 629	0,14	10 723	0,11	12 980	0,13	11 644	0,12
Výdaje celkem		10 277 987	100	10 046 354	100	10 329 881	100	9 902 251	100

Pramen: monitor.statnisprava.cz, vlastní výpočty.

Kraj poskytuje dotace z vlastních prostředků v rámci 22 různých typů příspěvků, stipendií či programů. Soustředí se zejména do oblasti školství, prevence, životního prostředí a veřejných služeb.

Majetek kraje (aktiva) se pohybuje kolem 6 miliard Kč. Z poloviny je tvořen dlouhodobým hmotným majetkem. Významný je ale rovněž podíl pohledávek. **Kraj má nízký vlastní kapitál a téměř všechny pasiva jsou tvořena cizími zdroji.** Tři čtvrtiny cizích zdrojů zahrnují dlouhodobé závazky. Dluhová služba činí průměrně kolem 130 mil. Kč ročně.

Tab. 32: Vývoj vybraných majetkových položek kraje v letech 2010–2013 (v mil. Kč, k 31. 12.)

	2010	2011	2012	2013
Majetek celkem	7 232,9	5 579,5	5 919,9	5 848,7
Dlouhodobý hmotný majetek	3 365,4	2 877,0	3 098,7	2 955,2
Pohledávky brutto	1 842,6	1 345,1	1 706,3	1 620,3
Krátkodobý finanční majetek	0	0	659,2	842,5
Cizí zdroje celkem	4 705,6	4 920,8	5 821,0	6 106,7
Dlouhodobé závazky	0	0	3 956,8	4 554,6
Krátkodobé závazky	2 561,1	3 285,5	1 864,1	1 552,2

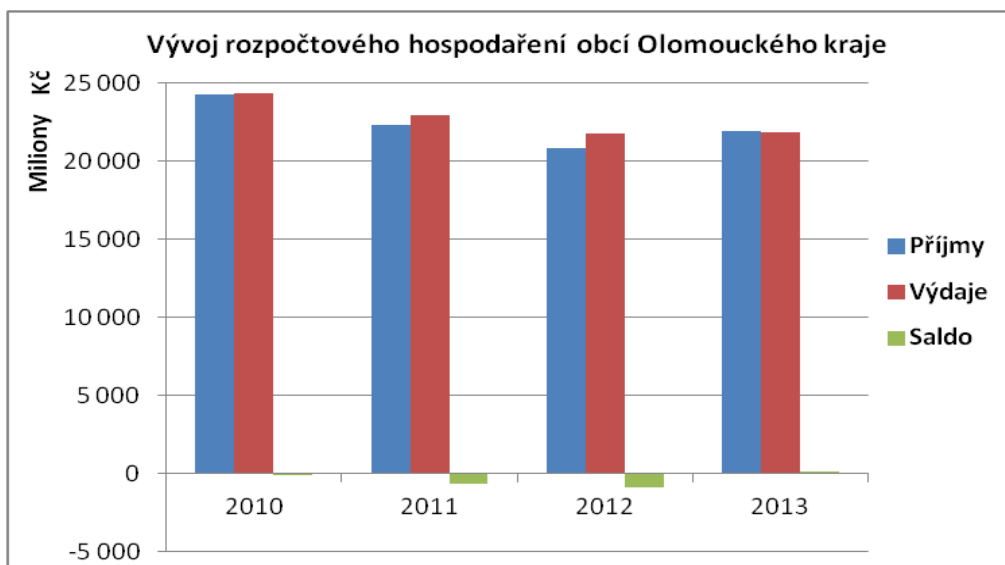
Pramen: monitor.statnisprava.cz, vlastní výpočty.

Hospodaření obcí

Rozpočtové hospodaření obcí Olomouckého kraje prošlo **v posledních letech několika výkyvy.** Objem příjmů obcí Olomouckého kraje se do roku 2012 snižoval. V roce 2013 došlo k nárůstu, byť nedosáhl ani úrovně roku 2011. Výdaje kopírovaly tento vývoj, nicméně v letech 2011 a 2012 nedošlo k takovému poklesu jako u příjmů – především v důsledku deficitního hospodaření.

Pro rozkrytí výše zmíněných základních rozpočtových trendů je nutné zaměřit se na vývoj jednotlivých rozpočtových tříd. Daňové příjmy v roce 2011 poklesly o 2 % oproti roku 2010,

v roce 2012 se vrátily na původní úroveň. Zlomový byl rok 2013, kdy se promítly změny rozpočtového určení daní a kdy došlo k meziročnímu zvýšení daňových příjmů o 16,5 %.

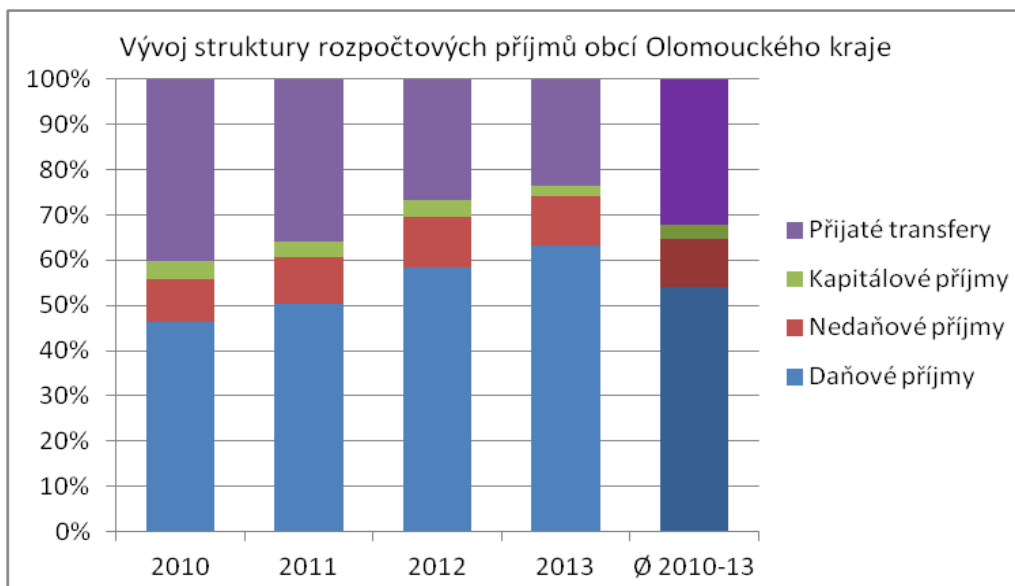

Obr. 27: Vývoj rozpočtových příjmů, výdajů a výsledku hospodaření za obce Olomouckého kraje v období 2010–2013

Pramen: monitor.statnisprava.cz, vlastní výpočty.

Nedaňové příjmy se drží stále na obdobné úrovni. Kapitálové příjmy jsou sice nejméně významným (a z titulu svého charakteru v případě jednotlivých obcí značně proměnlivým) zdrojem, nicméně v posledních 4 letech se neustále snižovaly až na cca polovinu objemu v roce 2013 oproti roku 2010.

Přijaté transfery (a ve stejné míře i běžné výdaje) se od roku 2012 významně snížily v důsledku změny způsobu vyplácení nepojistných sociálních dávek. Od ledna 2012 nejsou již vypláceny prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, ale přímo pracovišti Úřadu práce ČR. Odečteme-li tuto položku, tak k největšímu propadu (téměř o 30 %) došlo již v roce 2011, v dalších letech již se přijaté transfery (dotace) pohybovaly na stabilní úrovni.

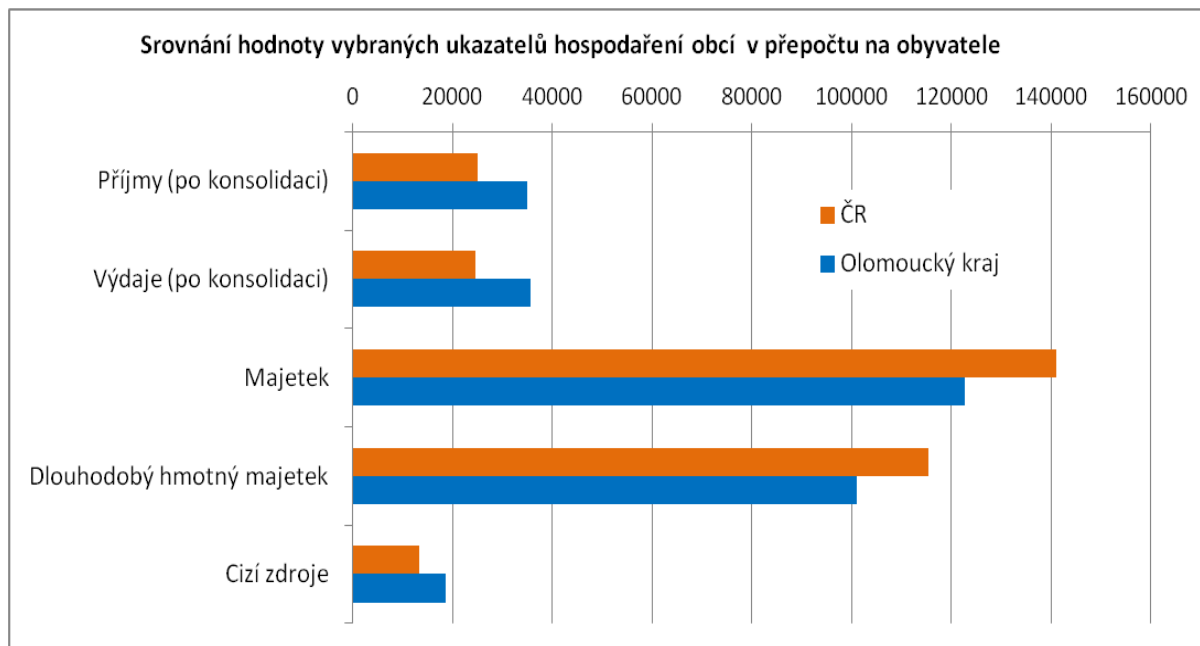

Obr. 28: Vývoj struktury rozpočtových příjmů za obce Olomouckého kraje v období 2010–2013

Pramen: monitor.statnisprava.cz, vlastní výpočty.

V relativním vyjádření v období 2010–2013 **nabývaly na významu daňové příjmy**, které v roce 2013 pokrývaly 63 % příjmů. Čtyřletý průměr činil v případě daňových příjmů 54 %; nedaňové příjmy potom tvořily 10,5 %, kapitálové příjmy cca 3,5 % a přijaté transfery 32 %. Na výdajové straně činil **podíl běžných výdajů 70 % oproti 30 % výdajů kapitálových**. Kapitálové výdaje v posledních letech spíše posilovaly.

Rozpočtové příjmy i výdaje obcí Olomouckého kraje (průměr za období 2010–2013) v přepočtu na počet obyvatel převyšují hodnoty za všechny obce ČR. Na druhou stranu obce Olomouckého kraje mají záporné saldo příjmů a výdajů (-649 Kč na obyvatele kraje oproti 450 Kč na obyvatele ČR) a vyšší dluhovou službu (1 976 Kč na obyvatele) než za ČR jako celek (1 935 Kč na obyvatele).

Obr. 29: Srovnání hodnoty vybraných ukazatelů hospodaření obcí v přepočtu na obyvatele za obce Olomouckého kraje a za obce ČR v období 2010–2013

Pramen: monitor.statnisprava.cz, vlastní výpočty.

Mezi roky 2010 a 2011 došlo ke snížení celkového majetku obcí v důsledku jednorázového zohlednění opotřebených minulé let v roce 2011. Šlo o krok předcházející zavedení odepisování hodnoty obecního majetku od roku 2012. Celkový **objem majetku obcí se od roku 2011 zvyšuje cca o 4 – 5 % ročně**. Tento růst jde z větší části na vrub dlouhodobému hmotnému majetku. Současně se zvyšuje objem cizích zdrojů.

Při srovnání hodnoty majetku přepočtené na obyvatele dosahují obce Olomouckého kraje o 10 – 15 % nižších hodnot. Objem cizích zdrojů v přepočtu na obyvatele je naopak za obce kraje o cca dvě pětiny vyšší než za obce ČR. Znamená to, že obce Olomouckého kraje jsou výrazně zadluženější než obce z jiných regionů.

Ke konci 2014 bylo v rámci programového období 2007–2013 s **finanční podporou z fondů EU realizováno na území Olomouckého kraje 5 066 projektů**. Nejvíce (1 503) se jich realizuje na území ORP Olomouc, kde se nachází i krajské město. Více než 500 projektů bylo realizováno, či je v realizaci v ORP Prostějov, Jeseník, Šumperk a Přerov. V přepočtu na obyvatele vychází nejvyšší částky dotace v ORP Zábřeh a Olomouc. Částky dotací jsou významně ovlivněny charakterem projektů, kdy finančně největší projekty dominují v oblasti dopravy.

Shrnutí

V rámci Olomouckého kraje existují velké rozdíly ve velikosti správních obvodů ORP – zatímco na severu území je rozloha obcí a tudíž i správních obvodů větší, na jihu jsou správní obvody menší a kompaktnější. Pro kraj je rovněž typický nižší podíl menších obcí. Oboje je dáno zejména charakterem území, kdy v méně příznivých oblastech na severu tvoří často jednu obec několik sídel.

Územím kraje prochází několik rozvojových os republikového významu, nicméně velká část území je dle SRR ČR 2014–2020 zařazena mezi hospodářsky slabé regiony. Stav územně plánovací dokumentace obcí je velmi dobrý.

Za účelem využití integrovaného nástroje ITI byla vymezena Olomoucká aglomerace, která zahrnuje 70 % obyvatel kraje. Ve venkovských oblastech na území kraje působí 16 místních akčních skupin a 50 dobrovolných svazků obcí.

Nejrizikovějšími událostmi na území kraje, z hlediska jejich četnosti a významu, lze označit právě povodně a silný vítr, mezi významná rizika patří i požáry, v budoucích letech je pravděpodobné, že se mezi rizika může zařadit i problém sucha. Od roku 2000 byly řešeny 4 mimořádné krizové situace.

Kraj má také rozvinutou zahraniční spolupráci s devíti zahraničními partnerskými regiony a je členem řady různých organizací.

Olomoucký kraj hospodaří v posledních letech deficitně a vykazuje vysoký podíl cizích zdrojů. Většina krajských výdajů směřuje do oblasti školství a dále do dopravy. Obce Olomouckého kraje hospodaří s nadprůměrnými příjmy a výdaji ve srovnání s hodnotou za obce ČR v přepočtu na obyvatele. Mají vysoký podíl kapitálových výdajů, což se promítá do záporného salda příjmů a výdajů. V republikovém srovnání vykazují i nižší hodnotu majetku.

A.2 SWOT ANALÝZA

Sociální oblast

S – SILNÉ STRÁNKY		W – SLABÉ STRÁNKY	
S.1	Nadprůměrné pokrytí území mateřskými a základními školami	W.1	Dlouhodobý úbytek počtu obyvatel (záporné migrační saldo), zejména na severu a jihovýchodě území
S.2	Růst počtů dětí v mateřských a základních školách	W.2	Stárnutí obyvatel
S.3	Systematická podpora středního odborného a učňovského školství ve spolupráci se zaměstnavateli a sociálními partnery	W.3	Nízká intenzita bytové výstavby
S.4	Přítomnost významné veřejné vysoké školy s širokým spektrem nabízených oborů	W.4	Nerovnoměrné rozmístění středních škol (většina na území SO ORP Olomouc a Přerov)
S.5	Vysoký podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním	W.5	Nárůst počtu neuspokojených žadatelů v domovech pro seniory
S.6	Zvyšující se počet lékařů na osobu	W.6	Nízký počet bytů v domech s pečovatelskou službou
S.7	Vyšší počet lůžek ve zdravotnických zařízeních na osobu	W.7	Podprůměrné pokrytí území ordinacemi gynekologa
S.8	Nadprůměrné pokrytí území ordinacemi lékaře pro dospělé, lékaře pro děti a dorost, stomatologa	W.8	Existence množství sociálně vyloučených lokalit (obvykle ale menšího rozsahu)
S.9	Dobré pokrytí domovy pro osoby se zdravotním postižením, azylovými domy a chráněným bydlením		
O – PŘÍLEŽITOSTI		T – OHROŽENÍ	
O.1	Využití finančních prostředků z operačních programů	T.1	Další posilování migrační atraktivity jiných regionů ČR
O.2	Využití finančních zdrojů z OP Zaměstnanost pro lepší uplatnění obyvatel na trhu práce, odstranění nerovností a rozvoj podnikání	T.2	Střídání období vysoké a nízké porodnosti a následný dopad na kapacitu vzdělávacích zařízení
O.3	Zvýšené využití kulturní a sportovní infrastruktury (vyšší poptávka po kultuře a sportu) v důsledku postupného odeznění ekonomické krize a změnou životního stylu obyvatel	T.3	Růst sociálních problémů spojených se stárnutím obyvatelstva
O.4	Rozšíření procesu transformace ústavní sociální péče	T.4	Tlak na uzavření některých veřejných služeb v souvislosti s úsporami (např. pošty či veřejné knihovny)

Ekonomická oblast

S – SILNÉ STRÁNKY	W – SLABÉ STRÁNKY
S.10 Významné zvýšení HDP mezi roky 2008–2013 (stabilní růst HDP na obyvatele od 2009 do 2012, v roce 2013 určitý pokles)	W.9 Nízké HDP v mezikrajském srovnání
S.11 Dobrá konkurenceschopnosti významných podniků na zahraničních trzích	W.10 Nízký počet ekonomických subjektů
S.12 Vysoký podíl obyvatel zaměstnaných ve výzkumu	W.11 Malá diverzifikace struktury průmyslu (vysoký podíl zpracovatelského průmyslu)
S.13 Napojení významných měst na rychlostní komunikace (s výjimkou severu kraje)	W.12 Průmyslová výroba produktů s nízkou přidanou hodnotou (polotovary) a nízkým ziskem pro výrobce
S.14 Průběh dvou železničních tranzitních koridorů, které jsou zařazeny do evropské sítě TEN-T Turisticky atraktivní území (zejména sever území)	W.13 Výrazná závislost firem na exportu
S.15 Řada kulturních památek atraktivních pro turisty	W.14 Nízký objem přímých zahraničních investic
S.16 Dostatek kvalitních hotelů v Olomouci	W.15 Nejnižší míra ekonomické aktivity mezi všemi kraji
S.17 Přítomnost sedmi lázeňských míst	W.16 Nadprůměrná nezaměstnanost
S.18 Vysoký průměrný počet přenocování u tuzemských příjezdů	W.17 Vysoký počet uchazečů na jedno volné pracovní místo
	W.18 Vysoký podíl sezónních prací
	W.19 Havarijní stav silnic II. a III. třídy na téměř celém území kraje
	W.20 Nedostatečné napojení severu území na vnitrozemí i do Polska
	W.21 Nízká rychlost regionálních železničních tratí
	W.22 Dosud nedokončený systém integrované dopravy
	W.23 Pokles osob využívajících MHD v Olomouci (od roku 2008)
	W.24 Slabá dopravní obslužnost obcí o víkendech a v nočních hodinách
	W.25 Nízký počet příjíždějících turistů
	W.26 Nízká obsazenost ubytovacích zařízení a využití lůžek
O – PŘÍLEŽITOST	T – OHROŽENÍ
O.5 Zjednodušení podmínek pro příchod nových (i zahraničních) podniků	T.5 Zranitelnost firem závislých (především) na exportu při vypuknutí ekonomické recese
O.6 Podpora intenzivnějšího propojování činnosti firem a vysokých škol, transfer technologií	T.6 Přesun stávajících výrobních kapacit do zahraničí,
O.7 Podpora rozvoje vědy a výzkumu, motivace pro mladé a zahraniční vědce	T.7 Nezájem zahraničních investorů
O.8 Sladování potřeb trhu práce a rekvalifikací zaměstnanců ve s nabídkou všech fází vzdělávání i po vstupu osob na trh práce	T.8 Legislativa spíše komplikující než podporující procesy vstupu investorů
O.9 Další podnikatelské investice do cestovního ruchu za účelem zvýšení kvality služeb a dalšího rozvoje	T.9 Konkurence ostatních měst a krajů s lepšími výchozími podmínkami pro investory
	T.10 Zvyšování intenzity silniční dopravy na hlavních tazích a z toho plynoucí důsledky pro životní prostředí a kvalitu silniční infrastruktury

<p>infrastruktury</p> <p>0.10 Zvýšení zájmu turistů o atraktivitu kraje (českých i ze zahraničí)</p> <p>0.11 Významné dopravní investice v následujících letech</p> <p>0.12 Posílení podpory cyklodopravy jako formy dopravy při pravidelné dojížděcí (integrační opatření v hlavním dopravním prostoru – vyhrazené jízdní pruhy, jízdní pruhy pro cyklisty a cyklokoridory)</p> <p>0.13 Snižování rozdílů v obslužnosti území v důsledku integrace všech obcí do IDSOK</p>	<p>T.11 Další zvyšování perifernosti severu kraje v důsledku nedobudování R35</p> <p>T.12 Odkládání investic do dopravní infrastruktury</p>
---	---

Environmentální oblast

S – SILNÉ STRÁNKY	W – SLABÉ STRÁNKY
<p>S.19 Vysoký podíl plynofikovaných obcí</p> <p>S.20 Nadprůměrný podíl tříděného odpadu</p> <p>S.21 Přítomnost dvou významných CHKO, maloplošných chráněných území a oblastí patřících do soustavy Natura 2000</p> <p>S.22 Vysoká lesnatost v severní části regionu (CHKO Jeseníky)</p> <p>S.23 Výskyt unikátních krajinných prvků (např. rašeliniště, krasové tvary)</p> <p>S.24 Oblast ideální pro zemědělství (vysoké hektarové výnosy)</p> <p>S.25 Pomalu se zvyšující podíl lesních ploch</p> <p>S.26 Nárůst investic směřujících na ochranu životního prostředí v posledních letech</p>	<p>W.27 Podprůměrný počet obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu</p> <p>W.28 Nízký podíl domů napojených na kanalizaci s ČOV</p> <p>W.29 Výrazné zaostávání SO ORP Konice v oblasti technické infrastruktury</p> <p>W.30 Podprůměrný podíl domácností s připojením k internetu</p> <p>W.31 Nízké hodnoty KES u většiny správních obvodů ORP v kraji</p> <p>W.32 Vysoká produkce komunálního odpadu a její pozvolný růst</p> <p>W.33 Zhoršená kvalita ovzduší v některých částech Olomouckého kraje (např. Přerov)</p> <p>W.34 Vyšší eroze půdy v zemědělsky intenzivně využívaných oblastech</p>
O – PŘÍLEŽITOSTI	T – OHROŽENÍ
<p>0.14 Vybudování potřebné dopravní infrastruktury pro odklon tranzitní dopravy mimo město Přerov, které je opakovaně vyhlášeno jako oblast s vysokou koncentrací znečišťujících látek v ovzduší</p> <p>0.15 Další investice směřující na ochranu životního prostředí (zejména zlepšení kvality ovzduší)</p> <p>0.16 Zvýšení snahy české populace o snížení množství komunálního odpadu (recyklace, předcházení vzniku odpadu atd.)</p>	<p>T.13 Lokalizace skládek s nebezpečným odpadem (S-NO) v oblastech s intenzivním zemědělským využitím, kde hrozí kontaminace půdy</p> <p>T.14 Nárůst intenzity individuální automobilové dopravy, která je k životnímu prostředí nejméně šetrná</p> <p>T.15 Zvyšování degradace půdy lidskou činností</p> <p>T.16 Nešetrné zásahy v oblasti Jeseníků, které by mohly vést k nevratnému poškození zdejší přírody (např. již uskutečněná výstavba přečerpávací</p>

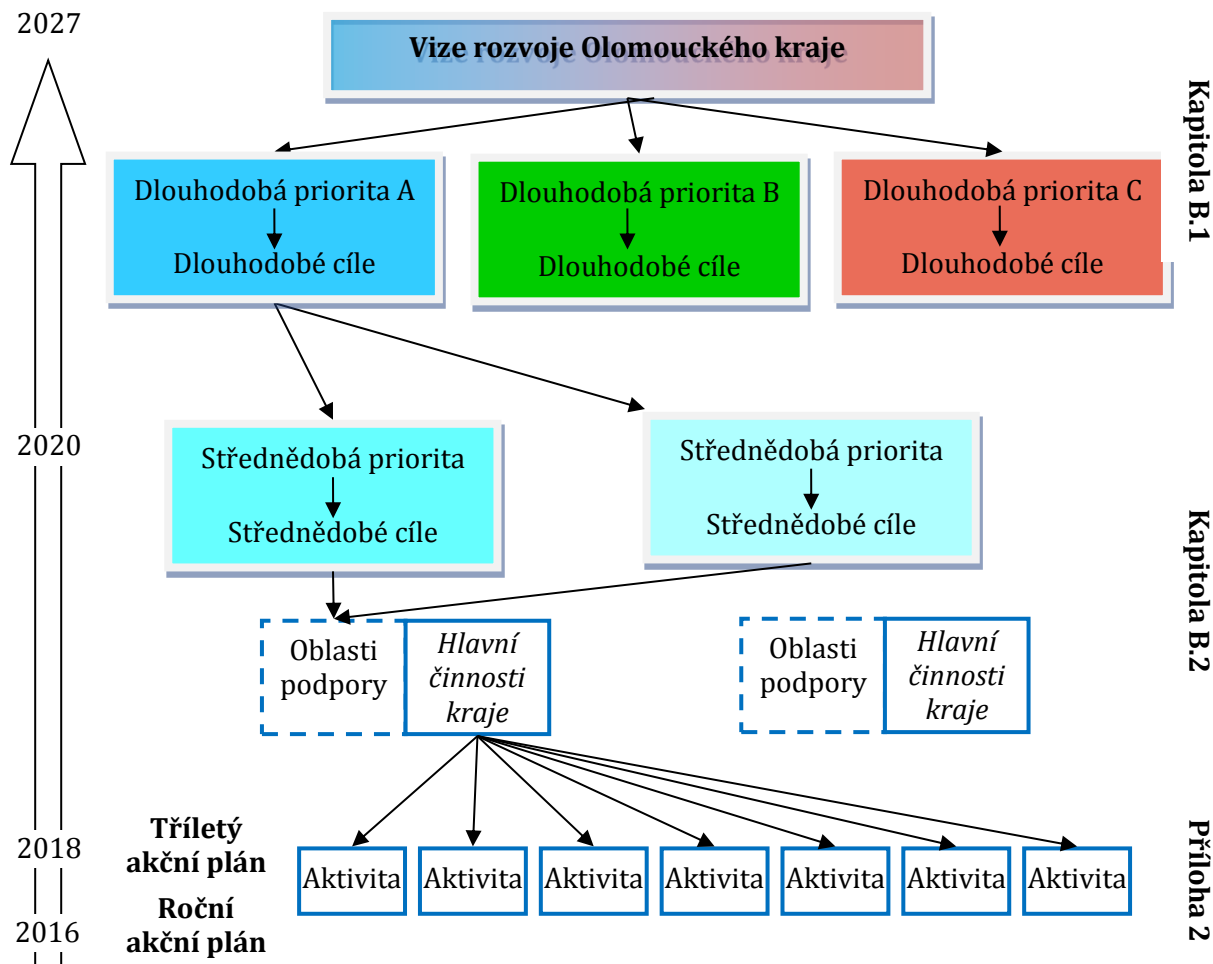
0.17 Zavádění inovací do výroby směřující k nízké spotřebě energie a nízké produkci odpadu	vodní elektrárny Dlouhé Stráně)
0.18 Zvýšení podpory realizace komplexních pozemkových úprav	T.17 Další snižování retenční schopnosti krajiny a zvýšení hrozby živelních pohrom
0.19 Využití ESI fondů pro dobudování technické infrastruktury (protipovodňová opatření, obchvaty apod.).	T.18 Významný zásah do krajinného rázu v případě realizace kanálu Dunaj-Odra-Labe (D-O-L) v prostoru mezi Pardubicemi a Olomoucí
	T.19 Ukončení či výrazné snížení podpory obnovitelných zdrojů energie
	T.20 Globální změny klimatu a zvýšení výskytu živelních pohrom
	T.21 Energetická závislost regionu

Institucionální oblast

S – SILNÉ STRÁNKY	W – SLABÉ STRÁNKY
S.27 Existence celé řady krajských koncepčních dokumentů	W.35 Neaktuálnost krajských koncepčních dokumentů
S.28 97,5 % obcí má zpracovaný nebo aktuálně zpracovává územní plán	W.36 Osm ze 13 SO ORP jsou dle SRR ČR 2014–2020 řazeny mezi problémové regiony na (SO ORP Jeseník, Konice, Lipník nad Bečvou, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh)
S.29 Olomoucká aglomerace je zařazena mezi 7 aglomerací v ČR, které mohou využít finanční zdroje prostřednictvím nástroje ITI	W.37 Deficitní hospodaření kraje
S.30 Působení MAS ve venkovských územích kraje	W.38 Vysoké zadlužení kraje
S.31 Rozvinutá zahraniční spolupráce kraje	
O – PŘÍLEŽITOSTI	T – OHROŽENÍ
0.20 Lepší využití rozvojových dokumentů obcí pro řízení a monitoring rozvoje území	T.22 Nedostatečná reflexe krajských potřeb na národní či evropské úrovni
0.21 Využití nové struktury ESI fondů pro rozvoj území kraje	T.23 Nesoulad nastavení OP a integrovaných nástrojů regionálního rozvoje s potřebami kraje
0.22 Využití nástroje ITI pro rozvoj olomoucké aglomerace	T.24 Nepředvídatelnost strategického plánování na úrovni státní správy
0.23 Využití nástroje CLLD pro rozvoj venkovských území kraje	T.25 Slabá činnost DSO z důvodu nevhodně nastavených pravidel pro jejich činnost
0.24 Rozvinutí přeshraniční spolupráce, zejména na severu území	T.26 Přesun finanční podpory pro region z ROP pro NUTS II Střední Morava do jiných OP bez regionální vazby
0.25 Širší podpora problémových regionů ze strany ČR a EU	
0.26 Posílení činnosti MAS pro rozvoj venkovských oblastí	

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

Návrhová část má následující strukturu

B.1 VIZE, DLOUHODOBÉ PRIORITY A CÍLE

Vize rozvoje zachycuje stručnou dlouhodobou představu o směřování budoucnosti Olomouckého kraje. **Dlouhodobé (strategické) priority** jsou rámcovými dlouhodobými rozvojovými tématy. **Dlouhodobé (strategické) cíle** stanoví stěžejní body, jichž má být v dlouhodobých prioritách dosaženo. Vize, dlouhodobé priority a cíle jsou částí PRÚOK přesahující jeho platnost a podporující kontinuitu rozvoje. Po případné revizi a úpravě budou přetrvávat i v následně zpracovaných programech rozvoje.

B.1.1 VIZE ROZVOJE – OLOMOUCKÝ KRAJ V ROCE 2027

Olomoucký kraj bude prosperujícím regionem poskytujícím kvalitní podmínky pro spokojený život obyvatel i pro úspěšné podnikání:

- Olomoucký kraj bude populačně stabilizovaný.
- Veřejné služby budou občanům k dispozici v dostupné vzdálenosti a odpovídající kvalitě.
- Udrží se dynamika růstu HDP a kraj se v žebříčku výkonnosti krajů posune nahoru.
- Situace trhu práce na Přerovsku, Šumpersku a Jesenicku se zlepší.
- Budou dobudovány a modernizovány plánované dálnice, rychlostní silnice a silnice I. třídy (TEN-T) a zlepší se dopravní dostupnost v rámci kraje.
- Charakteristiky životního prostředí se zlepší, zejména v jižní části kraje.
- Potenciál cestovního ruchu bude efektivněji využitý.
- Veřejná správa bude efektivně využívat plánovací nástroje a informační a komunikační technologie při řízení rozvoje území a při zajišťování veřejných služeb.
- Zvýší se bezpečnost občanů před účinky mimořádných událostí a krizových situací a posílí připravenost složek integrovaného záchranného systému.

Základem vize Olomouckého kraje v roce 2027 je prosperita jak občanů kraje, tak v kraji podnikajících subjektů jakožto dvě propojené oblasti. Pro dlouhodobou udržitelnost rozvoje je klíčová stabilizace počtu a struktury obyvatel. Na udržení obyvatel (nejen v okrajových částech kraje) má vliv především dostupnost pracovních příležitostí, dále rovněž dostupnost veřejných služeb. Větší důraz je třeba klást na podporu podnikatelských aktivit v územích s vyšší nezaměstnaností, resp. v dojížděkové vzdálenosti od nich. Prokázané dopady na ekonomický růst má napojení na páteřní dopravní infrastrukturu, zejména na síť dálnic a rychlostních komunikací. Pro vyvážený rozvoj jednotlivých složek území a pro minimalizaci negativních dopadů na životní prostředí je důležité důsledné využívání vhodných nástrojů řízení. Efektivnost řízení rozvoje souvisí s využíváním informačních a komunikačních technologií.

B.1.2 DLOUHODOBÉ PRIORITY A CÍLE

Dlouhodobá priorita A. ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ

Z hlediska rozvoje lidských zdrojů se region potýká s několika významnými problémy, které navíc mohou nabýt dlouhodobého charakteru. V posledních letech lze pozorovat výrazně záporné migrační saldo a počet obyvatel klesá. Index stáří patří v republikovém měřítku k nadprůměrným. Ze strany kraje je věnována velká pozornost zejména podpoře vybraných oborů, o jejichž absolventy je dlouhodobý zájem ze strany zaměstnavatelů.

Klíčové cíle priority A:

- Snížit míru vystěhovalců z kraje a zpomalit stárnutí obyvatel.
- Dosáhnout rovnováhy mezi počty a územním rozložením dětí a žáků na jedné straně a kapacitami škol na straně druhé.
- Zvýšit uplatnitelnost absolventů škol na trhu práce.
- Průběžně přizpůsobovat oborovou strukturu středních škol potřebám trhu práce.
- Promítnout rodinnou politiku do všech relevantních oblastí rozvoje.
- Zkvalitnit podmínky pro kulturu, sport a volnočasové aktivity obyvatel.
- Uchovat kulturní dědictví kraje.

Dlouhodobá priorita B. PODMÍNKY PRO ŽIVOT OBYVATEL

Zásadními veřejnými službami ovlivňujícími kvalitu života obyvatel jsou zdravotnictví a sociální služby. Se stárnutím obyvatelstva, které je v Olomouckém kraji poměrně výrazné, a se zvětšujícím se výskytem tzv. civilizačních chorob nabývá na významu jejich dostupnost. Zvyšují se nároky na jejich kapacitu i kvalitu. Významným problémem je i zvětšující se výskyt sociálně vyloučených lokalit. Jejich obyvatelé se potýkají s vysokou mírou nezaměstnanosti, se zadlužeností a často i se závislostí na návykových látkách. Je důležité předcházet vzniku těchto lokalit a současně uplatňovat komplexní přístup k řešení této problematiky. V sociální oblasti je velkým tématem bydlení pro různé skupiny znevýhodněných či sociálním vyloučením ohrožených obyvatel.

Klíčové cíle priority B:

- Stabilizovat systém akutní, následné i dlouhodobé zdravotní péče v podobě odpovídající potřebám obyvatel Olomouckého kraje.
- Zajistit dostupné a kvalitní sociální služby.
- Omezit množství osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených.
- Vytvořit vhodné podmínky pro fungování sociálního bydlení.¹¹
- Předcházet vzniku sociálně-patologických jevů a zajistit bezpečnost obyvatel.
- Podporovat aktivity směřující ke zvýšení bezpečnosti obyvatel kraje před účinky mimořádných událostí.
- Zlepšit veřejnou infrastrukturu sloužící obyvatelstvu.¹²
- Zabezpečit kvalitní životní prostředí (podmínky) v obcích.¹³

Dlouhodobá priorita C. EKONOMIKA A INOVACE

V oblasti ekonomiky se Olomoucký kraj potýká s řadou problémů, jako je nízký podíl ekonomické aktivity, nízký objem PZI, vysoký podíl nezaměstnaných, vysoký počet uchazečů na jedno volné pracovní místo i s velkými výkyvy v podílu nezaměstnaných v průběhu roku. Na druhou stranu, i přes třetí nejnižší HDP na obyvatele mezi kraji, lze v Olomouckém kraji pozorovat v posledních velmi výrazný nárůst HDP. Vedle spojitosti s výstavbou páteřní sítě dálnic a rychlostních silnic (viz priorita D) je třeba zejména dále prohlubovat výzkumný a inovační potenciál subjektů v kraji. Rozvoj cestovního ruchu je jedním z důležitých hospodářských odvětví kraje, které má potenciál se dále rozvíjet a které by mohlo v budoucnu výrazně pomoci dosáhnout trvale udržitelný rozvoj a ekonomickou i sociální stabilitu celé oblasti.

Klíčové cíle priority C:

- Zvýšit zaměstnanost
- Posílit inovační schopnost podniků v Olomouckém kraji.
- Zvýšit atraktivitu Olomouckého kraje pro investory.
- Posílit propojení vědy a výzkumu s praxí a s podnikovou sférou.
- Posílit informační infrastrukturu.

¹¹ Součástí i startovací byty, bydlení pro rodiče samoživitele a seniory.

¹² V kontextu ostatních cílů se zde jedná se o drobnou infrastrukturu, která není řešena v rámci komplexních plánů pro danou oblast, a dále o obecní infrastrukturu, např. veřejné osvětlení, obecní rozhlas, přechody, autobusové zastávky, ale i kaple apod.

¹³ Např. vzhled obcí, veřejná zeleň, veřejná prostranství apod.

- Zvýšit kvalitu služeb cestovního ruchu.
- Zvýšit návštěvnost a délku pobytu návštěvníků v kraji.
- Zvýšit úroveň bezpečnosti území pro rozvoj podnikatelských aktivit a zvýšení zaměstnanosti.

Dlouhodobá priorita D. DOPRAVNÍ DOSTUPNOST A OBSLUŽNOST

Dopravní dostupnost je jedním z významných rozvojových faktorů s přímými dopady jak na ekonomiku, tak na rozvoj lidských zdrojů. V posledních letech došlo k posílení významu Olomouce jako silničního dopravního uzlu a ke zlepšení propojení v rámci kraje. Je patrný pozitivní vliv na dynamiku ekonomického rozvoje. Je proto důležité dokončit kvalitní napojení na okolní kraje – zejména dobudování D1, R35, R55 a I/44 (napojení centrální části kraje na Polsko). Původně značně problematický stav silnic na severu kraje se významně zlepšil (zejména na Jesenicku), nicméně v ostatních částech kraje je velké množství silnic II. a III. třídy stále ve špatném stavu. Vytvořený systém integrované dopravy účinně napomáhá snižování prostorových bariér, nicméně je třeba jej dále rozvíjet. Železniční koridory procházející krajem jsou postupně modernizovány, ale je třeba modernizovat, či případně elektrifikovat další železniční tratě.

Klíčové cíle priority D:

- Dobudovat a modernizovat páteřní síť dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy
- Zlepšit stav ostatních silničních komunikací.
- Zkvalitnit železniční infrastrukturu
- Zvýšit bezpečnost dopravy.
- Dokončit a stabilizovat komplexní integrovaný dopravní systém.
- Posílit rozvoj udržitelných forem dopravy (bezmotorová doprava, veřejná hromadná doprava)

Dlouhodobá priorita E. UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Udržitelný rozvoj kraje v užším slova smyslu jako nejdůležitější témata zahrnuje minimalizaci (negativních) dopadů lidské činnosti na přírodu a krajinu, snižování spotřeby přírodních zdrojů včetně šetřeného hospodaření a ochranu přírody a krajiny. Podíl obyvatel kraje napojených na kanalizaci je v rámci ČR podprůměrný a nezanedbatelné množství odpadních vod není stále čištěno. Produkce komunálního odpadu se mírně zvyšuje a většina odpadů je stále skládkována.

Významná část území kraje je území s přírodními i krajinnými hodnotami. V jižní části kraje se nicméně koncentrují jak problémy s kvalitou ovzduší, tak s vodní a větrnou erozí půdy. Oblasti řeky kolem řeky Moravy od Litovle přes Olomouc až po soutok s Bečvou a také podél toku Bečvy jsou ohroženy záplavami.

Klíčové cíle priority E:

- Zajistit čištění odpadních vod ve všech obcích kraje.
- Snižit produkci odpadů a posílit materiálové a energetické využití odpadů.
- Snižit energetickou náročnost budov a provozů v kraji.
- Uchovat přírodní hodnoty v kraji.
- Snižit riziko povodňových škod, v krajině upřednostňovat přírodě blízká protipovodňová opatření.

- Zvýšit ekologickou stabilitu krajiny a usilovat o přiměřené hospodářské využívání krajiny, zejména v jižní části kraje. Omezit poškozování půd vodní a větrnou erozí.
- Zlepšit kvalitu ovzduší, zejména v jižní části kraje.
- Zvýšit připravenost složek integrovaného záchranného systému a orgánů krizového řízení na ochranu před mimořádnými událostmi způsobenými změnou klimatu.

Dlouhodobá priorita F. EFEKTIVNÍ SPRÁVA ÚZEMÍ

Největšími výzvami správy území je důsledné a promyšlené plánování rozvoje a využívání informačních technologií pro zkvalitnění výkonu veřejné správy a krizového řízení. V případě plánování samotného kraje jde zejména o postupnou optimalizaci plánovacích procesů. Na obecní úrovni je stav plánování nepříliš uspokojivý. Nové rozvojové přístupy jako jsou integrované území investice a komunitně vedený místní rozvoj a snaha o efektivní využívání disponibilních finančních prostředků nicméně vytváří tlak na zlepšování situace.

Cíle priority F:

- Vytvořit provázaný systém plánování rozvoje v rámci kraje.
- Usnadnit přístup občanů k jednotlivým správním úkonům.
- Plně využít potenciálu místních akčních skupin a dobrovolných svazků obcí.
- Efektivně hospodařit s veřejnými prostředky kraje i obcí.
- Zvýšit bezpečnost obyvatel.
- Rozvíjet systém připravenosti složek integrovaného záchranného systému a orgánů krizového řízení na řešení mimořádných událostí a krizových situací.

B.2 STŘEDNĚDOBÉ PRIORITY A CÍLE, OBLASTI PODPORY

Střednědobé priority a cíle jsou zpracovány v návaznosti na dlouhodobé priority a cíle (což vyjadřuje i jejich číslování) a jde o dílčí témata/cíle, na něž bude kladen důraz v nejbližších letech. Jsou pojímány za území kraje jako za celek, navíc je přidáno zúžení na činnosti v kompetenci kraje, na které bude navázán akční plán.

Střednědobé priority (resp. pouze priority) jsou klíčovými tématy k řešení v období platnosti PRÚOK, tj. v období 2016–2020. **Střednědobé cíle** stanovují to, čeho se chce v rámci střednědobých priorit na území kraje dosáhnout. **Oblasti podpory** představují kroky / činnosti / témata, která je třeba realizovat k dosažení střednědobých cílů (*u oblastí s územním charakterem bude uvedena vazba na územně plánovací dokumentaci*). Oblasti podpory se týkají všech subjektů působících na území kraje. V řadě oblastí je nicméně dostatečný prostor pro činnost kraje. Proto jsou v rámci jednotlivých priorit v návaznosti na oblasti podpory rovněž zdůrazněny **hlavní činnosti kraje** směřující k dosažení střednědobých cílů. *Hlavní činnosti kraje budou následně konkretizovány v akčním plánu.*

B.2.1 PŘEHLED STŘEDNĚDOBÝCH PRIORITY

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu **A. ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ**

Priorita A.1 Optimalizace systému škol a školských zařízení a zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání

Priorita A.2 Podpora zaměstnanosti

Priorita A.3 Podpora rovných příležitostí a prarodinných aktivit

Priorita A.4 Zlepšování podmínek pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity

Priorita A.5 Péče o kulturní dědictví

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu **B. PODMÍNKY PRO ŽIVOT OBYVATEL**

Priorita B.1 Optimalizace systému zajišťování zdravotní péče

Priorita B.2 Zkvalitňování a rozvoj sítě sociálních služeb

Priorita B.3 Zmírňování sociálního vyloučení

Priorita B.4 Podpora dalších veřejných služeb

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu **C. EKONOMIKA A INOVACE**

Priorita C.1 Zlepšování podmínek pro podnikání

Priorita C.2 Podpora znalostní ekonomiky

Priorita C.3 Rozvoj cestovního ruchu

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu **D. DOPRAVNÍ DOSTUPNOST A OBSLUŽNOST**

Priorita D.1 Dobudování a modernizace silniční infrastruktury

Priorita D.2 Modernizace železničních tratí

Priorita D.3 Zkvalitnění dopravní obslužnosti území

Priorita D.4 Zlepšování podmínek pro nemotorovou dopravu

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu **E. UDRŽITELNÝ ROZVOJ**

Priorita E.1 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí

Priorita E.2 Zefektivnění odpadového hospodářství

Priorita E.3 Dosažení energetických úspor

Priorita E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny

Priorita E.5 Ochrana přírody a krajinného rázu

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu **F. EFEKTIVNÍ SPRÁVA ÚZEMÍ**

Priorita F.1 Efektivní fungování krajského úřadu a organizací zřizovaných krajem

Priorita F.2 Plánování a řízení rozvoje

Priorita F.3 Rozvojová spolupráce

Priorita F.4 Rozvoj krizového řízení a integrovaného záchranného systému

B.2.2 SPECIFIKACE PRIORIT

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu **A. ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ**

Priorita A.1 Optimalizace systému škol a školských zařízení a zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání

Priorita se zaměřuje na zlepšení podmínek pro vzdělávání v mateřských, základních a středních školách. Vedle požadavku na zajištění průběžné optimalizace struktury a kapacity škol a školských zařízení v závislosti zejména na měnících se demografických a provozně-ekonomických ukazatelích je v rámci této priority kladen důraz na zajištění moderního vybavení škol a školských zařízení, zejména ve vazbě na zvyšování kvality výuky přírodovědných a technických oborů. Dominantními tématy jsou rovněž zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků, posilování možností individuálního rozvoje žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. talentovaní žáci, žáci se specifickými poruchami učení), získávání mezinárodních zkušeností a kontaktů u žáků i pedagogů, rozšiřování nabídky mimoškolních aktivit a rovněž environmentální vzdělávání. Nedílnou součástí systému vzdělávání jsou vysoké školy, které jsou blíže popsány v Prioritách A.2 a C.2.

Priorita navazuje na priority ČR i EU v oblasti vzdělávání. V souladu se strategií Evropa 2020, která rámuje programové období 2014–2020, přejímá její klíčový cíl „snížit počet dětí, které předčasně ukončují školní docházku“. Výchozí koncepcí na národní úrovni je Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, jejímiž prioritami jsou snižování nerovnosti k přístupu ke vzdělávání, podpora kvalitní výuky a učitelů jako jejího klíčového předpokladu a odpovědné a efektivní řízení vzdělávacího systému. Základní strategické cíle v oblasti regionálního školství zachycené v Programovém prohlášení vlády a v Národním programu reformy rozpracovává Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2011–2015.

Priorita je v oblasti středního školství úzce provázána s prioritou A.2 Podpora zaměstnanosti, kde jsou prohloubeny aspekty vzdělávací soustavy s přímou vazbou na trh práce.

Cíle:

- Zajistit dostupnost a kvalitu mateřských a základních škol.
- Vytvořit stabilní síť středních škol a zvýšit jejich kvalitu.
- Zvýšit počet žáků a studentů technických a přírodních oborů.

Oblasti podpory:

- A.1.1 Podpora modernizace škol a školských zařízení
- A.1.2 Rozvoj vybavenosti škol a školských zařízení
- A.1.3 Dobudování chybějících kapacit mateřských a základních škol
- A.1.4 Zvyšování kvality výuky v základních a mateřských školách
- A.1.5 Vzdělávání pedagogických pracovníků
- A.1.6 Podpora zachování sítě speciálních základních škol
- A.1.7 Udržení sítě základních uměleckých škol
- A.1.8 Podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- A.1.9 Podpora vzdělávání talentované mládeže
- A.1.10 Podpora rozvoje zájmového a neformálního vzdělávání a nabídky mimoškolních aktivit
- A.1.11 Podpora zapojení škol a školských zařízení do mezinárodních aktivit

A.1.12 Environmentální vzdělávání

Naplňování priority v nejbližších letech je detailněji rozpracováno v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje (2012). Zde je rozvedena problematika optimalizace oborů a kapacit škol a stanoveny návrhy a záměry v jednotlivých oblastech výchovy a vzdělávání. Od roku 2016 bude v platnosti nový čtyřletý dlouhodobý záměr.

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje.

Hlavní činnosti kraje:

- Usměrnění počtu tříd a struktury oborů vzdělávání ve školách zřizovaných krajem
- Rozvoj speciálních základních škol zřizovaných krajem
- Podpora environmentálního vzdělávání
- Podpora rozvoje mezinárodních aktivit v oblasti školství

Priorita A.2 Podpora zaměstnanosti

Priorita se zaměřuje na podporu zaměstnanosti prostřednictvím rozvoje vzdělávacího systému a vzdělanosti. Jedná se zejména o posílení vztahů mezi vzdělávacími zařízeními a soukromým sektorem tak, aby došlo k přizpůsobení oborové struktury škol potřebám trhu práce (za tímto účelem je mimo jiné ze strany kraje realizována podpora učňovského školství formou poskytování stipendijních programů a cílené propagace studia technických oborů). Nezanedbatelnou součástí priority je také posilování kvality výuky vysokoškolského vzdělávání a jeho celkový rozvoj i ve smyslu optimalizace oborů. Na všechny úrovně vzdělání pak navazuje systém celoživotního vzdělávání a aktivní politika zaměstnanosti.

Cíle a oblasti podpory této priority jsou v souladu s národními a evropskými dokumenty. Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012-2020 se mimo jiné soustředí i na diverzifikaci, zvyšování kvality a excelenci vysokých škol a dále na implementaci a rozvoj systému celoživotního vzdělávání. Také Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí (na období 2013–2017) uvádí jako stěžejní prioritu vytvoření funkčního systému celoživotního vzdělávání. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR zpracovalo přímo Strategii celoživotního učení ČR 2007–2015. Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 obsahuje oblast, která se zabývá vytvářením podmínek pro snazší přechod absolventů na trh práce (modernizace systému odborného středního vzdělávání, systémové využívání stáží ve firmách, rozvoj sociálního partnerství škol a zaměstnavatelů).

Priorita je v oblasti vzdělávání provázána s prioritou A.1 Optimalizace systému škol a školských zařízení.

Cíle:

- Posílit vazby mezi školami a zaměstnavateli
- Průběžně přizpůsobovat oborovou strukturu středních a vyšších odborných škol potřebám trhu práce.
- Posílit kvalitu výuky ve vysokoškolském vzdělávání
- Rozvinout systém celoživotního vzdělávání

Oblasti podpory:

A.2.1 Podpora přizpůsobování struktury oborů potřebám trhu práce

A.2.2 Podpora spolupráce mezi školami a zaměstnavateli

A.2.3 Podpora učňovského školství včetně modernizace stávající a dobudování chybějící vzdělávací infrastruktury (např. budování center odborné přípravy pro danou oblast vzdělání)

A.2.4 Podpora motivace ke studiu technických oborů

A.2.5 Využití kapacity středních škol pro vytvoření center celoživotního vzdělávání

A.2.6 Podpora zapojení škol do celoživotního vzdělávání

A.2.7 Rozvoj vysokých škol (zvyšování kvality výuky, optimalizace oborů)

A.2.8 Spolupráce institucí v oblasti zaměstnanosti (kraj, Úřad práce ČR, Krajská hospodářská komora Olomouckého kraje, obce atd.)

A.2.9 Aktivní politika zaměstnanosti

Okrajově je problematika podpory zaměstnanosti skrze rozvoj vzdělávání řešena v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje a ve Výroční zprávě o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji.

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje.

Hlavní činnosti kraje:

- *Průběžné usměrňování struktury a kapacity oborů vzdělání škol zřizovaných krajem s ohledem na potřeby trhu práce*
- *Podpora rozvoje a zkvalitňování učňovského školství včetně modernizace stávající a dobudování chybějící vzdělávací infrastruktury*
- *Podpora motivace ke studiu technických oborů*
- *Podpora spolupráce všech klíčových aktérů na trhu práce*

Priorita A.3 Podpora rovných příležitostí a prarodinných aktivit

Priorita se zabývá otázkami rovných příležitostí a prarodinných aktivit. Klade důraz zejména na zvýšení zaměstnanosti znevýhodněných osob na trhu práce a zlepšení podmínek pro život rodin. Obojího je možné dosáhnout skrze podporu zřizování a rozvoj činnosti sociálního podnikání a komunitních center. Priorita se také soustředí na celkové zlepšování nabídky služeb pro rodiny a seniory včetně pozornosti na znevýhodněné občany (zdravotně postižení, cizinci atd.). K zajištění rovných příležitostí přispívá také vyšší podpora alternativních úvazků.

Problematika podpory rovných příležitostí a prarodinných aktivit vychází také ze strategických materiálů ČR a EU. Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012–2020 věnuje pozornost sladění rodinného života a pracovní kariéry a také rozvoji trhu práce ve smyslu zvýšení míry flexibility a podpory inkluze specifických skupin obyvatel. Na seniory se zaměřuje Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí 2013–2017, konkrétně na zaměstnávání starších pracovníků a na kvalitní prostředí pro život seniorů včetně vytvoření co nejširší škály služeb pro seniory. Otázku začlenění všech skupin obyvatel skrze vzdělávání řeší Národní akční plán inkluzivního vzdělávání.

Priorita je částečně provázána s prioritami B.2 Zkvalitňování a rozvoj sítě sociálních služeb, B.3 Zmírňování sociálního vyloučení a B.4 Podpora dalších veřejných služeb.

Cíle:

- Zlepšit podmínky pro zaměstnanost osob znevýhodněných na trhu práce
- Zlepšit podmínky pro život rodin

Oblasti podpory:

A.3.1 Podpora sociálního podnikání

A.3.2 Budování komunitních center

A.3.3 Zlepšování nabídky služeb pro rodiny a seniory

A.3.4 Podpora dostupnosti služeb znevýhodněným občanům (bezbariérové přístupy, blind friendly internetové stránky, zajištění tlumočení do českého znakového jazyka apod.)

A.3.5 Podpora rovných příležitostí znevýhodněných skupin, včetně rovnosti žen a mužů, např. alternativních pracovních úvazků

A.3.6 Integrace příslušníků romské menšiny

A.3.7 Integrace cizinců

Částečně je problematika rovných příležitostí a prarodinných aktivit řešena v Analýze potřeb rodin v Olomouckém kraji, v Krajském plánu vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením.

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje.

Hlavní činnosti kraje:

- Pokračování v projektu *Rodinný pas a Senior pas*
- Podpora prarodinných aktivit
- Poskytování služeb pro znevýhodněné občany

Priorita A.4 Zlepšování podmínek pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity

Priorita řeší zlepšení podmínek pro kulturu a sport, resp. pro volnočasové aktivity obecně. Zaměřuje se na pořádání kulturních a sportovních akcí od mládežnických aktivit až po vrcholový sport či zahraniční spolupráci v kultuře. Výrazným tématem je sportovní infrastruktura: její obecný rozvoj (např. modernizace tělocvičen) včetně jejího dobudování na takovou úroveň, aby se v ní mohly pořádat vrcholové akce s mezinárodním přesahem. V rámci priority je také zahrnuto využití areálů škol pro volnočasové aktivity všech občanů.

Priorita je v souladu s dokumenty ČR a EU. Státní kulturní politika ČR obsahuje mimo jiné cíl podporující mezinárodní i regionální mobilitu jednotlivých aktérů v oblasti kultury, podporuje také pořádání významných kulturních akcí. Rozvoj kultury a její potenciál významně řeší Strategie podpory využití potenciálu kulturního dědictví 2014+. Oblasti sportu se věnuje Koncepce státní podpory sportu v ČR.

Priorita je v oblasti kultury provázána s prioritou A.5 Péče o kulturní dědictví, kde jsou prohloubeny aspekty kulturních institucí, a mírně i s prioritou C.3 Rozvoj cestovního ruchu.

Cíle:

- Zajistit podmínky pro kulturní aktivity v kraji
- Zajistit podmínky pro rozvoj výkonnostního sportu
- Zajistit nabídku sportovních příležitostí pro širokou veřejnost

Oblasti podpory:

A.4.1 Pořádání kulturních a sportovních akcí

A.4.2 Podpora činnosti a infrastruktury subjektů působících v oblasti kultury, včetně organizací zřizovaných Olomouckým krajem

A.4.3 Zahraniční spolupráce v oblasti kultury

A.4.4 Podpora obnovy a rozvoje sportovišť

A.4.5 Podpora dobudování špičkových sportovních areálů pro pořádání vrcholných republikových i mezinárodních akcí

A.4.6 Podpora mládežnického, výkonnostního i vrcholového sportu

A.4.7 Modernizace tělocvičen

A.4.8 Využití školských areálů pro volnočasové aktivity občanů

Naplňování priority v nejbližších letech je detailněji rozpracováno ve dvou dokumentech, a to v Koncepti rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2014 – 2016 a v Koncepti rozvoje tělovýchovy a sportu v Olomouckém kraji (aktualizace pro 2014-2018). Prvně jmenovaný materiál se mimo jiné zabývá podporou a propagací kulturních aktivit v kraji. Druhý dokument řeší problematiku tělovýchovy a sportu pomocí čtyř oblastí – infrastruktury, produktů (nabídky), kvality služeb a rozvoje lidských zdrojů.

Vazba na ÚPD kraje: Z konkrétních záměrů je v ZÚR např. obsažen návrh záměru veslařského areálu Grygov, lanovky na Červenohorské sedlo, i odkaz na Územní studii řešící rekreační rozvoj Plumlovska a dalších rekreačních krajinných celků.

Hlavní činnosti kraje:

- Podpora pořádání významných kulturních a sportovních akcí Olomouckého kraje
- Podpora Zahraniční spolupráce v oblasti kultury
- Podpora mládežnického, výkonnostního i vrcholového sportu

Priorita A.5 Péče o kulturní dědictví

Péče o kulturní dědictví zahrnuje také péči o památky a o činnost kulturních institucí. Priorita se tak zaměřuje na činnost a rozvoj nejrůznějších kulturních institucí včetně knihoven a muzeí. Dále klade důraz na podporu významných akcí v Olomouckém kraji a spolupráci v oblasti kultury se zahraničím. Priorita také pamatuje na hmotné stavby, a to prostřednictvím obnovy kulturních památek a drobné architektury místního významu. Důležité je komerční i nekomerční využití kulturních památek.

Priorita a její jednotlivé cíle a oblasti podpory vychází z národních a evropských dokumentů. Koncepte památkové péče v ČR 2011–2016 se zabývá kulturními památkami, přesněji jejich evidencí, ochranou a obnovou. Také Strategie podpory využití potenciálu kulturního dědictví 2014+ řeší podporu činnosti kulturních institucí, zlepšení ochrany kulturního dědictví, zlepšení podnikání a zvýšení kvality lidských zdrojů.

Priorita je v oblasti podpory kulturních akcí provázána s prioritou A.4 Zlepšování podmínek pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity a mírně i s prioritou C.3 Rozvoj cestovního ruchu.

Cíle:

- Uchovat kulturní dědictví a rozvíjet péči o památky
- Zlepšit podmínky pro činnost kulturních institucí

Oblasti podpory:

A.5.1 Propagace a podpora významných kulturních a společenských akcí v Olomouckém kraji

A.5.2 Podpora činnosti kulturních institucí

A.5.3 Podpora činnosti knihoven

A.5.4 Rozvoj muzeí a jejich aktivit, zejména s jejich přesahem do oblasti kultury, vzdělávání a cestovního ruchu

A.5.5 Zajištění prostor pro uskladnění muzejních sbírek, archeologických nálezů, knihovnických fondů a dalších cenných předmětů

A.5.6 Podpora obnovy kulturních památek a drobné architektury místního významu

A.5.7 Uchování a dokumentace projevů tradiční lidové kultury

A.5.8 Podpora kulturní spolupráce v rámci ČR i se zahraničím

Naplňování priority v nejbližších letech je detailněji rozpracováno v Koncepti rozvoje kultury a památkové péče Olomouckého kraje pro období 2014 – 2016. Koncepte se soustředí na rozvoj činností příspěvkových organizací, na podporu a propagaci kulturních aktivit v kraji a na podporu obnovy kulturních památek a drobné architektury místního významu.

Vazba na ÚPD kraje: V ZÚR jsou v rámci vymezení ploch a koridorů nadmístního významu (výkres B.6) uvedeny i kulturní krajinné oblasti, které jsou vymezeny pro svůj krajinný, památkový a přírodní potenciál; požadavky na zachování jejich přírodních hodnot, krajinného rázu, kulturního dědictví jsou obsaženy v bodě 77 ZÚR. V bodě 76 je zdůrazněno respektování zásad ochrany kulturních památek a podmínky ochrany památkově chráněných území.

Hlavní činnosti kraje:

- *Propagace a podpora významných kulturních a společenských akcí v Olomouckém kraji*
- *Podpora činnosti kulturních institucí*
- *Podpora činnosti knihoven*
- *Zajištění prostor pro uskladnění muzejních sbírek a archeologických nálezů v příspěvkových organizacích kraje*
- *Podpora obnovy kulturních památek a drobné architektury místního významu*
- *Podpora uchování projevů tradiční lidové kultury*
- *Podpora záchrany kulturního dědictví formou záchranných archeologických výzkumů*
- *Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostní menšin a cizinců*

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu B. PODMÍNKY PRO ŽIVOT OBYVATEL

Priorita B.1 Optimalizace systému zajišťování zdravotní péče

Priorita se zaměřuje na kvalitu, dostupnost a optimální strukturu veškerých druhů zdravotní péče (včetně lázeňské péče a neodkladné přednemocniční péče). Kromě zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních je vzhledem ke stárnutí obyvatel kladen důraz i na péči ve vlastním sociálním prostředí pacienta. Zohledněna je i péče o zdravotně znevýhodněné občany. V oblasti zdravotnictví je stejně jako samotná zdravotní péče důležitá podpora preventivních programů, osvětových a dobrovolnických aktivit. Jelikož lze v následujících letech očekávat generační obměnu lékařů, významná je také podpora vzdělávání zdravotnických pracovníků.

Priorita vychází z nadnárodního programu Světové zdravotnické organizace Zdraví 2020, který je v ČR naplňován prostřednictvím Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí – Zdraví 2020 (pro období 2014–2020). Národní strategie Zdraví 2020 navazuje na předchozí strategii Zdraví 21 – Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva

ČR (pro období 2003–2013). Cílem strategie Zdraví 2020 je vytvořit udržitelný zdravotní systém, založený na kvalitě, dostupnosti a principu rovnocenného postavení lidí, jako partnerů při dosahování lepšího zdraví pro všechny.

Problematika zdraví je okrajově zmíněna ve strategii Evropa 2020. Oblast zdravotnictví je zmíněna rovněž ve Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012–2020 vydané MPO. Ve vazbě na PRÚOK je zásadním bodem produkce služeb, které obstojí na mezinárodní úrovni, a to v oblasti vazby pacienta ke zdraví, vzdělávání lékařů a kvality lůžkové péče.

Cíle priority:

- Zlepšovat dostupnost, kvalitu a návaznost zdravotní péče pro obyvatele
- Udržet optimální strukturu lůžkové péče na území kraje
- Podpořit rozvoj zdravotní péče poskytované ve vlastním sociálním prostředí pacienta
- Zajistit rozvoj center vysoce specializované péče
- Zajistit rozvoj odborných léčebných ústavů
- Udržet lázeňskou péči jako významnou aktivitu na území kraje

Oblasti podpory:

- B.1.1 Podpora Center vysoce specializované péče
- B.1.2 Rozvoj návazné péče s ohledem na potřeby regionu
- B.1.3 Modernizace psychiatrické péče a její deinstitucionalizace
- B.1.4 Rozvoj následné a dlouhodobé lůžkové péče
- B.1.5 Rozvoj lázeňské péče
- B.1.6 Podpora zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta
- B.1.7 Zkvalitňování zdravotní péče o zdravotně znevýhodněné občany (včetně dětí)
- B.1.8 Podpora vzdělávání zdravotnických pracovníků
- B.1.9 Podpora zdravotně-preventivních programů
- B.1.10 Podpora protidrogové prevence
- B.1.11 Podpora dobrovolnických aktivit v oblasti zdravotnictví
- B.1.12 Podpora Fakultní nemocnice Olomouc jako klíčového poskytovatele lůžkové péče s ohledem na její roli centra vzdělávání zdravotnického personálu
- B.1.13 Posilování kvality a dostupnosti zdravotnické záchranné služby
- B.1.14 Podpora odborných léčebných ústavů a dětských center
- B.1.15 Podpora dalších poskytovatelů zdravotních služeb

Pro oblast zdravotnictví má Olomoucký kraj zpracovány některé koncepční dokumenty. Jedná se zejména o Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2015–2018, Plán primární prevence v Olomouckém kraji pro období 2015–2020 a dílčí strategické dokumenty týkající se krizového řízení v oblasti zdravotnictví. Byla zpracována i hluková studie vzhledem k dopravě. Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor zdravotnictví, řeší problematiku zdravotnictví v přenesené působnosti kraje dané zákonem a na základě zákona. V rámci samostatné působnosti se podílí na řízení zdravotnictví na území kraje.

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje. V ZÚR je ale např. zmíněna ochrana zdraví obyvatel před hlukem.

Hlavní činnosti kraje:

- Sledování a usměrňování poskytovaných zdravotních služeb v kraji
- Rozvoj a modernizace Odborného léčebného ústavu Paseka
- Posilování kvality a dostupnosti Zdravotnické záchranné služby Olomouckého kraje
- Rozvoj Dětského centra Ostrůvek
- Údržba, modernizace a rozvoj vlastního majetku Olomouckého kraje pronajímaného poskytovatelům zdravotních služeb
- Podpora vzdělávání zdravotnických pracovníků
- Podpora zdravotně-preventivních programů
- Podpora protidrogové prevence
- Podpora zdravotnických složek IZS

Priorita B.2 Zkvalitňování a rozvoj sítě sociálních služeb

Priorita se zaměřuje na zkvalitnění poskytovaných sociálních služeb, jejich humanizaci a na optimalizaci sítě sociálních služeb v Olomouckém kraji. Důležité je i stabilní prostředí pro zřizovatele sociálních služeb. Vzhledem k demografickému vývoji a změně požadavků na sociální služby je nutné přizpůsobovat sociální služby potřebám obyvatel kraje, zejména posílit terénní služby. Pro zajištění kvalitních služeb hraje významnou roli zvyšování kvalifikace pracovníků v sociální oblasti, motivace pro dobrovolníky i větší dostupnost informací o sociálních službách a jejich nabídce pro širokou veřejnost.

Na národní úrovni oblast sociálních služeb řeší několik strategických dokumentů, zejména Koncepce podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb poskytovaných v přirozené komunitě uživatele podporující sociální začlenění uživatele do společnosti, Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017, Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010–2014.

Cíle:

- Udržet systém sociálních služeb a jejich kvalitu
- Optimalizovat síť sociálních služeb

Oblasti podpory:

- B.2.1 Podpora procesu plánování sociálních služeb
- B.2.2 Dotační řízení pro poskytovatele sociálních služeb
- B.2.3 Transformace pobytových sociálních služeb
- B.2.4 Humanizace zařízení sociálních služeb
- B.2.5 Zajištění dostupnosti sociálních služeb
- B.2.6 Posílení kapacit sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním
- B.2.7 Adaptace pobytových sociálních služeb pro seniory v závislosti na vzrůstající potřebě specializované péče
- B.2.8 Podpora terénních a ambulantních sociálních služeb
- B.2.9 Zvyšování kvalifikace pracovníků poskytujících sociální služby, včetně výměny zkušeností se zahraničím

B.2.10 Podpora dobrovolnických aktivit v sociální oblasti

B.2.11 Podpora informovanosti v oblasti sociálních služeb

B.2.12 Podpora supervize v sociálních službách

Naplňování priority v nejbližších letech je detailněji rozpracováno ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2015–2017.

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje.

Hlavní činnosti kraje:

- Podpora procesu plánování sociálních služeb
- Podpora financování sociálních služeb a zajištění stabilního prostředí pro zřizovatele sociálních služeb
- Podpora transformace a humanizace pobytových sociálních služeb
- Zajišťování dostupnosti sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním
- Spolupráce na transformaci systému péče o ohrožené děti
- Podpora informovanosti v oblasti sociálních služeb

Priorita B.3 Zmírňování sociálního vyloučení

Priorita je zaměřena na zmírňování sociálního vyloučení, a to zejména v sociálně vyloučených lokalitách, kde je koncentrována velká část obyvatel ohrožená sociálním vyloučením. Tyto lokality rovněž představují prostředí s vyšším výskytem sociálně-patologických jevů, které je třeba minimalizovat.

Komplexním dokumentem zastřešujícím problematiku sociálního vyloučení na národní úrovni je Strategie sociálního začleňování 2014–2020, Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2011–2015, která zahrnuje oblast bezpečnosti, bydlení, vzdělávání, sociálních služeb a rodiny, zaměstnanosti a dávkových systémů a sociálního podnikání. Jednotlivým skupinám obyvatel ohroženým sociálním vyloučením je věnováno několik dokumentů. V oblasti bezdomovectví je to Konceptce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020. V oblasti péče o děti, prorodinné politiky a prevence sociálně-patologických jevů u mládeže se jedná o Národní koncepci podpory rodin s dětmi, Národní strategie ochrany práv dětí a Akční plán k naplnění Národní strategie, Konceptci (projekt) včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání a Strategii prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže 2009–2012. Pro oblast stárnutí obyvatel je zpracován Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí 2013–2017. Integraci Romů se věnuje Konceptce romské integrace 2010–2013. Protidrogová politika je zakotvena v Národní strategii protidrogové politiky ČR 2010–2018 a jejím akčním plánu. Pro osoby se zdravotním postižením je vytváření rovných příležitostí určeno v Národním plánu vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010–2014. Na úrovni EU souvisí priorita s cílem strategie EU 2020 zaměřeným na snižování počtu osob, které žijí pod hranicí chudoby.

Priorita je v oblasti protidrogové prevence propojena s prioritou B.1 Optimalizace systému zajišťování zdravotní péče. Priorita zároveň navazuje na prioritu B.2 Zkvalitňování a rozvoj sítě sociálních služeb, a to v oblasti posílení terénní služeb či podpore dobrovolnických aktivit.

Cíle:

- Minimalizovat počet obyvatel ohrožených sociálním vyloučením
- Omezit výskyt sociálně vyloučených lokalit

Oblasti podpory:

B.3.1 Podpora sociálních služeb a dalších činností v sociálně vyloučených lokalitách

B.3.2 Poradenství pro sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené osoby

B.3.3 Prevence sociálně-patologických jevů a kriminality

Naplňování priority v nejbližších letech je detailněji rozpracováno pro dílčí aspekty ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2015–2017 a Strategii prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013–2016. Problematika byla rovněž rozpracována v Koncepti romské integrace 2010–2013 a Strategickém protidrogovém plánu Olomouckého kraje na období 2011–2014.

Vazba na ÚPD kraje: ZÚR Olomouckého kraje odkazují na problematiku vyloučených a sociálně slabých lokalit ve dvou částech. Konkrétně odst. 3.2.3 v oblasti soudržnosti společenství obyvatel stanovuje pro územní plány obcí v oblasti posílení sociální soudržnosti vymezovat plochy bydlení s ohledem na posílení sociální soudržnosti obyvatel území, zejména zamezovat územní segregaci obyvatel na základě požadavků vyplývajících z regionálního a oborového plánování. Dále je třeba věnovat maximální pozornost lokalizaci území se zvýšenou mírou nezaměstnanosti a negativních sociálně ekonomických jevů, zejména velkých sídlišť, která vytvářejí ohrožení soudržnosti společenství obyvatel území (odst. 3.2.4). Priorita v oblasti hospodářského rozvoje navrhuje vytváření podmínek pro posílení hospodářské výkonnosti Olomouckého kraje, zejména ve specifických oblastech se sociálně ekonomickými problémy (odst. 4.1).

Hlavní činnosti kraje:

- *Prevence sociálně-patologických jevů a kriminality*
- *Podpora / koordinace subjektů a aktivit věnujících se prevenci a řešení sociálního vyloučení*

Priorita B.4 Podpora dalších veřejných služeb

Priorita je zaměřena na podporu veřejných služeb v oblasti bydlení – konkrétně sociálního bydlení a revitalizaci bytového fondu. Dále je věnována pozornost spolkové činnosti a péči o veřejná prostranství.

Na evropské ani národní neexistují dokumenty, které by se cíleně věnovaly podpoře uvedených veřejných služeb. Veškeré činnosti uvedené v prioritě jsou však zakotveny ve Strategii regionálního rozvoje ČR 2014–2020, konkrétně v prioritní oblasti Územní soudržnost, prioritě 3 Zkvalitnění sociálního prostředí rozvojových území.

Priorita je v oblasti poskytování sociální péče částečně propojena s prioritou B.2 Zkvalitňování a rozvoj sítě sociálních služeb.

Cíle:

- Optimalizovat veřejný bytový fond
- Zvýšit kapacity a dostupnost sociálního bydlení
- Zlepšit stav veřejných prostranství
- Zlepšit podmínky pro spolkovou činnost

Oblasti podpory:

B.4.1 Podpora budování sociálního bydlení v obcích¹⁴

B.4.2 Obnova zanedbaného bytového / domovního fondu

¹⁴ Součástí i startovací byty, bydlení pro rodiče samoživitele a seniory.

B.4.3 Rekonstrukce a revitalizace veřejných prostranství

B.4.4 Podpora spolkové činnosti

B.4.5 Budování zázemí pro spolkovou činnost

Problematika sociálního bydlení a pečovatelských služeb je částečně řešena ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2015–2017. Spolková činnost není řešena v žádném krajském dokumentu, ale je uvedena v Programovém prohlášení ROK pro volební období 2012–2012.

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje. V odst. 3.2.3 ZÚR je nicméně zdůrazněno, že plochy bydlení je třeba vymezovat s ohledem na posílení sociální soudržnosti obyvatel. Problematikou udržitelnosti území (vymezení specifických oblastí) se zabývá kap. A.3 ZÚR

Hlavní činnosti kraje:

- Podpora spolkové činnosti a neziskového sektoru
- Podpora rozvoje obecní infrastruktury

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu C. EKONOMIKA A INOVACE

Priorita C.1 Zlepšování podmínek pro podnikání

Hlavním účelem priority je zlepšení podmínek pro již existující firmy a přilákání nových investorů. Důraz je tak kladen na podporu vzniku nových firem, přípravu průmyslových zón, revitalizaci brownfields, výstavbu a modernizaci podnikatelské infrastruktury a vytváření a rozvoj územně koncentrovaných odvětvových nebo oborových seskupení. Veřejně podporovaným aspektem je také regionální marketing a propagace regionu včetně regionálních značek a tvorby nových odbytíšť pro podnikatele. Jistou podpůrnou složkou je využívání informačních a komunikačních technologií, usnadnění přístupu podniků k financím a kvalita veřejné správy.

Priorita vychází z celé řady národních a evropských dokumentů. Problematiku podnikatelské infrastruktury (zejména zóny a objekty) řeší Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury. Koncepce podpory malých a středních podnikatelů 2014-2020 má stanoveny jako strategické priority kultivaci podnikatelského prostředí, internacionalizaci podniků a udržitelné hospodaření s energií. Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012-2020 se soustředí na zlepšování podnikatelského prostředí a zkvalitnění služeb pro rozvoj podnikání. Na využití synergických efektů informačních a komunikačních technologií se zaměřuje Státní politika v elektronických komunikacích – Digitální Česko (období 2013 až 2020).

Priorita je v obecné rovině propojena s prioritou C.2 Podpora znalostní ekonomiky, která řeší i podmínky pro podnikání.

Cíle:

- Zlepšit podmínky pro vznik a fungování firem
- Přitáhnout do regionu nové investory
- Vytvořit zóny pro podnikatelské aktivity

Oblasti podpory:

C.1.1 Podpora vzniku nových firem

C.1.2 Podpora přípravy průmyslových zón a lokalit pro investice

C.1.3 Regionální marketing a propagace regionu

C.1.4 Péče o nové i stávající investory

C.1.5 Podpora revitalizace brownfields

C.1.6 Podpora výstavby a modernizace podnikatelské infrastruktury, zejména s ohledem na snížení dopadů podnikání na životní prostředí

C.1.7 Podpora vytváření a rozvoje územně koncentrovaných odvětvových nebo oborových seskupení, včetně jejich spolupráce s veřejnou správou

C.1.8 Podpora využívání informačních a komunikačních technologií a dobudování potřebné infrastruktury

C.1.9 Usnadnění přístupu podnikatelů k financím (finanční nástroje na podporu podnikání, mikroúvěry v rámci přeshraniční spolupráce apod.)

C.1.10 Podpora marketingových aktivit a vytváření nových odbytišť pro podnikatele (zahraniční mise, kulaté stoly s podnikateli, návštěvy zástupců jiných států apod.)

C.1.11 Vzdělávání a poradenství pro podnikatele

C.1.12 Podpora regionálních značek

C.1.13 Spolupráce veřejné správy a zájmových podnikatelských organizací

Oblast zlepšování podmínek pro podnikání souvisí s podporou znalostní ekonomiky, která je řešena v krajské příloze RIS 3 strategie (viz níže v rámci priority C.2).

Vazba na ÚPD kraje: V rámci ZÚR jsou zmiňovány plochy pro rozvoj podnikání ve vymezených rozvojových oblastech (odst. 5.5, grafické vymezení viz výkres B.6) a dále je v bodě 7.4. uvedeno, že zvýšenou pozornost a podporu je třeba věnovat využití a rekonverzi bývalých a stávajících nevyužitých výrobních areálů, tzv. „brownfields“.

Hlavní činnosti kraje:

- *Regionální marketing a propagace regionu*
- *Podpora vytváření a rozvoje územně koncentrovaných odvětvových nebo oborových seskupení*
- *Spolupráce veřejné správy a zájmových podnikatelských organizací*
- *Podpora regionálních značek*

Priorita C.2 Podpora znalostní ekonomiky

Priorita se soustředí na podporu znalostní ekonomiky. Za zásadní jsou v rámci ní považovány věda, výzkum a inovace a jejich propojení se soukromým sektorem a vzdělávacími institucemi, a to prostřednictvím regionální inovační strategie, Strategie inteligentní specializace, budování center výzkumu, zaváděním nových technologií a zapojením do mezinárodního výzkumu, inovačních a technologických platforem.

Ve vazbě na cíl 2 strategie Evropa 2020 zdůrazňuje potřebu investic do výzkumu, vývoje a inovací. Priorita je ve shodě s Národní inovační strategií ČR 2012-2020, kterou zpravovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Hlavním cílem této strategie je posílení významu inovací a využívání špičkových technologií jako zdroje konkurenceschopnosti ČR. Prioritními osami této strategie jsou excelentní výzkum, rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podnikovým a akademickým sektorem, inovační podnikání a lidé jako nositelé nových nápadů a iniciátoři změn. Významná část Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR 2012-2020 se zabývá inovacemi, konkrétně rozvojem služeb pro inovační podnikání, podmínkami pro excelentní výzkum, transferem znalostí mezi

podniky a akademickým sektorem. Na rozvoj podnikání založeného na podpoře výzkumu, vývoje a inovací pamatuje i Koncepce podpory malých a středních podnikatelů 2014-2020.

Priorita je v obecné rovině propojena s prioritou C.1 Zlepšování podmínek pro podnikání, která řeší i podporu znalostní ekonomiky.

Cíle:

- Posílit inovační aktivity firem
- Rozvinout spolupráci mezi firmami, výzkumnými institucemi a vysokými školami

Oblasti podpory:

C.2.1 Naplňování regionální inovační strategie.

C.2.2 Naplňování Strategie inteligentní specializace ČR.

C.2.3 Podpora spolupráce mezi firmami, výzkumnými institucemi a vysokými školami

C.2.4 Podpora vzniku, rozvoje a provozu center výzkumu, vývoje a inovací, podnikatelských inkubátorů a vědecko-technických parků

C.2.5 Podpora informovanosti podnikatelů o možnostech zavádění inovací

C.2.6 Zavádění nových technologií

C.2.7 Podpora zapojování do mezinárodních výzkumných, inovačních a technologických platform

Detailněji je daná oblast specifikována v krajské příloze Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky¹⁵ (RIS 3 strategie, též S3 strategie), který se zabývá třemi oblastmi změn (lépe dostupná a kvalifikovaná pracovní síla pro inovace; regionální systém podpory výzkumu, vývoje a transferu znalostí; kvalitní služby a podpora inovativních firem).

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje.

Hlavní činnosti kraje:

- *Podpora naplňování regionální inovační strategie, včetně spolupráce se subjekty v regionu*
- *Podpora naplňování Strategie inteligentní specializace*
- *Podpora inovačních voucherů*
- *Rozvoj OK4Inovace*

¹⁵ Krajská příloha k národní RIS 3 za Olomoucký kraj schválená Krajskou radou pro inovace dne 13. 5. 2014

Priorita C.3 Rozvoj cestovního ruchu

Priorita se zabývá rozvojem cestovního ruchu skrze rozvoj turistických cílů a infrastruktury ve smyslu tvorby konkurenceschopných témat a produktů, budování komplexních středisek cestovního ruchu. Pozornost je zaměřena také na roli marketingu, tvorbu koncepcí a strategií a dále na zvyšování kvality lidských zdrojů a služeb včetně podpory spolupráce.

Klíčovým dokumentem na národní úrovni v oblasti cestovního ruchu je Konceptce státní politiky cestovního ruchu v ČR 2014-2020, která mezi svými prioritami a opatřeními zahrnuje zkvalitnění nabídky cestovního ruchu, management cestovního ruchu (např. činnost destinačních společností a rozvoj lidských zdrojů) a destinační marketing.

Priorita je skrze kulturní akce a kulturní dědictví mírně propojena s prioritami A.4 Zlepšování podmínek pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity a A.5 Péče o kulturní dědictví.

Cíle:

- Zvýšit konkurenceschopnost turistické nabídky
- Rozvinout destinační management a marketing
- Zvýšit návštěvnost kraje a délku pobytu návštěvníků
- Zvýšit ekonomický význam cestovního ruchu (zejména v ekonomicky slabých oblastech kraje)
- Lépe využít rekreační potenciál Jeseníků

Oblasti podpory:

- C.3.1 Rozvoj turistických cílů ve vazbě na potenciál a hlavní produkty destinace
- C.3.2 Rozvoj a zvyšování kvality turistické infrastruktury a služeb
- C.3.3 Budování a revitalizace komplexních středisek cestovního ruchu
- C.3.4 Vývoj a zkvalitnění nabídky konkurenceschopných témat a produktů destinace
- C.3.5 Realizace efektivních marketingových aktivit, podpora prodeje a prodej produktů
- C.3.6 Tvorba koncepcí a strategií, zajištění marketingových informací
- C.3.7 Rozvoj destinačního řízení na území destinace, spolupráce, síťování
- C.3.8 Rozvoj kvality lidských zdrojů, podpora vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu
- C.3.9 Podpora zvyšování kvality a standardizace služeb
- C.3.10 Zkvalitnění spolupráce vně destinace, členství v organizacích, přeshraniční spolupráce
- C.3.11 Podpora činnosti organizací a aktivit s pozitivním vlivem na cestovní ruch

Detailněji je problematika cestovního ruchu řešena v Programu rozvoje cestovního ruchu Olomouckého kraje na období 2014–2020. Ten klade důraz na zkvalitnění nabídky cestovního ruchu (tj. rozvoj základní a turistické infrastruktury), tvorbu konkurenceschopných produktů, marketing destinace, budování značky, rozvoj společného řízení destinace, lidské zdroje a vnější vztahy. Cestovním ruchem se zabývá také Marketingová studie cestovního ruchu Olomouckého kraje na období 2014–2016, která řeší kromě samotného marketingu i rozvoj destinačního řízení a kvality lidských zdrojů a služeb.

Vazba na ÚPD: V ZÚR jsou vymezena území s vysokým potenciálem rekreačního využití, a to v podobě rekreačních krajinných celků (kap. A4.4).

Hlavní činnosti kraje:

- Sledování naplňování krajských koncepcí v oblasti cestovního ruchu
- Podpora sdružení cestovního ruchu

- Podpora rozvoje řízení destinace
- Marketingové aktivity

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu **D. DOPRAVNÍ DOSTUPNOST A OBSLUŽNOST**

Priorita D.1 Dobudování a modernizace silniční infrastruktury

Silniční infrastruktura je důležitým faktorem pro rozvoj území a pro jeho dostupnost. Po silnicích se přepravuje většina osob i nákladů. Priorita řeší problematiku ve třech kompetenčních / významových úrovních. První úroveň je propojení Olomouckého kraje s ostatními regiony silnicemi vyšších kategorií, druhou úroveň je zajištění dostupnosti uvnitř kraje, třetí úroveň jsou navazující komunikace. Průřezovými tématy jsou zvyšování bezpečnosti a omezování dopadů na životní prostředí.

Základní rámec rozvoje silniční infrastruktury stanovuje Dopravní politika ČR pro období 2014–2020 s výhledem do roku 2050. Zdůrazňuje modernizaci a dobudování dopravní infrastruktury v mezinárodním kontextu (prioritně síť TEN-T) a modernizaci další infrastruktury na krajské úrovni.

Priorita má vazbu s oblastí podpory Podpora terminálů pro kombinovanou přepravu v rámci priority D.2.

Cíle:

- Zlepšit napojení na ostatní regiony ČR
- Zlepšit stav a bezpečnost silničních komunikací

Oblasti podpory:

- D.1.1 Budování sítě dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy
- D.1.2 Rekonstrukce a modernizace ostatní silniční sítě
- D.1.3 Napojování rozvojových průmyslových areálů a objektů na přilehlou silniční síť
- D.1.4 Výstavba, rekonstrukce a opravy místních komunikací
- D.1.5 Opatření ke zvyšování bezpečnosti silničního provozu
- D.1.6 Opatření ke snižování vlivů silniční dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví
- D.1.7 Budování infrastruktury pro dopravu v klidu

Detailněji je problematika řešena v Koncepti optimalizace a rozvoje silniční sítě II. a III. třídy Olomouckého kraje do roku 2020. Tato koncepce obsahuje soubor všech potřebných investic do silniční infrastruktury v majetku kraje. Jednotlivé stavby jsou bodovány podle významnosti.

Vazba na ÚPD: ZÚR konkrétně stanoví tahy základní komunikační sítě (odst. 19 a 21). Dále uvádí koridory pro výstavbu komunikačních tahů, které je třeba na území obcí hájit (odst. 20). Základní komunikační sítě jsou znázorněny ve výkresu B.3 a B.6.

Hlavní činnosti kraje:

- Rekonstrukce a modernizace úseků silnic II. a III. třídy
- Rekonstrukce a modernizace nebezpečných míst na silnicích II. a III. třídy
- Realizace obchvatů a přeložek sídel na silnicích II. a III. třídy
- Rekonstrukce mostů na silnicích II. a III. třídy

Priorita D.2 Modernizace železničních tratí

Železniční tratě hrají významnou roli v integrovaném dopravním systému kraje a v mezikrajské dopravě cestujících. Tranzitní železniční koridory procházející krajem už jsou modernizovány a zbývá dořešit modernizací dalších hlavních tratí a rovněž stanic a zastávek (např. vyřešení situace na železniční trati Jeseník-Krnov – zachování vlakového spojení a rekonstrukce trati). V souvislosti s liberalizací železniční dopravy je důležité rozvíjet interoperabilitu železničního systému, tj. schopnost tohoto systému umožňovat bezpečný a nepřerušovaný pohyb vlaků různých doprav. Z hlediska snížení vlivů dopravy na životní prostředí a snížení zatížení silnic je důležitá snaha převést část silniční dopravy na železnici. K tomu je třeba zaměřit se na vybudování terminálů pro kombinovanou dopravu.

Dopravní politika ČR pro období 2014–2020 s výhledem do roku 2050 zdůrazňuje ve vztahu k železniční dopravě multimodalitu přepravy, bezpečnost dopravy a modernizaci infrastruktury.

Priorita má vazbu V oblastí podpory Podpora terminálů pro kombinovanou přepravu je vazba na prioritu D.1.

Cíle:

- Dokončit modernizaci hlavních tratí a železničních uzlů
- Zlepšit stav regionálních tratí
- Zlepšit podmínky pro multimodální dopravu

Oblasti podpory:

- D.2.1 Rekonstrukce železničních stanic a zastávek
- D.2.2 Modernizace a elektrifikace regionálních železničních tratí
- D.2.3 Zajištění interoperability železniční infrastruktury
- D.2.4 Podpora terminálů pro kombinovanou přepravu

Vazba na ÚPD: ZÚR zachycuje existující železniční tratě (odst. 27) a uvádí železniční stavby, které je třeba územně hájit (odst. 29), včetně kontejnerového překladiště a logistického centra v Přerově (odst. 36).

Hlavní činnosti kraje:

- *Prosazování modernizace železničních tratí, stanic a zastávek (zejména s ohledem na zajištění kvalitní dopravní obslužnosti)*

Priorita D.3 Zkvalitnění dopravní obslužnosti území

V Olomouckém kraji se úspěšně rozvíjí integrovaný dopravní systém. Zbývá dokončit zejména integraci železničních tratí. Pro zvýšení počtu osob využívajících veřejnou dopravu je důležité zlepšit prostředí pro cestování: dopravní prostory i dopravní prostředky. Řízení dopravních procesů usnadní systémy dopravní telematiky.

Priorita rozvíjí řadu témat zařazených v Dopravní politice ČR pro období 2014–2020, a to zejména integraci dopravy, integrované tarify, prolínání obslužnosti mezi kraji, ekologizaci a přizpůsobení dopravních prostředků specifickým územím apod.

Cíle priority:

- Zkrátit dobu dojížděky do center zaměstnanosti (optimalizovat trasy linek a přestupů mezi nimi)
- Zlepšit obslužnost obcí (doladit organizaci a rozložení spojů dle specifík obcí a možností IDS, případně zohlednit potřeby zaměstnavatelů)

- Zvýšit počet osob využívajících veřejnou dopravu.

Oblasti podpory

D.3.1 Rozvoj integrovaného dopravního systému

D.3.2 Výstavba a modernizace dopravních terminálů

D.3.3 Budování systémů dopravní telematiky (příprava regionální čipové karty, příprava informačních a dopravně telematických systémů)

D.3.4 Zkvalitnění a ekologizace dopravních prostředků veřejné dopravy

Priorita je řešena v úzké vazbě na Plán dopravní obslužnosti Olomouckého kraje, který specifikuje zejména přístupy ke zlepšení obslužnosti na jednotlivých železničních tratích v Olomouckém kraji, řeší přístup k výběru dopravců a stanoví kroky k rozvoji integrovaného systému.

Vazba na ÚPD: Priorita souvisí nicméně s problematikou silniční a železniční dopravy (viz vazby u priorit D.1 a D.2).

Hlavní činnosti kraje:

- Podpora dokončení integrovaného dopravního systému
- Přizpůsobování dopravní obslužnosti kraje aktuálním potřebám regionálního rozvoje

Priorita D.4 Zlepšování podmínek pro nemotorovou dopravu

Pilířem nemotorové dopravy je cyklistická doprava. Pro její posílení je třeba pokračovat v budování cyklistické infrastruktury a rovněž přizpůsobit organizaci dopravy. Pro chodce stojí v popředí opravy a budování chodníků a budování přechodů. Důležité je i zvyšování bezbariérovosti prostředí.

Dopravní politika ČR pro období 2014–2020 zdůrazňuje úpravu silničního provozu ve městech směrem k přizpůsobení se potřebám pěšího pohybu, cyklistické stezky a záchytná parkoviště. Velká pozornost je věnována všem aspektům bezpečnosti dopravy. Nezbytné nástroje pro rozvoj cyklistické dopravy shrnuje Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013–2020.

Cíle:

- Zlepšit podmínky pro cyklodopravu
- Zvýšit bezpečnost chodců a cyklistů

Oblasti podpory:

D.4.1 Budování cyklostezek a další cyklistické infrastruktury

D.4.2 Změny organizace dopravy měst a obcí

D.4.3 Budování infrastruktury pro dopravu v klidu

D.4.4 Výstavba, rekonstrukce a opravy chodníků

D.4.5 Rozvoj bezbariérovosti

D.4.6 Opatření ke zvyšování bezpečnosti chodců a cyklistů

V roce 2009 byla zpracována Územní studie rozvoje cyklistické dopravy Olomouckého kraje, která identifikuje hlavní kritické oblasti cyklodopravy a v návrhové části definuje obecných priorit, cílů a opatření v rozvoji cyklistiky (priority: Rozvoj cyklistické infrastruktury a dopravy, Rozvoj rekreační cyklistiky a navazujících služeb, Koordinace a partnerství)

Vazba na ÚPD: ZUR v odst. 33 stanoví základní cyklokoridory. V odst. 32 a 34 jsou zakotveny základní zásady ve vztahu k cyklodopravě.

Hlavní činnosti kraje:

- *Koordinace a usměrňování výstavby cyklostezek (koncepce a studie)*
- *Podpora dobudování páteřních cyklostezek*
- *Přihlídnutí k potřebám cyklistické dopravy při rekonstrukcích a modernizacích silniční infrastruktury v majetku kraje*

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu E. UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Priorita E.1 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí

Zaměření priority spočívá v minimalizaci negativních lidských zásahů do životního prostředí. Konkrétní cíle se soustředí zejména na omezování znečištění podzemních vod a dále také na snižování znečištění ovzduší. Dále je pozornost věnována protihlukovým opatřením a v neposlední řadě priorita také řeší, jak efektivně odstraňovat již vzniklé ekologické zátěže, které jsou mnohdy součástí starých nevyužívaných areálů - tzv. brownfields.

Jedná se o klíčovou prioritu, která je dlouhodobě podporována na národní i mezinárodní úrovni. V rámci EU lze za nejstěžejnější strategii, ve které je dané problematice věnována pozornost, uvést Strategii Evropa 2020, kde jedním ze základních cílů je snížení emisí skleníkových plynů, a to konkrétně o 20 % oproti úrovním roku 1990. Na národní úrovni lze za výchozí koncepcí označit mj. Politiku ochrany klimatu ČR 2009–2020, kde se jedna z priorit zabývá právě snižováním emisí z průmyslové výroby a rovněž řeší obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Důležitá je též koncepce Státní politiky životního prostředí ČR 2012–2020, ve které je jednou z proklamovaných priorit snížení úrovně znečištění ovzduší stejně jako zajištění ochrany vod a zlepšení jejich stavu.

Priorita je propojena na další střednědobé priority, které mají vazbu na dlouhodobou prioritu E. Udržitelný rozvoj. Vazby lze pozorovat zejména s prioritami E.2 Zefektivnění odpadového hospodářství, E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny a rovněž s prioritou E.5 Ochrana přírody a krajinného rázu.

Cíle:

- Omezit zdroje znečišťování podzemních vod
- Snížit znečištění ovzduší
- Zajistit energetickou bezpečnost kraje a zvyšovat energetickou a surovinovou efektivitu hospodářství, s cílem dosáhnout maximální bezpečnosti
- Adaptovat se na změny klimatu, s cílem zajistit připravenost ke zvládnutí mimořádných událostí spojených se změnami klimatu

Oblasti podpory:

- E.1.1 Snižování emisí ze stacionárních zdrojů znečištění¹⁶
- E.1.2 Snižování emisí z mobilních zdrojů znečištění
- E.1.3 Snižování dopadů individuální automobilové dopravy
- E.1.4 Budování a obnova vodovodů
- E.1.5 Výstavba a rekonstrukce kanalizací napojených na čistírny odpadních vod

¹⁶ Včetně odstraňování příčin nadměrného zatížení povrchových vod živinami.

E.1.6 Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod

E.1.7 Odstraňování ekologických zátěží

E.1.8 Protihluková opatření

E.1.9 Zvyšování odolnosti a bezpečnosti území vůči mimořádným událostem a krizovým situacím (zohlednění bezpečnosti území při rozvoji podnikatelských aktivit, širší zapojení subjektů kritické infrastruktury)

Klíčovým dokumentem v oblasti vodohospodářské politiky je Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Olomouckého kraje (2006). Znečišťováním ovzduší na krajské úrovni se zabývá Program ke zlepšení kvality ovzduší na úrovni zóny Olomouckého kraje (2012).

Vazba na ÚPD kraje: Ve vazbě na ZÚR OK jsou vybrané oblasti podpory, a to například odvádění a čištění odpadních vod (odst. 57–59) či technická infrastruktura, kam spadá vodní hospodářství (např. vodovody), která je upravena v odst. 85.

Hlavní činnosti kraje:

- Podpora výstavby a obnovy vodohospodářské infrastruktury
- Podpora aktualizace plánu dílčích povodí
- Dozor nad ochranou ovzduší
- Podpora činností směřujících k zajištění připravenosti ke zvládnutí dopadů globálních a jiných bezpečnostních hrozeb a rizik, s cílem zvýšit připravenost obyvatel, veřejné správy a složek integrovaného záchranného systému k řešení dopadů globálních a jiných bezpečnostních hrozeb a rizik

Priorita E.2 Zefektivnění odpadového hospodářství

V rámci této priority je důraz kladen na zefektivnění odpadového hospodářství, což je v současné době více než žádoucí. Primárním cílem je kromě samotného snížení množství vyprodukovaného odpadu také jeho další efektivní využití, tj. zvýšit podíl vytríděného odpadu. Pozornost je dále věnována omezení ukládání odpadů prostřednictvím skládkování právě ve prospěch třídění a recyklace či jejich dalším využitím v oblasti energetiky. Priorita se kromě otázek ukládání a využívání vyprodukovaného odpadu zabývá rovněž problematikou samotného vzniku, tj. zaměřuje se na podporu omezování vzniku odpadů.

Výchozí strategií, která je této problematice věnována na národní úrovni je Plán odpadového hospodářství ČR 2015–2024. Zde je mj. pozornost věnována i podpoře zavádění nových výrobních postupů či nízkoodpadových (bezodpadových) technologií. Pro danou prioritu je zásadní také Program předcházení vzniku odpadů ČR (2013), jehož zpracování bylo povinné pro všechny členské země EU. Odpadové hospodářství je také jednou z priorit vytyčených v Politice ochrany klimatu ČR 2009–2020.

Priorita je poměrně úzce provázána s prioritami E.1 Snížení dopadů lidské činnosti na životní prostředí a rovněž doplňuje prioritu E.3 Dosažení energetických úspor.

Cíle:

- Omezit produkci komunálních odpadů
- Zvýšit využití odpadů

Oblasti podpory:

E.2.1 Podpora omezování vzniku odpadů

E.2.2 Podpora třídění odpadů za účelem recyklace

E.2.3 Podpora energetického a materiálového využití odpadů¹⁷

E.2.4 Podpora spolupráce při nakládání s odpady

E.2.5 Podpora komunitních kompostáren

E.2.6 Omezování skládkování v souladu s národní legislativou

Stěžejním navazujícím dokumentem kraje ve vztahu k oblastem podpory je Plán odpadového hospodářství Olomouckého kraje (2004). Dalším zpracovaným dokumentem je Studie proveditelnosti – Integrovaný systém nakládání s komunálními odpady v Olomouckém kraji včetně možnosti energetického využití zbytkových směsných komunálních odpadů (2012). Dokument věnuje pozornost analýze cílů a opatření pro nakládání s odpady, které byly stanoveny v Plánu odpadového hospodářství Olomouckého kraje z roku 2004. Jednou z dalších krajských koncepcí, která působí jako podpůrný či osvětový dokument, je Koncepte environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty Olomouckého kraje (2004). Problematika využití energie z odpadů je uvedena také v Územní energetické koncepci Olomouckého kraje (2002).

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje.

Hlavní činnosti kraje:

- Podpora integrace nakládání s odpady
- Osvěta a zlepšování informovanosti v oblasti odpadového hospodářství
- Aktualizace a podpora naplňování plánu odpadového hospodářství
- Třídění odpadů na krajském úřadě

Priorita E.3 Dosažení energetických úspor

Priorita řeší efektivní hospodaření s energiemi. Důležitým krokem k úspornějšímu provozování veřejných budov je provést jejich zateplení. Náklady, které se pojí se zateplením, se poměrně rychle vrátí právě prostřednictvím značné úspory za energie. Priorita rovněž podporuje využívání obnovitelných zdrojů energie namísto zdrojů neobnovitelných. Dále zdůrazňuje potřebu obecné optimalizace při využívání energií, tj. kvalitnější a efektivnější energetický management.

Uvedená priorita má vazbu na ústřední Strategii Evropa 2020, která má klíčové postavení v současném programovém období EU 2014–2020. Jedním z cílů stanovených v tomto dokumentu je právě zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů, a to v konečné spotřebě až na 20 %. Využití obnovitelných zdrojů energie a snižování energetické náročnosti budov jsou jedny z priorit vymezených v národní koncepci Politika ochrany klimatu ČR 2009–2020.

Cíle:

- Zlepšit energetickou efektivnost výroby
- Snižit energetickou náročnost (veřejných) budov
- Optimalizovat hospodaření s energiemi

Oblasti podpory:

E.3.1 Zateplování a snižování energetické náročnosti¹⁸ veřejných budov

E.3.2 Snižování energetické náročnosti bytového fondu

¹⁷ Součástí výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů, výstavba a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady.

¹⁸ Např. výměna a renovace otvorových výplní, instalace systémů nuceného větrání s rekuperací odpadního tepla, realizace technologií využívajících odpadní teplo apod.

E.3.3 Zkvalitňování energetického managementu

E.3.4 Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

Na úrovni kraje je problematika využívání obnovitelných zdrojů energie a energetického managementu řešena v Územní energetické koncepci Olomouckého kraje z roku 2002. V této koncepci je mj. analyzován způsob nakládání s energiemi, hodnocení ekonomicky využitelných úspor a v neposlední řadě rovněž využitelnost obnovitelných zdrojů energie.

Vazba na ÚPD kraje: V odst. 74.7, 78.3 a 78.4 ZÚR jsou zdůrazněny zásady, které musí stavby v oblasti energetiky respektovat.

Hlavní činnosti kraje:

- Zateplování budov v majetku kraje a jeho příspěvkových organizací
- Energetický management kraje a jeho příspěvkových organizací
- Spolupráce s krajskou energetickou agenturou

Priorita E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny

Priorita přináší poměrně široké spektrum dílčích činností, které by v konečném důsledku měly vést ke zlepšení (zvýšení) ekologické stability krajiny. Ekologicky stabilní krajina se dokáže lépe vypořádat s nejrůznějšími přírodními jevy, a proto je její dosažení, resp. zvyšování velmi důležité. Tato priorita spočívá mj. v realizaci protierozních, resp. protipovodňových opatření, agroenvironmentálních opatření či výsadbě nové zeleně. Dále zahrnuje krajinnotvorná a revitalizační opatření zvyšující ekologickou stabilitu krajiny. Podporuje přiměřené hospodářské využívání krajiny a využití přírodně-rekreačního potenciálu vodních toků a jejich niv.

Na národní úrovni je priorita provázána se Státním programem ochrany přírody a krajiny ČR 2009–2020, jejímiž prioritami jsou udržet a zvyšovat ekologickou stabilitu krajiny a rovněž zajistit udržitelné využívání krajiny jako celku.

Tato priorita úzce navazuje na prioritu E.5 Ochrana přírody a krajinného rázu, a to zejména v oblasti podpory zachování různorodosti a ochrany přírody.

Cíle:

- Omezit povodňová rizika
- Zvýšit ekologickou stabilitu a retenční schopnost krajiny

Oblasti podpory:

E.4.1 Výstavba protipovodňových opatření

E.4.2 Realizace protierozních opatření a budování ÚSES

E.4.3 Výsadba krajinné zeleně

E.4.4 Realizace agroenvironmentálních opatření

E.4.5 Uplatňování ekologicky šetrných a tradičních způsobů zemědělského hospodaření

E.4.6 Realizace komplexních pozemkových úprav

E.4.7 Zájmová činnost přispívající k zachování různorodosti přírody a ochrany krajiny

Na krajské úrovni je priorita provázána zejména s Koncepcí ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje z roku 2004 a závaznou částí Plánu oblastí povodí Moravy, Dyje a Odry na území Olomouckého kraje (2009).

Vazba na ÚPD kraje: V případě oblasti podpory E.4.1 Výstavba protipovodňových opatření je vazba na ZÚR OK daná bodem č. 87, kde jsou vyjmenována veřejně prospěšná opatření ke

snižování ohrožení území povodněmi, dále odst. A8.1. Požadavky na koordinaci protipovodňových opatření (usnesení vlády ČR č. 259/2011 obsahuje pokračování přípravy poldru Teplice). Stejný bod se věnuje rovněž prvkům Územního systému ekologické stability (ÚSES). Obecně je v ZÚR OK Územnímu systému ekologické stability věnován také oddíl A.4.3.

Hlavní činnosti kraje:

- Podpora protipovodňových opatření
- Podpora zájmové činnosti přispívající k zachování různorodosti přírody a ochrany krajiny

Priorita E.5 Ochrana přírody a krajinného rázu

Tato priorita se věnuje ochraně přírody, kde se snaží zejména o zachování přírodních prvků v krajině. Hlavní cíl priority tedy spočívá v udržení stávajícího krajinného rázu, tj. zachovat současné přírodní bohatství i pro další generace. Tyto snahy jsou realizovány prostřednictvím mnoha programů a plánů, které mají zajistit ochranu danému území, resp. konkrétních chráněných druhům rostlin a živočichů. Rovněž jsou cíleně podporovány obnovy lesních ploch, což lze v širším pohledu chápat jako určitou prevenci před narušováním krajinného rázu.

Na národní úrovni se pojí s uvedenou prioritou, resp. s jejími principy a cíli především Státní program ochrany přírody a krajiny ČR 2009–2020. Dále je priorita obsažena v koncepci Státní politiky životního prostředí ČR 2012–2020, kde je jako priorita vymezena ochrana a posílení ekologických funkcí krajiny a rovněž také zachování přírodních a krajinných hodnot.

Priorita velmi úzce souvisí s předešlou prioritou E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny.

Cíle:

- Uchovat přírodní bohatství kraje
- Předcházet narušení krajinného rázu

Oblasti podpory:

- E.5.1 Prevence / omezení činností zhoršujících stav krajiny, krajinných prvků a krajinného rázu a krajinnotvorná a revitalizační opatření
- E.5.2 Podpora používání k přírodě šetřených technologií pro údržbu krajiny a lesů
- E.5.3 Realizace plánů péče ve zvláště chráněných územích
- E.5.4 Realizace programů péče pro chráněné druhy rostlin a živočichů
- E.5.5 Podpora obnovy lesních porostů

Na krajské úrovni je priorita provázána zejména s Koncepcí ochrany přírody a krajiny pro území Olomouckého kraje z roku 2004. Koncepce vychází ze Státního programu na ochranu přírody a krajiny ČR 2009–2020, která byla zmíněna výše.

Vazba na ÚPD kraje: Jednotlivé oblasti podpory mají vazbu na ZÚR, kde jsou v odst. 5 řešeny konkrétní priority v oblasti ochrany životního prostředí. Dále jsou konkrétní opatření v oblasti ochrany přírody uvedeny v kap. A5.1. a kap. A6., která se zabývá cílovými charakteristikami krajiny v OK.

Hlavní činnosti kraje:

- Spolupráce na ochraně životního prostředí nad rámec území kraje, včetně přeshraniční spolupráce
- Podpora implementace plánů péče
- Podpora obnovy lesních porostů

Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu F. EFEKTIVNÍ SPRÁVA ÚZEMÍ

Priorita F.1 Efektivní fungování krajského úřadu a organizací zřizovaných krajem

Kraj disponuje určitými zdroji, kapacitami a vnějšími kontakty, které jsou do jisté míry omezené. Musí se proto snažit o co nejúčelnější využití toho co má k dispozici pro co nejúplnější dosažení svých cílů. Kraj se má proto v rámci této priority snažit o optimalizaci fungování krajského úřadu. Toho může dosáhnout rozumným využitím svých finančních a lidských zdrojů a dále optimalizací svých vnitřních a vnějších vztahů a procesů. Mezi prostředky, jak výše zmíněného dosáhnout, patří hlavně využití informačních a komunikačních technologií, rozvoj eGovernmentu, řízení kvality a užívání dobré praxe.

Na národní úrovni priorita navazuje na Strategii regionálního rozvoje ČR (SRR ČR), prioritu 8 „Zkvalitnění institucionálního rámce pro rozvoj regionů“. Konkrétněji, na úrovni opatření SRR ČR, pak tato priorita navazuje na opatření 8.1 „Zkvalitňování administrativních kapacit veřejné správy“ a na opatření 8.3 „Informační a komunikační podpora fungování územní veřejné správy“. Na národní úrovni se oblast řízení kvality objevuje i ve Strategickém rámci rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020 ve specifickém cíli 1.3 „Rozšíření metod kvality ve veřejné správě“. Řízení kvality a eGovernment zmiňuje i Strategie realizace Smart Administration 2007–2015, konkrétně pak specifický cíl 1.3 a 1.4.

Tato priorita reprezentuje průřezové téma, které se, ať již přímo, nebo nepřímo dotýká většiny předchozích priorit.

Cíle:

- Optimalizovat procesy v rámci krajského úřadu a rovněž ve vztahu příspěvkovým organizacím kraje
- Zefektivnit využívání finančních i lidských zdrojů
- Zkvalitnit komunikaci s vnějšími subjekty a zvýšit povědomí o činnosti krajského úřadu

Oblasti podpory:

F.1.1 Informační aktivity

F.1.2 Využívání informačních a komunikačních technologií

F.1.3 Rozvoj eGovernmentu

F.1.4 Rozvoj lidských zdrojů

F.1.5 Řízení kvality

Oblast informačních a komunikačních technologií je rozpracována také v „Informační strategii Olomouckého kraje“ z roku 2014.

Pro efektivnější fungování krajského úřadu se připravuje zpracování Strategie krajského úřadu Olomouckého kraje. eGovernment byl řešen ve „Strategii rozvoje informační společnosti v Olomouckém kraji 2010–2013“. Tento dokument stanovil základní směry rozvoje informačních a komunikačních technologií, které jsou dále detailněji rozpracovány v materiálu „Rozvoj informační společnosti Olomouckého kraje“ z roku 2008.

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje.

Hlavní činnosti kraje:

- Informování o činnosti kraje
- Řízení kvality a uplatňování nových nástrojů řízení kvality
- Spolupráce mezi odbory krajského úřadu

- *Vzdělávání zaměstnanců*
- *Rozvoj eGovernmentu*
- *Pokračování digitalizace*
- *Podpora využívání informačních a komunikačních technologií v příspěvkových organizacích kraje*

Priorita F.2 Plánování a řízení rozvoje kraje

Priorita se zaměřuje na strategické plánování a řízení rozvoje kraje. Strategické plánování představuje důležitý nástroj pro dosahování cílů a efektivní řízení, proto je vhodného ho podporovat jak na krajské, tak na obecní úrovni. Své strategie si mohou pořizovat i svazky obcí a místní akční skupiny, čemuž kraj rovněž hodlá napomáhat. Zmíněná podpora spočívá zejména ve vytváření nebo aktualizaci krajských koncepčních dokumentů a metodické podpoře při tvorbě obecních programů rozvoje a strategií svazků obcí nebo místních akčních skupin. Zajištěna má být také provázanost těchto dokumentů na jednotlivých územních a tematických úrovních a naplňování strategií národních.

Na národní úrovni je plánování a řízení rozvoje zakotveno v SRR ČR 2014–2020 v opatření 8.2 „Zkvalitnění systémového rámce podpory regionálního a místního rozvoje“, které zahrnuje zejména metodické vedení v oblasti regionálního a místního rozvoje. Dále tato priorita koresponduje s opatřením SRR ČR 9.1 „Posílení strategických a koncepčních nástrojů a přístupů k místnímu a regionálnímu rozvoji“ a 9.2 „Podpora meziobecní a regionální spolupráce“. Priorita se tematicky dotýká také Strategického rámce rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020, specifického cíle 1.3 „Rozšíření metod kvality ve veřejné správě“.

Tato priorita charakterem svého tématu zastřešuje většinu předchozích priorit. Jedná se totiž o průřezové téma, které se týká téměř všech oblastí rozvoje.

Cíle:

- Rozvíjet systém plánování rozvoje kraje
- Zlepšit plánování na nadobecní úrovni (svazky obcí, MAS a strategie CLLD, strategie ITI)
- Zlepšit strategické plánování na úrovni obcí

Oblasti podpory:

- F.2.1 Zpracování programů rozvoje obcí
- F.2.2 Zpracování strategií svazků obcí, MAS a městských aglomerací
- F.2.3 Zpracování krajských koncepcí
- F.2.4 Podpora provázání dokumentů na jednotlivých prostorových úrovních
- F.2.5 Spolupráce s orgány státní správy při naplňování národních strategií
- F.2.6 Metodická a informační podpora práce se strategickými dokumenty.
- F.2.7 Tvorba územních plánů, regulačních plánů a územních studií

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory mají řadu návazností na ZÚR. V koncepcích na jednotlivých prostorových úrovních musí jejich pořizovatelé ZÚR respektovat.

Hlavní činnosti kraje:

- *Aktualizace tematických koncepcí kraje*
- *Aktualizace Zásad územního rozvoje kraje*
- *Zkvalitňování implementace programu rozvoje kraje*

- *Metodická podpora práce se strategickými dokumenty.*
- *Spolupráce s orgány státní správy při naplňování národních strategií*
- *Podpora tvorby územních plánů*

Priorita F.3 Rozvojová spolupráce

Koordinace rozvojových aktivit představuje někdy nedoceňovaný nástroj pro zlepšení situace v regionu. Koordinace umožňuje provázání projektů různých partnerů, jejich časovou a věcnou návaznost. Může docházet k realizaci společných aktivit nebo k mediální, materiální či jejich personální podpoře. Olomoucký kraj je také členem některých uskupení, která se zaměřují na rozvoj v konkrétní oblasti (OK4EU, OK4Inovace, euroregiony, spolek Odpady Olomouckého kraje,...). V neposlední řadě spolupráce umožňuje společný postup při dosahování společných cílů na národní i mezinárodní úrovni. Olomoucký kraj je otevřen rozvojové spolupráci se všemi subjekty. Aktivně se vytváří partnerství s městy, obcemi, vysokými školami, Úřadem práce, hospodářskými komorami, podnikateli i jejich seskupeními, nestátními neziskovými organizacemi a dalšími významnými.

Zejména v příhraničních regionech hraje je třeba podporovat přeshraniční spolupráci s Polskem – nejen v rámci cestovního ruchu, ale také v rámci spolupráce v obchodu, dopravě, kultuře, sportu, vzdělávání, atd. Opolské vojvodství bylo pro Jesenicko historicky přirozeným partnerem a proto je vhodné toto partnerství znovu obnovovat.

Na národní úrovni je možné se s rozvojovou spoluprací setkat v SRR ČR, v opatření 9.1 „Posílení strategických a koncepčních nástrojů a přístupů k místnímu a regionálnímu rozvoji“ a 9.2 „Podpora meziobecní a regionální spolupráce“.

Tato priorita volně navazuje na prioritu F.2. Spolupráce a rozvojové aktivity jsou v obecném slova smyslu průřezovými záležitostmi. Tato priorita se proto vztahuje k většině předchozích priorit.

Cíle:

- Posílit koordinaci rozvojových činností
- Zvýšit využití potenciálů svazků obcí a MAS
- Zvýšit efektivnost zahraniční spolupráce kraje

Oblasti podpory:

- F.3.1 Podpora činnosti svazků obcí a MAS
- F.3.2 Podpora setkávání aktérů rozvoje
- F.3.3 Vzájemná komunikace partnerů / aktérů v území
- F.3.4 Komunikace kraje s aktéry rozvoje
- F.3.5 Rozvoj spolupráce v rámci ČR
- F.3.6 Optimalizace spolupráce se zahraničními subjekty
- F.3.7 Posilování přeshraniční spolupráce

Vazba na ÚPD kraje: Oblasti podpory nemají přímou vazbu na ÚPD kraje.

Hlavní činnosti kraje:

- *Komunikace kraje s aktéry rozvoje*
- *Setkávání s obcemi a svazky obcí a MAS*
- *Podpora fungování zastoupení Olomouckého kraje v Bruselu*

- *Zapojení Olomouckého kraje do rozvojových aktivit na území kraje a jejich koordinace (členství v zájmových sdruženích, partnerství v projektech, mediální podpora, poskytování záštity hejtmána, zapojení do pracovních skupin apod.)*

Priorita F.4 Rozvoj krizového řízení a integrovaného záchranného systému

Priorita se zaměřuje na zkvalitnění integrovaného záchranného systému (IZS) v kraji a na procesy krizového řízení. Podpora těchto oblastí má zlepšit bezpečnost obyvatel. Činnosti v rámci této priority spočívají v podpoře spolupráce a koordinace IZS včetně spolupráce se zahraničím. Podpořeny mají být také tzv. „tvrdé“ projekty, mezi které patří vybavení složek IZS a výstavba nebo revitalizace objektů pro jejich činnost. V oblasti krizového řízení se priorita zaměřuje na informační a komunikační technologie, systém informování obyvatelstva včetně výstavby nebo rekonstrukce veřejného rozhlasu.

Priorita je v souladu s národním dokumentem „Koncepte ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030“. Krizovým řízením a bezpečností obyvatelstva se průřezově zabývá celý zmíněný dokument.

Priorita navazuje v oblasti zdravotnické záchranné služby na prioritu B.1.

Cíle:

- Zkvalitnit fungování IZS a procesů krizového řízení
- Zvýšit bezpečnost obyvatel

Oblasti podpory:

- F.4.1 Spolupráce složek IZS a posilování společných postupů
- F.4.2 Spolupráce a koordinace IZS, veřejné správy a dalších subjektů
- F.4.3 Spolupráce IZS za hranicemi kraje, včetně spolupráce s polskými partnery
- F.4.4 Podpora rozvoje vybavení složek IZS pro řešení společných zásahů
- F.4.5 Podpora výstavby a revitalizace objektů pro činnost složek IZS
- F.4.6 Podpora činnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů
- F.4.7 Rozvoj systému varování a informování obyvatelstva
- F.4.8 Rozvoj informačních a komunikačních technologií v krizovém řízení
- F.4.9 Podpora připravenosti obyvatelstva na řešení mimořádných událostí a krizových situací
- F.4.10 Výstavba, rekonstrukce, oprava veřejného rozhlasu

Oblast krizového řízení je na krajské úrovni zakotvena v Krizovém plánu Olomouckého kraje.

Vazba na ÚPD kraje: Mezi oblastmi podpory této priority a ZÚR Olomouckého kraje existuje vazba v oblasti protipovodňové ochrany. ZÚR totiž vymezuje plochy vhodné pro akumulaci povrchových vod a také požadavky na koordinaci protipovodňové ochrany území.

Hlavní činnosti kraje:

- *Spolupráce a koordinace IZS, veřejné správy a dalších subjektů*
- *Spolupráce IZS za hranicemi kraje, včetně spolupráce s polskými partnery*
- *Rozvoj systému varování a informování obyvatelstva*
- *Rozvoj informačních a komunikačních technologií v krizovém řízení*

- Podpora připravenosti obyvatelstva na řešení mimořádných událostí a krizových situací

B.3 ZPŮSOB IMPLEMENTACE

B.3.1 ZPŮSOB PRÁCE S PRŮOK

Za koordinaci činností spojených s PRŮOK je odpovědný Odbor strategického rozvoje.

Oblasti podpory PRŮOK stanoví, které kroky / činnosti / témata je třeba realizovat k dosažení střednědobých cílů. Oblasti podpory se týkají všech subjektů působících na území kraje. Pro kraj a jím zřizované organizace je naplňování oblastí podpory pravidelně konkretizováno ve formě akčního plánu. Ostatní aktéři (obce, podnikatelé, neziskové organizace atd.) by měli při realizaci svých rozvojových aktivit a zejména při žádostech o dotační podporu z veřejných prostředků kraje, ČR a EU reflektovat vazbu na příslušné oblasti podpory a respektovat jejich zaměření.

PRŮOK, resp. akční plán PRŮOK, je důležitým podkladem při stanovování alokace nemandatorních rozpočtových prostředků kraje rozvojového charakteru.

Akční plán z hlediska vazby na rozpočtové hospodaření kraje v rámci nemandatorních výdajů zahrnuje zejména:

- Všechny dotační tituly kraje (bez ohledu na alokaci).
- Významné investiční projekty na období nejbližších 3 let (s náklady nad 20 mil. Kč).
- Investiční a neinvestiční projekty a další aktivity rozvojového charakteru na období nejbližšího roku (do jednoletého akčního plánu nejsou obvykle zařazovány aktivity spojené s údržbou a opravami).

Projektové záměry zařazené v akčním plánu PRŮOK budou vloženy Regionálního akčního plánu Strategie regionálního rozvoje ČR pro území Olomouckého kraje (RAP).

Projektové záměry předkládané do RAP musí být v souladu s oblastmi podpory PRŮOK.

PRŮOK zastřešuje veškeré rozvojové aktivity kraje a slouží jako východisko pro rozpracování řešení vybraných oblastí v tematických koncepcích kraje. Zpracovatelé jednotlivých tematických koncepcí konzultují obsah a proces zpracování těchto koncepcí s Odborem strategického rozvoje. Odbor strategického rozvoje posuzuje jejich vazby na PRŮOK.

Odbor strategického rozvoje se dle potřeby vyjadřuje rovněž k souladu rozvojových činností na území Olomouckého kraje s PRŮOK. Dále kontroluje soulad PRŮOK a územního plánování a posiluje jejich vazby. Odbor strategického rozvoje posuzuje rozvojové činnosti ve vztahu k možnosti získání dotací mimo rozpočet Olomouckého kraje (dotace EU, ČR a jiné).

Práce s PRŮOK se řídí platnou směrnicí Rady Olomouckého kraje. Pro úplnost jsou níže uvedeny základní kroky, dle kterých se bude s PRŮOK pracovat.

B.3.2 HODNOCENÍ A AKTUALIZACE PRŮOK

PRŮOK je zpracován na období 6 let. **Plnění PRŮOK je každoročně vyhodnoceno**, a to především na úrovni akčního plánu. Po uplynutí platnosti PRŮOK je zpracováno souhrnné hodnocení, které vedle zhodnocení plnění aktivit obsahuje zhodnocení plnění střednědobých

cílů a případné návrhy na změny v dlouhodobé vizi a v dlouhodobých cílech (které budou zapracovány do nového PRÚOK).

PRÚOK je každoročně aktualizován na úrovni akčního plánu (proto je akční plán řazen jako samostatná příloha PRÚOK). V případě, že vyvstanou významné skutečnosti, které vyvolají nutnost změnit oblasti podpory, či cíle PRÚOK, tak Odbor strategického rozvoje ve spolupráci s odbory, jejichž oblasti činnosti se daná změna týká, připraví návrh aktualizace cílů / oblastí podpory. Takováto změna musí být schválena v zastupitelstvu kraje.

Aktualizace akčního plánu probíhá ve dvou rovinách:

- Je zpracován nový jednoletý akční plán (s využitím informací stanovených na příslušný rok v tříletém akčním plánu).
- Je upraven tříletý akční plán, tj. jsou zkontrolovány údaje ve druhém a třetím roce původního tříletého akčního plánu a jsou doplněny údaje za další následující rok.

Sběr podkladů pro aktualizaci akčního plánu proběhne v období června až července, aby akční plán mohl sloužit jako podklad pro sestavování rozpočtu kraje na následující rok.

Pro aktualizaci akčního plánu bude vytvořena jednotná tabulka ve formátu EXCEL. Realizátoři aktivit do tabulky doplní aktivity na další rok a rovněž doplní plán dotačních titulů a významných investičních projektů v rámci tříletého akčního plánu. Takto získané aktivity mohou být využity i jako podklad pro RAP.

Sběr podkladů pro vyhodnocení akčního plánu proběhne v průběhu ledna následujícího roku. U aktivit jednoletého akčního plánu zpracovaných v jednotné tabulce ve formátu EXCEL realizátoři aktivit uvedou, zda byla aktivita zrealizována, s jakými finančními náklady a s jakými výstupy (viz indikátory aktivit akčního plánu).

Za aktualizaci a vyhodnocení akčního plánu zodpovídá Odbor strategického rozvoje. Odbor strategického rozvoje připraví a jednotlivým realizátorům zašle podklad pro aktualizaci a hodnocení. Takto zpracované podklady budou vráceny Odboru strategického rozvoje, který na jejich základě **sestaví nový akční plán**, či zpracuje **roční zprávu o naplňování PRÚOK**. Akční plán na následující rok bude zpracován nejpozději do konce října běžného roku. Roční zpráva o naplňování bude zpracována nejpozději do konce února následujícího roku.

C. VAZBY NA KOHEZNÍ POLITIKU A ÚPD

C.1 VAZBY NA KOHEZNÍ POLITIKU 2014–2020

Kohezní politiku, která bývá rovněž označována jako politika hospodářské a sociální soudržnosti, lze chápat jako jeden ze základních pilířů pro fungování Evropské unie. Primárním cílem kohezní politiky je snižování hospodářských a sociálních rozdílů, které lze pozorovat jak na úrovni jednotlivých států, tak i mezi konkrétními regiony. Kohezní politika klade rovněž důraz na snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a přispívá k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti mezi členskými státy. Hlavní nástroj v oblasti kohezní politiky představuje Kohezní fond (Fond soudržnosti) a také dva strukturální fondy, kterými jsou Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a Evropský sociální fond (ESF). Uvedené fondy jsou pro kohezní politiku klíčové, neboť prostřednictvím nich mohou žadatelé čerpat finanční prostředky určené na kohezní politiku. V širším pojetí lze výše zmíněné fondy (KF, ERDF a ESF) zařadit mezi tzv. Evropské strukturální a investiční fondy (dále jen „ESI fondy“), kam se řadí rovněž Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF). Poslední dva uvedené fondy však mají pro kohezní politiku pouze okrajový význam.

Pro období 2014–2020 schválila vláda ČR svým usnesením č. 867/2012 následující operační programy:

- Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (**OP PIK**)
- Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (**OP VVV**)
- Operační program Zaměstnanost (**OP ZAM**)
- Operační program Doprava, řízený Ministerstvem dopravy (**OP D**)
- Operační program Životní prostředí (**OP ŽP**)
- Integrovaný regionální operační program (**IROP**)
- Operační program Praha - pól růstu ČR (**OP PPR**)
- Operační program Technická pomoc (**OP TP**)
- Operační program Rybářství 2014-2020 (**OP R**)
- Program rozvoje venkova (**PRV**)
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou (**OP PS ČR-PL**)
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Slovenskou republikou a Českou republikou (**OP PS ČR-SR**)
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Rakouskou republikou a Českou republikou (**OP PS ČR-R**)
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Bavorsko a Českou republikou (**OP PS ČR-B**)
- Operační program přeshraniční spolupráce mezi Svobodným státem Sasko a Českou republikou (**OP PS ČR-S**)
- Operační program nadnárodní spolupráce Central Europe 2020 (**OP CE 2020**)
- Operační program nadnárodní spolupráce Danube (**OP Danube**)
- Operační programy meziregionální spolupráce (**OP MRS**)
- ESPON 2020 (**ESPON**)

– Operační program INTERACT III (OP IA III)

Pozn.: V tabulce vazeb oblastí podpory PRÚOK 2015–2020 a kohezní politiky je používáno pouze zkratkou operačních programů.

Územních průměty intervencí relevantních operačních programů (tzv. územní dimenze) jsou stanoveny v Národním dokumentu k územní dimenzi. **Územní dimenze** je chápána jako možnost koncentrovat prostředky z programů fondů EU ve specifických typech území.

Zařazení specifického cíle OP do územní dimenze nevyklučuje dotační podporu mimo tuto územní dimenzi formou individuálních projektů.

Přehled typů území územní dimenze

Typ územní dimenze	Typ území
Územní dimenze pro řešení sociálního začleňování	Sociálně vyloučené lokality
Územní dimenze pro řešení problémů v oblasti trhu práce a podnikání	Hospodářsky problémové regiony a území s vysokou mírou nezaměstnanosti
Územní dimenze v oblasti sociální a vzdělávací sféry	Účelově vymezené funkční regiony řešící dané téma v oblasti sociální a vzdělávací sféry
Územní dimenze řešící dopravní dostupnost	Dopravní linie a koridory
Územní dimenze zaměřená na oblast životního prostředí	Specifická území v rámci životního prostředí
Územní dimenze pro rozvoj měst a jejich zázemí ¹⁹	Rozvojová a urbánní území
Územní dimenze pro rozvoj venkova	Území pokryté MAS
Jinak vymezená územní dimenze	Ostatní specifická území

Přehled kritérií vymezení typů území územní dimenze (dle Národního dokumentu k územní dimenzi, verze 25. 8. 2014, s. 15–16):

Územní dimenze pro řešení sociálního začleňování – sociálně vyloučené lokality

1. Sociálně vyloučené lokality dle kritérií Analýzy sociálně vyloučených lokalit (vysoká nezaměstnanost, nízká kvalita bydlení, nízký stupeň vzdělání a žádná či malá kvalifikace, zvýšený výskyt rizikových jevů, nedostatečné sociální kompetence, zhoršený zdravotní stav obyvatel. Předpokládá se řešení v rámci širšího funkčního území, např. území správních obvodů ORP (tj. území SO ORP, kde jsou sociálně vyloučené lokality).

Téma řešeno v rámci funkčních regionů skladebných z obcí, v území dle administrativního členění správního obvodu ORP.

Územní dimenze pro řešení problémů v oblasti trhu práce a podnikání

1. Území s vysokou nezaměstnaností (dle metodiky MPO "Způsob vymezení tzv. regionů s vyšší mírou nezaměstnanosti"), ŘO OP PIK předpokládá využití metodiky MPO.
2. Území s vysokou nezaměstnaností vymezené dle metodiky MPSV (Pravidla rozdělování finančních prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti (MPSV), ŘO OP Zaměstnanost využívá metodiky MPSV.

¹⁹ V Národním dokumentu k územní dimenzi se nachází kromě Územní dimenze pro rozvoj měst a jejich zázemí ještě i Územní dimenze pro rozvoj měst a jejich zázemí řešena integrovanými nástroji. Pro zjednodušení jsou v tomto dokumentu oba typy územní dimenze sloučeny do jednoho typu „Územní dimenze pro rozvoj měst a jejich zázemí“.

3. Hospodářsky problémové regiony (dle usnesení vlády o vymezení regionů se soustředěnou podporou státu vycházející z ukazatelů uvedených v SRR ČR (HDP, míra nezaměstnanosti, zadluženost ORP na 1 obyvatele, dávky v hmotné nouzi, saldo migrace na 1 000 obyvatel).
4. Regiony NUTS II, ve kterých míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let přesáhla v roce 2012 hodnotu 25 % (Program Záruky pro mladé České republiky)
5. Území s potřebou systémového řešení restrukturalizace tradičních průmyslových regionů: územní dimenze zaměřená na strukturálně postižené regiony Ústeckého a Moravskoslezského kraje v souladu s usnesením Vlády ČR č. 732 ze dne 25. 9. 2013 a č. 952 ze dne 11. 12. 2013.

Téma řešeno v rámci administrativního členění NUTS II, kraj, správního obvodu ORP.

Územní dimenze v oblasti sociální a vzdělávací sféry

1. Koncentrace do účelově vymezených funkčních regionů - podpora bude zacílena dle definovaných priorit, potřeb, naléhavosti a dat účelově vymezeného území na místní úrovni pro rozvoj kvality, otevřenosti a dostupnosti předškolního a základního vzdělávání, s ohledem na sociálně vyloučené lokality na daném území
2. Na území kraje pro posílení relevance vzdělávání k trhu práce a RIS3 krajů, zahrnující nejen střední školy na území kraje
3. Předpokladem je vždy, příprava, realizace a vyhodnocení akčních plánů rozvoje vzdělávání na bázi partnerství regionálních aktérů v daném tématu

Téma řešeno v rámci funkčních regionů skladebných z obcí, v rámci SO ORP a v rámci krajů.

Územní dimenze řešící dopravní dostupnost

1. Silnice II. nebo III. třídy, které splní stanovená kritéria uvedená v následující kapitole (pro podporu z IROP musí být vždy splněno kritérium 1 a zároveň kritérium 2 nebo 3)
2. Silnice zahrnuté do sítě TEN-T (Dopravní sektorové strategie ČR 2014-2020)
3. Vodní cesty v ČR zahrnuté do sítě TEN-T
4. Cyklotrasy/cyklostezky, které jsou součástí páteřní sítě dálkových cyklotras v ČR (zdroj: Centrum dopravního výzkumu), Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky pro léta 2013–2020
5. Rozvoj dopravní infrastruktury a mobility ve městech a aglomeracích

Téma řešeno v území uvedených výše.

Územní dimenze zaměřená na oblast životního prostředí

1. Území s legislativní ochranou přírody (Územní systém ekologické stability, Zvláště chráněná území, Natura 2000)
2. Záplavová území (Povodňový plán České republiky, povodňové plány správních obvodů krajů, povodňové plány správních obvodů obcí s rozšířenou působností, povodňové plány obcí)
3. Části chráněných území z Registru dle Směrnice 2000/60/ES o vodní politice s cílem zlepšit stav vodních útvarů podzemních vod (Režimová databáze podzemních vod - Vrty ČHMÚ)
4. Lokality vedené v Systému evidence kontaminovaných míst
5. Území s významnějším výskytem vybraných environmentálních ohrožení dle SRR 2014–2020
6. Území s identifikovanými kumulovanými jevy a riziky související s klimatickými, antropogenními a technologickými vlivy
7. Území s programy zlepšování kvality ovzduší identifikovaná jako prioritní

Téma řešeno v územích uvedených výše.

Územní dimenze pro rozvoj měst a jejich zázemí

1. Rozvojová území dle typologie SRR 2014-2020

2. Urbánní území, v němž bude zpravidla uplatněn integrovaný nástroj ITI nebo IPRÚ (pozn. území specifikováno v Metodickém pokynu pro využití integrované nástrojů v programovém období 2014-2020)

Téma řešeno v území skladebných z obcí

Územní dimenze pro rozvoj venkova

1. Území pokryté místními akčními skupinami, v němž bude uplatněn nástroj CLLD

Téma řešeno v území skladebných z obcí.

Jinak vymezená územní dimenze

1. Bílá místa pokrytí území vysokorychlostním internetem (bez provozovatele), případně šedá místa (v území operuje 1 provozovatel) Český telekomunikační úřad – Studie mapování infrastruktury pro poskytování vysokorychlostního přístupu k internetu v ČR.
2. Území s významnými hodnotami přírodního a kulturního dědictví (území definována v rámci IROP).

Téma řešeno v území skladebných ze základních sídelních jednotek.

Přehled možností financování oblastí podpory PRŮOK z OP 2014–2020

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kriteria vymezení
Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu A. ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ				
Priorita A.1 Optimalizace systému škol a školských zařízení a zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání				
A.1.1 Podpora modernizace škol a školských zařízení	IROP	2.4	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Sociální začleňování	1
A.1.2 Rozvoj vybavenosti škol a školských zařízení	IROP	2.4	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Sociální začleňování	1
A.1.3 Dobudování chybějících kapacit mateřských a základních škol	IROP	2.4	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Sociální začleňování	1
A.1.4 Zvyšování kvality výuky v základních a mateřských školách	OP VVV	3.1.1	Sociální začleňování	1
		3.2.2	Sociální a vzdělávací sféra	-
		3.2.5	Sociální a vzdělávací sféra	-
A.1.5 Vzdělávání pedagogických pracovníků	OP VVV	3.1.1	Sociální začleňování	1
		3.2.1	Sociální a vzdělávací sféra	-
		3.2.4	-	-
		3.2.5	Sociální a vzdělávací sféra	-
A.1.6 Podpora zachování sítě speciálních základních škol	-	-	-	-
A.1.7 Udržení sítě základních uměleckých škol	-	-	-	-
A.1.8 Podpora vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	OP VVV	3.1.1	Sociální začleňování	1
	OP VVV	2.1.2	Rozvoj měst	1
	OP VVV	2.2.1	Rozvoj měst	1
A.1.9 Podpora vzdělávání talentované mládeže	OP VVV	3.2.2	Sociální a vzdělávací sféra	-
A.1.10 Podpora rozvoje zájmového a neformálního vzdělávání a nabídky mimoškolních aktivit	-	-	-	-

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kritéria vymezení
A.1.11 Podpora zapojení škol a školských zařízení do mezinárodních aktivit	OP PS ČR-PL	3.1	-	-
A.1.12 Environmentální vzdělávání	-	-	-	-
Priorita A.2 Podpora zaměstnanosti				
A.2.1 Podpora přizpůsobování struktury oborů potřebám trhu práce	OP VVV	2.1.1	Rozvoj měst	1
A.2.2 Podpora spolupráce mezi školami a zaměstnavateli	OP VVV	3.2.5	Sociální a vzdělávací sféra	-
A.2.3 Podpora učňovského školství včetně modernizace stávající a dobudování chybějící vzdělávací infrastruktury	IROP	2.4	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Sociální začleňování	1
A.2.4 Podpora motivace ke studiu technických oborů	OP VVV	3.2.2	Sociální a vzdělávací sféra	-
	IROP	2.4	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
Sociální začleňování	1			
A.2.5 Využití kapacity středních škol pro vytvoření center celoživotního vzdělávání	IROP	2.4	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Sociální začleňování	1
A.2.6 Podpora zapojení škol do celoživotního vzdělávání	OP VVV	2.1.3	Rozvoj měst	1
A.2.7 Rozvoj vysokých škol (zvyšování kvality výuky, optimalizace oborů)	OP VVV	2.1.1	Rozvoj měst	1
	OP VVV	2.2.1	Rozvoj měst	1
A.2.8 Spolupráce institucí v oblasti zaměstnanosti (kraj, Úřad práce ČR, KHK OK, obce atd.)	OP ZAM	-	-	-
A.2.9 Aktivní politika zaměstnanosti	OP ZAM	1.1.1	Trh práce a podnikání	2
			Rozvoj měst	-
Priorita A.3 Podpora rovných příležitostí a prarodinných aktivit				
A.3.1 Podpora sociálního podnikání	IROP	2.2	Rozvoj venkova	-
	OP ZAM	2.1.2	-	-
	OP ZAM	2.3.1	Rozvoj venkova	1
A.3.2 Budování komunitních center	IROP	2.1	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
A.3.3 Zlepšování nabídky služeb pro rodiny a seniory	OP ZAM	2.2.1	-	-
A.3.4 Podpora dostupnosti služeb znevýhodněným občanům (bezbariérové přístupy, blind friendly internetové stránky, zajištění tlumočení do českého znakového jazyka apod.)	-	-	-	-
A.3.5 Podpora rovných příležitostí znevýhodněných skupin, včetně rovnosti žen a mužů, např. alternativních pracovních úvazků	OP ZAM	1.2.1	-	-
A.3.6 Integrace příslušníků romské menšiny	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
			Rozvoj měst	-
	IROP	2.1	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
Rozvoj venkova	-			
A.3.7 Integrace cizinců	OP PS ČR-PL	3.1	-	-

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kritéria vymezení
Priorita A.4 Zlepšování podmínek pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity				
A.4.1 Pořádání kulturních a sportovních akcí	-	-	-	-
A.4.2 Podpora činnosti a infrastruktury subjektů působících v oblasti kultury, včetně organizací zřizovaných Olomouckým krajem	IROP	3.1	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Jinak vymezená územní dimenze	-
A.4.3 Zahraniční spolupráce v oblasti kultury	OP PS ČR-PL	2.1	-	-
	OP CE 2020	3.2	-	-
A.4.4 Podpora obnovy a rozvoje sportovišť	-	-	-	-
A.4.5 Podpora dobudování špičkových sportovních areálů pro pořádání vrcholných republikových i mezinárodních akcí	-	-	-	-
A.4.6 Podpora mládežnického, výkonnostního i vrcholového sportu	-	-	-	-
A.4.7 Modernizace tělocvičen	-	-	-	-
A.4.8 Využití školských areálů pro volnočasové aktivity občanů	-	-	-	-
Priorita A.5 Péče o kulturní dědictví				
A.5.1 Propagace a podpora významných kulturních a společenských akcí v Olomouckém kraji	OP PS ČR-PL	2.1	-	-
A.5.2 Podpora činnosti kulturních institucí	IROP	3.1	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Jinak vymezená územní dimenze	-
A.5.3 Podpora činnosti knihoven	IROP	3.1	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Jinak vymezená územní dimenze	-
A.5.4 Rozvoj muzeí a jejich aktivit, zejména s jejich přesahem do oblasti kultury, vzdělávání a cestovního ruchu	IROP	3.1	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Jinak vymezená územní dimenze	-
A.5.5 Zajištění prostor pro uskladnění muzejních sbírek, archeologických nálezů, knihovnických fondů a dalších cenných předmětů	IROP	3.1	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Jinak vymezená územní dimenze	-
A.5.6 Podpora obnovy kulturních památek a drobné architektury místního významu	IROP	3.1	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Jinak vymezená územní dimenze	-
A.5.7 Uchování a dokumentace projevů tradiční lidové kultury	-	-	-	-
A.5.8 Podpora kulturní spolupráce v rámci ČR i se zahraničím	OP PS ČR-PL	2.1	-	-
	OP CE 2020	3.2	-	-
Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu B. PODMÍNKY PRO ŽIVOT OBYVATEL				
Priorita B.1 Optimalizace systému zajišťování zdravotní péče				
B.1.1 Podpora Center vysoce specializované péče	IROP	2.3	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kriteria vymezení
B.1.2 Rozvoj návazné péče s ohledem na potřeby regionu	IROP	2.3	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
B.1.3 Modernizace psychiatrické péče a její deinstitucionalizace	IROP	2.3	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
	OP ZAM	2.2.2	-	-
B.1.4 Rozvoj následné a dlouhodobé lůžkové péče	IROP	2.3	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
B.1.5 Rozvoj lázeňské péče	-	-	-	-
B.1.6 Podpora zdravotní péče ve vlastním sociálním prostředí pacienta	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
			Rozvoj měst	-
B.1.7 Zkvalitňování zdravotní péče o zdravotně znevýhodněné občany (včetně dětí)	IROP	2.3	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
B.1.8 Podpora vzdělávání zdravotnických pracovníků	OP ZAM	2.2.2	-	-
B.1.9 Podpora zdravotně-preventivních programů	OP ZAM	2.2.2	-	-
B.1.10 Podpora protidrogové prevence	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
			Rozvoj měst	-
B.1.11 Podpora dobrovolnických aktivit v oblasti zdravotnictví	-	-	-	-
B.1.12 Podpora Fakultní nemocnice Olomouc jako klíčového poskytovatele lůžkové péče s ohledem na její roli centra vzdělávání zdravotnického personálu	IROP	2.3	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
B.1.13 Posilování kvality a dostupnosti zdravotnické záchranné služby	IROP	1.3	Životní prostředí	#
B.1.14 Podpora odborných léčebných ústavů a dětských center	-	-	-	-
B.1.15 Podpora dalších poskytovatelů zdravotních služeb	IROP	2.3	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
Priorita B.2 Zkvalitňování a rozvoj sítě sociálních služeb				
B.2.1 Podpora procesu plánování sociálních služeb	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
			Rozvoj měst	-
B.2.2 Dotační řízení pro poskytovatele sociálních služeb	OP ZAM	5.1.1	-	-
B.2.3 Transformace pobytových sociálních služeb	OP ZAM	2.2.1	-	-
B.2.4 Humanizace zařízení sociálních služeb	IROP	2.1	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
B.2.5 Zajištění dostupnost sociálních služeb	IROP	2.1	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
B.2.6 Posílení kapacit sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním	-	-	-	-
B.2.7 Adaptace pobytových sociálních služeb pro seniory v závislosti na vzrůstající potřebě specializované péče	OP ZAM	3.1.1	-	-
B.2.8 Podpora terénních a ambulantních sociálních služeb	IROP	2.1	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kriteria vymezení
B.2.9 Zvyšování kvalifikace pracovníků poskytujících sociální služby, včetně výměny zkušeností se zahraničím	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
			Rozvoj měst	-
B.2.10 Podpora dobrovolnických aktivit v sociální oblasti	OP ZAM	2.2.1	-	-
B.2.11 Podpora informovanosti v oblasti sociálních služeb	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
			Rozvoj měst	-
B.2.12 Podpora supervize v sociálních službách	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
			Rozvoj měst	-
Priorita B.3 Zmírňování sociálního vyloučení				
B.3.1 Podpora sociálních služeb a dalších činností v sociálně vyloučených lokalitách	OP ZAM	2.3.1	Rozvoj venkova	1
	IROP	2.1	Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
B.3.2 Poradenství pro sociálně vyloučené a sociálním vyloučením ohrožené osoby	OP ZAM	-	-	-
B.3.3 Prevence sociálně-patologických jevů a kriminality	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
			Rozvoj města	-
Priorita B.4 Podpora dalších veřejných služeb				
B.4.1 Podpora budování sociálního bydlení v obcích	OP ZAM	2.1.1	Sociální začleňování	1
	OP ZAM	2.2.1	Rozvoj města	-
			-	-
			Sociální a vzdělávací sféra	#
IROP	2.1	Rozvoj měst	-	
		Rozvoj venkova	-	
B.4.2 Obnova zanedbaného bytového / domovního fondu	IROP	2.5	-	-
B.4.3 Rekonstrukce a revitalizace veřejných prostranství	OP ŽP	4.4	Rozvoj měst	-
B.4.4 Podpora spolkové činnosti	-	-	-	-
B.4.5 Budování zázemí pro spolkovou činnost	-	-	-	-
Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu C. EKONOMIKA A INOVACE				
Priorita C.1 Zlepšování podmínek pro podnikání				
C.1.1 Podpora vzniku nových firem	OP PIK	2.1	Rozvoj měst	-
			Trh práce a podnikání	1, 3
C.1.2 Podpora přípravy průmyslových zón a lokalit pro investice	-	-	-	-
C.1.3 Regionální marketing a propagace regionu	-	-	-	-
C.1.4 Péče o nové i stávající investory	-	-	-	-
C.1.5 Podpora revitalizace brownfields	OP ŽP	3.4	Životní prostředí	4
	OP PIK	2.3	Rozvoj měst	-
	PRV	6.4.2	Rozvoj venkova	1
C.1.6 Podpora výstavby a modernizace podnikatelské infrastruktury, zejména s ohledem na snížení dopadů podnikání na životní prostředí	OP PIK	2.3	Rozvoj měst	-
	OP PIK	3.2	-	-
C.1.7 Podpora vytváření a rozvoje územně koncentrovaných odvětvových nebo oborových seskupení, včetně jejich spolupráce s veřejnou správou	OP PIK	1.2	Rozvoj měst	1
C.1.8 Podpora využívání informačních a komunikačních technologií a dobudování potřebné infrastruktury	OP PIK	2.3	Rozvoj měst	-
	OP PIK	4.1	Jinak vymezená územní dimenze	1

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kriteria vymezení
C.1.9 Usnadnění přístupu podnikatelů k financím (finanční nástroje na podporu podnikání, mikroúvěry v rámci přeshraniční spolupráce apod.)	OP PIK	2.1	Trh práce a podnikání	1, 3
			Rozvoj měst	
C.1.10 Podpora marketingových aktivit a vytváření nových odbytišť pro podnikatele (zahraniční mise, kulaté stoly s podnikateli, návštěvy zástupců jiných států apod.)	-	-	-	-
C.1.11 Vzdělávání a poradenství pro podnikatele	OP PIK	2.1	Trh práce a podnikání	1, 3
			Rozvoj měst	-
C.1.12 Podpora regionálních značek	-	-	-	-
C.1.13 Spolupráce veřejné správy a zájmových podnikatelských organizací	-	-	-	-
Priorita C.2 Podpora znalostní ekonomiky				
C.2.1 Naplňování regionální inovační strategie.	OP VVV	1.1.2	Rozvoj měst	1
		2.1.1		
		2.1.5		
C.2.2 Naplňování Strategie inteligentní specializace.	OP VVV	1.1.2	Rozvoj měst	1
		2.1.1		
		2.1.5		
C.2.3 Podpora spolupráce mezi firmami, výzkumnými institucemi a vysokými školami	OP VVV	1.1.2	Rozvoj měst	1
		2.1.1		
		2.1.5		
	OP ZAM	1.3.1	-	-
OP PIK	1.2	Rozvoj měst	1	
C.2.4 Podpora vzniku, rozvoje a provozu center výzkumu, vývoje a inovací a podnikatelských inkubátorů a vědecko-technických parků	OP PIK	1.2	Rozvoj měst	1
C.2.5 Podpora informovanosti podnikatelů o možnostech zavádění inovací	OP PIK	1.1	Rozvoj měst	1
C.2.6 Zavádění nových technologií	OP PIK	3.4	-	-
C.2.7 Podpora zapojování do mezinárodních výzkumných, inovačních a technologických platforem	OP VVV	1.1.1	Rozvoj měst	1
Priorita C.3 Rozvoj cestovního ruchu				
C.3.1 Rozvoj turistických cílů ve vazbě na potenciál a hlavní produkty destinace	IROP	3.1	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
			Jinak vymezená území	-
C.3.2 Rozvoj a zvyšování kvality turistické infrastruktury a služeb	PRV	6.4.2	Rozvoj venkova	1
			IROP	3.1
	Rozvoj venkova	-		
	Jinak vymezená území	-		
OP ŽP	4.1	Životní prostředí	1	
C.3.3 Budování a revitalizace komplexních středisek cestovního ruchu	-	-	-	-
C.3.4 Vývoj a zkvalitnění nabídky konkurenceschopných témat a produktů destinace	-	-	-	-
C.3.5 Realizace efektivních marketingových aktivit, podpora prodeje a prodej produktů	-	-	-	-
C.3.6 Tvorba koncepcí a strategií, zajištění marketingových informací	-	-	-	-

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kritéria vymezení
C.3.7 Rozvoj destinačního řízení na území destinace, spolupráce, síťování	-	-	-	-
C.3.8 Rozvoj kvality lidských zdrojů, podpora vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu	-	-	-	-
C.3.9 Podpora zvyšování kvality a standardizace služeb	-	-	-	-
C.3.10 Zkvalitnění spolupráce vně destinace, členství v organizacích, přeshraniční spolupráce	OP PS ČR-PL	4.1	-	-
C.3.11 Podpora činnosti organizací a aktivit s pozitivním vlivem na cestovní ruch	-	-	-	-
Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu D. DOPRAVNÍ DOSTUPNOST A OBSLUŽNOST				
Priorita D.1 Dobudování a modernizace silniční infrastruktury				
D.1.1 Budování sítě dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy	OP D	3.1	-	-
		2.1	Dopravní dostupnost	2
D.1.2 Rekonstrukce a modernizace ostatní silniční sítě	IROP	1.1	Dopravní dostupnost	1
			Rozvoj měst	-
D.1.3 Napojování rozvojových průmyslových areálů a objektů na přilehlou silniční síť	IROP	1.1	Dopravní dostupnost	1
			Rozvoj měst	-
D.1.4 Výstavba, rekonstrukce a opravy místních komunikací	-	-	-	-
D.1.5 Opatření ke zvyšování bezpečnosti silničního provozu	OP D	1.5	Rozvoj měst	2
	OP D	3.1	-	-
	IROP	1.2	Dopravní dostupnost	4
			Rozvoj měst	-
D.1.6 Opatření ke snižování vlivů silniční dopravy na životní prostředí a veřejné zdraví	IROP	1.2	Rozvoj venkova	-
			Dopravní dostupnost	4
	OP D	2.2	Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-
D.1.7 Budování infrastruktury pro dopravu v klidu	IROP	1.2 ²⁰	Dopravní dostupnost	4
			Rozvoj města	-
			Rozvoj venkova	-
Priorita D.2 Modernizace železničních tratí				
D.2.1 Rekonstrukce železničních stanic a zastávek	OP D	1.1	-	-
D.2.2 Modernizace a elektrifikace regionálních železničních tratí	OP D	1.1	-	-
D.2.3 Zajištění interoperability železniční infrastruktury	OP D	1.1	-	-
D.2.4 Podpora terminálů pro kombinovanou přepravu	OP D	1.3	-	-
Priorita D.3 Zkvalitnění dopravní obslužnosti území				
D.3.1 Rozvoj integrovaného dopravního systému	-	-	-	-
D.3.2 Výstavba a modernizace dopravních terminálů	IROP	1.2	Dopravní dostupnost	4
			Rozvoj města	-
			Rozvoj venkova	-
D.3.3 Budování systémů dopravní telematiky (příprava regionální čipové karty, příprava informačních a dopravně telematických systémů)	IROP	1.2	Dopravní dostupnost	4
			Rozvoj města	-
	OP D	2.1	Rozvoj venkova	-
			Dopravní dostupnost	2

²⁰ Pouze Bike and Ride a Park and Ride.

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kritéria vymezení
D.3.4 Zkvalitnění a ekologizace dopravních prostředků veřejné dopravy	IROP	1.2	Dopravní dostupnost	4
			Rozvoj města	-
	OP D	2.2	Rozvoj venkova	-
Priorita D.4 Zlepšování podmínek pro nemotorovou dopravu				
D.4.1 Budování cyklostezek a další cyklistické infrastruktury	IROP	1.2	Dopravní dostupnost	4
			Rozvoj města	-
			Rozvoj venkova	-
D.4.2 Změny organizace dopravy měst a obcí	-	-	-	-
D.4.3 Výstavba, rekonstrukce a opravy chodníků	-	-	-	-
D.4.4 Rozvoj bezbariérovosti	-	-	-	-
D.4.5 Opatření ke zvyšování bezpečnosti chodců a cyklistů	IROP	1.2	Dopravní dostupnost	4
			Rozvoj města	-
			Rozvoj venkova	-
Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu E. UDRŽITELNÝ ROZVOJ				
Priorita E.1 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí				
E.1.1 Snižování emisí ze stacionárních zdrojů znečištění	OP ŽP	2.1	Rozvoj měst	-
			Životní prostředí	-
		2.2	Rozvoj měst	-
			Životní prostředí	-
E.1.2 Snižování emisí z mobilních zdrojů znečištění	IROP	1.2	Dopravní dostupnost	4
			Rozvoj města	-
			Rozvoj venkova	-
E.1.3 Snižování dopadů individuální automobilové dopravy	-	-	-	-
E.1.4 Budování a obnova vodovodů	OP ŽP	1.2	Rozvoj měst	-
E.1.5 Výstavba a rekonstrukce kanalizací napojených na čistírny odpadních vod	OP ŽP	1.1	Rozvoj měst	-
E.1.6 Výstavba, modernizace a intenzifikace čistíren odpadních vod	OP ŽP	1.1	Rozvoj měst	-
E.1.7 Odstraňování ekologických zátěží	OP ŽP	3.3	Životní prostředí	1
E.1.8 Protihluková opatření	IROP	1.1 ²¹	Rozvoj měst	-
			Dopravní dostupnost	1
E.1.9 Zvyšování odolnosti a bezpečnosti území vůči mimořádným událostem a krizovým situacím	OP ŽP	1.4	Životní prostředí	2
			Rozvoj měst	-
Priorita E.2 Zefektivnění odpadového hospodářství				
E.2.1 Podpora omezování vzniku odpadů	OP ŽP	3.1	Rozvoj měst	-
E.2.2 Podpora třídění odpadů za účelem recyklace	OP ŽP	3.2	Rozvoj měst	-
E.2.3 Podpora energetického a materiálového využití odpadů	OP ŽP	3.2	Rozvoj měst	-
	OPPIK	3.2	-	-
E.2.4 Podpora spolupráce při nakládání s odpady	-	-	-	-
E.2.5 Podpora komunitních kompostáren	OP ŽP	3.2	Rozvoj měst	-
E.2.6 Omezování skládkování v souladu s národní legislativou	OP ŽP	3.3	Životní prostředí	1
Priorita E.3 Dosažení energetických úspor				
E.3.1 Zateplování a snižování energetické náročnosti veřejných budov	OP ŽP	5.1	-	-
E.3.2 Snižování energetické náročnosti bytového fondu	IROP	2.5	-	-

²¹ Jedná se pouze o doplňkovou aktivitu k rekonstrukci, modernizaci či výstavbě silnici II. a III. třídy

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kriteria vymezení	
E.3.3 Zkvalitňování energetického managementu	OPPIK	3.2	-	-	
E.3.4 Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie	OP ŽP	5.1	-	-	
	PRV	6.4.3	Rozvoj venkova	1	
		16.6.1	Rozvoj venkova	1	
	OPPIK	3.4	-	-	
Priorita E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny					
E.4.1 Výstavba protipovodňových opatření	OP ŽP	1.3	Rozvoj měst	-	
			Životní prostředí	2	
		1.4	Rozvoj měst	-	
			Životní prostředí	2	
	PRV	8.3.1	Rozvoj venkova	1	
E.4.2 Realizace protierozních opatření a budování ÚSES	PRV	10.1.5	-	-	
		10.1.8	-	-	
E.4.3 Výsadba krajinné zeleně	OP ŽP	4.4	Rozvoj měst	-	
	PRV	8.1.1	Rozvoj venkova	1	
		8.4.1	Rozvoj venkova	1	
	IROP ²²	1.2		Dopravní dostupnost	4
				Rozvoj měst	-
			Rozvoj venkova	-	
		2.3		Rozvoj měst	-
				Rozvoj venkova	-
		2.4		Sociální a vzdělávací sféra	#
			Rozvoj měst	-	
	Rozvoj venkova		-		
		Sociální začleňování	1		
E.4.4 Realizace agroenvironmentálních opatření	PRV	10.1.6	-	-	
E.4.5 Uplatňování ekologicky šetrných a tradičních způsobů zemědělského hospodaření	PRV	11.2	-	-	
E.4.6 Realizace komplexních pozemkových úprav	PRV	4.3.1	Rozvoj venkova	1	
E.4.7 Zájmová činnost přispívající k zachování různorodosti přírody a ochrany krajiny	-	-	-	-	
Priorita E.5 Ochrana přírody a krajinného rázu					
E.5.1 Prevence / omezení činností zhoršujících stav krajiny, krajinných prvků a krajinného rázu a krajinyotvorná a revitalizační opatření	OP ŽP	1.1	Rozvoj měst	-	
		2.1	Životní prostředí	-	
			Rozvoj měst	-	
		2.2	Životní prostředí	-	
			Rozvoj měst	-	
E.5.2 Podpora používání k přírodě šetřených technologií pro údržbu krajiny a lesů	OP ŽP	3.5	-	-	
E.5.3 Realizace plánů péče v chráněných územích	OP ŽP	4.1	Životní prostředí	1	
E.5.4 Realizace programů péče pro chráněné druhy rostlin a živočichů	OP ŽP	4.2	Životní prostředí	1	
			Rozvoj venkova	-	
E.5.5 Podpora obnovy lesních porostů	PRV	4.3.2	Rozvoj venkova	1	
		8.1.1			
		8.4.1			

²² Pouze jako doplňková aktivita.

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kriteria vymezení
Střednědobé priority s vazbou na dlouhodobou prioritu F. EFEKTIVNÍ SPRÁVA ÚZEMÍ				
Priorita F.1 Efektivní fungování krajského úřadu a organizací zřizovaných krajem				
F.1.1 Informační aktivity	OP ZAM	4.1.1	-	-
F.1.2 Využívání informačních a komunikačních technologií	IROP	3.2	-	-
F.1.3 Rozvoj eGovernmentu	IROP	3.2	-	-
F.1.4 Rozvoj lidských zdrojů	OP ZAM	4.1.1	-	-
F.1.5 Řízení kvality	OP ZAM	4.1.1	-	-
Priorita F.2 Plánování a řízení rozvoje				
F.2.1 Zpracování programů rozvoje obcí	-	-	-	-
F.2.2 Zpracování strategií svazků obcí a MAS a městských aglomerací	IROP	4.2	-	-
F.2.3 Zpracování krajských koncepcí	-	-	-	-
F.2.4 Podpora provázání dokumentů na jednotlivých prostorových úrovních	-	-	-	-
F.2.5 Spolupráce s orgány státní správy při naplňování národních strategií	-	-	-	-
F.2.6 Metodická a informační podpora práce se strategickými dokumenty.	OP ZAM	4.1.1	-	-
F.2.7 Tvorba územních plánů, regulačních plánů a územních studií	IROP	3.3	-	-
Priorita F.3 Rozvojová spolupráce				
F.3.1 Podpora činnosti svazků obcí a MAS	IROP	4.1	Rozvoj venkova	1
		4.2	-	-
F.3.2 Podpora setkávání aktérů rozvoje	-	-	-	-
F.3.3 Vzájemná komunikace partnerů / aktérů v území	-	-	-	-
F.3.4 Komunikace kraje s aktéry rozvoje	-	-	-	-
F.3.5 Rozvoj spolupráce v rámci ČR	-	-	-	-
F.3.6 Optimalizace spolupráce se zahraničními subjekty	OP PS ČR-PL	4.1	-	-
F.3.7 Posilování přeshraniční spolupráce	OP PS ČR-PL	-	-	-
Priorita F.4 Rozvoj krizového řízení a integrovaného záchranného systému				
F.4.1 Spolupráce složek IZS a posilování společných postupů	-	-	-	-
F.4.2 Spolupráce a koordinace IZS, veřejné správy a dalších subjektů	IROP	1.3	Životní prostředí	#
F.4.3 Spolupráce IZS za hranicemi kraje, včetně spolupráce s polskými partnery	OP PS ČR-PL	1.1	-	-
F.4.4 Podpora rozvoje vybavení složek IZS pro řešení společných zásahů	IROP	1.3	Životní prostředí	#
F.4.5 Podpora výstavby a revitalizace objektů pro činnost složek IZS	IROP	1.3	Životní prostředí	#
F.4.6 Podpora činnosti jednotek sborů dobrovolných hasičů	-	-	-	-
F.4.7 Rozvoj systému varování a informování obyvatelstva	-	-	-	-
F.4.8 Rozvoj informačních a komunikačních technologií v krizovém řízení	IROP	3.2	-	-
F.4.9 Podpora připravenosti obyvatelstva na řešení mimořádných událostí a krizových situací	-	-	-	-

Oblast podpory	Operační program	Specifický cíl OP*	Typ územní dimenze**	Kritéria vymezení
F.4.10 Výstavba, rekonstrukce, oprava veřejného rozhlasu	IROP	1.1 ²³	Rozvoj měst	–
			Dopravní dostupnost	1

* V případě PRV jde o číslo operace (první číslo označuje číslo opatření, druhé číslo označuje číslo podopatření a třetí číslo označuje číslo operace).

** Pokud spadá do územní dimenze.

Specifičtější kritéria vymezení (viz Národní dokument k územní dimenzi, verze 1.0 ze dne 22. 8. 2014.).

C.2 VAZBY NA ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACI

Vazby jednotlivých priorit na územně plánovací dokumentaci kraje, konkrétně na Zásady územního rozvoje kraje (právní stav po aktualizaci č. 1) jsou zachyceny přímo u jednotlivých priorit. Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje (ZÚR) byly vydány jako opatření obecné povahy 22. 2. 2008. Jejich 1. aktualizace byla vydána 22. 4. 2011. Od roku 2013 je připravována 2. aktualizace.

V následujícím textu jsou zachyceny **průřezové vazby PRÚOK k hlavním oblastem výroků ZÚR.**

ZÚR A.1. Stanovení priorit územního plánování kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území

Prioritám územního plánování kraje odpovídají v PRÚOK dlouhodobé cíle, následně pro období následujících let rozpracované do střednědobých priorit a cílů. V této rovině nejsou mezi dokumenty rozpory. ZÚR spíše zpřesňuje přístup k naplňování priorit a cílů PRÚOK.

ZÚR A.2. Zpřesnění vymezení rozvojových oblastí a rozvojových os vymezených v politice územního rozvoje a vymezení oblastí se zvýšenými požadavky na změny v území, které svým významem přesahují území více obcí (nadmístní rozvojové oblasti a nadmístní rozvojové osy)

ZÚR zpřesňuje vymezení rozvojové oblasti národního významu (RO 1 Olomouc), rozvojových oblastí nadregionálního významu (RO 2 Šumperk-Zábřeh-Mohelnice, RO 3 Lipník nad Bečvou-Hranice, RO 6 Přerov a RO 7 Prostějov) a rozvojové oblasti regionálního významu (RO 5 Jeseník). Dále ZÚR stanovuje základní činnost v rozvojových oblastech a pojednává o rozvojových osách.

PRÚOK ve své analytické části rozvojové oblasti a osy přímo zmiňuje a počítá s nimi ve strategickém a územním plánování. Stejně tak PRÚOK obsahuje priority a aktivity vedoucí k minimalizaci negativních dopadů v oblasti životního prostředí (priorita E), koncentraci ekonomické aktivity (priority A a C), využití a rekonverzi brownfields (priority C a E) a k vytváření podmínek pro lokalizaci zastavitelných ploch pro malé a střední podniky (priorita C).

ZÚR A.3. Zpřesnění vymezení specifických oblastí vymezených v politice územního rozvoje a vymezení dalších specifických oblastí nadmístního významu

ZÚR zpřesňuje vymezení specifické oblasti SOB3 Jeseníky-Králický Sněžník, v níž se projevují problémy z hlediska udržitelného rozvoje území. Mezi další specifické oblasti řadí SO ORP Zábřeh, Uničov, Konice, Šternberk, Lipník nad Bečvou a menší okrajové části ostatních SO ORP

²³ Jedná se pouze o doplňkovou aktivitu k rekonstrukci, modernizaci či výstavbě silnici II. a III. třídy

s výjimkou SO ORP Olomouc. ZÚR také obsahuje specifickou oblast zvláštního účelu Vojenský újezd Libavá a specifické oblasti s vysokou koncentrací prováděné a připravované (očekávané) těžby nerostných surovin (ST1-6).

PRÚOK opět ve své analytické části specifické oblasti přímo zmiňuje a pracuje se základní premisou, že méně rozvinutými oblastmi jsou severní část Olomouckého kraje a okrajové části kraje (tj. regiony u hranic kraje). Na zlepšení situace v celé řadě problémových otázek se soustředí několik priorit a aktivit návrhové části, a to v souladu se ZÚR. Podmínky pro příznivé životní prostředí řeší prioritou E, pro hospodářský rozvoj a soudržnost společenství obyvatel pak zbývající priority. Konkrétně na vysokou míru nezaměstnanosti cílí priority A.2 a C.1, na nevyváženou vzdělanostní strukturu prioritou A.1, nízkou úroveň mezd prioritou A a C a na omezenou mobilitu za prací prioritou D. Stejně tak PRÚOK řeší přiměřenou lokalizaci zastavitelných ploch pro bydlení; zkvalitnění dopravní, technické a občanské infrastruktury, předpoklady pro rozvoj podnikatelských aktivit, rekreace a cestovního ruchu a upřednostnění intenzivního (nikoliv extenzivního) rozvoje zástavby v krajině.

ZÚR A.4. Zpřesnění vymezení ploch a koridorů vymezených v politice územního rozvoje a vymezení ploch a koridorů nadmístního významu, ovlivňujících území více obcí, včetně ploch a koridorů veřejné infrastruktury, územního systému ekologické stability a územních rezerv

ZÚR se zabývá dopravními plochami a koridory nadmístního významu, které vymezují území pro možnost zajištění dopravní obslužnosti kraje, kvalitního napojení významných sídel na nadřazenou dopravní síť a omezení zatížení sídel tranzitní dopravou. ZÚR dále obsahuje podrobný výčet priorit v komunikační a železniční síti, rovněž také v letecké, vodní a ostatní dopravě.

Analytická část PRÚOK zachycuje nejdůležitější prvky z dopravní infrastruktury a tuto oblast pak řeší v návrhové části ve střednědobé prioritě D. Dopravní dostupnost a obslužnost. Její jednotlivé priority jsou v souladu se ZÚR a věnují se silniční, železniční a nemotorové dopravě a také dopravní obslužnosti. Mezi cíle priorit pak uvádí zlepšení napojení na ostatní regiony ČR, zlepšení obslužnosti a zvýšení bezpečnosti.

ZÚR se dále v této kapitole zabývá také plochami a koridory technické infrastruktury nadmístního významu. Vazbu s PRÚOK mimo analytickou část (kapitola A.1.5) lze spatřovat především v návrhové části v prioritách E.1, E.2 a E.3, které se zabývají dopady lidské činnosti na životní prostředí, zefektivněním odpadového hospodářství a dosažením energetických úspor. Mezi cíle v tomto tématu pak PRÚOK mimo jiné řadí energetickou bezpečnost kraje a optimalizaci hospodaření s energiemi.

ZÚR také vymezuje území pro prvky územního systému ekologické stability krajiny (ÚSES), v kapitole A4 jsou zpracovány podmínky jejich ochrany. V souladu s ním je v návrhové části PRÚOK zařazena oblast podpory E.4.2 Realizace protierozních opatření a budování ÚSES.

V neposlední řadě řeší ZÚR v této části rekreaci a cestovní ruch, resp. vymezení rekreačních krajinných celků v oblasti Jeseníků a na ostatním území Olomouckého kraje. Území jsou vhodná pro pobytovou rekreaci, preferují rozvoj infrastruktury cestovního ruchu, avšak projevují se v nich i problémy z hlediska udržitelného rozvoje. V rámci PRÚOK je prioritou C.3 zaměřena na rozvoj cestovního ruchu a v souladu se ZÚR má za cíle zvýšit návštěvnost kraje a ekonomický význam cestovního ruchu, stejně jako lépe využít rekreační potenciál Jeseníků. Okrajově se tématu dotýká i prioritou A.4 Zlepšování podmínek pro kulturní, sportovní a volnočasové aktivity. Problematika souladu rekreace a cestovního ruchu na jedné straně a trvale udržitelného rozvoje na druhé straně je akcentována ve střednědobé prioritě E.

ZÚR A.5. Upřesnění územních podmínek koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje

ZÚR se v rámci koncepce ochrany přírodních hodnot zabývá ochranou přírody na území s určitým stupněm ochrany (např. velkoplošná a maloplošná chráněná území, evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000, přírodní parky, registrované významné krajinné prvky). ZÚR zmiňuje podporu krajinotvorných opatření, prvků ÚSES, ochranu a zachování kulturního dědictví, krajinného rázu a přírodních hodnot.

V případě PRÚOK se ochranou přírodních hodnot zabývá střednědobá priorita E, respektive priorita E.1 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí, E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny a E.5 Ochrana přírody a krajinného rázu. Cíle těchto priorit (např. uchovat přírodní bohatství kraje či předcházet narušení krajinného rázu) jsou v souladu se ZÚR.

ZÚR se dále zabývá ložisky nerostných surovin a jejich dopadem na krajinný ráz a životní prostředí. PRÚOK se tímto tématem nezabývá.

V kapitole A.5 se ZÚR věnuje též zásadám ochrany kulturních památek a podmínkám ochrany památkově chráněných území (např. památkové rezervace a zóny či památková ochranná pásma). Stanovuje kulturní krajinné oblasti a to, co je třeba respektovat při změnách v těchto územích. Tímto tématem se PRÚOK částečně zabývá v rámci priority A.5 Péče o kulturní dědictví, mezi jejíž cíle patří i uchování kulturního dědictví a rozvoj péče o památky. Výše popsané je tedy v souladu se ZÚR.

ZÚR A.6. Vymezení cílových charakteristik krajiny

ZÚR uvádí rozdělení Olomouckého kraje na 14 krajinných celků (tj. Haná, Konické údolí, Mohelnická brázda, Šumperské údolí, Hanušovické údolí, Kladská kotlina, Jesenické údolí, Javornické úpatí, Moravská brána, skupina Valašské Podbeskydí, skupina Dražanských vrchů, skupina Třebovských kuest, skupina Jesenického masivu a skupina Jesenicko-Oderských vrchů) a u jednotlivých uspořádání krajiny pak popisuje ochranu a podporu rozvoje jejich rozhodujících atributů. Věnuje také pozornost krajinným osám a pólům.

PRÚOK se přímo vymezení cílových charakteristik krajiny nevěnuje, ale v celé řadě priorit se této problematice dotýká nepřímo. Za prvé se jedná o priority A.4, A.5 a C.3, které se týkají volnočasových aktivit, kulturního dědictví a rozvoje cestovního ruchu. Ve všech případech jde o skloubení lidské činnosti (hlavně rekreace a turismu) se zachováním hodnot krajinných celků. Za druhé pak lze zmínit priority E.1, E.4 a E.5, které míří k udržitelnému rozvoji a tím pádem i ke snížení dopadů lidské činnosti na životní prostředí a k ochraně přírody a krajinného rázu. Oblasti podpory zmíněných priorit jsou v souladu se ZÚR.

ZÚR A.7. Vymezení veřejně prospěšných staveb, veřejně prospěšných opatření, staveb a opatření k zajišťování obrany a bezpečnosti státu a vymezení asanačních území nadmístního významu, pro které lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit

V kapitole A.7 přináší ZÚR seznam veřejně prospěšných staveb, vymezených pro možnost realizace především dopravní a technické infrastruktury (vodní hospodářství, energetika). Práva k pozemkům a stavbám pro uskutečnění veřejně prospěšných staveb lze odejmout nebo omezit.

PRÚOK v této souvislosti uvádí v prioritách D.1 Dobudování a modernizace silniční infrastruktury a D.2 Modernizace železničních tratí mimo jiné také cíle a oblasti podpory jako jsou dobudování sítě dálnic, rychlostních silnic a silnic I. třídy; napojování rozvojových průmyslových areálů a objektů na přilehlou silniční síť; výstavbu, rekonstrukci a opravy místních komunikací či modernizaci hlavních železničních tratí a uzlů. PRÚOK má také vytyčenu prioritu E.1 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí, v rámci níž se dotýká i

vodního hospodářství a energetiky, jelikož mezi cíli a oblastmi podpory vykazuje energetickou bezpečnost kraje (včetně energetické a surovinové efektivity hospodářství), budování a obnovu vodovodů či výstavbu a rekonstrukci kanalizací napojených na ČOV.

Zároveň kapitola A.7 obsahuje seznam veřejně prospěšných opatření. Jedná se zejména o prvky ÚSES a území ohrožená povodněmi. Práva k pozemkům a stavbám pro uskutečnění veřejně prospěšných opatření lze rovněž odejmout nebo omezit. PRÚOK se těchto oblastí dotýká v prioritě E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny. V rámci cílů a oblastí podpory je stanoveno omezení povodňového rizika (např. prostřednictvím výstavby protipovodňových opatření) a dále pak zvýšení ekologické stability a retenční schopnosti krajiny (např. budováním ÚSES). Položky zmíněných seznamů jsou tak v souladu s ZÚR.

ZÚR A.8. Stanovení požadavků nadmístního významu na koordinaci územně plánovací činnosti obcí a na řešení v územně plánovací dokumentaci obcí, zejména s přihlédnutím k podmínkám obnovy a rozvoje sídelní struktury

ZÚR stanovuje požadavky na koordinaci protipovodňové ochrany území, tj. aktualizace vymezení záplavových území, návrhy revitalizačních opatření a ochranných opatření. Zabývá se snížením negativních vlivů záplav, ochranou ploch pro návrhy suchých nádrží (poldrů), soubory různých staveb a opatření a pozorností při koordinaci protipovodňových opatření.

Jak již bylo zmíněno, v rámci PRÚOK byla vytyčena priorita E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny, která počítá s omezením povodňového rizika prostřednictvím výstavby protipovodňových opatření. Dále se koordinaci protipovodňové ochrany částečně věnují i priorita E.1 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí skrze zvyšování odolnosti a bezpečnosti území vůči mimořádným událostem a krizovým situacím a priorita E.5 Ochrana přírody a krajinného rázu prostřednictvím podpory obnovy lesních porostů.

Ve své druhé části se kapitola A.8 zabývá podmínkami obnovy a rozvoje sídelní struktury. Řeší zachování vyvážené sídelní struktury a stabilizaci osídlení, vyvážené požadavky obcí na plochy bydlení a nároky na technickou infrastrukturu a rovněž zpracování územních plánů. ZÚR také zmiňuje specifikace omezení v území vyplývající z rozhodnutí o pořízení územní studie.

V dokumentu PRÚOK lze nalézt největší vazby s druhou částí kapitoly A.8 v prioritě F.2 Plánování a řízení rozvoje, mezi jejímiž oblastmi podpory se nachází zpracování programů rozvoje obcí, podpora provázání dokumentů na jednotlivých prostorových úrovních, metodická a informační podpora práce se strategickými dokumenty či tvorba územních plánů. Otázka bydlení, resp. ploch pro bydlení se v PRÚOK řeší spíše okrajově, a to v rámci priority B.4 Podpora dalších veřejných služeb, jenž obsahuje i cíl optimalizovat veřejný bytový fond a oblastí podpory je obnova zanedbaného bytového/domovního fondu. Jinak je rozpracována spíše problematika sociálního bydlení.

Témata v celé kapitole ZÚR A.8 a v PRÚOK jsou v souladu a je možné identifikovat (viz výše) řadu vzájemných vazeb.

ZÚR A.9. Vymezení ploch a koridorů, ve kterých je prověření změn jejich využití územní studií podmínkou pro rozhodování, a dále stanovení lhůty pro pořízení územní studie, její schválení pořizovatelem a vložení dat o územní studii do evidence územně plánovací činnosti

ZÚR obsahuje seznam ploch a koridorů, u nichž je nutné prověřit změny jejich využití územní studií včetně harmonogramu, kdy má být toto provedeno. Jedná se o plochy a koridory pro realizaci dopravních staveb, koridory pro vedení velmi vysokého napětí, koridory pro vedení vodovodů a přeložky dopravní a technické infrastruktury za účelem výstavby vodních nádrží a poldrů. ZÚR také zmiňuje záměr zpracovat hlukovou mapu kraje s důrazem na hlukové nadlimitní lokality.

PRÚOK zadání územních studií, resp. vymezení výše zmíněných ploch a koridorů přímo neřeší, ale obsahuje prioritu F.2 Plánování a řízení rozvoje, která mezi oblasti podpory zahrnuje i zpracování programů rozvoje obcí a tvorbu územních plánů. Na problematiku silniční infrastruktury se více zaměřuje priorita D.1 Dobudování a modernizace silniční infrastruktury, budování a obnovu vodovodů zahrnuje priorita E.1 Snižování dopadů lidské činnosti na životní prostředí a výstavbu protipovodňových opatření (do nichž náleží i poldry) pak priorita E.4 Zlepšování ekologické stability krajiny.

SEZNAM ZKRATEK

AER	sdružení evropských regionů
CCB	Czech Credit Bureau
CISKO	Centrum individuálních sportů kraje olomouckého
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DSO	dobrovolný svazek obcí
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	evropské strukturální a investiční fondy
EVL	evropsky významná lokalita
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
GWh	gigawatt hodina
HC	hokejový klub
HDP	hrubý domácí produkt
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
ICT	informační a komunikační technologie
IDS	integrovaný dopravní systém
IDSOK	Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	integrovaná územní investice
IZS	integrovaný záchranný systém
KES	koeficient ekologické stability
kW	kilowatt
LDN	léčebny pro dlouhodobě nemocné
LHK	klub ledního hokeje
MAS	místní akční skupina
MHD	městská hromadná doprava
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MŠ	mateřská škola
MW	megawatt
NS MAS ČR	Národní síť Místních akčních skupin České republiky
NUTS	nomenklatura územních statistických jednotek

OP D	Operační program Doprava, řízený Ministerstvem dopravy
OP	operační program
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP PPR	Operační program Praha – pól růstu ČR
OP PS ČR-PL	Operační program přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Polskou republikou
OP R	Operační program Rybářství 2014-2020
OP TP	Operační program Technická pomoc
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP ZAM	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OZP	osoby zdravotně postižené
p. b.	procentní bod
p. o.	příspěvková organizace
PO	ptačí oblasti
PRÚOK	Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje
PRV	Program rozvoje venkova
PÚR	politika územního rozvoje
PZI	přímé zahraniční investice
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic České republiky
SK	sportovní klub
SLDB	sčítání lidí, domů a bytů
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SO POÚ	správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SPŠ	střední průmyslová škola
TEN-T	Trans-European Transport Network
TZL	tuhé znečišťující látky
ÚAP	územně analytické podklady
ÚPD	územně plánovací dokumentace
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
VŠB-TU	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
ZŠ	základní škola
ZÚR	zásady územního rozvoje